GENE WOLFE

CARTEA SOARELUI NOU

Volumul 3

SPADA LICTORULUI

CARTEA SOARELUI NOU

GENE WOLFE s-a născut în 1931 la New York şi a crescut în Houston, Texas. După doi ani şi jumătate petrecuţi la Universitatea Texas A&M, a renunţat la studii şi a fost recrutat în armată. A servit în Războiul din Coreea, pentru serviciile sale primind decoraţia Combat Infantry Badge. A urmat apoi cursurile Universităţii din Houston, absolvind Facultatea de Mecanică. Din 1984 s-a consacrat exclusiv scrisului.

S-a afirmat ca scriitor de science-fiction odată cu publicarea în 1972 a romanului *The Fifth Head of Cerberus*, iar în 1973 a primit Nebula Award pentru cea mai bună nuvelă (*The Death of Doctor Island*). În 1977 i s-a decernat Chicago Foundation for Literature Award, urmat de Rhysling Award pentru poezie science-fiction.

Tetralogia *Cartea Soarelui Nou* şi-a câştigat rapid titlul de operă clasică în domeniu şi i-a adus autorului şase premii prestigioase: World Fantasy Award, British SF Association Award, Nebula Award, Locus Award, John W. Campbell Memorial Award, Prix Apollo.

Multiplu laureat pentru scrierile sale (romane, culegeri de povestiri, poezii), Gene Wolfe mai este autorul tetralogiei *Cartea Soarelui Lung*, care, împreună cu *Cartea Soarelui Nou* şi trilogia *The Book of the Short Sun* (*Cartea Soarelui Scurt*), formează aşa-numitul „Ciclu solar”.

„Cartea Soarelui Nou *conţine elemente din alegoria spenseriană*, *satira swiftiană*, *conştiinţa socială dickensiană şi mitologia wagneriană*. *Wolfe creează o ordine socială cu adevărat nepământeană*, *pe care cititorul ajunge s-o cunoască dinăuntrul ei*... *iar odată pătruns în această lume*, *nu mai are cum să se oprească din drum*.”

The New York Times Book Review

GENE WOLFE

CARTEA SOARELUI NOU

SPADA LICTORULUI

VOLUMUL III

În zări pustii, mormane de cranii
se destramă.
Prin lume trec şovăitor, de nimenea
luat în seamă.
O, dar în cărţile iubirii şi-n jocuri de copii,
nepieritoarele,
Din moarte mă voi ridica, să spun şi eu
odată: soarele![1]

Osip Mandelstam

[1] Traducere de Ion Horea (n. red.).

I

Stăpânul Casei Lanţurilor

— Era în părul meu, Severian, a spus Dorcas. Aşa că am stat sub căderea de apă, în încăperea aceea fierbinte, de piatră – nu ştiu dacă partea bărbaţilor e rânduită la fel. Şi de câte ori ieşeam afară, le auzeam vorbind despre mine. Pe tine te numeau măcelarul negru şi mai ştiu eu cum, nume pe care nu vreau să ţi le repet.

— E firesc, am spus eu. Probabil erai prima persoană străină care a intrat în acel loc de-o lună încoace, încât e de aşteptat să vorbească despre tine, iar cele câteva femei care ştiu cine eşti să fie mândre de lucrul ăsta şi poate că puţin să se şi umfle în pene. Cât despre mine, eu m-am obişnuit de-acum şi cu siguranţă că ai mai auzit o grămadă de asemenea expresii pe drum încoace, şi nu numai o dată; eu unul am auzit.

— Într-adevăr, a recunoscut ea, aşezându-se pe pervazul ambrazurii.

Dedesubt, în oraş, lămpile prăvăliilor viermuitoare începeau să umple valea râului Acis cu o iradiere galbenă, asemenea petalelor de coprine, dar ea părea să nu le vadă.

— Înţelegi acum de ce regulile breslei îmi interzic să-mi

iau o nevastă – deşi, pentru tine, le-aş încălca, aşa cum ţi-am spus de atâtea ori, doar să-mi spui că asta vrei.

— Să-nţeleg că mi-ar fi mai bine dacă aş locui în altă parte şi aş veni să te văd numai o dată sau de două ori pe săptămână, sau te-aş aştepta pe tine să vii să mă vezi.

— Cam aşa se face de obicei. Iar la un moment dat femeile care au vorbit azi despre noi îşi vor da seama că s-ar putea ca ele sau fiii sau soţii lor să nimerească cine ştie când sub mâna mea.

— Dar nu-ţi dai seama că nu asta e problema? Problema e că...

Dorcas a tăcut; apoi, după ce nici unul dintre noi n-a scos un cuvânt o vreme mai lungă, ea s-a ridicat şi a început să măsoare camera în sus şi-n jos, ţinându-şi o mână încleştată pe cealaltă mână. Nu o mai văzusem făcând asta, şi m-am simţit tulburat.

— Ei, care-i problema? am întrebat-o eu.

— Că atunci nu era adevărat. Dar acum este.

— Am profesat Arta ori de câte ori mi s-a dat de lucru. M-am angajat în slujba judecătorilor din oraşe şi din provincii. De câteva ori m-ai urmărit de la câte o fereastră, cu toate că niciodată nu ţi-a plăcut să te afli în mulţime – lucru pentru care nu te pot condamna.

— Nu mă uitam, a spus ea.

— Îmi amintesc că te-am văzut.

— Nu mă uitam. Nu atunci când se întâmpla cu adevărat. Erai concentrat pe ceea ce făceai, nu mă vedeai când intram înăuntru sau îmi acopeream ochii. Stăteam şi mă uitam, şi îţi făceam semn cu mâna când săreai sus pe eşafod. Tare mândru mai erai, stăteai la fel de drept ca spada ta şi-arătai atât de chipeş. Erai onest. Îmi amintesc că m-am uitat o dată, când lângă tine era nu ştiu ce slujbaş de rang înalt şi mai erau condamnatul şi un arhiemonah. Dintre toate, chipul tău era singurul onest.

— Nu se poate să mi-l fi văzut. Cu siguranţă purtam masca.

— Severian, n-a trebuit să-l văd. Doar ştiu cum arăţi.

— Şi nu arăt la fel acum?

— Ba da, a zis ea cu reţinere. Dar am fost acolo jos. Am văzut oamenii puşi în lanţuri, în tuneluri. Când o să dormim în seara asta, tu şi cu mine, în patul nostru moale, o să dormim deasupra lor. Câţi ziceai că sunt, atunci când m-ai dus jos?

— Vreo mie şase sute. Chiar crezi că cei o mie şase sute ar fi puşi în libertate daca eu n-aş mai fi aici ca să-i păzesc? Adu-ţi aminte că erau aici când am venit.

Dorcas refuza să mă privească.

— E ca o groapă comună, a spus ea.

Îi vedeam umerii tremurând.

— Cam aşa este, am spus eu. Arhontele i-ar putea elibera, dar cine i-ar putea elibera pe cei pe care ei i-au omorât? Tu n-ai pierdut pe nimeni niciodată, nu-i aşa?

Nu mi-a răspuns.

— Întreabă-le pe nevestele, mamele şi surorile bărbaţilor pe care prizonierii noştri i-au lăsat să putrezească sus, în munţi, dacă Abdiesus ar trebui să le dea drumul.

— Nu m-am întrebat decât pe mine, a zis Dorcas şi a suflat în lumânare.

Thrax este un pumnal curbat care pătrunde în inima muntelui. Se găseşte într-un defileu îngust al văii râului Acis şi se întinde de-a lungul acesteia până la Castelul Acies. Harena, panteonul şi celelalte clădiri publice ocupă tot terenul plat dintre castel şi zidul (numit Capulus) care închide capătul de jos al secţiunii înguste a văii. Clădirile private ale oraşului urcă pe stânci de-o parte şi de alta, şi numeroase dintre ele sunt într-o bună măsură scobite în stâncă, ceea ce i-a şi adus oraşului Thrax una dintre porecle – Oraşul Odăilor fără Ferestre.

Sursa prosperităţii sale este tocmai aşezarea în capul părţii navigabile a râului Acis. În Thrax, toate mărfurile trimise spre miazănoapte pe calea apei (dintre care multe au străbătut nouă zecimi din lungimea râului Gyoll înainte să pătrundă pe gura râului mai mic, despre care nu se ştie dacă nu cumva este adevăratul izvor al Gyollului) trebuie să fie descărcate şi transportate pe spinarea animalelor dacă urmează să fie duse mai departe. Şi invers, hatmanii triburilor din munţi şi

proprietarii de pământuri din partea locului, care vor să-şi trimită lâna spre oraşele de la miazăzi, le aduc la Thrax pentru a fi încărcate pe corăbii, mai jos de cataracta ce mugeşte prin barajul arcuit al Castelului Acies.

Aşa cum se întâmplă întotdeauna când o fortăreaţă impune ordinea într-o regiune frământată, arhontele oraşului se îngrijea în primul şi în primul rând să aplice legea. Pentru a-şi impune voinţa asupra celor aflaţi în afara zidurilor, care altfel i s-ar fi opus, putea să ceară ajutorul a şapte escadroane de dimarhi, fiecare având câte un comandant. Curtea se întrunea în fiecare lună, din prima zi a lunii noi până în ziua cu lună plină, începând cu al doilea rond al dimineţii şi continuând atât cât era nevoie până isprăveau ce era pe rol în acea zi. Ca executant principal al sentinţelor arhontelui, mi se cerea să iau parte la aceste întruniri, astfel încât el să fie sigur că pedepsele pe care le dădea nu aveau să fie nici îmblânzite şi nici înăsprite de cei care aveau sarcina să mi le transmită; totodată, trebuia să supraveghez în detaliu tot ce se petrecea în Vincula, unde erau încarceraţi prizonierii. O responsabilitate doar cu ceva mai modestă decât aceea a Maestrului Gurloes, în Citadela noastră, şi care, în primele câteva săptămâni petrecute în Thrax, mi-a apăsat greu pe umeri.

Maestrul Gurloes obişnuia să spună că nici o închisoare nu este aşezată ideal. Asemenea multor zicale înţelepte invocate pentru iluminarea tinerilor, maxima lui nu putea fi contrazisă, dar nici nu era de vreun folos. Toate evadările pot fi împărţite în trei categorii – adică se petrec fie prin furişare, fie prin violenţă, fie prin trădare din partea celor puşi să păzească. Un loc îndepărtat îngreunează mult evadările prin furişare şi din această pricină sunt cu osebire alese de cei mai mulţi dintre cei care s-au gândit îndelung la această problemă.

Din nefericire, deşerturile, ţancurile munţilor şi insulele singuratice oferă cele mai fertile locuri pentru evadări violente – dacă sunt asediate de prietenii prizonierilor, e greu să afli ce se petrece acolo înainte să fie prea târziu şi e aproape imposibil să trimiţi întăriri; la fel şi dacă prizonierii se răzvrătesc – foarte puţin probabil ca trupele să poată fi trimise la locul cu pricina înainte ca situaţia să se tranşeze.

O temniţă într-o zonă bine populată şi bine apărată înlătură aceste greutăţi, dar iscă altele şi mai mari. În asemenea locuri, un prizonier are nevoie nu de o mie de prieteni, ci de unul sau doi; iar aceştia nu trebuie să fie oameni care să ştie să lupte – o servitoare şi un negustor ambulant sunt de-ajuns, dacă dau dovadă de isteţime şi hotărâre. Mai mult, odată ce prizonierul a scăpat de zidurile temniţei, se amestecă de îndată cu gloata fără chip, încât prinderea lui nu mai e treaba gonacilor şi a dulăilor, ci a agenţilor şi informatorilor.

În cazul nostru, nici nu putea fi vorba de o închisoare situată într-un loc îndepărtat. Chiar dacă ar fi avut un număr îndeajuns de mare de trupe, pe lângă clavigerii ei, ca să respingă atacurile autohtonilor, zoantropilor şi cultelarilor care bântuiau provincia, ca să nu mai vorbesc de alaiurile înarmate ale exultanţilor mărunţi (în care nu puteai avea încredere), tot ar fi fost cu neputinţă s-o aprovizionezi fără ajutorul unei armate care să escorteze convoaiele de provizii. Prin urmare, Vincula din Thrax este localizată, de nevoie, în oraş – mai exact, cam la jumătatea povârnişului stâncos de pe malul stâng şi la vreo jumătate de leghe depărtare de Capulus.

Arhitectura ei este străveche şi întotdeauna am avut impresia că a fost gândită de la bun început ca o închisoare, cu toate că o legendă spune că la origine a fost un mormânt, şi doar cu câteva sute de ani în urmă a fost lărgită şi preschimbată în ceea ce e acum. Pentru un observator de pe malul răsăritean, mult mai lesnicios, apare ca o turelă rectangulară ţâşnind din stâncă, o turelă înaltă de patru etaje pe partea îndreptată spre vale, al cărei acoperiş plat, dinţat se termină la peretele stâncii. Această parte vizibilă a structurii – pe care mulţi dintre cei care vizitează oraşul o iau fără doar şi poate a fi întregul – este în fapt cea mai mică şi mai neînsemnată secţiune. La vremea când am fost eu lictor, cuprindea numai birourile administrative, o cazarmă pentru clavigeri şi locuinţa mea.

Prizonierii erau ţinuţi într-un tunel înclinat, scobit în stâncă. Tunelul nu avea nici celule individuale, aşa cum aveam noi în oubliette pentru clienţii noştri, nici încăperea

comună în care ajunsesem eu când fusesem închis în Casa Absolută. Aici în tunel, prizonierii erau înlănţuiţi, fiecare cu un inel solid de fier în jurul gâtului, de-a lungul pereţilor, astfel încât să lase în mijloc un culoar destul de larg pentru ca doi clavigeri să poată merge alături fără a se teme că le sunt smulse cheile.

Tunelul măsura vreo cinci sute de paşi lungime şi avea peste o mie de locuri pentru prizonieri. Apa venea dintr-un rezervor scufundat în piatră, în vârful stâncii, iar dejecţiile erau îndepărtate cu şuvoaie revărsate în tunel ori de câte ori rezervorul ameninţa să se reverse. Un canal săpat în capătul de jos al tunelului purta zoaiele într-o conductă aflată la baza stâncii, care străbătea zidul Capulus şi se vărsa în Acis, mai jos de oraş.

Turela rectangulară ce stătea agăţată de stâncă şi tunelul însuşi trebuie să fi reprezentat la origine toată Vincula. Mai apoi a fost încâlcită de un labirint de galerii ramificate şi tuneluri paralele rămase din încercări din trecut de eliberare a prizonierilor, când se sfredelise muntele dinspre locuinţele aflate pe faţa stâncii, şi de alte tuneluri săpate tocmai pentru a împiedica asemenea încercări – toate puteau oferi oricând adăposturi suplimentare.

Existenţa acestor adăugiri neplanificate sau prost gândite îmi îngreunau mult sarcina care altfel ar fi fost mai uşoară, şi una dintre primele mele acţiuni a fost să mă apuc să închid galeriile nedorite ori inutile, umplându-le cu un amestec de piatră de râu, nisip, apă, var nestins şi pietriş, şi să lărgesc şi să unesc galeriile rămase, în aşa fel încât să ajungă până la urmă să alcătuiască o structură raţională. Oricât ar fi fost de necesară această treabă, înainta foarte încet, pentru că nu puteau fi eliberaţi decât câteva sute de prizonieri odată, care să trudească, şi cei mai mulţi dintre ei erau ca vai de lume.

În primele săptămâni după ce-am sosit cu Dorcas în oraş, treburile pe care le aveam de făcut nu mi-au lăsat răgaz pentru nimic altceva. Dorcas a explorat oraşul pentru amândoi, iar eu am însărcinat-o să afle ce-o putea despre Pelerine. În lunga mea călătorie începută în Nessus, faptul că ştiam că purtam asupra mea Gheara Conciliatorului fusese o povară

grea. Acum, când nu mai călătoream şi nu mai aveam cum să iau urma Pelerinelor pe drum şi nici măcar să mă asigur că mergeam în direcţia ce m-ar fi dus într-un târziu la ele, povara era aproape de nesuportat. În timpul călătoriei, dormisem sub cerul liber, ţinând gema în tureatcă, iar când reuşeam să ne adăpostim undeva, o piteam în vârful cizmei. Acum descopeream că nu puteam nicicum dormi dacă n-o aveam asupra mea, ca să fiu sigur, oricând mă trezeam în timpul nopţii, că se află în posesia mea. Dorcas a cusut un săculeţ din piele de căprioară, în care s-o pun, astfel că o ţineam atârnată la gât, zi şi noapte. De nu ştiu câte ori în acele prime săptămâni am visat că vedeam gema arzând, atârnată în văzduh, deasupra mea, asemenea catedralei ei cuprinse de flăcări, şi când mă trezeam o găseam strălucind atât de puternic, încât prin pielea subţire răzbătea o lucire palidă. Şi o dată sau de două ori, trezindu-mă, m-am găsit zăcând pe spate, cu săculeţul apăsându-mi greu pieptul (cu toate că-l puteam ridica în mână fără nici un efort), aproape tăindu-mi răsuflarea.

Dorcas făcea tot ce putea să mă aline şi să mă ajute; dar vedeam că-şi dă seama de schimbarea bruscă a relaţiei noastre, fapt ce pe ea o tulbura mai mult decât pe mine. Din câte ştiu eu, asemenea schimbări sunt întotdeauna neplăcute – măcar pentru că te fac să te aştepţi la alte schimbări. Pe tot parcursul călătoriei noastre împreună (şi am călătorit împreună mai iute sau mai încet, din clipa în care, în Grădina Somnului Nesfârşit, Dorcas m-a ajutat să mă caţăr, pe jumătate înecat, pe poteca plutitoare de rogoz), fusesem egali şi tovarăşi, fiecare străbătând leghe după leghe pe propriile picioare, ori călărind fiecare pe câte-un armăsar. Dacă eu îi oferisem lui Dorcas protecţie fizică, ea îmi dăruise în egală măsură un adăpost moral, căci puţini se puteau preface că dispreţuiau frumuseţea ei inocentă, ori se puteau arăta îngroziţi de meseria mea când, uitându-se la mine, nu aveau cum să n-o vadă şi pe ea. Dorcas îmi dăduse sfaturi ori de câte ori mă găsisem în încurcătură şi-mi fusese prieten adevărat în zeci de locuri pustii.

Când intrasem în cele din urmă în Thrax şi-i arătasem

arhontelui scrisoarea Maestrului Palaemon, fireşte că toate acestea luaseră sfârşit. În veşmântul meu fuliginos, nu mai trebuia să mă tem de mulţime – ci mai curând ei se temeau de mine, fiind eu cel mai însemnat slujbaş al celui mai de temut braţ al statului. Dorcas trăia acum nu ca egală, ci ca metresă, aşa cum o numise odată Cumaeana, în locuinţa pregătită pentru mine în Vincula. Sfaturile ei nu-mi mai erau aproape de nici un folos, pentru că necazurile ce mă apăsau ţineau de lege şi administraţie, şi pentru a le înfrunta mă pregătisem ani la rând, iar ea n-avea habar de ele; dar şi pentru că rareori aveam timpul sau vlaga să i le desluşesc şi astfel să le putem întoarce împreună pe toate feţele.

Aşa se face că, în vreme ce eu stăteam rond după rond la curtea arhontelui, Dorcas şi-a luat obiceiul să hoinărească prin oraş, iar noi, care nu ne despărţisem o clipă în acel sfârşit de primăvară, acum, în vară, abia apucam să ne mai vedem, la câte o cină seara, după care ne băgăm obosiţi într-un pat în care nu prea făceam altceva decât să dormim unul în braţele celuilalt.

Şi iată că a răsărit şi luna plină. Cu câtă bucurie am privit-o de pe acoperişul turelei, verde ca un smaragd în mantaua ei silvestră, rotundă precum gura unei cupe! Încă nu eram liber, deoarece tot ceea ce ţinea de torturi şi administraţie, şi care se strânsese cât îl slujisem pe arhonte, trebuia îndeplinit; acum însă cel puţin eram liber să mă îngrijesc numai de ele, ceea ce aproape că-mi dădea un sentiment de libertate. O invitasem pe Dorcas să mă însoţească a doua zi, când aveam să inspectez subteranele Vinculei.

A fost o greşeală. În aerul puturos, în mijlocul scârnăviilor în care trăiau prizonierii, lui Dorcas i s-a făcut rău. În acea noapte, aşa cum am povestit, mi-a spus că se dusese la baia publică (lucru rar pentru ea, a cărei teamă de apă era atât de mare încât se spăla câte un pic, câte un pic, înmuind un burete într-un lighean nu mai adânc decât o farfurie de supă) ca să scape de miasma din tunel, ce i se lipise de păr şi piele, şi acolo le auzise pe femei vorbind între ele despre ea.

II

Deasupra cataractei

A doua zi dimineaţa, înainte să plece din turelă, Dorcas şi-a tăiat părul atât de scurt, încât aproape arăta ca un băietan, şi şi-a înfipt un bujor alb pe sub banda care i-l ţinea. Eu am stat şi m-am ocupat de documente până după-masa, apoi am împrumutat un jelab de mirean de la sergentul clavigerilor mei şi am ieşit, sperând s-o întâlnesc pe Dorcas.

Cărţulia cafenie pe care o duc cu mine zice că nimic nu este mai ciudat decât să explorezi un oraş cu totul diferit de toate cele pe care le cunoşti, deoarece a face aceasta este o explorare a unui alt ego, neaşteptat. Pentru mine altceva e şi mai ciudat: anume să explorezi un asemenea oraş numai după ce ai trăit în el o vreme, fără să ştii nimic despre el.

N-aveam habar unde se găseau băile despre care îmi vorbise Dorcas, dar eram sigur că există, căci auzisem pomenindu-se despre ele şi la curte. N-aveam habar unde se afla bazarul de unde îşi cumpăra ea veşmintele şi sulemenelile, şi nici dacă nu cumva erau mai multe. Pe scurt, nu cunoşteam nimic dincolo de ceea ce puteam vedea de la ambrazură, şi de scurtul drum de la Vincula până la palatul arhontelui. Aveam poate o încredere prea mare în abilitatea

mea de a mă descurca într-un oraş cu mult mai mic decât Nessus; cu toate acestea, am avut grijă ca, din când în când, să mă asigur că – în timp ce înaintam pe străzile întortocheate ce şerpuiau în josul stâncii, printre case-caverne săpate în rocă şi altele ce ţâşneau din piatră ca nişte cuiburi de rândunică – încă puteam zări forma familiară a turelei, cu poarta sa baricadată şi gonfalonul său negru.

În Nessus, bogaţii locuiesc în partea de nord, unde apele Gyollului sunt mai curate, iar săracii în sud, unde apele sunt murdare. Aici, în Thrax, acest obicei nu era urmat, întâi pentru că Acis curgea atât de repede că excrementele celor din susul albiei (care, desigur, numărau doar a mia parte dintre cei care locuiau de-a lungul albiei dinspre miazănoapte a Gyollului) abia dacă apucau să-i spurce apele, şi în al doilea rând pentru că apa luată de mai sus de cataractă era îndreptată spre fântânile publice şi casele bogătaşilor prin apeducte, astfel că nimeni nu folosea apă din râu atunci când era nevoie de cantităţi mari – în manufacturi sau pentru spălarea rufelor.

Prin urmare, în Thrax împărţirea asta era dată de terenul mai jos sau mai înalt. Cei bogaţi locuiau pe pantele mai joase, lângă râu, ca să fie aproape de prăvălii şi clădirile publice; de aici, o scurtă plimbare îi ducea până la docuri, de unde puteau călători de-a lungul oraşului în caice mânate de vâslaşi sclavi. Cei mai puţin bogaţi îşi aveau casele mai sus, clasa de mijloc încă şi mai sus, şi tot aşa, până la cei foarte săraci, care trăiau chiar la poalele fortificaţiilor, pe vârful stâncilor, adeseori în cocioabe de lut şi stuf, la care se putea ajunge urcând scări lungi agăţate de perete.

Aveam să văd câteva dintre văgăunile acelea mizere, deocamdată însă mă găseam în cartierul negustoresc din apropierea apei. Acolo, pe uliţele înguste, era atâta îmbulzeală de oameni, încât întâi am crezut că e vreo sărbătoare sau poate războiul – care mi se păruse atât de îndepărtat pe vremea când eram în Nessus, dar, pe măsură ce mă îndreptasem cu Dorcas spre miazănoapte, se apropiase tot mai mult – destul cât să umple oraşul de cei care se refugiau din calea lui.

Nessus este atât de întins încât – din câte am auzit – are câte cinci clădiri pentru fiecare locuitor. În Thrax, proporţia

aceasta este fără doar şi poate răsturnată, iar în acea zi anume mi se părea uneori că sub fiecare acoperiş se adăposteau cincizeci de suflete. Unde mai pui că Nessus este un oraş cosmopolit, încât, cu toate că vedeai mulţi străini acolo şi uneori veneau chiar şi cacogeni cu nave din alte lumi, întotdeauna ştiai că *sunt* străini, aflaţi departe de casele lor. Aici, în schimb, străzile viermuiau de cele mai felurite chipuri, dar chipurile acestea nu făceau decât să oglindească natura felurită a ţinutului montan, astfel că atunci când vedeam, bunăoară, un om a cărui pălărie era făcută din piele de pasăre, cu aripile drept apărătoare pentru urechi, sau un om într-o haină miţoasă, din blană de kaberu, sau un om cu faţa tatuată, după colţ puteam să văd încă o sută de asemenea tribali.

Oamenii ăştia erau eclectici, descendenţi ai coloniştilor de la miazăzi, care-şi amestecaseră sângele cu acela al autohtonilor bondoci şi oacheşi, le adoptaseră unele obiceiuri, amestecându-le cu altele pe care le deprinseseră de la amfitrionii aflaţi mai la miazănoapte, iar pe acelea, uneori, cu ale altor seminţii mai puţin cunoscute, neguţători sau neamuri izolate.

Mulţi dintre aceşti eclectici preferă pumnalele curbate – sau îndoite, cum li se mai spune –, care au două segmente aproape drepte şi un cot mai spre vârf. Se spune că, datorită acestei forme, străpung mai uşor inima când sunt înfipte sub stern; lamele sunt întărite cu o nervură centrală, au tăişuri de ambele părţi, care sunt tot timpul bine ascuţite; gardă n-au, iar plăselele sunt făcute de obicei din os. (Am descris pumnalele acestea în amănunt deoarece sunt mai caracteristice decât orice altceva pentru partea aceea de ţară, dar şi pentru că de la ele şi-a primit Thrax încă un nume: Oraşul Pumnalelor Strâmbe. Chiar şi planul oraşului seamănă cu tăişul unui asemenea pumnal, curbura defileului amintind de curbura lamei, râul Acis, de nervura centrală, Castelul Acies, de vârful lamei, iar Capulus de linia la care oţelul dispare în plasele.)

Unul dintre paznicii Turnului Ursului mi-a spus odată că nu există animal mai primejdios ori mai sălbatic şi mai greu de

stăpânit ca hibridul zămislit de pe urma împreunării unui câine de luptă cu o lupoaică. Suntem obişnuiţi să ne gândim la fiarele codrilor şi ale munţilor ca la nişte sălbăticiuni, iar la oamenii ce par să răsară din lutul acelor locuri ca fiind sălbatici. Dar adevărul e că există o sălbăticie mult mai ticăloasă (de care ne-am da seama cu mult mai bine dacă n-am fi atât de obişnuiţi cu ea) în anumite animale domestice, cu toate că înţeleg atât de bine vorbirea omenească şi chiar pot rosti câteva cuvinte; şi există o sălbăticie adâncă în femeile şi bărbaţii ai căror străbuni au trăit în oraşe mai mari sau mai mici încă de la începuturile rasei umane. Vodalus, în ale cărui vene curgea sângele nepângărit a mii de exultanţi – exarhi, etnarhi şi starosti – era în stare de o violenţă inimaginabilă faţă de autohtonii care străbăteau străzile din Thrax, fără nimic altceva pe ei decât mantiile din păr de huanaco.

Asemenea lupilor-câini (pe care nu i-am văzut niciodată, căci erau prea răi ca să fie de vreun folos), aceşti eclectici moşteneau tot ce era mai crud şi mai nesupus în obârşia lor amestecată; ca prieteni ori acoliţi erau morocănoşi, neloiali şi cârcotaşi; ca duşmani – fioroşi, vicleni, răzbunători. Mă rog, aşa mi-au spus subordonaţii mei de la Vincula, unde eclecticii numărau jumătate dintre prizonieri.

De câte ori am întâlnit bărbaţi cu graiuri, veşminte sau deprinderi străine, m-am întrebat ce natură au femeile rasei lor. Întotdeauna există o legătură, căci bărbaţii şi femeile sunt vlăstare ale uneia şi aceleiaşi culturi, la fel cum frunzele unui copac, văzute de ochiul omenesc, şi fructele, nevăzute din pricină că stau ascunse în dosul frunzelor, sunt vlăstare ale unuia şi aceluiaşi organism. Numai că observatorul care încearcă să ghicească forma şi gustul fructului luându-se după forma câtorva ramuri înfrunzite văzute (ca să zic aşa) de la distanţă, trebuie să ştie multe despre frunze şi fructe dacă nu vrea să se facă de râs.

Bărbaţii belicoşi pot să se nască din femei galeşe sau au surori aproape la fel de vânjoase ca şi ei şi încă şi mai îndârjite. Astfel că eu, mergând prin mulţimea formată în mare parte din aceşti eclectici şi din orăşeni (care mie mi se păreau a nu se deosebi prea mult de locuitorii din Nessus, doar că

îmbrăcămintea şi purtarea lor erau oarecum mai puţin rafinate), m-am pomenit închipuindu-mi femei cu ochi negri şi pielea oacheşă, femei cu părul negru şi lucios, gros precum cozile armăsarilor bălţaţi ai fraţilor lor, femei ale căror chipuri le vedeam în mintea mea dârze şi totuşi delicate, femei în stare de împotrivire feroce şi capitulare fulgerătoare, femei ce puteau fi cucerite dar nu şi cumpărate – dacă asemenea femei există pe lumea asta.

Din braţele lor am călătorit în închipuire spre locurile unde ar putea fi găsite – în colibele singuratice pitite lângă izvoarele munţilor, în iurtele de piei, înălţându-se solitare pe păşunile înalte. Curând, gândul la munţi m-a ameţit la fel de tare ca imaginea mării înainte ca Maestrul Palaemon să-mi fi spus unde anume se găsea Thrax. Cât de glorioşi sunt ei, idolii de nezdruncinat ai lui Urth, sculptaţi cu unelte făr' de număr în vremuri neînchipuit de vechi, încă înălţând deasupra marginii lumii capete neînduplecate, încoronate cu mitre, tiare şi diademe împodobite cu zăpadă, capete ale căror ochi sunt la fel de uriaşi precum oraşele, siluete ale căror umeri sunt înveşmântaţi cu codri!

Astfel, deghizat în jelabul mohorât al unui orăşean, mi-am croit drum pe uliţele ticsite de oameni şi duhnind a zoaie şi mâncare, cu închipuirea mea plină de viziuni cu pietre atârnânde şi izvoare cristaline ca nişte coliere.

Îmi vine să cred că Thecla a fost dusă măcar o dată în dealurile de la poalele acestor înălţimi, fără îndoială ca să scape de vreo vară toridă; pentru că multe dintre scenele ce apăreau (ca de la sine) în mintea mea erau vădit ale unui copil. Am văzut plante iubitoare de piatră, iar florile lor virginale erau atât de aproape de ochii mei, cum nici un adult nu le poate percepe fără să îngenuncheze: abisuri care apăreau nu numai înspăimântătoare, ci şi surprinzătoare, ca şi când existenţa lor sfrunta însăşi legile naturii; ţancuri atât de înalte încât păreau pur şi simplu să nu aibă capăt, ca şi când întreaga lume se prăbuşea dintotdeauna şi întru eternitate dintr-un cer inimaginabil, care încă ţinea în chingi aceşti munţi.

Într-un târziu, după ce aproape am străbătut oraşul

dintr-un capăt în celălalt, am ajuns la Castelul Acies. Le-am spus gărzilor de la poarta din spate cine sunt, am fost lăsat să intru şi am urcat în vârful donjonului, aşa cum urcasem odată în Turnul Matachin, înainte să mă despart de Maestrul Palaemon.

Când mă dusesem acolo să-mi iau rămas-bun de la singurul loc pe care-l cunoscusem, mă oprisem într-unul dintre cele mai înalte puncte ale Citadelei, ea însăşi aflată în vârful celui mai înalt loc din Nessus. Oraşul se întindea în faţa mea cât vedeam cu ochii, Gyollul desenându-se dintr-o parte în alta a lui asemenea dârei lipicioase verzi lăsate de un limax pe-o hartă; zărisem chiar şi Zidul, din loc în loc, la orizont, şi acolo sus nici un creştet nu arunca asupra mea o umbră mai lungă decât a mea.

Aici, impresia era cu totul alta. Mă aflam deasupra râului Acis, care sărea spre mine în josul unui şir de trepte de stâncă, fiecare de două sau de trei ori mai înaltă decât un copac înalt. Preschimbat într-o albeaţă de spumă ce sclipea în lumina soarelui, dispărea sub mine şi reapărea ca o panglică de argint gonind printr-un oraş cuminte, aşezat în scobitura sa ca un sat de jucărie într-o ladă pe care eu (de fapt Thecla) mi-o aminteam că o primisem la o zi de naştere.

Şi totuşi, într-un anumit fel, mă aflam pe fundul unei căldări. De jur împrejur, se sumeţeau pereţii de stâncă, încât, privind la oricare dintre ei, îţi venea să crezi, măcar pentru o clipă, că gravitatea fusese răsturnată prin jocul cu cifre închipuite al unui vrăjitor, până ajunsese la un unghi drept cu sine însăşi, iar verticala pe care o vedeam era în fapt planul orizontal al lumii.

Vreme de un rond sau poate mai mult, am stat şi m-am uitat la pereţii aceia şi am urmărit păienjenişul de cascade ce se repezeau în jos bubuind şi răspândind în jur o vrajă neîntinată, pentru a se uni cu Acis, şi am privit norii prinşi între ele ca într-o capcană, părând să se împingă blând în povârnişurile neclintite, asemenea unor oi rătăcite şi înspăimântate într-un ţarc de pietre.

Apoi măreţia munţilor şi visele mele cu munţi au început să mă obosească – poate nu să mă obosească, ci să mă

ameţească, până când am simţit că mi se învârte capul şi parcă vedeam înălţimile acelea nemiloase chiar dacă închi-deam ochii, şi am mai simţit că în visele mele, în acea noapte şi în multe nopţi de atunci încolo, voi cădea în prăpăstiile lor sau mă voi agăţa cu degete însângerate de pereţii lor fără de speranţă.

Mi-am întors în sfârşit privirea către oraş şi mi-am venit în fire când am zărit turela Vinculei, un cub foarte mic, bine lipit de-o stâncă ce era doar o undă printre miriadele de valuri de piatră din jur. Am urmat cu privirea firele principalelor străzi, căutând (ca într-un joc, ca să mă dezmeticesc după ce privisem atât de mult munţii) să le identific pe cele pe care mersesem eu ca să ajung la castel şi să observ, din această nouă perspectivă, clădirile şi pieţele pe care le văzusem pe drum. Din ochi am jefuit bazarurile – erau două, câte unul pe fiecare mal al râului; şi am fixat încă o dată reperele familiare pe care mă deprinsesem să le văd de la ambrazura Vinculei – harena, panteonul şi palatul arhontelui. Şi după ce am recunoscut din noul meu punct de observaţie tot ceea ce văzusem din stradă, simţind că înţelegeam relaţia spaţială între locul în care stăteam şi ceea ce ştiusem înainte despre planul oraşului, m-am apucat să explorez ulicioarele, urmând cu ochii mijiţi potecile întortocheate ce urcau stâncile şi scru-tând aleile înguste care adeseori păreau doar nişte panglici de întuneric printre clădiri.

Tot căutându-le, privirea mi-a ajuns în cele din urmă înapoi la marginea râului, poposind pe pontoane, magazii şi piramide de butoaie, lăzi şi baloturi care aşteptau acolo să fie încărcate pe-un vas. Apa nu mai era înspumată, decât acolo unde o zăgăzuiau digurile. Avea o culoare aproape indigo şi, asemenea umbrelor indigo văzute la apus într-o zi cu zăpadă, părea să alunece încet, sinuoasă, îngheţată; dar mişcarea caicelor şi felucilor încărcate arăta câtă frământare zăcea ascunsă sub acea suprafaţă netedă, căci corăbiile mai mari îşi avântau bompresele lungi ca pe nişte suliţe, şi atât caicele cât şi felucile o luau din când în când înapoi când vâslele nimereau în bulboanele iuţi.

După ce am cercetat tot ce se afla la vale, la malurile

râului, m-am aplecat peste parapet să văd râul în apropiere de donjon şi un ponton aflat la vreo sută de paşi de poarta din spate. Uitându-mă la hamalii care trudeau acolo jos să descarce una dintre bărcile lungi şi înguste de pe râu, am zărit lângă ei o siluetă nemişcată, mică şi cu păr strălucitor. Întâi am crezut că e o copilă, atât părea de mărunţică lângă muncitorii vânjoşi, aproape dezbrăcaţi; dar era Dorcas, şedea chiar la marginea apei, cu faţa cufundată în mâini.

III

În faţa cocioabei

Când am ajuns la Dorcas, nu am reuşit s-o fac să vorbească. Era supărată pe mine, dar nu era singurul motiv, deşi atunci aşa mi-am închipuit. Tăcerea se aşternuse peste ea ca o boală, fără să-i fi vătămat limba şi buzele, ci făcându-i voinţa – ori poate chiar şi dorinţa – neputincioasă în a şi le mişca, aşa cum unele infecţii ne distrug dorinţa de a simţi plăcere şi chiar înţelegerea noastră pentru bucuria altora. Dacă eu nu-i ridicam chipul spre mine, ea nu privea spre nimic, ţinându-şi ochii aţintiţi spre pământul de sub picioarele ei, fără să-l vadă nici măcar pe acela, aş zice eu, sau acoperindu-şi chipul cu mâinile aşa cum şi-l ţinuse acoperit când o găsisem eu.

Voiam să vorbesc cu ea, la acel ceas credeam că aş putea spune ceva, cu toate că nu eram sigur ce anume, ceva care s-o ajute să-şi vină în fire. Dar nu puteam face asta acolo, pe ponton, cu toţi hamalii holbându-se la noi, şi o vreme nu m-am putut gândi la nici un loc unde aş fi putut-o duce.

Pe o străduţă din apropiere, care urca panta malului răsăritean, am văzut firma unui han. În sala de mese, o

încăpere îngustă, mâncau câţiva clienţi, dar pentru un pumn de aeşi am reuşit să închiriez o cameră la etaj, în care, în afară de un pat, nu mai era nici o altă mobilă şi nici loc n-ar fi fost pentru altceva, iar tavanul era atât de jos încât, la unul din capete, abia dacă puteam sta în picioare. Hangiţa credea că închiriasem camera pentru o întâlnire amoroasă, un gând firesc în împrejurarea dată – dar, din pricina disperării de pe chipul lui Dorcas, se mai gândea şi că o ţineam cu forţa sau o cumpărasem de la un codoş, astfel că i-a aruncat o privire de simpatie înduioşată, pe care Dorcas nu cred că a observat-o câtuşi de puţin, iar mie una acuzatoare.

Am închis uşa, am zăvorât-o, am silit-o pe Dorcas să se întindă în pat; apoi m-am aşezat lângă ea şi am încercat s-o fac să vorbească, întrebând-o ce se întâmplase şi ce aş putea face să îndrept ceea ce o tulbura, şi aşa mai departe. Văzând că întrebările mele nu aveau nici un efect, am început să vorbesc despre mine, bănuind că numai groaza ce i-o stârniseră condiţiile din Vincula o făcea să refuze să stea de vorbă cu mine.

— Toţi ne dispreţuiesc, am spus eu. Încât nu văd de ce nu m-ai dispreţui şi tu. Nu faptul că ai ajuns să mă urăşti acum mă surprinde, ci că ţi-a trebuit atât de mult timp să simţi şi tu ceea ce simt toţi. Dar pentru că te iubesc, o să încerc să apăr cauza breslei noastre şi astfel şi pe mine, în nădejdea că poate după aceea nu te vei mai simţi atât de rău că ai iubit un torţionar, chiar dacă acum nu mă mai iubeşti. Nu suntem cruzi, mi-am început eu pledoaria. Nu simţim nici o plăcere în ceea ce facem decât numai că ne facem treaba bine, ceea ce înseamnă să executăm repede şi să nu facem nimic mai mult sau mai puţin decât ne îngăduie legea. Ne supunem judecătorilor care îndeplinesc această îndatorire cu încuviinţarea poporului. Sunt unii care ne spun că n-ar trebui să facem nimic din ceea ce facem, că nimeni n-ar trebui s-o facă. După părerea lor, pedeapsa aplicată cu sânge-rece este o crimă mai mare decât orice fărădelege pe care ar fi comis-o clienţii noştri. Poate că au dreptate, dar e o dreptate ce ar distruge întregul Commonwealth. Nimeni nu s-ar putea simţi în siguranţă şi nimeni n-ar mai fi în siguranţă, iar în cele din

urmă poporul s-ar răscula – la început împotriva hoţilor şi ucigaşilor, apoi împotriva oricui ar nesocoti tot ceea ce oamenii numesc bună-cuviinţă, şi la urmă împotriva oricărui străin sau proscris. Şi astfel s-ar întoarce la vechile grozăvenii – lapidarea, arderea pe rug – când fiecare om caută să fie mai crud decât vecinul său, de teamă ca nu cumva mâine să se creadă despre el că ar nutri vreo milă pentru nenorocitul care moare astăzi. Sunt unii care spun că anumiţi clienţi merită cea mai cruntă pedeapsă, dar nu şi alţii, şi că ar trebui să refuzăm să aplicăm pedeapsa asupra acestora din urmă. Fără doar şi poate că unii sunt mai vinovaţi decât restul, şi se prea poate chiar ca unii dintre cei care sunt daţi pe mâna noastră să nu fi făcut nimic rău, nici răul de care sunt acuzaţi, nici altele. Dar aceia care vorbesc astfel nu fac decât să se pună judecători peste judecătorii numiţi de Autocrat, judecători cu mai puţină ştiinţă într-ale legii, şi fără a avea autoritatea de a chema martori. Ei cer să nu ne supunem adevăraţilor judecători şi să le dăm în schimb lor ascultare, dar nu dovedesc prin nimic că ar merita să ne supunem lor. Şi mai sunt din cei care gândesc că n-ar trebui torturaţi clienţii noştri şi nici executaţi, ci ar trebui făcuţi să trudească pentru Commonwealth, să sape canale, să construiască turnuri de pază, munci din astea. Dar când pui la socoteală cât costă paznicii şi lanţurile, mai bine angajezi muncitori cinstiţi care altfel n-ar avea ce mânca. De ce să moară de foame muncitorii ăştia loiali pentru ca ucigaşii să nu moară, ori ca hoţii să nu sufere de durere? Unde mai pui că ucigaşii şi hoţii ăştia, care nu respectă legea şi n-au nici o speranţă de răsplată, nu ar munci decât mânaţi cu biciul. Iar biciul ce e, dacă nu tot un fel de tortură sub un alt nume? Alţii zic că toţi cei judecaţi şi găsiţi vinovaţi ar trebui închişi în confort şi fără suferinţă, vreme de mulţi ani – dacă nu chiar pentru toată viaţa. Dar cei care trăiesc în confort şi fără dureri au viaţă lungă şi fiecare oricalc irosit pentru a-i întreţine astfel ar trebui cheltuit pentru o cauză mai bună. Nu ştiu multe despre război, dar ştiu destul ca să înţeleg de câţi bani e nevoie ca să se cumpere arme şi să fie plătiţi soldaţii. Lupta se dă acum în munţi, la miazănoapte, încât ne luptăm ca în spatele a o sută de ziduri.

Dar ce s-ar întâmpla dacă ar ajunge în pampa? Ar fi cu putinţă să-i respingem pe ascieni, când ar fi atâta loc de manevră? Şi cum ar căpăta Nessus hrană dacă turmele de acolo ar cădea în mâinile lor? Dacă vinovaţii nu vor fi închişi în confort şi nu vor fi torturaţi, ce urmează? Dacă sunt cu toţii omorâţi, şi omorâţi toţi în acelaşi fel, atunci o femeie sărmană care fură va fi socotită la fel de ticăloasă ca o mamă care îşi otrăveşte propriul copil, aşa cum a făcut Morwenna din Saltus. Asta ţi-ai dori? Pe vreme de pace, mulţi ar fi expulzaţi. Dar a-i expulza acum ar însemna să le oferi pe tavă ascienilor o trupă de spioni care ar fi instruiţi şi li s-ar da bani şi ar fi trimişi înapoi la noi. Curând, nu te-ai mai putea încrede în nimeni, chiar dacă ar vorbi graiul nostru. Asta ţi-ai dori?

Dorcas zăcea atât de tăcută pe pat încât o clipă am crezut că adormise. Dar ochii ei, ochii aceia enormi, de un albastru perfect, erau deschişi; şi când m-am aplecat să mă uit la ea, ochii s-au mişcat şi au părut, o vreme, să mă privească aşa cum ar fi privit unduirile tot mai largi de pe suprafaţa unui lac.

— În regulă, suntem diavoli, am zis eu. Fie cum vrei tu. Dar e nevoie de noi. Chiar şi puterile Cerului găsesc potrivit să-i folosească pe diavoli.

Ochii i s-au umplut de lacrimi, dar nu puteam spune dacă plângea din pricină că mă îndurerase pe mine, sau din pricină că îşi dădea seama că încă eram acolo. Nădăjduind să retrezesc în ea vechea ei afecţiune pentru mine, am început să vorbesc despre zilele în care încă ne găsisem pe drumul spre Thrax, amintindu-i cum ne întâlnisem în poiană după ce fugiserăm de pe pământurile Casei Absolute şi cum stătusem noi de vorbă în grădinile acelea mari, înaintea piesei Doctorului Talos, plimbându-ne prin livada în floare şi aşezându-ne în cele din urmă pe o bancă veche, lângă o fântână spartă, şi amintindu-i tot ce-mi spusese ea atunci şi tot ce-i spusesem eu.

Şi mi s-a părut că parcă se înseninează întrucâtva, dar asta numai până ce i-am pomenit de fântână, a cărei apă curgea din ciubărul ei spart şi împletea un pârâiaş pe care cine ştie ce grădinar îl trimisese şerpuind printre pomi, să-i învioreze, şi sfârşea udând pământul; dar apoi o întunecime

ce nu se găsea nicăieri în încăpere, ci numai pe chipul lui Dorcas, s-a înstăpânit acolo, asemenea uneia dintre făpturile acelea stranii care ne urmăriseră pe Jonas şi pe mine printre cedri. Şi Dorcas n-a mai vrut să se uite la mine, iar după o vreme chiar a adormit.

M-am ridicat cât am putut de încet, am tras zăvorul şi am coborât scara strâmbă. Hangiţa încă trebăluia în sala de jos, dar muşteriii plecaseră. I-am explicat hangiţei că femeia pe care o adusesem era bolnavă, am plătit camera pentru mai multe zile şi, promiţând să mă întorc şi să plătesc pentru orice alte cheltuieli, am rugat-o să urce din când în când la ea şi să-i dea de mâncare dacă dorea să mănânce.

— Ah, e o binecuvântare pentru noi să avem pe cineva în camera aia, a zis hangiţa. Dar dacă drăguţa ta e bolnavă, oare Cuibul Raţei e cel mai bun loc pe care l-ai putut găsi pentru ea? N-o poţi duce acasă?

— Mă tem că tocmai faptul că a stat la mine acasă a îmbolnăvit-o. Nu vreau să risc să se îmbolnăvească şi mai rău dacă o duc acolo.

— Draga de ea, sărmana! Hangiţa a clătinat din cap. E atât de drăguţă şi, după cum arată, ai zice că-i doar un copil. Câţi ani are?

I-am spus că nu ştiu.

— Mda, păi o să urc s-o văd şi-o să-i duc nişte supă când va vrea să mănânce. M-a privit ca pentru a-mi spune că va veni şi clipa aceea, numai să plec eu de-acolo. Dar vreau să înţelegi că n-o s-o ţin prizonieră pentru tine. Dacă vrea să plece, e liberă s-o facă.

Am plecat de la han şi am vrut să mă întorc la Vincula pe drumul cel mai scurt; dar am socotit greşit închipuindu-mi, deoarece ulicioara pe care se afla Cuibul Raţei se îndrepta aproape drept spre miazăzi, că voi ajunge mai iute dacă o ţin tot de-a lungul ei şi traversez Acisul ceva mai la vale, decât să o apuc înapoi pe drumul pe care venisem cu Dorcas, care m-ar fi dus la poala zidului din spate al Castelului Acies.

Dar ulicioara m-a trădat, aşa cum ar fi trebuit să bănuiesc dacă aş fi fost mai familiarizat cu drumurile din Thrax. Şi asta

pentru că toate străduţele alea întortocheate care şerpuiesc pe pante s-or fi întretăind ele, dar în fapt toate urcă şi coboară; încât, pentru a ajunge de la o casă agăţată pe stâncă asemenea unui cuib la alta trebuie să cobori până la strada principală de lângă râu şi să urci înapoi (asta dacă nu sunt foarte apropiate între ele sau una deasupra celeilalte). Aşa se face că, în scurtă vreme, m-am pomenit tot atât de sus pe stânca răsăriteană pe cât era Vincula pe cea apuseană, şi cu tot atât de puţine şanse să ajung la ea pe cât fusesem când părăsisem hanul.

Ca să fiu sincer, descoperirea nu era cu totul neplăcută. Treabă aveam acolo, nu-i vorbă, dar nu mă prea trăgea aţa s-o fac, mintea fiindu-mi încă plină de gânduri legate de Dorcas. Mă simţeam mai bine dacă-mi puneam picioarele la treabă şi astfel mă eliberam de frustrări, încât m-am hotărât să urmez strada care se hârtopea până sus, dacă era nevoie, şi să privesc Vincula şi Castelul Acies de pe acea înălţime, apoi să arăt însemnul funcţiei mele santinelelor aflate la fortificaţiile de-acolo, să merg de-a lungul lor până la Capulus şi să traversez râul pe drumul cel mai de jos.

Dar după o jumătate de rond de efort istovitor, am văzut că nu pot înainta. Uliţa se sfârşea la piciorul unui perete drept, înalt de trei sau patru lanţuri, şi aş zice că în fapt se sfârşea mult mai înainte, căci ultimii câţiva zeci de paşi îi făcusem pe ceea ce nu părea altceva decât o potecă menită doar să ducă la cocioaba prăpădită, din lut şi nuiele, în faţa căreia mă oprisem.

După ce am căutat în zadar o cale să o ocolesc şi m-am convins că nici pe culme nu aveam cum să urc de acolo de unde stăteam, am dat să mă întorc dezgustat, când deodată din cocioabă a ieşit un copil, a înaintat spre mine îndrăzneţ şi temător totodată, privindu-mă numai cu ochiul drept, şi mi-a întins o mânuţă neînchipuit de murdară, aşa cum fac toţi cei care cerşesc. Poate că aş fi râs de fiinţa aia pirpirie şi amărâtă, atât de timidă şi de insistentă, dacă aş fi fost într-o dispoziţie mai bună, dar aşa, i-am pus în palma murdară câţiva aeşi.

Încurajat, copilul a prins glas:

— Sora mea e bolnavă. Foarte bolnavă, Sieur.

Timbrul vocii sale mi-a dat de înţeles că e băiat; şi pentru că şi-a întors aproape de tot faţa spre mine în timp ce vorbea, am văzut că ochiul stâng îi era închis din pricina unei umflături provocate de o infecţie. Lacrimi de puroi i se scurseseră din el şi se uscaseră pe obraz.

— Foarte, foarte bolnavă.

— Îmi dau seama, am zis eu.

— O, nu, Sieur. De aici nu vă puteţi da seama. Dar dacă vreţi, vă puteţi uita înăuntru din prag – n-o s-o tulburaţi.

Chiar în clipa aceea, un bărbat a strigat:

— Ce-i, Jader? Ce vrea ăsta?

Bărbatul, care purta un şorţ de piele jerpelit, din cele purtate de zidari, se îndrepta cu paşi mari spre noi.

Uşor de închipuit că întrebarea n-a făcut decât să-l sperie pe băiat şi să-l amuţească.

— Îl întrebam, am spus eu, cum pot să ajung mai uşor în partea de jos a oraşului.

Zidarul nu a răspuns, ci s-a oprit la vreo opt paşi de mine şi şi-a împletit la piept braţele care păreau mai dure decât pietrele pe care le spărgeau. Arăta mânios şi neîncrezător, deşi n-aş fi putut desluşi pricina. Poate că accentul meu trăda faptul că veneam de la miazăzi; sau din cauza felului în care eram îmbrăcat, care, nefiind nicidecum somptuos ori fistichiu, dădea seama că ţineam de-o clasă socială mai presus de a sa.

— Am încălcat o proprietate? am întrebat. Locul ăsta e al dumitale?

Nici un răspuns. Indiferent ce simţăminte avea faţă de mine, era limpede că, după părerea lui, nu putea exista comunicare între noi doi. Dacă îi vorbeam, era doar aşa cum vorbeşte un om unui animal, şi nici măcar unui animal inteligent, ci aşa cum strigă văcarul la vite. La rândul său, socotea că atunci când îi vorbeam eu era ca şi când o fiară i-ar fi vorbit unui om, scoţând nişte sunete din gâtlej.

Am băgat de seamă că în cărţi astfel de blocaje nu se petrec niciodată; autorii sunt atât de nerăbdători să treacă mai departe cu poveştile (oricât de greoaie ar fi, urnindu-se

asemenea unor care încărcate cu bucate, cu roţi scârţâitoare care nu se opresc niciodată, cu toate că nu se îndreaptă decât spre sate colbuite unde farmecul peisajului se pierde iar plăcerile oraşului nu se vor găsi niciodată), încât nu întâlneşti în ele asemenea neînţelegeri ori refuzuri de a cădea la învoială. Asasinul care ţine un cuţit la gâtul victimei sale este dispus să trăncănească despre toată tărăşenia atât cât doreşte victima sau autorul. Amanţii pătimaşi care se îmbrăţişează înflăcăraţi sunt dispuşi, cel puţin în aceeaşi măsură amândoi, să amâne împreunarea, dacă nu s-o şi dea uitării.

În viaţă nu-i la fel. Eu mă uitam lung la zidar şi el la mine. Simţeam că l-aş putea omorî, dar nu eram pe deplin sigur că aş fi reuşit, întâi pentru că arăta neobişnuit de puternic, apoi pentru că n-aveam cum şti dacă nu cumva ţinea ascunsă o armă sau avea prieteni pitiţi în cocioabele mizere din împrejurimi. Îmi făcea impresia că-i vine să scuipe în potecă, între noi, şi dacă ar fi făcut-o, mi-aş fi aruncat jelabul peste capul lui şi l-aş fi imobilizat. Dar n-a făcut-o şi, după ce ne-am uitat stăruitor unul la altul timp de câteva secunde, băiatul, care mai mult ca sigur n-avea habar ce se petrece, a repetat:

— Puteţi să vă uitaţi din prag, Sieur. N-o s-o tulburaţi pe sora mea.

Chiar a îndrăznit să mă tragă uşor de mânecă în nerăbdarea lui de a-mi arăta că nu minţise, nepărând a-şi da seama că simpla lui înfăţişare justifica cerşetoria.

— Te cred, am zis eu.

Apoi am înţeles că a spune că îl cred însemna să-l jignesc arătându-i că nu aveam într-atâta încredere în ceea ce spusese încât să-i pun vorbele la încercare. M-am aplecat şi m-am uitat, deşi la început n-am văzut aproape nimic, întrucât eu priveam dinspre soare în interiorul greu de umbre al cocioabei.

În spatele meu, lumina cădea aproape vertical. Îi simţeam apăsarea la ceafă şi eram conştient că zidarul mă putea ataca fără teamă, acum că stăteam cu spatele la el.

Oricât de mică era încăperea aceea, nu era înghesuită. Pe peretele opus uşii fuseseră îngrămădite nişte paie, pe care zăcea copila. Se afla în acel stadiu al bolii când nu mai

resimţim milă pentru suferindul care ne stârneşte groaza. Chipul ei era ca de mort, cu pielea atât de întinsă şi translucidă încât părea pielea unei tobe. Buzele nu-i mai acopereau dinţii nici măcar în somn, iar sub coasa febrei, părul îi căzuse, nu mai rămăseseră decât câteva şuviţe.

M-am sprijinit cu mâinile de peretele de lut şi nuiele de lângă uşă şi m-am îndreptat de spate.

— Vedeţi, Sieur, e foarte bolnavă. Sora mea, a spus băiatul şi iar şi-a întins mâna.

Am văzut – o am şi acum înaintea ochilor – dar nu mi s-a imprimat în minte imediat. Nu mă gândeam decât la Gheară; şi-mi părea că mă apasă pe coşul pieptului, nu ca o greutate, ci precum încheieturile unui pumn nevăzut. Mi-am amintit de ulan, care păruse mort până i-am atins buzele cu Gheara, o întâmplare care în acea clipă mi-a părut să ţină de trecutul îndepărtat; şi mi-am amintit de omul-maimuţă, cu braţul lui ciuntit, şi de felul în care arsurile lui Jonas păliseră după ce trecusem Gheara peste ele. Nu o mai folosisem şi nici nu mă mai gândisem s-o folosesc de când nu izbutisem s-o salvez pe Jolenta.

Între timp, îi păstrasem taina atâta vreme că mi-era teamă s-o mai încerc. Poate că aş fi atins-o pe muribundă cu ea, dacă fratele ei n-ar fi stat acolo, privind; aş fi atins cu ea ochiul bolnav al fratelui, dacă n-ar fi fost acolo zidarul morocănos. Dar aşa stând lucrurile, n-am făcut decât să mă străduiesc să respir, în ciuda forţei ce-mi apăsa coastele, şi am pornit pe pantă la vale, fără să mă uit încotro o apucasem. Am auzit saliva zidarului zburându-i din gură şi plescăind pe piatra mâncată de vreme a potecii din spatele meu; dar nu m-am dumirit ce zgomot fusese acela decât după ce aproape ajunsesem la Vincula şi îmi venisem oarecum în fire.

IV

În turela Vinculei

— Vă aşteaptă cineva, Lictore, mi-a spus santinela şi, când am dat simplu din cap, în semn că am auzit ce-mi spusese, a adăugat: Poate că ar fi mai bine ca mai întâi să vă schimbaţi veşmintele, Lictore.

N-a mai fost nevoie să-l întreb cine era musafirul; numai prezenţa arhontelui putea explica tonul în vocea santinelei.

Nu era greu să ajung în încăperile mele fără să trec neapărat prin camera de lucru de unde supravegheam tot ceea ce se întâmpla în Vincula şi unde ţineam toate socotelile. Cât m-am dezbrăcat de jelabul împrumutat şi mi-am pus mantia fuliginoasă, am încercat să ghicesc de ce arhontele, care până atunci nu venise niciodată la mine şi pe care, de altfel, arareori îl văzusem în afara curţii sale, ar găsi de cuviinţă să viziteze Vincula – şi fără anturaj, din câte îmi dădeam seama.

Încercarea de a ghici era bine-venită, pentru că ţinea la distanţă anumite gânduri. În dormitorul nostru se găsea un geam mare argintat, o oglindă mult mai eficientă decât micile talere de metal lustruit cu care eram eu obişnuit; iar pe geamul acesta, în faţa căruia m-am pus ca să-mi cercetez

înfăţişarea, am văzut, abia acum, că Dorcas mâzgălise cu săpun patru versuri dintr-un cântec pe care mi-l cântase odată:

Corni de pe Urth, trimiteţi spre cer, ca niciodată,
De note verzi, de note verzi un şir ce nu se pierde,
Şi-n pasul meu cântaţi-l peste poiana verde,
Suindu-mă, suindu-mă-n pădurea răsturnată![1]

În camera de lucru se aflau câteva jilţuri mari, iar eu mă aşteptam să-l găsesc pe arhonte într-unul dintre ele (cu toate că-mi trecuse prin minte şi că ar putea profita de ocazie ca să-mi răscolească prin hârtii – ceea ce avea tot dreptul să facă dacă voia). El însă stătea la ambrazură, cuprinzându-şi oraşul cu privirea, aşa cum privisem şi eu de la parapetul Castelului Acies mai devreme în acea după-amiază. Îşi ţinea mâinile încleştate la spate şi, în timp ce mă uitam la el, le-am văzut mişcându-se ca şi când fiecare avea o viaţă a sa proprie, trezită de gândurile lui. A trecut o vreme până când arhontele s-a răsucit şi a dat cu ochii de mine.

— Eşti aici, Maestre Torţionar. Nu te-am auzit intrând.

— Sunt doar calfă, Arhonte.

A zâmbit şi s-a aşezat pe pervaz, cu spatele la prăpastia de dincolo de ambrazură. Chipul îi era aspru, cu nas coroiat şi ochi mari, mărginiţi de piele întunecată, dar nu era un chip masculin; mai degrabă ai fi spus că e chipul unei femei urâte.

— După ce te-am însărcinat să porţi responsabilitatea acestui loc, tot calfă ai rămas?

— Nu pot fi înălţat în rang decât de maeştrii breslei mele, Arhonte.

— Dar eşti cea mai bună calfă a lor, judecând după scrisoarea pe care o aveai asupra ta, după faptul că te-au ales să vii aici şi după munca pe care ai făcut-o de când ai venit. Oricum, nimeni de aici nu ar şti deosebirea dacă ai începe să te dai drept ce nu eşti. Câţi maeştri sunt?

— Eu însă aş şti, Arhonte. Şi sunt numai doi, asta dacă n-o mai fi fost înălţat vreunul în rang de când am plecat eu.

[1] Traducere de Ion Horea (n. red.).

— O să le scriu şi o să-i rog să te înalţe *in absentia*.

— Vă mulţumesc, Arhonte.

— Pentru nimic, a spus el şi s-a răsucit să se uite dincolo de ambrazură, ca şi când împrejurarea îl stânjenea. Ar trebui să primeşti răspunsul în vreo lună, aşa cred.

— N-or să mă înalţe, Arhonte. Dar Maestrul Palaemon o să fie fericit când va auzi că aveţi numai vorbe bune despre mine.

S-a răsucit din nou, să mă privească.

— Nu-i nevoie să fim atât de ceremonioşi. Numele meu este Abdiesus şi nu văd de ce nu l-am folosi când suntem numai noi doi. Tu eşti Severian, aşa-i?

Am dat din cap.

Şi iar s-a întors către ambrazură.

— Asta-i o deschidere foarte joasă. Am cercetat-o înainte să intri tu, zidul abia trece de genunchi. Mă tem că se poate cădea foarte uşor de-aici.

— Numai cineva la fel de înalt ca tine, Abdiesus.

— În trecut se făceau uneori execuţii aruncând victima de la o fereastră înaltă sau de pe buza unei prăpăstii, nu-i aşa?

— Şi într-un fel, şi-n celălalt.

— Dar nu de către tine.

Acum era întors cu totul spre mine.

— Din câte ştiu eu, nimeni din cei care sunt încă în viaţă azi nu a pomenit asemenea execuţii. Eu am executat decapitări – şi pe butuc, şi pe scaun – dar asta-i tot.

— Dar n-ai avea nimic împotrivă să foloseşti şi alte mijloace? Dacă ţi s-ar cere să le foloseşti?

— Mă aflu aici pentru a duce la împlinire sentinţele arhontelui.

— Uneori, Severian, execuţiile publice servesc binelui public. Dar alteori fac numai rău, pentru că stârnesc neliniştea publică.

— Se-nţelege, Abdiesus, am spus eu.

Aşa cum am văzut uneori în ochii unui băieţaş neliniştea bărbatului care va să devină într-o bună zi, la fel vedeam vina viitoare care cuprinsese de pe-acum chipul arhontelui (poate fără ca el s-o ştie).

— În seara asta or să fie câţiva oaspeţi la palat. Sper să te numeri şi tu printre ei, Severian.

Am făcut o plecăciune.

— Abdiesus, după cum e împărţirea rolurilor în administraţie, vechiul obicei e ca aceia asemenea mie să fie excluşi din societatea celorlalţi.

— Un fapt pe care-l consideri nedrept, ceea ce e firesc. În seara asta vom îndrepta oarecum starea asta de lucruri, şi m-aş bucura s-o iei ca atare.

— Noi, cei din Ghildă, nu ne-am plâns niciodată de nedreptate. Dimpotrivă, ne-am bucurat de izolarea noastră fără egal. Dar în seara asta ceilalţi ar putea socoti că au motiv să ţi se plângă.

Un zâmbet i-a tresărit în colţul gurii.

— Nu-i motiv de îngrijorare pentru mine. Poftim, cu ăsta vei putea intra.

A întins mâna în care ţinea cu delicateţe, ca şi când se temea să nu îşi la zborul dintre degetele lui, unul dintre acele discuri de hârtie tare, nu mai mare decât un chrisos şi înscris în foiţă de aur cu litere înflorate, despre care adesea îmi vorbise Thecla (am simţit-o tresărind în mintea mea când am atins discul), dar pe care nu le văzusem niciodată înainte.

— Mulţumesc, Arhonte. În seara asta, ai spus? O să încerc să găsesc haine potrivite.

— Vino îmbrăcat aşa cum eşti. O să fie un ridotto – veşmântul tău îţi va fi costumaţia. S-a ridicat în picioare şi s-a întins cu aerul cuiva care e pe cale să încheie o însărcinare lungă şi neplăcută – aşa mi s-a părut mie. Mai adineaori, a continuat el, am vorbit despre unele dintre felurile mai puţin complicate în care ţi-ai putea îndeplini funcţia. Poate că ar fi bine să aduci cu tine ustensilele de care vei avea nevoie diseară.

Am priceput. N-aveam să am nevoie decât de mâini, ceea ce i-am şi spus; apoi, simţind că nu mă dovedisem o gazdă bună, l-am poftit să servească din gustările pe care le aveam acolo.

— Nu, a zis el. Dacă ai şti de câte ori sunt obligat să mănânc şi să beau din politeţe, ai înţelege cât de plăcută mi-e

compania cuiva ale cărui oferte ospitaliere le pot refuza. Nu cred că ghilda voastră s-a gândit vreodată să folosească drept tortură mâncarea şi nu înfometarea.

— Se numeşte îmbuibare, Arhonte.

— Odată va trebui să-mi povesteşti despre asta. Văd că ghilda voastră îmi depăşeşte cu mult imaginaţia – cu vreo douăsprezece secole. După vânătoare, ştiinţa voastră trebuie să fie cea mai veche dintre toate. Dar acum nu mai pot zăbovi. Te vom vedea diseară?

— Aproape că e seară, Arhonte.

— Atunci la sfârşitul rondului următor.

A ieşit, dar abia după ce uşa s-a închis în urma lui am simţit uşoara aromă de mosc ce-i parfumase roba.

M-am uitat la micul cerc de hârtie din mână, întorcându-l pe cealaltă parte. Pe revers erau înfăţişate câteva măşti, printre care am recunoscut una dintre ororile – un chip ce nu era altceva decât o gură mărginită de colţi – văzute de mine în grădina Autocratului, când cacogenii îşi smulseseră travestiurile, şi chipul unui om-maimuţă din mina abandonată de lângă Saltus.

Eram ostenit după plimbarea lungă dar şi din pricina muncii (aproape cât pentru o zi întreagă, pentru că mă trezisem devreme) pe care-o făcusem înainte; aşa că, până să ies din nou, m-am dezbrăcat şi m-am spălat, am mâncat nişte fructe şi carne rece, am sorbit un pahar din ceaiul nordic condimentat. Când mă tulbură ceva peste măsură, îmi rămâne în minte chiar dacă nu-mi dau seama de asta. Aşa s-a întâmplat atunci: deşi nu eram conştient de existenţa lor, gândul la Dorcas zăcând la han, în cămăruţa îngustă, cu tavan în pantă, şi amintirea fetei muribunde pe aşternutul de paie îmi stăteau ca o legătură peste ochi şi-mi astupau urechile. Probabil că din această pricină nu l-am auzit pe sergent şi n-am ştiut, până n-a intrat el, că luasem surcele pentru foc din lada de lângă şemineu şi le rupsesem cu mâinile. Sergentul m-a întrebat dacă ies din nou şi, deoarece răspundea de buna funcţionare a Vinculei în absenţa mea, i-am spus că da, plecam din nou şi nu ştiam când mă voi întoarce. Apoi i-am mulţumit pentru că-mi împrumutase

jelabul, spunându-i şi că nu voi mai avea trebuinţă de veşmânt.

— Cu plăcere, oricând aveţi nevoie de el, Lictore. Dar nu din pricina asta am venit. Voiam să vă sfătuiesc să luaţi cu Domnia Voastră pe doi dintre clavigerii noştri atunci când coborâţi în oraş.

— Mulţumesc, am zis eu. Dar e destulă poliţie acolo şi nu voi fi în nici un pericol.

Şi-a dres glasul:

— În joc e prestigiul Vinculei, Lictore. În calitate de comandant al nostru, ar trebui să aveţi o escortă.

Era vădit că minte, dar la fel de vădit era că minţea pentru ceea ce socotea el a fi binele meu, astfel că am spus:

— Dacă alegi doi bărbaţi prezentabili, de care să te poţi lipsi, mă mai gândesc.

S-a luminat dintr-odată.

— Dar, am continuat eu, nu vreau să aibă arme la ei. Mă duc la palat şi ar fi o insultă la adresa stăpânului nostru arhontele să sosesc acolo însoţit de o gardă înarmată.

La aceste vorbe a început să se bâlbâie; m-am răsucit spre el ca şi când aş fi fost furios şi am azvârlit cât colo lemnele rupte, care au căzut cu zgomot pe podea.

— Zi odată! Crezi că-s ameninţat. Ce se-ntâmplă?

— Nimic, Lictore. Nimic privitor la Domnia Voastră anume. Doar că...

— Doar că ce?

Ştiind că acum va vorbi, m-am apropiat de bufet şi am turnat pentru amândoi două cupe de rosolio.

— Au fost câteva crime în oraş, Lictore. Trei noaptea trecută, două răsalaltă noapte. Mulţumesc, Lictore. În sănătatea Domniei Voastre.

— Şi-n a ta. Dar crimele nu-s ceva neobişnuit, nu-i aşa? Eclecticii se-njunghie tot timpul.

— Oamenii ăştia au fost arşi de vii, Lictore. Prea multe nu ştiu, sincer să fiu – nimeni nu pare să ştie. Poate ştie Domnia Voastră.

Chipul sergentului era tot atât de lipsit de expresie ca o sculptură într-o piatră cafenie, neşlefuită; dar am văzut că, în

timp ce vorbea, a aruncat o privire scurtă vetrei reci a şemineului şi am priceput că punea faptul că rupsesem surcelele (surcele tari şi uscate în mâna mea, dar pe care nu simţisem că le ţin decât la ceva vreme după ce intrase el, aşa cum Abdiesus poate că nu-şi dăduse seama că-şi contempla propria moarte decât multă vreme după ce intrasem eu şi îmi aţintisem privirile asupra lui) pe seama cine ştie cărei taine întunecate pe care mi-o împărtăşise arhontele, când în fapt nu era nimic altceva decât amintirea legată de Dorcas şi disperarea ei, şi de fata cerşetoare pe care o luam drept Dorcas.

— Am doi băieţi buni care vă aşteaptă afară, Lictore, a spus sergentul. Sunt gata să plece când sunteţi şi Domnia Voastră, şi vă vor aştepta până veţi dori să vă întoarceţi.

I-am spus că e bine aşa, şi pe loc el s-a întors cu spatele la mine, ca să nu bănuiesc că ştia, sau credea că ştie, mai multe decât îmi raportase mie; dar umerii lui înţepeniţi şi gâtul vânos, ca şi paşii grăbiţi pe care i-a făcut spre uşă trădau mai mult decât ar fi făcut-o vreodată ochii lui ca de piatră.

Mă escortau doi bărbaţi vârtoşi, aleşi anume pentru forţa lor. Învârtindu-şi măciucile mari, de fier, mergeau alături de mine – eu având-o pe *Terminus Est* atârnată de umăr –, pe străzile ce şerpuiau în jos; mă încadrau de-o parte şi de alta, dacă drumul era îndeajuns de lat, iar dacă nu era lat, mergeau unul în faţă şi celălalt în spate. Pe malul râului Acis, le-am spus că sunt liberi şi, ca să-i alung şi mai repede, am adăugat că le dădeam voie să-şi petreacă restul serii cum doreau ei, şi am închiriat un caic mic şi îngust (cu un baldachin vopsit în culori vesele, care nu-mi folosea la nimic acum, când trecuse şi ultimul rond al zilei) ca să mă ducă în susul râului, până la palat.

Era pentru prima oară că aveam să plutesc pe undele râului. Aşezându-mă la pupă, între cârmaci, care era şi stăpânul caicului, şi cei patru vâslaşi ai lui, cu apele limpezi şi reci ca gheaţa curgând iute pe lângă barcă, atât de aproape încât îmi puteam târî ambele mâini prin ea dacă doream, mi se părea imposibil că această găoace de lemn – care de la ambrazură

turelei noastre cu siguranţă ar fi părut doar o gâză dănţuitoare – putea să înainteze chiar cât de-o palmă împotriva curentului. Apoi cârmaciul a dat semnalul de plecare şi am pornit – fără să ne depărtăm de mal, simţeam că zburăm deasupra apei, ca o piatră aruncată, într-atât erau de rapide şi întocmai sincronizate loviturile celor opt vâsle, iar bărcuţa noastră într-atât de uşoară, de îngustă şi lină în mişcarea ei, mai curând plutind prin văzduhul de deasupra râului, decât în apele acestuia. De etambou atârna un felinar pentagonal, cu faţetele făcute din sticlă de ametist; tocmai în clipa în care am crezut, în ignoranţa mea, că dintr-o clipă în alta curentul ne va trage între alte bărci, ne va răsturna şi ne va scufunda, trimiţându-ne în Capulus, cârmaciul a lăsat fusul cârmei să atârne în legăturile lui, iar el a aprins fitilul.

De bună seamă că el avea dreptate, nu eu. Când uşiţa felinarului s-a închis, acoperind flăcăruia dinăuntru, galbenă ca untul, iar razele violete au ţâşnit din felinar, o bulboană ne-a prins, ne-a învârtit, ne-a îmbrâncit în susul râului vreo sută de paşi mari, dacă nu şi mai bine, în vreme ce vâslaşii îşi mânuiau vâslele, apoi ne-a abandonat într-un golfuleţ la fel de liniştit ca un iaz de moară, pe jumătate plin cu bărci pentru plimbări, care mai de care mai împopoţonată. Din adâncul râului ieşeau nişte trepte, foarte asemănătoare cu acelea de pe care, băietan fiind, mă cufundam în Gyoll ca să înot, şi urcau spre torţele orbitor de luminoase şi spre porţile lucrate cu măiestrie ale domeniului palatului.

Adeseori văzusem acest palat din Vincula, prin urmare ştiam că nu copia câtuşi de puţin structura subpământeană a Casei Absolute, aşa cum aş fi putut să bănuiesc. Şi nu arăta nici ca o fortăreaţă sumbră, precum Citadela noastră – aş fi zis că arhontele şi înaintaşii săi socotiseră Castelul Acies şi Capulus bastioane în sine, legate între ele de cele două şiruri de ziduri şi de fortăreţe ce se întindeau de-a lungul crestelor stâncoase, drept pavăză cât se poate de bună pentru siguranţa oraşului. Aici, meterezele nu erau altceva decât garduri de cimişir menite să ţină departe ocheadele curioşilor şi poate să-i descurajeze pe niscaiva hoţi. Clădiri cu domuri aurite erau răspândite într-un parc ce părea intim şi plin de

culoare; din ambrazura mea îmi păruseră a fi mai degrabă nişte peridote rupte dintr-un şirag şi scăpate pe desenul unui covor.

La porţile filigranate stăteau santinele, cavalerişti pedeştri, cu platoşe şi coifuri de oţel, cu lănci scăpărătoare şi spate de cavalerie, cu tăişuri lungi; dar aveau aerul de actoraşi amatori, veseli, bărbaţi tenaci care se bucură de câteva clipe de odihnă după atâtea lupte şi patrulări în bătaia vântului. Cei doi cărora le-am arătat cercul meu de hârtie colorată abia au catadicsit să-i arunce o privire înainte să-mi facă semn să intru.

V

Cyriaca

Am sosit printre primii. Mai mulţi servitori decât mascaţi, parcă abia începuseră pregătirile şi erau hotărâţi să le isprăvească în clipa următoare. Aprindeau candelabre cu lentile de cristal şi coronas lucis suspendate de ramurile cele mai de sus ale copacilor, duceau tăvi cu bucate şi băuturi, le aşezau, le schimbau locul, le duceau înapoi într-una dintre clădirile cu domuri – cele trei acte fiind îndeplinite de trei servitori, dar uneori (de bună seamă din pricină că ceilalţi erau prinşi cu altă treabă) de unul singur.

O vreme am hălăduit prin parc, admirând florile în lumina amurgului, care se stingea iute. Apoi, zărind oameni în costume printre coloanele unui pavilion, am păşit înăuntru, să mă alătur lor.

Am scris despre cum arată o asemenea adunare la Casa Absolută. Aici, unde societatea era în întregime provincială, semăna mai degrabă cu o reuniune de copii care se joacă de-a costumatul în veşmintele vechi ale părinţilor; vedeam bărbaţi şi femei costumaţi în autohtoni, chipurile fiindu-le sulemenite cu roşu în obraji şi pudrate cu alb, şi am văzut chiar şi un bărbat care chiar era un autohton şi cu toate

acestea se costumase ca un autohton, veşmintele nefiindu-i mai mult sau mai puţin autentice decât ale celorlalţi, încât eram gata să râd de el înainte să-mi dau seama că, deşi poate că numai el şi cu mine ştiam acest lucru, el era în fapt costumat mult mai original decât toţi ceilalţi, anume ca un cetăţean din Thrax care este costumat. În jurul tuturor acestor autohtoni, reali ori doar închipuiţi, erau mulţi alţii nu mai puţin absurzi – ofiţeri costumaţi ca femei, şi femei costumate ca soldaţi, eclectici tot atât de fraudatori ca şi autohtonii, gimnozofişti, ablegaţi şi acoliţii lor, eremiţi, eidoloni, zoantropi jumătate fiare, jumătate oameni, şi deodanţi, şi remontadoşi în zdrenţe pitoreşti, cu ochi sălbatici din pricina boielii.

M-am pomenit gândindu-mă cât de ciudat ar fi dacă Soarele Nou, însuşi Astrul zilei, ar apărea acum la fel de brusc pe cât a apărut cu atâta vreme în urmă, când i s-a dat numele de Conciliatorul, făcându-şi apariţia aici tocmai pentru că era un loc nepotrivit şi lui i-au plăcut întotdeauna cele mai nepotrivite locuri, şi să-i vadă pe toţi oamenii ăştia cu ochi mult mai proaspeţi decât i-am avea noi vreodată; şi dacă el, apărând aici astfel, ar fi să hotărască, prin teurgie, că toţi până la unul (eu necunoscându-i pe nici unul, şi nici unul necunoscându-mă pe mine) trebuie să trăiască de acum încolo întocmai rolurilor pe care şi le aleseseră în acea seară – autohtonii ghemuindu-se peste focuri afumătoare în colibe de piatră sus în munţi, adevăraţii autohtoni ca orăşeni la un ridotto, femeile zorind spre vrăjmaşii Commonwealth-ului, cu săbiile în mână, ofiţerii brodând la ferestrele dinspre miazănoapte şi ridicându-şi privirile ca să ofteze la vederea drumurilor pustii, deodanţii jelindu-şi în pustie mârşăviile înfiorătoare şi îndreptându-şi ochii spre înălţimile munţilor; numai eu aş rămâne neschimbat, după cum se spune că viteza luminii nu poate fi schimbată de transformările matematice.

Şi în timp ce zâmbeam pentru mine la adăpostul măştii, mi s-a părut că Gheara, în punguţa ei de piele moale, mă apasă pe piept, să-mi aducă aminte că nu se face să-ţi râzi de Conciliator şi că eu însumi duceam cu mine o fărâmă din

puterea lui. Şi-n acea clipă, uitându-mă spre celălalt capăt al încăperii, peste toate capetele împănate şi încoifate şi zburlite, am văzut o Pelerină.

Mi-am croit drum spre ea cât am putut de iute, împingându-i la o parte pe cei care nu mi se dădeau din drum. (Au fost puţini aceştia, căci, cu toate că nici unul nu-şi închipuia că eram ceea ce mă dădeam a fi, statura mea înaltă îi făcea să mă ia drept exultant, nefiind în fapt nici un exultant adevărat în preajmă.)

Pelerina nu era nici tânără, nici bătrână; sub masca îngustă, chipul îi părea a fi oval şi neted, rafinat şi îndepărtat asemenea chipului marii preotese, care îmi îngăduise să pătrund în cortul-catedrală după ce Agia şi cu mine distrusesem altarul. Ţinea în mână un mic pocal cu vin, ca pentru a se juca cu el, dar când am îngenuncheat la picioarele ei, l-a pus pe masă, ca să-mi întindă degetele să i le sărut.

— Primeşte-mi spovedania, Domnicellae, am implorat-o eu. V-am făcut ţie şi tuturor surorilor tale cel mai mare rău cu putinţă.

— Moartea ne face rău tuturor, a răspuns ea.

— Eu nu sunt moartea.

Mi-am ridicat privirile spre ea şi m-a cuprins primul val de îndoială.

Peste vacarmul vocilor mulţimii am auzit-o şuierând când a tras aer în piept.

— Nu eşti?

— Nu, Domnicellae.

Şi cu toate că îndoielile în privinţa ei mi se confirmau, m-am temut să nu fugă de mine, aşa că mi-am întins mâna să apuc de capătul cingătorii ce i se legăna la brâu.

— Domnicellae, iartă-mă, dar chiar eşti o membră a ordinului?

Fără să vorbească, ea a clătinat din cap, apoi s-a prăbuşit la podea.

Nu este neobişnuit ca unul sau altul dintre clienţii noştri să se prefacă a leşina, dar impostura poate fi recunoscută cu uşurinţă. Cel care se preface leşinat închide ochii deliberat şi-i ţine închişi. Când e vorba de un leşin adevărat, victima, fie

bărbat, fie femeie, întâi pierde controlul asupra ochilor, astfel că, preţ de o clipă, aceştia nu mai privesc în aceeaşi direcţie; uneori ochii dau să se rostogolească sub pleoape. Pleoapele, la rândul lor, arareori se închid de tot, deoarece închiderea lor nu este ceva voit, ci numai o relaxare a muşchilor. De obicei se zăreşte între pleoape o curbură subţire a albului ochilor, şi asta am văzut şi eu când a căzut femeia.

Mai mulţi bărbaţi m-au ajutat s-o duc într-un alcov şi toţi au început să spună ba că e prea cald, ba că-i prea multă agitaţie, cu toate că nici prea cald nu era, nici agitaţie. O vreme a fost cu neputinţă să-i alung pe privitori – apoi curiozitatea a dispărut, încât mi-ar fi fost tot atât de cu neputinţă să-i mai ţin acolo, chiar dacă aş fi vrut. Între timp, femeia îmbrăcată în stacojiu a început să se mişte, iar eu aflasem de la o femeie cam de aceeaşi vârstă, îmbrăcată ca un copil, că leşinata era soţia unui armiger a cărui vilă se afla undeva în apropiere de Thrax, dar care plecase la Nessus, cu cine ştie ce treabă. M-am întors la masă, i-am luat pocalul şi i-am atins buzele cu lichidul roşu aflat înăuntru.

— Nu, a zis ea cu glas pierdut. Nu vreau... E sangria şi nu-mi place... L-am... l-am ales numai pentru că se potriveşte la culoare cu costumul meu.

— De ce ai leşinat? Din pricină că am crezut că eşti o monahie adevărată?

— Nu, ci pentru că am ghicit cine eşti tu, a răspuns ea şi o clipă am tăcut amândoi, ea încă întinsă pe jumătate pe divanul pe care o adusesem cu ajutorul celorlalţi, iar eu şezând la picioarele ei.

Mi-am retrezit în minte momentul în care îngenuncheasem în faţa ei; după cum am mai spus, am puterea să reconstruiesc astfel fiecare clipă a vieţii mele. Şi într-un târziu a trebuit s-o întreb:

— Cum ţi-ai dat seama?

— Întrebat dacă e Moartea, oricine altcineva costumat astfel ar fi răspuns că este... din pricina costumului, de bună seamă. Cu o săptămână în urmă mă aflam la curtea arhontelui, când soţul meu l-a acuzat de hoţie pe unul dintre peonii noştri. În acea zi te-am văzut stând în preajmă, cu braţele

încrucişate pe garda spadei pe care o duci acum cu tine, şi când te-am auzit spunând ceea ce ai spus, după ce mi-ai sărutat degetele, te-am recunoscut şi am crezut... O, nu ştiu ce-am crezut! Presupun că am crezut că ai îngenuncheat în faţa mea din pricină că voiai să mă ucizi. Când te-am văzut în curte, doar din felul în care stăteai păreai să fii o persoană care se poartă frumos cu bieţii oameni ale căror capete urmează să le reteze, şi mai ales faţă de femei.

— Am îngenuncheat în faţa ta pentru că sunt nerăbdător să le găsesc pe Pelerine, iar costumul tău, la fel ca şi al meu, nu părea să fie o costumaţie de carnaval.

— Nici nu este. Adică nu sunt îndreptăţită să-l port, dar nu e ceva croit special de servitoarele mele. Ci un veşmânt adevărat. A tăcut, apoi a continuat: Ştii că nu-ţi cunosc numele?

— Severian. Iar al tău este Cyriaca – una dintre femei l-a pomenit în timp ce aveam grijă de tine. Pot să te întreb cum de ai asemenea veşmânt şi dacă ştii cumva unde se află acum Pelerinele?

— Întrebarea n-are nici o legătură cu slujba ta, nu-i aşa? O clipă, s-a uitat fix în ochii mei, apoi a clătinat din cap. E ceva personal. Am fost crescută de ele. Adică, eram o postulantă, înţelegi? Am străbătut continentul în sus şi-n jos şi luam lecţii minunate de botanică doar uitându-mă la copacii şi florile prin dreptul cărora treceam. Uneori, când mă gândesc la zilele acelea, mi se pare că într-o singură săptămână am lăsat în urmă palmierii şi am ajuns la pini, cu toate că ştiu că aşa ceva nu poate fi adevărat. Urma să depun jurământul monahal, a continuat ea; în anul dinaintea confirmării, îţi croiesc veşmântul şi te pun să-l încerci, ca să-l facă pe măsura ta, iar apoi ţi-l dau să-l vezi printre hainele obişnuite de câte ori îţi deschizi cufărul. Ca atunci când o copilă se uită la rochia de mireasă a mamei, care a fost şi a bunicii, şi ştie că o va îmbrăca şi ea la măritiş, dacă se va mărita vreodată. Doar că eu nu am apucat să-mi port niciodată veşmântul şi, când m-am întors acasă, l-am luat cu mine. Şi nu m-am mai gândit la el timp îndelungat. Abia când am primit invitaţia arhontelui l-am scos din nou, hotărând să-l port în seara asta. Sunt

mândră de silueta mea – n-a fost nevoie decât să-l mai lărgesc pe ici, pe colo. Îmi vine bine, aşa cred, şi chipul meu e potrivit pentru o Pelerină, doar ochii mi-s altfel decât ai lor. Niciodată n-am avut ochi potriviţi – îmi închipuiam că o să-i capăt şi eu când îmi depun jurământul, sau după aceea. Mai-marea postulantelor avea privirea aceea. Stătea şi cosea, şi dacă te uitai la ochii ei, aveai impresia că vedeau până la capătul lui Urth, unde trăiesc perischiii, răzbind prin veşmântul vechi şi sfâşiat, şi prin pereţii cortului, răzbind prin orice. Nu, nu ştiu unde se află acum Pelerinele – nici chiar ele nu cred că ştiu, dar poate ştie Maica.

— Trebuie să fi avut prietene printre ele, am zis eu. Dintre suratele tale postulante n-a mai rămas nici una în ordin?

Cyriaca a ridicat din umeri.

— Nici una nu mi-a scris vreodată. Chiar nu ştiu.

— Te simţi în putere să te întorci la dans?

Muzica începea să pătrundă în alcovul nostru.

Capul nu i s-a mişcat, dar i-am văzut ochii: în timp ce ea povestise despre Pelerine, aceştia măsuraseră coridoarele anilor, iar acum s-au întors către mine, privindu-mă pieziş.

— Asta vrei să faci?

— Nu cred. Nu mă prea simt în largul meu în mulţime, decât dacă sunt prietenii mei în preajmă.

— Vrei să spui că ai prieteni?

Părea sincer mirată.

— Nu aici... mă rog, aici am unul. În Nessus îi aveam pe fraţii din ghilda noastră.

— Înţeleg. A ezitat. Nu văd de ce ne-am duce dincolo. Petrecerea o să ţină cât e noaptea de lungă, iar în zori, dacă arhontele încă se distrează, or să coboare perdelele, ca să nu intre lumina, şi poate or să întindă uraniscul peste grădină. Putem şedea aici cât ne pofteşte inima şi de fiecare dată când trece vreun servitor, ne luăm ce vrem de mâncare şi de băut. Şi dacă trece cineva cu care vrem să stăm la taclale, îl oprim şi-l poftim să ni se alăture.

— Mă tem că aş începe să te plictisesc înainte să treacă jumătate de noapte, am spus eu.

— Câtuşi de puţin, pentru că nu am de gând să te las să

vorbeşti prea mult. O să vorbesc eu, iar tu o să mă asculţi. Pentru început – ştii că eşti foarte chipeş?

— Ştiu că nu sunt. Dar cum nu m-ai văzut niciodată fără masca asta, nu ai de unde să ştii cum arăt.

— Dimpotrivă.

S-a aplecat în faţă, ca pentru a-mi cerceta chipul prin găurile pentru ochi ale măştii. Propria ei mască, de aceeaşi culoare cu veşmântul, era atât de mică, încât era mai mult de formă, două laţuri migdalate dintr-o ţesătură oarecare, ce-i împrejmuiau ochii; dar îi dădeau un aer exotic pe care altfel nu l-ar fi avut, şi totodată parcă o undă de mister, ca şi când ascundea ceva şi astfel o absolvea de orice răspundere.

— Sunt sigură că eşti un om foarte inteligent, dar n-ai fost la asemenea petreceri la fel de mult ca mine, altfel ai fi deprins arta de a judeca feţele oamenilor fără a le vedea. Cel mai greu, de bună seamă, e când persoana la care te uiţi poartă o vizieră de lemn ce nu împrumută trăsăturile feţei, dar chiar şi atunci poţi să-ţi dai seama de multe. Ai o bărbie ascuţită, nu-i aşa? Cu o despicătură mică.

— Da, bărbiei ascuţite. Nu, despicăturii.

— Mă minţi ca să mă descurajezi, ori poate n-ai observat-o niciodată. Îmi dau seama de forma bărbiei uitându-mă la încheieturile mâinilor, mai ales la bărbaţi, pentru că ei mă interesează. O încheietură îngustă înseamnă o bărbie ascuţită, iar masca asta de piele lasă la vedere atât cât să pot să-mi dau seama. Chiar dacă ochii ţi-s adânciţi în orbite, sunt mari şi mobili, ceea ce, la un bărbat, înseamnă despicătură în bărbie, mai ales când chipul e prelung. Ai pomeţi înalţi – li se desenează puţin conturul prin mască iar obrajii supţi îi fac să pară şi mai înalţi. Păr negru, pentru că îl văd pe dosul mâinilor, buze subţiri ce apar prin gura măştii. Nu le văd de tot, ceea ce înseamnă că se curbează, o trăsătură cum nu se poate mai atrăgătoare la buzele unui bărbat.

N-am ştiu ce să spun şi, sincer să fiu, aş fi dat orice s-o părăsesc în clipa aceea; în cele din urmă am întrebat-o:

— Vrei să-mi scot masca, să vezi cât de corecte ţi-s afirmaţiile?

— O, nu, nu ai voie. Nicidecum înainte de a se cânta

aubada. Şi-apoi, trebuie să ţii seamă de sentimentele mele. Dacă ţi-o scoţi şi descopăr că nu eşti chipeş, mă lipseşti de-o noapte interesantă. Şezuse aplecată în faţă. Acum a zâmbit şi s-a întins la loc pe divan, cu părul răsfirat în jurul capului, ca o aureolă întunecată. Nu, Severian, în loc să-ţi scoţi masca, mai bine dezvăluie-ţi spiritul. O scoţi mai târziu, arătându-mi ce-ai face dacă ai fi liber să faci tot ce ţi-ai dori, dar acum povesteşte-mi tot ce vreau să aflu despre tine. Vii din Nessus – asta am aflat. De ce eşti atât de dornic să le găseşti pe Pelerine?

VI

Biblioteca Citadelei

Când am dat să-i răspund la întrebare, un cuplu a trecut agale prin dreptul alcovului nostru, bărbatul îmbrăcat într-un sanbenito, iar femeia costumată în midinetă. Ne-au aruncat o privire fugară, dar ceva – felul în care îşi ţineau capetele înclinate unul către celălalt, sau vreo expresie a ochilor – mi-a dat de înţeles că ştiau, sau cel puţin bănuiau, că nu eram costumat. M-am prefăcut totuşi a nu fi observat nimic şi am spus:

— Ceva ce aparţine Pelerinelor a ajuns în mâinile mele din întâmplare. Şi vreau să li-l înapoiez.

— N-o să le faci nimic rău, nu-i aşa? m-a întrebat Cyriaca. Poţi să-mi spui despre ce e vorba?

N-am îndrăznit să-i spun adevărul şi ştiam că o să-mi ceară să-i arăt orice ar fi fost acel obiect, aşa că am spus:

— O carte – o carte veche, minunat ilustrată. Nu vreau să mă dau cunoscător într-ale cărţilor, dar sunt sigur că are o importanţă religioasă şi e foarte valoroasă – şi spunând acestea, am scos cărţulia cafenie ce se găsise în biblioteca Maestrului Ultan şi pe care o luasem cu mine când părăsisem celula Theclei.

— Da, e veche, a zis Cyriaca. Şi văd că e cam pătată de

apă. Pot să mă uit la ea?

I-am dat-o, ea a răsfoit-o şi s-a oprit la o ilustraţie înfăţişând nimfe şi satiri, şi a ridicat-o până a prins lucirea unui felinar ce ardea într-o nişă, deasupra divanului nostru. În lumina pâlpâitoare, bărbaţii încornoraţi păreau să ţopăie, iar silfidele să se zvârcolească.

— Nici eu nu mă pricep la cărţi, a zis ea, dându-mi-o îndărăt. Dar un unchi de-al meu se pricepe şi cred că ar da orice s-o aibă pe aceasta. Păcat că nu-i aici în noaptea asta, s-o vadă – dar poate că e mai bine aşa, pentru că probabil aş încerca să ţi-o iau cumva. La fiecare pentadă călătoreşte tot atât de departe cât am călătorit eu cu Pelerinele, doar ca să caute cărţi vechi. S-a dus chiar până la arhivele pierdute. De astea ai auzit?

Am clătinat din cap.

— Ştiu doar ce mi-a povestit el odată, după ce-a băut din vinul din podgoria noastră mai mult decât de obicei, şi se prea poate să nu-mi fi spus chiar totul, pentru că, în timp ce stăteam de vorbă, am avut sentimentul că se temea un pic să nu încerc să mă duc şi eu. Nu m-am dus niciodată, cu toate că uneori îmi pare rău. Oricum, în Nessus, departe spre miazăzi faţă de oraşul pe care-l vizitează îndeobşte oamenii, atât de departe la vale pe marele râu încât cei mai mulţi oameni îşi închipuie că oraşul s-a sfârşit cu mult înainte, se găseşte o fortăreaţă străveche. Toată lumea, în afară poate de Autocrat – fie ca spiritul lui să trăiască în o mie de erezi – au dat-o de mult uitării şi se crede că e bântuită. Se înalţă pe un deal, străjuind Gyollul, aşa mi-a spus unchiul meu, veghind un câmp de sepulcre căzute în ruină, fără a avea ceva de străjuit.

S-a oprit din vorbit şi şi-a mişcat mâinile, ca să sugereze, în văzduhul din faţa ei, forma dealului şi a fortăreţei din vârf. Mi se părea că spusese povestea de multe ori, poate copiilor ei. Dintr-odată, mi-am dat seama că era destul de trecută în ani să fie mamă a unor copii destul de mari şi ei ca să fi ascultat de multe ori povestea asta şi numeroase altele. Anii nu lăsaseră urme pe chipul ei neted, senzual; dar lumânarea tinereţii, care ardea încă atât de radioasă în Dorcas şi o îm-

presurase chiar şi pe Jolenta în lumina ei limpede, venită de pe altă lume, şi care strălucise atât de intensă şi de luminoasă în spatele puterii Theclei, şi care alungase întunericul de pe potecile afundate în neguri ale necropolei când sora ei Thea luase pistolul lui Vodalus, lângă mormânt, se stinsese în Cyriaca atât de demult, încât nu mai rămăsese nici măcar parfumul flăcăruii ei. Şi m-a cuprins mila pentru ea.

— Trebuie să ştii povestea despre cum au ajuns în stele cei din rasa din vremurile străvechi şi cum, pentru a face asta, au renunţat la jumătatea sălbatică a naturii lor, încât nu le-a mai păsat de gustul vântului palid, nici de iubire, nici de pofte, nici să mai compună cântece noi, nici să le cânte pe cele vechi, şi nici de vreuna dintre animalele pe care credeau că le aduseseră cu ei din junglă, la începutul timpului – cu toate că, din câte mi-a spus unchiul meu, animalele cu pricina i-au adus pe ei. Şi ştii, sau ar trebui să ştii, că aceia cărora le-au vândut acele animale, şi care erau creaţii făcute de ei înşişi cu mâinile lor, îi urau din adâncul inimii. Şi chiar aveau inimi, cu toate că oamenii care-i făcuseră n-au recunoscut asta niciodată. Oricum, şi-au pus în gând să-i distrugă pe cei care i-au creat, şi au făcut asta aducând înapoi, după ce omenirea se răspândise pe o mie de sori, tot ceea ce fusese lăsat în grija lor cu mult timp în urmă. Însă ar trebui să ştii toate astea. Mi le-a spus unchiul meu, aşa cum ţi le-am spus eu acum, iar el le-a găsit, dimpreună cu multe alte lucruri, însemnate într-o carte din colecţia lui. O carte pe care el credea că nimeni n-o mai deschisese de-un ciliad. Dar cum anume au făcut ceea ce-au făcut nu se prea ştie, a continuat ea. Îmi aduc aminte că, în copilăria mea, îmi închipuiam maşinile rele săpând – săpând noaptea, până îndepărtau rădăcinile răsucite ale vechilor copaci, şi descopereau un cufăr de fier pe care îl îngropaseră când lumea era foarte tânără, şi când spărgeau cuitoarea cufărului, toate lucrurile despre care am vorbit ieşeau de acolo zburând ca un roi de albine aurii. E caraghios ce-ţi spun, dar chiar şi acum îmi vine greu să-mi imaginez cum puteau să arate cu adevărat acele maşinării gânditoare.

Mi l-am amintit pe Jonas, cu metalul uşor, strălucitor, unde

ar fi trebuit să fie pielea de pe vintrele sale, dar nu mi-l puteam închipui pe Jonas punând în libertate o năpastă care să chinuiască omenirea, şi am clătinat din cap.

— Dar unchiul meu mi-a spus că acea carte a lui vorbea lămurit despre ce anume făcuseră maşinăriile, iar ceea ce eliberaseră ele nu era un roi de insecte, ci un şuvoi de artefacte de toate soiurile, gândite de ele astfel încât să readucă la viaţă toate acele gânduri pe care oamenii le lăsaseră în urmă, deoarece nu puteau fi scrise cu cifre. Construirea a toate cele, de la oraşe până la cănile pentru smântână, se afla în mâinile maşinilor, şi după o mie de vieţi de construit oraşe care erau ca nişte maşinării uriaşe, se apucară de construit oraşe care erau ca nişte troiene de nori înaintea unei furtuni, iar altele asemenea unor schelete de dragoni.

— Când a fost asta? am întrebat eu.

— Cu mult timp în urmă – cu mult înainte să se fi pus pietrele de temelie ale oraşului Nessus.

Îmi întinsesem un braţ în jurul umerilor ei, iar acum ea şi-a lăsat mâna să se strecoare în poala mea; i-am simţit căldura şi căutarea înceată.

— Şi au urmat acelaşi principiu în tot ce au făcut. În modelarea mobilei, bunăoară, în croiul veşmintelor. Şi pentru că erau de mult morţi cârmuitorii care hotărâseră cu atâta timp în urmă ca toate gândurile simbolizate de veşminte şi mobilier, şi de oraşe, să fie date uitării de omenire, iar oamenii le uitaseră chipurile şi vorbele lor înţelepte, aceiaşi oameni erau încântaţi de lucrurile cele noi. Astfel a pierit întregul imperiu care fusese construit la ordin. Dar cu toate că imperiul se dizolvase, lumile au agonizat îndelung. La început, pentru ca obiectele pe care le dădeau înapoi oamenilor să nu fie din nou respinse, maşinile au pus la cale tot felul de parade şi fantasmagorii, la vederea cărora oamenii visau la prosperitate sau răzbunare, sau la lumea nevăzută. Mai târziu, au dat fiecărui bărbat şi fiecărei femei câte un însoţitor, nevăzut de ochii celorlalţi, care să le fie sfătuitor. Copiii aveau de mai demult asemenea însoţitori. Iar când puterea maşinilor a slăbit şi mai tare – aşa cum doriseră înseşi maşinile să se întâmple –, n-au mai putut să ţină fantoşele acelea în minţile

stăpânilor şi n-au mai putut construi alte oraşe, din pricină că oraşele care mai existau rămăseseră aproape pustii. Unchiul meu mi-a spus că ajunseseră în acel punct în care speraseră ca omenirea să se ridice împotriva lor şi să le distrugă, dar aşa ceva nu s-a întâmplat, deoarece între timp maşinile, care fuseseră înainte dispreţuite ca orice sclav sau venerate ca nişte demoni, erau acum îndrăgite peste măsură. Aşa că i-au strâns în jurul lor pe toţi cei care le îndrăgeau mai mult şi ani în şir i-au învăţat toate acele lucruri pe care seminţia lor le dăduse uitării, apoi una după alta maşinile au murit. Şi atunci toţi cei pe care maşinile îi iubiseră şi care le iubiseră la rându-le s-au strâns să se sfătuiască ce să facă şi cum să dreagă pentru ca învăţăturile să fie păstrate, căci ştiau că seminţia maşinilor nu se va mai reîntoarce pe Urth. Dar învrăjbiri cumplite s-au iscat între ei. De învăţat, nu învăţaseră împreună, ci fiecare bărbat sau femeie ascultase o singură maşină, ca şi cum pe lume nu s-ar fi aflat decât ei doi. Şi pentru că era atâta ştiinţă pe lume şi doar puţini care să şi-o însuşească, maşinile îl învăţaseră pe fiecare în alt fel şi altceva. Aşa s-au împărţit oamenii în două tabere, şi fiecare tabără în alte două tabere, şi fiecare nouă tabără în altele două, până când, în cele din urmă, fiecare om a rămas de unul singur, neînţeles, ocărât de ceilalţi şi ocărându-i la rândul său. Şi fiecare a plecat, fie ieşind din oraşele în care se aflaseră maşinile, fie afundându-se şi mai adânc în ele, şi doar foarte puţini – cei care îndeobşte stăteau în palatele maşinilor – au rămas de veghe lângă leşurile lor.

Un somelier ne-a adus cupe cu vin aproape la fel de limpede ca apa şi la fel de neclintit ca ea, până când cea mai mică tresărire a cupei îl trezea. Îmbălsăma aerul asemenea acelor flori pe care nici un om nu le poate vedea, florile ce pot fi găsite doar de către orbi; iar a bea acel vin era ca şi când sorbeai puterea din inima unui taur. Cyriaca şi-a luat nerăbdătoare cupa, a golit-o dintr-o înghiţitură şi a aruncat-o într-un colţ, iar cupa a căzut zăngănind.

— Mai povesteşte-mi despre arhivele pierdute, am rugat-o eu.

— Când şi cea de pe urmă maşină a rămas nemişcată şi

rece, şi fiecare din cei care învăţaseră de la ele ştiinţa interzisă, pe care omenirea o îndepărtase de la sine, s-a despărţit de toţi ceilalţi, în inima fiecăruia şi-a făcut loc spaima. Căci fiecare ştia despre sine că era muritor şi cei mai mulţi nu mai erau tineri. Şi fiecare vedea că, odată cu propria moarte, va muri şi cunoaşterea, ce-i era cea mai dragă. Aşa că fiecare – socotindu-se singurul care făcea astfel – a început să pună pe hârtie ceea ce învăţase în anii îndelungaţi în care ascultase învăţăturile primite de la maşinile ce răspândiseră în lume întreaga tăinuită cunoaştere despre tot ce e sălbatic. Multe cunoştinţe au pierit dar şi mai multe au supravieţuit, uneori nimerind în mâinile celor care le-au copiat, însufleţindu-le cu propriile adăugiri sau slăbindu-le prin ceea ce lăsau deoparte... Sărută-mă, Severian.

În ciuda măştii mele care ne împiedica, buzele ni s-au unit. Când Cyriaca s-a retras, amintirile ca nişte umbre ale vechilor zbenguieli amoroase ale Theclei, petrecute prin budoarele subterane şi pseudotirumurile Casei Absolute, s-au răsculat în mine, iar eu am spus:

— Nu ştii că pentru aşa ceva un bărbat trebuie să-şi concentreze întreaga atenţie?

Cyriaca a zâmbit.

— Tocmai de aceea am făcut-o, să aflu dacă mă asculţi... Oricum, vreme îndelungată – cred că nimeni nu ştie cât timp anume, şi oricum lumea nu se afla atât de aproape de moartea soarelui, iar anii îi erau, la acea vreme, mai lungi – aceste scrieri au circulat, dacă nu s-au făcut praf şi pulbere în cenotafuri, unde cei care le scriseseră le ascunseseră pentru a le păstra bine. Erau fragmentare, contradictorii şi exegetice. Apoi, când un oarecare autocrat (deşi la vremea aceea autocraţii nu se numeau autocraţi) a sperat să recâştige dominaţia pe care o avusese primul imperiu, scribii au fost adunaţi laolaltă de servitorii lui, bărbaţi îmbrăcaţi în robe albe, care au prădat mansardele, au dărâmat androsfincşii înălţaţi întru aducerea aminte a maşinilor şi au pătruns în criptele prezicătoarelor de mult moarte. Prada lor a fost apoi strânsă într-un morman uriaş, în oraşul Nessus abia construit la acea vreme, pentru a fi arsă.

Dar în noaptea dinainte să li se dea foc, autocratul din acele timpuri, care niciodată înainte nu visase visele dezlănţuite ale nopţii, ci nutrise numai visurile de stăpânire la care visa cu ochii deschişi, a avut în sfârşit un vis. Şi în el a văzut cum toate lucrurile neîmblânzite ale vieţii şi morţii, piatră şi râu, fiară şi copac, îi scapă din mâini pentru totdeauna.

Şi când a venit dimineaţa, a poruncit ca torţele să nu fie aprinse, ci să se zidească o bortă măreaţă pentru a găzdui toate tomurile şi sulurile adunate de oamenii în robe albe. Căci, şi-a zis el, dacă noul imperiu pe care gândea să-l întemeieze avea să-l trădeze până la urmă, se va retrage în acea bortă şi va pătrunde în lumile pe care era hotărât să le înlăture, aşa cum făcuseră şi cei din vremurile de demult.

Imperiul l-a trădat, aşa cum şi trebuia să facă. Trecutul nu poate fi găsit în viitor, căci nu se află acolo – decât atunci când lumea metafizică, mult mai mare şi mult mai înceată decât lumea fizică, îşi va fi încheiat mişcarea de revoluţie şi Soarele Nou va fi venit. Dar el nu s-a retras, aşa cum plănuise, în acea bortă şi înăuntrul curtinei pe care ceruse să fie construită în jurul ei, pentru că tot ce e sălbatic, atunci când va fi rămas în urma omului pentru totdeauna, ştie să se ferească de capcane şi nu mai poate fi prins.

Cu toate acestea, se povesteşte că înainte ca tot ceea ce strânsese să fie zidit în bortă, a pus un om de pază. Şi când i s-a încheiat vremea pe Urth, acel paznic a găsit un altul, şi acesta un altul, încât ei continuă să împlinească plini de credinţă poruncile autocratului, pentru că ei sunt plini de gândurile sălbatice izvorâte din învăţăturile salvate de maşini, şi o asemenea credinţă se numără printre acele lucruri sălbatice.

În timp ce femeia mi-a povestit toate acestea, eu am dezbrăcat-o şi i-am sărutat sânii; în cele din urmă am întrebat-o:

— Toate acele gânduri despre care ai pomenit, au dispărut de pe lume după ce autocratul le-a închis în bortă? Oare n-am auzit niciodată de ele?

— Ba cum să nu, pentru că au fost trecute de la unul la altul vreme foarte îndelungată şi au pătruns în sângele tuturor oamenilor. Şi se mai zice şi că uneori cel care le păzeşte le

trimite afară şi, cu toate că se reîntorc la el până la urmă, apucă să fie citite, de unul sau de mai mulţi, înainte să se cufunde încă o dată în întunecime.

— O poveste minunată, am zis eu. Îmi vine să cred că ştiu mai mult din povestea asta decât tine, şi totuşi n-am auzit-o până acum.

Am descoperit că avea picioare lungi care se subţiau domol de la coapsele ca nişte perniţe de mătase, până la gleznele zvelte; de altfel, întregul ei trup era modelat pentru plăceri.

Degetele ei au atins agrafa ce-mi ţinea mantia pe umeri.

— Trebuie s-o scoţi? a întrebat ea. Nu ne poate acoperi?

— Ba da, am spus.

VII

Atracţii

Aproape că m-am înecat în plăcerile pe care mi le-a dăruit, căci, cu toate că n-o iubeam aşa cum o iubisem odată pe Thecla, şi nici cum încă o mai iubeam pe Dorcas, şi nu era nici atât de frumoasă precum fusese Jolenta odată, am simţit pentru ea o tandreţe care nu era decât în parte izvorâtă din vinul tulburător, iar ea era o femeie asemenea celora la care visam când eram un băietan zdrenţuit în Turnul Matachin, înainte să zăresc faţa în formă de inimă a Theei, lângă mormântul deschis; unde mai pui că ştia cu mult mai multe despre arta iubirii decât oricare dintre cele trei.

Ne-am ridicat şi ne-am dus la un havuz de argint, cu apă curgătoare, să ne spălăm. Acolo erau două femei care se iubiseră aşa cum ne iubisem noi; s-au uitat lung la noi şi au izbucnit în râs; dar când au văzut că nu le-aş cruţa viaţa doar pentru că sunt femei, au fugit ţipând.

Apoi ne-am curăţat unul pe altul. Ştiu că Cyriaca era sigură că o voi părăsi atunci şi acolo, şi aşa credeam şi eu; dar nu ne-am despărţit (deşi poate că ar fi fost mai bine dacă o făceam) şi am ieşit în grădina mică şi tăcută, plină de noapte, oprindu-ne lângă o fântână singuratică.

Ne-am luat de mână, aşa cum fac copiii.

— Ai vizitat vreodată Casa Absolută? m-a întrebat ea.

Se uita la chipurile noastre oglindite în apa scăldată de lună, iar vocea ei era atât de stinsă, încât abia o puteam auzi.

I-am spus că da, şi când mi-a auzit răspunsul, mâna ei a strâns-o pe-a mea.

— Te-ai dus şi la Fântâna Orhideelor, care se află acolo?

Am clătinat din cap.

— Şi eu am fost la Casa Absolută, şi nici eu n-am văzut Fântâna Orhideelor. Se spune că atunci când Autocratul are o consoartă – al nostru nu are aşa ceva – ea îşi ţine curtea acolo, în cel mai minunat loc de pe pământ. Chiar şi acum, numai cele mai frumoase au voie să se plimbe pe-acolo. Când am fost acolo, am stat, domnul stăpânul meu şi cu mine, într-o cămăruţă anume potrivită rangului nostru armigerial. Într-o seară, în care domnul stăpânul meu era plecat şi nu ştiam unde se dusese, am ieşit pe coridor şi, stând eu acolo, uitându-mă şi-ntr-o parte şi-n alta, un slujbaş din cei mari ai curţii a trecut pe lângă mine. Nu-i ştiam numele ori rangul, dar l-am oprit şi l-am întrebat cum pot să ajung la Fântâna Orhideelor.

A tăcut. Cât să tragi aer în piept de trei sau patru ori, nu s-a auzit nimic altceva decât muzica de la pavilioane şi picurul fântânii. Apoi Cyriaca a continuat:

— Slujbaşul s-a oprit şi s-a uitat la mine, parcă oarecum surprins. N-ai habar cum te simţi când eşti o biată armigetă de la miazănoapte, cu un veşmânt croit de servitoarele tale şi cu bijuterii provinciale, şi să se uite aşa la tine cineva care şi-a petrecut toată viaţa printre exultanţii din Casa Absolută. Apoi a zâmbit. Cyriaca m-a strâns din nou de mână, foarte tare de data asta, şi a continuat. Şi mi-a spus: O iei pe coridorul cutare şi pe coridorul cutare, coteşti după statuia cutare, urci treptele cutare şi o apuci pe cărarea de fildeş. Ah, Severian, iubitul meu!

Chipul îi radia asemenea lunii. Mi-am dat seama că ceea ce-mi descrisese fusese clipa cea mai importantă a vieţii ei şi că acum preţuia întrucâtva iubirea pe care i-o dăruisem şi poate nu numai întrucâtva, ci în mare măsură, pentru că o

făcuse să-şi aducă aminte de acel moment, când frumuseţea îi fusese preţăluită de cineva care, după părerea ei, ar fi putut s-o stăpânească oricum, şi care nu fusese câtuşi de puţin dezamăgit de ceea ce vedea.

Raţiunea îmi spunea că ar trebui să mă simt jignit, dar nu găseam nici urmă de resentiment în mine.

— El a plecat şi eu am mers aşa cum mă îndrumase el – să fi făcut vreo douăzeci de paşi, poate patruzeci. Şi m-am pomenit nas în nas cu domnul stăpânul meu şi el mi-a poruncit să mă întorc în cămăruţa noastră.

— Înţeleg, am spus, potrivindu-mi mai bine spada.

— Cred şi eu. Şi-atunci e rău să-l trădez în felul acesta? Ce zici?

— Nu sunt judecător.

— Toată lumea mă judecă... toţi prietenii... toţi iubiţii, tu nefiind nici primul, nici ultimul; chiar şi femeile din caldarium, mai adineaori.

— Suntem deprinşi încă din copilărie să nu judecăm, ci numai să ducem la îndeplinire pedepsele transmise de tribunalele din Commonwealth. Nu te voi judeca, şi nici pe el nu-l voi judeca.

— Eu judec, a spus ea şi şi-a întors faţa către lumina strălucitoare, neîndurătoare a stelelor.

Pentru prima oară de când o zărisem în partea cealaltă a sălii de bal pline de oameni, am înţeles de ce o confundasem cu o monahă din ordinul celor al căror veşmânt îl purta.

— Sau cel puţin eu aşa consider, că judec. Şi mă găsesc vinovată, dar nu mă pot opri. Cred că-i atrag pe oameni ca tine. Te-ai simţit atras. Erau femei acolo mult mai drăguţe decât sunt eu acum, ştiu asta.

— Nu sunt sigur, am zis eu. Când veneam spre Thrax...

— Aha, şi tu ai o poveste! Spune-mi-o, Severian. Eu ţi-am povestit aproape singurul lucru interesant ce mi s-a întâmplat vreodată.

— Pe drum încoace – nu eram singur, o să-ţi explic mai încolo cu cine călătoream –, am dat peste o vrăjitoare care era împreună cu famula şi clientul ei, veniseră toţi trei într-un anumit loc, pentru a reînsufleţi trupul unui bărbat mort de

mult.

— Serios?

Ochii Cyriacăi au scăpărat.

— Ce minunat! Am auzit despre asemenea lucruri, dar nu le-am văzut niciodată. Povesteşte-mi totul, vezi numai să spui adevărul.

— Prea multe nu-s de povestit. Drumul nostru trecea printr-un oraş părăsit şi când le-am zărit focul, ne-am îndreptat într-acolo pentru că duceam cu noi pe cineva bolnav. Când vrăjitoarea l-a adus în mijlocul nostru pe bărbatul pentru a cărui retrezire la viaţă venise ea, am crezut c-o să învie întregul oraş. Abia câteva zile mai târziu am înţeles.

M-am pomenit că nu pot spune ce înţelesesem; anume că, de fapt, înţelesul se găsea la un nivel superior celui al limbii, un nivel despre care ne place să credem că nici nu prea există, deşi dacă n-ar fi disciplina constantă pe care ne-am deprins s-o exercităm asupra gândurilor noastre, ele ar năzui mereu să urce spre acest nivel, fără să ne dăm seama.

— Continuă.

— De bună seamă că nu înţelesesem. Încă mă gândesc la asta, şi tot nu înţeleg. Dar ştiu oarecum că ea îl rechema printre cei vii, iar *el* aducea cu sine întregul oraş de piatră, în care apoi să trăiască. Uneori mi-am spus că poate oraşul nu a avut niciodată o altă realitate separată de a lui, încât atunci când mergeam pe străzile oraşului şi treceam peste dărâmăturile zidurilor sale, de fapt mergeam printre oasele lui.

— Şi chiar a venit? a întrebat ea. Spune-mi!

— Da, s-a întors, şi apoi clientul a murit şi a murit şi femeia bolnavă care era cu noi. Iar Apu-Punchau – aşa se numea mortul – a dispărut din nou. Vrăjitoarele au fugit sau au zburat, nu ştiu. Dar ceea ce voiam să spun este că a doua zi am pornit mai departe pe jos şi în noaptea următoare ne-am adăpostit în coliba unei familii sărace. Şi în acea noapte, în timp ce femeia care era cu mine dormea, am vorbit cu bărbatul din colibă, care părea să ştie o mulţime despre oraşul de piatră, cu toate că nu-i cunoştea numele de origine. Apoi am vorbit cu mama bărbatului, care mi-a dat impresia că ştia încă şi mai multe, dar de spus a spus puţine... Am ezitat,

îmi venea greu să vorbesc despre asemenea lucruri cu femeia asta. Dar am urmat: La început am crezut că străbunii lor şi-or fi avut obârşia în oraşul de piatră, dar mi-au zis că fusese distrus cu mult înainte de venirea seminţiei lor. Cu toate acestea, ştiau o sumedenie de legende şi poveşti despre el, dat fiind că bărbatul căutase comori acolo încă de pe vremea când era băietan, dar – aşa zicea el – nu găsise mare lucru, doar pietre crăpate şi oale sparte, şi urmele celorlalţi căutători care fuseseră acolo cu mult înaintea lui. „În vremurile de demult”, mi-a povestit mama lui, „se credea că poţi scoate aurul îngropat dacă pui câteva monede de-ale tale în pământ şi apoi rosteşti un descântec. Mulţi au făcut-o, unii au uitat locul sau ceva i-a împiedicat să-şi dezgroape aurul ascuns. Asta-i ceea ce găseşte fiul meu. Asta-i pâinea pe care-o mâncăm.”

Mi-am amintit-o pe femeie aşa cum era în noaptea aceea, bătrână, îndoită de şale, îşi încălzea mâinile la un foc mic de turbă. Poate că semăna cu vreuna dintre bonele Theclei, pentru că ceva din înfăţişarea ei a adus-o pe Thecla mai aproape de suprafaţa minţii mele decât oricând de când Jonas şi cu mine am fost închişi în Casa Absolută, încât o dată sau de doua ori, privindu-mi întâmplător degetele, m-am mirat să le văd atât de groase şi de cafenii, şi fără mele.

— Continuă, Severian, m-a îmboldit Cyriaca din nou.

— Apoi bătrâna mi-a spus că era ceva în oraşul de piatră ce-i atrăgea pe aceia asemenea într-acolo. „Ai auzit poveşti despre necromanţi care caută spiritele morţilor”, a zis ea. „Ştii că există vivimanţi printre cei morţi, care-i cheamă la ei pe aceia care-i pot face să trăiască din nou? În oraşul de piatră e unul dintre aceştia, şi o dată sau de două ori la fiecare saros unul dintre chemaţii la el cinează cu noi.” S-a răsucit către fiul ei şi i-a zis: „Poate îţi aduci aminte de omul ăla tăcut, care a dormit lângă toiagul său. Erai copil, dar cred că îţi mai aminteşti de el. Acela a fost ultimul până acum.” Şi atunci am ştiut că şi eu fusesem atras de vivimantul Apu-Punchau, deşi nu simţisem nimic.

Cyriaca m-a privit chiorâş.

— Înseamnă că eu sunt moartă? Asta vrei să spui? Mi-ai

spus că era acolo o vrăjitoare, adică necromanta, şi că ai ajuns întâmplător la focul ei. Îmi vine să cred că tu însuţi erai vrăjitoarea de care mi-ai povestit şi fără îndoială persoana bolnavă de care ai pomenit era clienta ta, iar femeia – servitoarea ta.

— Crezi asta din pricină că am ocolit să-ţi spun toate amănuntele care au o oarecare însemnătate în poveste, am zis eu.

Îmi venea să râd că putea să mă creadă vrăjitor; dar Gheara mă apăsa pe coşul pieptului, spunându-mi că prin puterea pe care i-o furasem eram într-adevăr un vrăjitor în toate cele, în afară de cunoaştere; şi am înţeles – în acelaşi sens în care „înţelesesem” şi înainte – că deşi Apu-Punchau o adusese la îndemâna lui, nu a putut (sau n-a vrut?) să mi-o ia. Am continuat:

— Cel mai important lucru e că atunci când strigoiul a dispărut, una dintre capele Pelerinelor, asemenea celei pe care o porţi tu acum, a rămas în urmă, în noroi. O am în sabretaşul meu. Oare Pelerinele cochetează cu necromanţia?

N-am auzit niciodată răspunsul la întrebare, pentru că în timp ce vorbeam, silueta înaltă a arhontelui s-a apropiat pe aleea îngustă ce ducea la fântână. Purta mască şi era costumat în câine negru, şi nu l-aş fi recunoscut dacă l-aş fi văzut în lumină bună; dar umbrele adânci ale grădinii îi înlăturau masca, parcă i-o smulgeau nişte mâini omeneşti, şi atunci când i-am zărit silueta înaltă şi mersul, l-am recunoscut de îndată.

— Aha, a zis el. Ai găsit-o. Ar fi trebuit să prevăd asta.

— Am bănuit, dar nu eram sigur, am zis eu.

VIII

Pe stâncă

Am părăsit domeniul palatului prin una din porţile dinspre uscat. Şase cavalerişti stăteau de pază acolo, fără ca vreunul să aibă aerul relaxat al celor doi de la treptele dinspre râu, cu câteva ronduri în urmă. Unul dintre ei, politicos însă aţinându-mi vădit calea, m-a întrebat dacă trebuia să plec atât de devreme. I-am spus cine sunt şi că, din păcate, chiar trebuie să plec – încă mai aveam treabă de făcut, i-am spus (ceea ce era adevărat), iar a doua zi mă aştepta încă şi mai multă muncă (ceea ce iar era adevărat).

— Atunci sunteţi un erou, a zis soldatul pe un ton ceva mai prietenos. N-aveţi escortă, Lictore?

— Am avut doi clavigeri, dar le-am dat liber. Nu văd de ce nu mi-aş găsi singur drumul până la Vincula.

— Puteţi rămâne înăuntru până mâine-dimineaţă, s-a băgat în vorbă un alt cavalerist. O să vi se găsească un cotlon liniştit unde să puneţi capul.

— Aşa e, dar munca mea nu se face de la sine. Mă tem că trebuie s-o iau din loc.

Soldatul care mi se pusese în drum s-a dat la o parte.

— Mai bine aş trimite doi oameni cu dumneavoastră.

Numa' să aşteptaţi niţel. Trebuie să primesc învoire de la ofiţerul pazei.

— Nu-i nevoie, i-am spus eu şi am plecat înainte să mai apuce vreunul să se împotrivească.

Ceva stârnea nelinişte în oraş, asta era limpede – cine ştie dacă nu era tocmai făptuitorul crimelor despre care-mi vorbise sergentul meu; s-ar fi zis că se mai petrecuse o crimă cât stătusem în palatul arhontelui. Gândul m-a umplut de-o tulburare plăcută – nu pentru că eram atât de nebun încât să mă socotesc în stare să ţin piept oricărui atac, ci din pricină că ideea de a fi atacat, de a risca să mor în acea noapte pe străzile întunecate din Thrax mi-a risipit într-o oarecare măsură întristarea ce m-ar fi cuprins altfel. Spaima asta difuză, această ameninţare fără chip a nopţii era prima dintre toate spaimele mele din copilărie; încât acum, când copilăria mea rămăsese în urmă, o resimţeam ca pe ceva apropiat, aşa cum ni se par toate lucrurile din copilărie după ce creştem mari.

Mă aflam pe acelaşi mal al râului pe care se afla şi cocioaba la care ajunsesem în acea după-amiază, aşa că nu era nevoie să iau o barcă; dar străzile îmi apăreau ciudate şi, în întuneric, aş fi zis că fuseseră gândite ca un labirint, anume ca să mă zăpăcească. Am luat-o de câteva ori aiurea înainte să găsesc ulicioara pe care o căutam, ce urca în sus pe stâncă.

Sălaşurile de o parte şi de alta, care aşteptaseră tăcute ca măreţul perete de stâncă din faţa lor să se ridice şi să acopere soarele, se umpluseră de murmur de voci şi câteva ferestruici luceau de lumina lămpilor cu grăsime. În timp ce Abdiesus se desfăta în palatul lui de la poale, norodul lumii de pe stânca înaltă era şi el în sărbătoare, cu o veselie alta decât a lui Abdiesus, fiind, ea, mai puţin gălăgioasă. Trecând, am auzit sunetele amorului, aşa cum le auzisem în grădina arhontelui după ce o părăsisem de tot pe Cyriaca, şi ici şi colo voci de bărbaţi şi femei vorbind liniştit, tachinându-se. Flori aromaseră grădina palatului, acolo văzduhul era spălat de fântânile sale şi de marea fântână a recelui Acis care curgea ca un iureş chiar pe lângă ea. Aici, acele mirosuri dispăruseră;

un vânt sufla printre cocioabe şi peşteri cu guri astupate, aducând uneori duhoarea excrementelor, alteori aromă de ceai dat în clocot sau de tocană din resturi, iar uneori doar aerul curat al munţilor. Când am ajuns sus, pe faţa stâncii, unde nu sălăşluia nimeni dintre cei cu dare de mână să-şi îngăduie ceva mai multă lumină decât cea a unui foc de gătit, m-am întors şi m-am uitat înapoi la oraş, aşa cum mă uitasem în jos la el – chiar dacă într-o cu totul altă stare de spirit – de pe meterezele Castelului Acies în acea după-masă. Lumea vorbeşte că în munţi sunt crevase atât de adânci încât pe fundul lor se văd stelele – crevase ce străbat, carevasăzică, lumea dintr-o parte într-alta. Acum aveam sentimentul că găsisem una. Parcă priveam într-o constelaţie, parcă întregul Urth dispăruse şi eu priveam într-un gol înstelat.

Pesemne că la vremea aceea porniseră în căutarea mea. Mi-au venit în minte dimarhii arhontelui, străbătând în galop mic străzile tăcute, după ce-or fi înşfăcat făclii din grădină. Mult mai rău era gândul la clavigerii al căror comandant fusesem până acum, revărsându-se din Vincula. Lumini mişcătoare însă nu vedeam şi nici nu auzeam strigăte stinse, răguşite, iar dacă Vincula se agita, agitaţia aceea nu tulbura uliţele întunecate ce se împleteau pe stânca de pe malul celălalt al râului. Ar fi trebuit să se zărească clipirea unei lumini acolo unde s-ar fi deschis poarta cea mare ca să lase să iasă bărbaţii abia treziţi din somn, şi iar s-ar fi închis, şi iar s-ar fi deschis, dar nu era nimic acolo. În cele din urmă, am întors spatele oraşului şi am început din nou să urc. Încă nu se dăduse alarma. Dar curând avea să răsune.

În cocioabă nu era lumină, voci nu răsunau. Am scos Gheara din săculeţul ei mic înainte să intru, de teamă că, odată înăuntru, nu aş mai fi avut curajul s-o fac. Uneori scapără ca un foc de artificii, aşa cum se întâmplase în hanul din Saltus. Alteori n-avea mai multă lumină decât un ciob. În noaptea aceea, în cocioabă nu strălucea, avea însă o incandescenţă de un albastru atât de adânc încât lumina însăşi părea un întuneric mai limpede. Îmi vine să cred că, dintre toate numele Conciliatorului, cel care este cel mai puţin

folosit şi care întotdeauna mi s-a părut cel mai enigmatic este Soarele Negru. Am sentimentul că, din acea noapte, aproape am ajuns să-i pricep tâlcul. Nu puteam ţine gema între degete aşa cum făcusem de atâtea ori înainte şi cum aveam s-o mai fac; am pus-o în palma dreaptă, pentru ca atingerea mea să nu comită un sacrilegiu mai mare decât era absolută nevoie. Cu palma întinsă în faţă, m-am aplecat şi am păşit în cocioabă.

Fata zăcea acolo unde zăcuse şi în acea după-amiază. Dacă mai respira, eu unul n-o auzeam; nici nu se mişca. Băiatul cu ochiul puroiat dormea pe pământul gol, la picioarele ei. Probabil cumpărase de-ale gurii cu banii pe care i-i dădusem; coji de porumb şi de fructe zăceau împrăştiate pe podea. Preţ de o clipă, am îndrăznit să sper că nici unul nu se va trezi.

Lumina adâncă a Ghearei dezvăluia chipul fetei cu mult mai supt şi mai cumplit la vedere decât îmi apăruse când îl zărisem în timpul zilei, accentuând cearcănele de sub ochi şi scobiturile obrajilor. Simţeam nevoia să spun ceva, să-i invoc prin cine ştie ce vorbe pe Increat şi pe mesagerii săi, dar gura mi-era uscată şi mult mai pustie de cuvinte decât a unei fiare, încet, mi-am coborât mâna spre fată, până când umbra mâinii a acoperit lumina ce scăldase chipul. Când mi-am înălţat din nou mâna, nimic nu se schimbase şi, amintindu-mi că Gheara n-o ajutase pe Jolenta, m-am întrebat dacă nu cumva nu avea nici o putere asupra femeilor sau dacă era nevoie s-o ţină o femeie. Apoi am atins cu ea fruntea fetei şi, pentru o clipă, a părut ca un al treilea ochi pe chipul acela ce semăna cu al morţii.

Am folosit Gheara de multe ori, însă ceea ce s-a petrecut atunci a fost cu adevărat uimitor, şi poate că a fost singura dată în care nicidecum vreo autoamăgire de-a mea sau cine ştie ce coincidenţă, oricât de trasă de păr, n-ar fi putut explica ceea ce s-a întâmplat. Sângerarea omului-maimuţă s-o fi oprit prin puterea credinţei sale, ulanul de pe drumul spre Casa Absolută o fi fost doar ameţit şi oricum şi-ar fi venit în fire, iar aşa-zisa tămăduire a rănilor lui Jonas n-o fi fost decât un renghi jucat de lumină.

Dar acum a fost ca şi când o putere inimaginabilă acţionase între un cronon şi următorul, pentru a smulge universul de pe traiectoria lui. Ochii adevăraţi ai fetei, negri ca smoala, s-au deschis. Chipul ei nu mai era masca unei tigve, ca înainte, ci numai faţa istovită a unei tinere.

— Cine eşti tu, în straiele astea strălucitoare? a întrebat ea. Şi a adăugat: Ah, visez.

I-am spus că sunt un prieten şi că nu avea de ce să se teamă.

— Nu mi-e teamă, a spus ea. Mi-ar fi dacă aş fi trează, dar nu sunt. Arăţi ca şi când ai fi căzut din cer, dar ştiu că nu eşti decât aripa unei biete păsări. Te-a prins Jader? Cântă-mi ceva...

Ochii i s-au închis din nou; de data aceasta, auzeam suspinul uşor al respiraţiei ei. Chipul i-a rămas la fel ca atunci când ochii i se deschiseseră – slab, supt, dar amprenta morţii dispăruse...

Am luat gema de pe fruntea ei şi am atins cu ea ochiul băiatului, la fel cum atinsesem chipul surorii lui, dar nu eram sigur că mai era nevoie s-o fac. Ochiul arăta ca orice ochi sănătos chiar înainte să simtă sărutul Ghearei, tot ce se poate ca infecţia să fi dispărut încă dinainte. Băiatul s-a mişcat în somn şi a scos un strigăt, ca şi când visa că aleargă mai iute decât alţi băieţi şi-i îndeamnă să se ţină după el.

Am vârât Gheara înapoi în săculeţ şi m-am aşezat pe podeaua de pământ, printre coji, ascultându-l pe băiat. După o vreme s-a liniştit. Stelele desenau o pată de lumină palidă lângă uşă; în rest, cocioaba era cufundată în beznă. Auzeam respiraţia regulată a fetei şi pe cea a băiatului.

Fata spusese că eu, care purtam mantia fuliginoasă din ziua în care fusesem înălţat la rangul de calfă, iar înainte de ea zdrenţe cenuşii, eram îmbrăcat în straie strălucitoare. O orbise lumina de pe frunte, ştiu asta – încât orice i-ar fi părut că străluceşte, chiar şi veşmintele. Şi totuşi simţeam că, într-un anumit sens, nu greşise. N-aş zice (aşa cum fusesem tentat să scriu) că, după acel moment, am ajuns să-mi urăsc mantia, şi pantalonii, şi cizmele; ci mai curând am început să simt că ele alcătuiau într-adevăr costumaţia pe care cei din

palatul arhontelui o crezuseră a fi, sau aşa-zisa costumaţie purtată de mine când jucasem în piesa Doctorului Talos. Chiar şi torţionarul e om, şi nu e în firea lucrurilor ca un om, un bărbat, să se îmbrace mereu şi numai în acea nuanţă care e mai neagră decât negrul. Îmi dispreţuisem propria ipocrizie când mă învelisem în mantaua maronie cumpărată de la prăvălia lui Agilus; n-aş fi băgat mâna-n foc că fuliginul de dedesubt nu era o ipocrizie la fel de mare, dacă nu şi mai mare.

Apoi adevărul a început să-şi facă loc cu de-a sila în mintea mea. Dacă fusesem vreo clipă cu adevărat torţionar, un torţionar aşa cum erau torţionari Maestrul Gurloes şi chiar Maestrul Palaemon, ei bine, nu mai eram. Aici, în Thrax, mi se dăduse a doua şansă. Dădusem greş şi de data asta, iar a treia n-avea să se mai ivească. Tot ce se poate ca îndemânările şi veşmintele mele să mă ajute să-mi găsesc ceva de muncă, dar asta era tot; şi nu mă îndoiam că ar fi fost mai bine pentru mine să-mi distrug mantia şi tot restul cât mai iute cu putinţă, şi să caut să mă alătur soldaţilor care luptau în războiul de la miazănoapte, după ce izbuteam – dacă aveam s-o fac vreodată – să înapoiez Gheara.

Băiatul s-a mişcat şi a strigat un nume, o fi fost al surorii lui. Ea a murmurat ceva în somn. M-am ridicat, i-am mai privit o dată şi m-am strecurat afară, temându-mă ca nu cumva chipul meu aspru şi spada lungă să-i înspăimânte.

IX

Salamandra

Afară, stelele păreau mai luminoase şi, pentru prima oară de multe săptămâni, Gheara încetase să mă mai apese pe piept.

Coborând poteca îngustă, n-a mai fost nevoie să mă răsucesc şi să mă opresc pentru a privi oraşul. Se întindea în faţa mea cu mii şi mii de luminiţe clipitoare, de la flamele torţelor de pază ale Castelului Acies până la oglindirea ferestrelor camerei de gardă în apa ce se repezea prin Capulus.

La acel ceas, porţile îmi vor fi fost toate închise. Dacă dimarhii nu porniseră deja în galop, aveau s-o facă înainte să ajung jos, lângă râu; dar eram hotărât s-o văd pe Dorcas încă o dată înainte să părăsesc oraşul şi, nu ştiu cum, dar eram sigur că voi reuşi. Tocmai începeam să pun la cale un plan de a scăpa apoi dintre ziduri, când o nouă lumină a scăpărat departe în vale. La o asemenea depărtare, arăta mică, doar un vârf de ac, asemenea celorlalte, şi totuşi era cu totul altceva, şi mintea mea o fi luat-o drept lumină pentru că nu ştiam cu ce altceva s-o asemăn. Văzusem, în acea noapte în necropolă, când Vodalus o readusese la viaţă pe femeia moartă, ce flamă face un pistol când se trage cu el – o rază

continuă de energie care spintecase ca un fulger negurile. Dar focul acesta nu era la fel, cu toate acestea cu raza aceea semăna, mai mult decât cu orice altceva din cele ştiute de mine. A scăpărat şi s-a stins, şi n-a trecut mai mult de-o bătaie de inimă până am simţit pe chip valul de fierbinţeală.

Cum-necum, pe întuneric n-am nimerit la micul han numit Cuibul Raţei. Nu voi şti niciodată dacă am cotit când nu trebuia sau am trecut pe lângă ferestrele oblonite fără să zăresc pancarta ce atârna deasupra uşii. S-a întâmplat că m-am pomenit curând mult mai departe de râu decât ar fi trebuit, mergând cu pas întins pe o uliţă ce, o vreme, urma aproape paralel faţa stâncii, iar în nări îmi stăruia – ca un stigmat – mirosul de carne arsă. Tocmai voiam s-o apuc frumuşel înapoi, când m-am izbit în întuneric de o femeie. Atât de neaşteptată şi de dură a fost ciocnirea aceasta, încât aproape că am căzut şi, în timp ce eu m-am dat clătinându-mă câţiva paşi în spate, am auzit bufnetul trupului ei pe pietrele drumului.

— Nu te-am văzut, i-am zis, aplecându-mă s-o ridic.

— Fugi! Fugi! a îngăimat ea gâfâind. Apoi: Ah, ajută-mă să mă ridic.

Parcă i-aş fi ştiut vocea.

— De ce să fug? am întrebat, ridicând-o în picioare.

În semiîntuneric i-am zărit trăsăturile clare pe care desluşeam teama ce-o stăpânea.

— L-a omorât pe Jurmin. A ars de viu. Cârja lui încă ardea când l-am găsit. Era...

Hohotele au înecat ceea ce voia să mai spună.

— Ce l-a ars pe Jurmin? Cum ea nu mi-a răspuns, am scuturat-o de umeri, ceea ce i-a înteţit suspinele. Te ştiu de undeva, nu-i aşa? Vorbeşte, femeie! Eşti stăpâna hanului Cuibul Raţei. Du-mă acolo!

— Nu pot, a zis ea. Mi-e frică. Daţi-mi braţul, Sieur, vă rog. Trebuie să ne adăpostim.

— Bine. Mergem la Cuibul Raţei. Nu poate fi departe... dar ce-i asta?

— Prea departe! a hohotit ea. Prea departe!

Era ceva acolo în stradă cu noi. Nu ştiu dacă nu-i simţisem apropierea, sau până în acea clipă nu-şi făcuse simţită prezenţa; dar dintr-odată era acolo. Am auzit de la cei care au groază de şobolani că îşi dau seama de prezenţa lor din clipa în care intră în casă, chiar dacă animalele nu se zăresc nicăieri. Aşa era şi acum Se simţea o fierbinţeală fără căldură; şi cu toate că în văzduh nu era nici o miasmă, aerul parcă îşi pierdea cu repeziciunea puterea de a hrăni viaţa.

Femeia, care încă nu-şi dădea seama ce se întâmplă, mi-a spus:

— A ars trei noaptea trecută, lângă harenă, şi pe-un altul în seara asta, aşa am auzit, chiar lângă Vincula. Şi-acum pe Jurmin. Caută pe cineva, aşa am auzit.

Mi-am amintit de notuli şi de ce-o-fi-fost ce adulmecase pe lângă pereţii antecamerei din Casa Absolută.

— Cred că a găsit pe cine căuta, am spus eu.

I-am dat drumul femeii şi m-am răsucit, încercând să descopăr unde era acel ceva. Fierbinţeala a sporit, dar nu se zărea nici o lumină. Mi-a venit să scot Gheara, să văd ceva la lucirea ei, dar mi-am adus aminte cum stârnise ceea ce dormea în adâncul minei oamenilor-maimuţă şi m-am temut că lumina ei n-ar face altceva decât să-i îngăduie acestei creaturi – sau nu era creatură? – să descopere unde mă aflu. Nu eram sigur că spada îi va ţine piept mai cu folos decât le ţinuse notulilor, atunci când fugisem cu Jonas de ei prin codrul de cedri; cu toate acestea, am scos-o din teacă.

Ca în clipa următoare să aud un cloncănit de copite şi un urlet, iar doi dimarhi s-au repezit de după un colţ aflat la mai puţin de două sute de paşi distanţă. De-aş fi avut răgaz, aş fi zâmbit văzând cât se asemănau cu personajele pe care mi le imaginasem. Răgaz însă nu aveam. Scăpărarea de artificii a lăncilor lor a scos la iveală o întunecare încovoiată şi cocârjată, ce se afla între noi.

Întunecarea aceea s-a răsucit către lumină şi a părut să se deschidă ca o floare, înălţându-se cu o repeziciune pe care ochiul aproape n-o putea urmări şi subţiindu-se până s-a făcut o creatură ca un fum străluminos, fierbinte şi totuşi reptilian, tot aşa cum şerpii aceia multicolori, pe care îi vezi aduşi de la

miazănoapte, sunt reptile cu toate că par făcute din email colorat. Armăsarii soldaţilor s-au cabrat, au nechezat sălbatic, dar unul din oameni, cu mai mult sânge-rece decât aş fi dovedit eu, şi-a aruncat lancea în inima creaturii din faţa lui. A ţâşnit o scăpărare luminoasă.

Hangiţa de la Cuibul Raţei s-a lăsat grămadă pe mine, iar eu, nevrând s-o las de izbelişte şi s-o pierd, am sprijinit-o cu braţul liber.

— Caută căldura fiinţelor vii, aşa cred, i-am spus eu. Ar trebui să se repeadă asupra destrierilor. O să scăpăm.

Nici n-am terminat bine aceste vorbe, că fumul acela s-a şi întors către noi.

Cum am mai zis, atunci când creatura se deschisese către dimarhi, mie – care o vedeam din spate – mi se păruse ca o floare reptiliană. Aceeaşi impresie am avut-o şi acum, văzând-o în toată grozăvenia şi măreţia ei, numai că s-a mai adăugat ceva. Întâi senzaţia de fierbinţeală intensă, de pe altă lume; semăna într-adevăr cu o reptilă, dar o reptilă ce ardea într-un fel încă neştiut pe Urth, ca şi când o aspidă de deşert căzuse într-un glob de zăpadă. Apoi, senzaţia de zdrenţăroşenie ce flutură într-o pală care nu e de aer. Încă mai arăta ca o floare, dar o floare ale cărei petale albe şi palid-galbene şi roşii de flamă fuseseră sfâşiate de o furtună monstruoasă, născută în însăşi inima ei.

În toate aceste impresii, împrejmuindu-le şi îmbibându-le, stăruia o groază pe care nu o pot descrie. Mă secătuia de orice voinţă şi forţă, încât în acele clipe n-am putut nici să fug, nici să atac. Şi creatura, şi eu păream înţepeniţi într-o matrice a timpului care nu avea nici o legătură cu ceea ce se întâmplase până atunci şi nici cu ce avea să se mai întâmple, şi pe care – întrucât ne cuprindea pe noi, singurii ei ocupanţi imobili – nimic nu o putea schimba în vreun fel.

Un strigăt a spart vraja. O a două trupă de dimarhi năvălise în galop pe stradă, în spatele nostru, şi, dând cu ochii de creatura aceea, îşi biciuiau armăsarii să se repeadă asupra ei. Nici n-am apucat să respir o dată, că toţi clocoteau în jurul nostru, şi mă gândesc că numai grija Sfintei Katharine a făcut ca noi doi să nu nimerim sub copitele cailor. Dacă m-am

îndoit vreodată de curajul oastei Autocratului, orice îndoială mi se risipise acum, căci dimarhii aceia s-au azvârlit asupra monstrului asemenea ogarilor asupra unui cerb.

Zadarnic. Deodată a ţâşnit o flamă orbitoare şi am simţit o fierbinţeală înfiorătoare. Sprijinind-o pe femeia pierită de frică, am luat-o la fugă pe stradă la vale.

Voiam s-o apuc pe străduţa de pe care veniseră dimarhii, dar în spaima mea (spaimă era, şi nu numai a mea, ci şi a Theclei, care-mi ţipa în minte), am dat colţul prea târziu sau prea devreme. În loc de coborâşul abrupt spre oraş, aşa cum mă aşteptasem, m-am pomenit într-o curticică fără altă ieşire, cocoţată pe un ciot de stâncă ieşit din peretele muntelui. Dar până să-mi dau seama ce nu era cum trebuie, creatura, preschimbată din nou într-o piticanie cocârjată, însă radiind o energie cumplită şi invizibilă, ajunsese la intrarea în ogradă.

În lumina stelelor, aş fi putut-o lua drept un bătrân cocoşat, înveşmântat cu un suman negru, dar groaza ce m-a cuprins la vederea ei era ceva ce nu mai cunoscusem înainte. În fundul ogrăzii aceleia mici se găsea o colibă, mai mare decât dărăpănătura în care boliseră fata şi fratele ei, dar ridicată tot din nuiele şi lut. Cu o izbitură de picior am împins uşa de perete şi m-am repezit într-o vizuină cu câteva încăperi jalnice, trecând în fugă din prima în a doua, apoi în a treia, unde vreo şase bărbaţi şi femei dormeau pe jos, de-acolo în a patra – drept în faţa unei ferestre care dădea spre oraş, aşa cum dădea şi ambrazura mea din Vincula. Acolo era capătul, cea mai îndepărtată încăpere a adăpostului, atârnând ca un cuib de rândunică deasupra unei râpe ce părea, în acea clipă, fără fund.

Din încăperea pe care tocmai o părăsisem am auzit vocile mânioase ale celor pe care-i trezisem Uşa s-a dat de perete, dar cine venise ca să-l alunge pe intrus o fi văzut scăpărarea lui *Terminus Est*, s-a oprit brusc, a suduit, a făcut stânga-mprejur. O clipă mai târziu, s-a auzit un ţipăt şi am ştiut că piticania de foc pătrunsese în colibă.

Am încercat s-o fac pe femeie să se ţină singură pe picioare, dar ea s-a prăbuşit grămadă pe podea. Dincolo de fereastră nu era nimic – peretele din nuiele şi lut se termina la

câţiva cubiţi mai jos, unde se terminau şi proptelele ce susţineau podeaua. Deasupra capului, acoperişul de stuf putrezit, care ieşea puţin în afară, îmi oferea un sprijin pentru mână, la fel de firav ca zăbranicul. M-am chinuit totuşi să mă prind de el mai cu nădejde, când deodată un puhoi de lumină a şters orice culoare şi a aruncat umbre întunecate precum fuliginul, umbre ca nişte crăpături în cosmos. Am înţeles pe loc că trebuie să mă lupt sau să mor, aşa cum făcuseră dimarhii, sau să sar pe geam afară, aşa că m-am răsucit să dau piept cu ceea ce venise să mă omoare.

Încă se găsea în penultima încăpere, dar o vedeam prin uşa deschisă. Leşul pe jumătate ars al unei biete băbătii zăcea pe podeaua de piatră, la picioarele creaturii, şi, în timp ce o priveam, mi s-a părut că se apleacă asupra leşului cu un aer cercetător – aş putea să jur că aşa a fost. Carnea babei s-a băşicat şi a crăpat aşa cum crapă grăsimea pe carnea pusă la frigare, apoi s-a desfăcut în bucăţi. Cât ai clipi, nici din oase n-a mai rămas decât o mână de cenuşă palidă pe care creatura a spulberat-o când a început din nou să înainteze.

Sunt convins că *Terminus Est* este cel mai bun tăiş făurit vreodată, dar ştiam că nu poate face nimic împotriva puterii ce înfrânsese atâţia cavalerişti; am aruncat spada cât colo, nutrind vaga speranţă că va fi găsită şi va fi dată înapoi Maestrului Palaemon; şi am scos Gheara din săculeţul ce-mi atârna de gât.

Era ultima mea şansă, firavă de tot, şi imediat mi-am dat seama că nu mă putea ajuta. Nu ştiu cum simţea creatura ceea ce se afla în jurul său (din mişcările ei, bănuisem că era ca şi oarbă pe Urth), dar desluşea gema cu limpezime şi la fel de limpede era că nu se temea de ea. Înaintarea ei înceată a devenit o curgere rapidă şi hotărâtă spre mine. A ajuns în prag – deodată, o explozie de fum, o trosnitură, şi dusă a fost. De dedesubt, o lumină scăpată prin gaura pe care o arsese în podeaua şubredă ce începea acolo unde se sfârşea ciotul de piatră; întâi, lumina incoloră a creaturii, apoi o alternanţă de pasteluri sclipitoare – albastru-cobalt, liliachiu şi roz. La urmă, lumina roşiatică, palidă, a limbilor de foc.

X

Plumb

O clipă, am crezut că mă voi prăvăli în gaura căscată în mijlocul cămăruţei, înainte să apuc să-mi iau spada de unde o aruncasem şi s-o duc pe hangiţa de la Cuibul Raţei la adăpost, iar în clipa următoare am fost sigur că totul se va nărui – structura tremurătoare a odăii şi noi odată cu ea.

Totuşi, am scăpat teferi. Când am ajuns în stradă, nu se vedea nici urmă de dimarhi, nici de alţi locuitori – fără doar şi poate, oştenii căzuseră pradă focului de dedesubt, iar oamenii, înspăimântaţi, fugiseră la casele lor. Am sprijinit-o pe femeie cu braţul şi, cu toate că încă era prea speriată ca să-mi răspundă lămurit la întrebări, am lăsat-o să aleagă ea drumul; aşa cum bănuiam că se va întâmpla, am ajuns fără greş la han. Dorcas dormea. Nu am trezit-o, ci m-am aşezat în întuneric, pe un scăunel lângă pat, unde se găsea acum şi o măsuţă suficient de mare pentru o sticlă şi un pahar, pe care le adusesem din sala de mese de jos. Nu ştiu ce vin o fi fost acela, dar mi s-a părut tare când l-am gustat, iar după ce l-am înghiţit aş fi zis că e doar apă; până să se trezească Dorcas, golisem sticla pe jumătate, însă nu simţeam să mi se fi urcat la cap, parcă băusem suc de fructe.

Dorcas şi-a ridicat speriată capul, apoi şi l-a lăsat înapoi pe pernă.

— Severian. Trebuia să-mi dau seama că tu eşti.

— Îmi pare rău dacă te-am speriat, am spus eu. Am venit să văd cum te simţi.

— Drăguţ din partea ta. Dar parcă de câte ori mă trezesc tu stai aplecat asupra mea. Şi-a închis ochii o clipă, apoi a zis: Umbli neauzit în cizmele alea cu talpă groasă ale tale, ştiai? Asta-i unul dintre motivele pentru care oamenii se tem de tine.

— Odată mi-ai spus că-ţi amintesc de-un vampir, pentru că mâncasem o rodie şi buzele mi-erau mânjite de pete sângerii. Am râs atunci amândoi. Îţi aminteşti?

(Se întâmplase pe o pajişte, în interiorul Zidului ce împrejmuieşte Nessusul, când dormisem lângă teatrul Doctorului Talos şi, când ne trezisem, ne omenisem cu fructele scăpate cu o noapte înainte de spectatorii care fugiseră îngroziţi.)

— Da, a răspuns Dorcas. Şi vrei să mă faci şi acum să râd, nu-i aşa? Dar mă tem că n-o să mai pot râde vreodată.

— Vrei nişte vin? L-am primit de pomană şi nu-i chiar atât de rău pe cât mă aşteptasem.

— Ca să mă veseleşti? Nu. Eu cred că omul trebuie să bea când e deja vesel. Altfel, nu torni în cupă decât şi mai mult amar.

— Măcar o gură să bei. Gazda mi-a zis că ţi-a fost rău şi că n-ai mâncat nimic toată ziua.

Am văzut capul auriu al lui Dorcas mişcându-se pe pernă – şi l-a răsucit ca să mă privească; şi cum părea foarte trează, am îndrăznit să aprind o lumânare.

— Îţi porţi veşmintele. Cred că ai speriat-o de moarte.

— Nu, nu s-a speriat. Bea orice găseşte în sticle.

— A fost bună cu mine – e o femeie de treabă. Nu fi aspru cu ea dacă bea la ceas atât de târziu.

— N-am fost aspru cu ea. Dar nu vrei să mănânci ceva? Trebuie să fie ceva de-ale gurii în bucătărie, când vrei mă duc să-ţi aduc ceva sus.

Cuvintele mele au făcut-o să schiţeze un surâs.

— Toată ziua am vomitat. Asta a vrut să spună hangiţa când ţi-a zis că mi-a fost rău. Sau poate nu ţi-a zis? Am vomitat. Mă-ntreb dacă nu simţi mirosul, deşi biata femeie a făcut tot ce i-a stat în puteri ca să spele după mine.

Dorcas s-a oprit din vorbit şi a adulmecat aerul:

— Ce miros e ăsta? De haine pârlite? O fi de la lumânare, dar nu cred că poţi scurta fitilul cu tăişul ăla mare al tău.

— Cred că-i de la mantia mea, am zis eu. Am stat prea aproape de-un foc.

— Te-aş ruga să deschizi fereastra, dar văd că-i deschisă. Îmi pare că te deranjează. Face flacăra lumânării să danseze. Te ameţesc umbrele astea care se mişcă?

— Nu, am zis eu. Dacă nu mă uit la flacără, nu mă deranjează.

— După expresia de pe chipul tău, te simţi aşa cum mă simt eu întotdeauna în preajma apei.

— În după-masa asta te-am găsit şezând chiar pe malul râului.

— Ştiu, a spus Dorcas şi a tăcut.

Tăcerea ei a durat atât de mult, încât m-am temut că n-o să mai vorbească defel, că o cuprinsese din nou tăcerea patologică (acum sunt sigur că asta a fost) care pusese stăpânire pe ea atunci. Într-un târziu, am zis:

— Am fost surprins să te găsesc acolo – îmi aduc aminte că m-am uitat de câteva ori înainte să fiu sigur că tu eşti, cu toate că te căutasem peste tot.

— Am vomitat, Severian. Ţi-am spus doar.

— Da, mi-ai spus.

— Ştii ce-am scos din mine?

Se uita fix la tavanul jos, iar eu aveam sentimentul că acolo se găsea un alt Severian, acel Severian nobil şi bun care exista doar în mintea ei. Îmi vine să cred că, atunci când socotim că destăinuim unei alte persoane ce avem mai intim, ne adresăm de fapt unei imagini pe care o avem despre persoana căreia credem că-i vorbim. Dar în acea împrejurare era ceva mai mult decât atât; simţeam că Dorcas ar continua să vorbească şi dacă aş pleca din cameră.

— Nu, am spus eu. Apă?

— Pietre de praştie.

O fi vreo metaforă, m-am gândit eu, aşa că i-am zis oarecum nesigur

— Trebuie să fi fost foarte neplăcut.

Capul i s-a răsucit din nou pe pernă şi acum am putut să-i văd ochii albaştri, cu pupilele mari. Erau atât de goi, încât păreau două mici fantome.

— Pietre de praştie, Severian, iubitule. Proiectile de metal, mici şi grele, cât o alună de groase şi mai scurte decât degetul meu mare de la mână, iar pe ele era stanţat cuvântul *loveşte*. Mi-au ieşit zornăind din gâtlej şi au căzut în găleată, şi mi-am vârât mâna acolo – mi-am băgat mâna în vomă şi le-am scos, ca să mă uit la ele. Femeia care e stăpâna hanului ăstuia a venit şi a luat găleata, dar eu am şters proiectilele şi le-am păstrat. Sunt două, acum sunt în sertarul mesei. Ea a adus masa, ca să-mi pună cina pe ea. Vrei să le vezi? Deschide sertarul.

Habar n-aveam despre ce tot vorbea ea acolo, aşa că am întrebat-o dacă nu cumva crede că cineva încearcă s-o otrăvească.

— Nu, nicidecum. Nu vrei să deschizi sertarul? Tu eşti curajos. Nu vrei să te uiţi?

— Te cred. Dacă tu zici că în sertar sunt pietre de praştie, sunt sigur că aşa e.

— Dar nu crezi că le-am scuipat afară din mine. Nu-ţi fac vină din asta. Nu e oare o poveste despre fiica unui vânător, pe care un pardal a binecuvântat-o cu harul ca la fiecare vorbă pe care o rosteşte să-i iasă pe gură mărgele de marmură neagră? Şi apoi soţia fratelui său i-a furat harul şi de câte ori vorbea îi săreau broaşte din gură? Mi-aduc aminte că am auzit-o, însă mi-am zis că e o poveste, nimic mai mult.

— Cum poate cineva să scuipe plumb?

Dorcas a râs, fără veselie.

— Uşor. Atât de uşor. Ştii ce-am văzut azi? Ştii despre ce nu am putut să-ţi vorbesc atunci când m-ai găsit? Şi zău că n-am putut, Severian. Trebuie să mă crezi. Ştiu că ţi-ai zis că sunt doar supărată şi îndărătnică. Dar nu eram – eram ca o piatră, mută, pentru că nimic nu părea să mai aibă impor-

tanţă şi nici acum nu sunt sigură că e ceva care să aibă importanţă. Îmi pare însă rău că ţi-am zis că nu eşti curajos. Ştiu că eşti. Nu-mi pare a fi semn de curaj ceea ce le faci bieţilor prizonieri. Ai fost atât de curajos când te-ai luptat cu Agilus, şi mai târziu când erai gata să te iei în piept cu Baldanders, pentru că am crezut că voia s-o omoare pe Jolenta... A tăcut din nou, apoi a oftat. Ah, Severian, sunt atât de obosită.

— Voiam să-ţi vorbesc despre asta, am spus eu. Despre prizonieri. Vreau să înţelegi, chiar dacă nu mă poţi ierta. Asta a fost profesia mea, asta am învăţat să fac încă din copilărie.

M-am aplecat în faţă, i-am luat mâna; părea la fel de uşoară ca o păsăruică.

— Mi-ai mai vorbit despre asta. Zău că înţeleg.

— Şi eram bun la ce făceam, Dorcas, asta *nu* înţelegi tu. Tortura şi execuţia sunt arte, iar eu am simţul, harul, binecuvântarea. Spada asta – toate ustensilele pe care le folosim prind viaţă când se află în mâinile mele. Dacă aş fi rămas în Citadelă, poate aş fi devenit maestru. Dorcas, mă asculţi? Are vreun înţeles pentru tine ceea ce-ţi spun eu?

— Da. Oarecum. Numai că mi-e sete. Dacă nu mai bei, dă-mi şi mie puţin vin, te rog.

I-am ascultat rugămintea şi i-am umplut paharul pe sfert, de teamă să nu-l verse pe aşternut.

S-a ridicat ca să-l bea – până în clipa aia nu crezusem că va fi în stare să se ridice – şi după ce a sorbit şi ultimul strop purpuriu, a aruncat paharul pe geam afară. L-am auzit spărgându-se jos, în stradă.

— Nu vreau să bei după mine, mi-a spus ea. Ştiam că dacă nu-l voi arunca, aşa ai să faci.

— Adică tu crezi că ceea ce ai tu este contagios?

A râs din nou.

— Da, însă este de mult în tine. Ai luat-o de la mama ta. Moartea. Severian, nu m-ai întrebat ce anume am văzut azi.

XI

Mâna trecutului

De cum a spus Dorcas „nu m-ai întrebat ce anume am văzut azi”, mi-am dat seama că în tot acest timp încercasem să abat discuţia noastră de la acest subiect. Presimţeam că va fi ceva fără sens pentru mine, dar care pentru Dorcas va avea un înţeles aparte, aşa cum nebunii sunt încredinţaţi că urmele viermilor sub scoarţa copacilor căzuţi sunt în fapt o scriere venită din altă lume.

— M-am gândit că ar fi mai bine să-ţi abat gândurile de la asta, indiferent ce-a fost.

— Fără îndoială ar fi mai bine, numai că nu se prea poate. A. fost un scaun.

— Un scaun?

— Un scaun vechi. Şi o masă, şi alte câteva obiecte. Auzisem că e o prăvălie pe Strada Strungarilor, unde se vinde mobilă veche eclecticilor şi acelor autohtoni care şi-au însuşit într-atât cultura noastră încât îşi doresc asemenea obiecte. Aici n-au de unde face rost de marfă ca să-i mulţumească pe toţi, astfel că, de două sau trei ori pe an, proprietarul şi fiii săi merg la Nessus – în cartierele abandonate de la miazăzi – şi-şi umplu barca. Am vorbit cu proprietarul, înţelegi, am aflat tot

ce era de aflat. Acolo sunt zeci de mii de case goale. Unele s-au năruit de mult, altele sunt încă întregi, întocmai cum le-au lăsat proprietarii. Cele mai multe au fost jefuite, dar pe ici, pe colo încă mai găsesc argintărie şi bijuterii. Din cele mai multe dintre ele mobila a dispărut aproape cu totul, dar tot a mai rămas câte ceva, din ce-au lăsat în urmă proprietarii când s-au mutat.

Părându-mi-se că stă să izbucnească în plâns, m-am aplecat spre ea şi am mângâiat-o pe frunte. Mi-a aruncat o privire din care am înţeles că nu voia să o mângâi, apoi s-a întins din nou pe pat, aşa cum zăcuse şi înainte.

— În unele dintre casele acelea, mobila e toată la locul ei. Mi-a spus proprietarul prăvăliei că alea sunt cele mai bune. El crede că au fost familii, sau poate doar câţiva oameni trăind singuri, care nu şi-au părăsit casele nici după ce cartierul a murit. Poate erau prea bătrâni ca să se mute, sau prea îndărătnici. M-am gândit la asta şi sunt sigură că unii dintre ei trebuie să fi avut ceva acolo de care nu voiau cu nici un chip să se despartă. Poate un mormânt. Aşa că şi-au bătut scânduri la ferestre, să se ferească de jefuitori, şi şi-au luat câini sau chiar fiare mai cumplite care să-i apere. Până la urmă au plecat şi ei – sau au ajuns la capătul vieţii, iar animalele le-au devorat leşurile şi apoi au reuşit să fugă; dar când se întâmpla asta, cartierele rămăseseră de mult pustii, nici măcar jefuitori sau hoitari nu mai erau, până a apărut omul ăsta cu fiii lui.

— Scaune vechi sunt cu grămada, am spus eu.

— Nu ca acela. Îl ştiam în cele mai mici amănunte – lucrătura în lemn de pe picioare, chiar şi desenul fibrei de la braţe. Şi dintr-odată m-au năpădit amintirile. Şi-apoi aici, când am vomitat bucăţile alea de plumb, parcă erau nişte seminţe tari şi grele, m-am dumirit. Mai ţii minte, Severian, când am părăsit Grădinile Botanice? Tu, Agia şi cu mine am ieşit din vivariul acela mare, de sticlă, şi ai închiriat o barcă să ne ducă de pe insulă pe mal, iar râul era plin de nenufari cu flori albastre şi frunze verzi lucioase. Seminţele lor sunt aşa, tari, grele, închise la culoare, şi, din câte-am auzit, cad pe fundul râului şi rămân acolo timp de evuri de-ale lumii. Dar când

întâmplarea le ridică la suprafaţă, dau colţi, oricât ar fi de bătrâne, iar florile vechi de-o mie de ani sunt văzute înflorind din nou.

— Am auzit povestea asta, am zis eu. Dar nu înseamnă nimic nici pentru mine, nici pentru tine.

Dorcas zăcea nemişcată, însă vocea îi tremura când mi-a zis:

— Ce putere le aduce la viaţă? Poţi să-mi explici?

— Soarele, presupun – însă nu pot explica.

— Şi nu există altă sursă de lumină solară în afară de cea a soarelui?

Atunci am înţeles unde bate, deşi o parte din mine se împotrivea.

— Când omul ăla, Hildegrin – pe care l-am mai întâlnit o dată pe acoperişul mormântului dintre ruinele oraşului de piatră – ne-a traversat cu barca Lacul Păsărilor, ne-a spus despre milioanele de morţi ale căror cadavre au fost scufundate în apa lacului. Cum au fost făcute să se scufunde, Severian? Cadavrele plutesc. Cum le îngreunează? Eu nu ştiu. Tu ştii?

Ştiam:

— Le îndeasă plumb pe gâtlej în jos.

— Aşa m-am gândit şi eu.

Vocea ei era atât de slabă acum, încât abia o mai puteam auzi, chiar şi în cămăruţa aceea tăcută.

— Nu, ştiam de fapt. Am ştiut când le-am văzut.

— Crezi că te-a readus la viaţă Gheara.

Dorcas a dat din cap în semn că da.

— Recunosc că uneori a avut acest efect, am spus eu. Dar numai când am scos-o la lumină, şi nici atunci întotdeauna. Când m-ai tras afară din apă în Grădina Somnului Nesfârşit, se afla în sabretaş şi nici măcar nu ştiam că o am.

— Severian, odată mi-ai îngăduit s-o ţin în mână. Pot s-o mai văd o dată?

Am scos-o din punguţa moale şi am ridicat-o. Focurile albastre păreau adormite, dar vedeam cârligul dătător de fiori din inima gemei, de la care i se şi trăgea numele. Dorcas a întins mâna, dar eu am clătinat din cap în semn că nu, pentru

că mi-am amintit de soarta pe care o avusese paharul.

— Te temi să nu-i fac ceva rău, nu-i aşa? N-o să-i fac nimic. Ar fi un sacrilegiu.

— Dacă într-adevăr crezi în ceea ce spui, şi eu aşa socotesc, înseamnă că o urăşti pentru că te-a adus înapoi...

— Din moarte. Îşi aţintise din nou privirile în tavan, zâmbind, ca şi când îi împărtăşea o taină adâncă şi amuzantă. Hai, spune, m-a îndemnat ea. Nu te costă nimic.

— Din somn, am zis eu. Dacă cineva poate fi readus la viaţă, atunci nu din moarte e readus – adică nu din moartea aşa cum am înţeles-o noi dintotdeauna, moartea care e în minţile noastre atunci când spunem *moarte*. Cu toate că trebuie să recunosc că tot mi-e cu neputinţă să cred că, deşi e mort de atâtea mii de ani, Conciliatorul încă şi acum acţionează prin această piatră ca să-i învie pe alţii.

Dorcas n-a zis nimic. Nu eram sigur nici dacă mă auzise.

— Ai pomenit de Hildegrin, am zis eu, şi cum ne-a dus el cu barca peste lac, să luăm averna. Mai ţii minte ce ne-a zis despre moarte? A zis că moartea e prietenă bună a păsărilor. Poate ar fi trebuit să pricepem atunci că o asemenea moarte nu poate fi moartea aşa cum ne-o imaginăm noi.

— Dacă îţi spun că iau de bun tot ce-mi zici, mă laşi să ţin Gheara?

Am clătinat din nou din cap.

Dorcas nu mă privea, dar probabil văzuse mişcarea umbrei mele; sau poate că Severianul din mintea ei, pe care-l vedea pe tavan, clătinase şi el din cap.

— Ai dreptate – aş fi încercat s-o distrug dacă mi-ai fi dat-o. Vrei să-ţi spun ce cred eu cu adevărat? Cred că am fost moartă – nu adormită, ci moartă. Că viaţa mea s-a petrecut cu mult, mult timp în urmă, şi atunci trăiam cu bărbatul meu deasupra unei prăvălii mici şi aveam grijă de pruncul nostru. Că acest Conciliator al tău, care a venit cu atât de mult timp în urmă, era un aventurier dintr-una dintre seminţiile străvechi care au supravieţuit morţii universale.

Mâinile i s-au încleştat pe pătură.

— Te întreb, Severian, a continuat ea, când el va veni din nou, nu va fi numit Soarele Nou? Parcă aşa se zice, nu? Şi mai

cred că, atunci când a venit, a adus cu el ceva ce avea aceeaşi putere asupra timpului pe care o au oglinzile Părintelui Inire asupra spaţiului. Acel ceva e gema ta. A tăcut şi şi-a răsucit capul spre mine, ca să mă privească sfidător; cum eu nu ziceam nimic, ea a continuat: Severian, când l-ai readus pe ulan la viaţă, a fost pentru că Gheara a dat înapoi timpul până la momentul în care el mai era încă în viaţă. Când ai vindecat pe jumătate rănile prietenului tău, a fost pentru că Gheara a împins timpul până la momentul când rănile vor fi fost aproape vindecate. Şi când ai căzut în mlaştina din Grădina Somnului Nesfârşit, m-o fi atins sau aproape m-a atins, şi pentru mine timpul a redevenit acela în care trăisem eu, astfel că am început din nou să trăiesc. Dar eu am fost moartă. O vreme tare lungă am fost moartă, un leş zbârcit conservat în apa cafenie. Încă şi acum e ceva mort în mine.

— Toţi avem în noi ceva care va fi întotdeauna mort, i-am zis eu. Măcar pentru că ştim că în cele din urmă vom muri. Toţi, în afară de prunci.

— O să mă duc înapoi, Severian. Nu mai am nici o îndoială şi asta tot încercasem să-ţi spun. Trebuie să mă duc înapoi şi să aflu când am trăit şi unde, şi ce s-a întâmplat cu mine. Ştiu că nu poţi merge cu mine...

Am încuviinţat din cap.

— Şi nu-ţi cer asta. Nici nu vreau. Te iubesc, dar tu eşti un alt fel de moarte, o moarte care a stat cu mine şi s-a împrietenit cu mine, aşa cum a făcut şi moartea aia veche din lac, dar tot moarte este. Nu vreau să iau moartea cu mine când mă duc să-mi caut viaţa.

— Înţeleg.

— Poate că pruncul meu trăieşte – un om bătrân acum, dar încă în viaţă. Trebuie să aflu.

— Da, am zis eu, însă nu m-am putut abţine să adaug: A fost o vreme când îmi spuneai că eu nu sunt moartea. Că nu trebuie să mă las convins de oameni să cred despre mine lucrul acesta. Mi-ai zis-o după ce-am trecut de livada de pe pământurile Casei Absolute. Mai ţii minte?

— Pentru mine ai fost întotdeauna moartea, a spus ea. Să spunem că am căzut în capcana despre care te-am avertizat.

Poate că nu eşti moartea, dar vei rămâne ceea ce eşti, un torţionar şi-un carnifex, iar mâinile îţi vor fi mânjite de sânge. Dacă îţi aminteşti atât de bine de clipele acelea de la Casa Absolută, poate că... nu pot s-o spun. Conciliatorul, sau Gheara, sau Increatul, nu ştiu care dintre ei mi-a făcut-o. Tu nu eşti de vină.

— Ce vrei să spui?

— Doctorul Talos ne-a dat bani la amândoi, mai târziu, în poiană. Banii pe care-i primise de la un slujbaş de la curte, pentru piesa noastră. În timpul călătoriei, ţi i-am dat ţie pe toţi. Poţi să mi-i dai înapoi? O să am nevoie de ei. Dacă nu toţi, măcar o parte din ei.

Mi-am golit sabretaşul pe masă. Erau exact atâţia cât primisem de la ea, poate chiar puţin mai mulţi.

— Mulţumesc, a zis ea. N-or să-ţi trebuiască?

— Nu într-atât pe cât o să ai tu nevoie de ei. Unde mai pui că sunt ai tăi.

— Vreau să plec mâine, dacă mă simt în puteri. Sau poimâine, oricum m-aş simţi. Ai cumva habar cât de des pleacă bărcile la vale?

— Oricând vrei. Îţi împingi una pe apă şi te laşi dusă de curent.

— Nu-ţi prea stă în fire să-mi răspunzi astfel, Severian. Vorbe din astea mi-ar fi spus mai curând prietenul tău Jonas, dacă mă iau după ce mi-ai povestit despre el. Că veni vorba, nu eşti primul oaspete pe care l-am avut azi. Prietenul nostru – mă rog, prietenul tău – Hethor a fost aici. Văd că nu zâmbeşti. Iartă-mă, voiam doar să schimb vorba.

— Îi place treaba asta. Să mă urmărească.

— Mii de oameni sunt cu ochii pe tine când îţi faci meseria în public. Şi ţie îţi place ceea ce faci.

— Aceia vin ca să aibă de ce se îngrozi şi să se felicite apoi că încă sunt în viaţă. Şi pentru că le place toată agitaţia şi aşteptarea, vor să vadă dacă pe condamnat îl apucă pandaliile sau dacă se petrece vreun accident macabru. Mie îmi place să fac ceea ce mă pricep să fac, singurul lucru la care mă pricep – îmi place să fac în aşa fel ca totul să se petreacă fără cusur. Hethor vrea cu totul altceva.

— Durerea?

— Da, durerea, dar şi altceva.

— Te venerează, ştii doar, a zis Dorcas. Am stat o vreme de vorbă şi-mi vine să cred că ar intra şi-n foc pentru tine, dacă i-ai cere-o.

Probabil că m-am crispat auzind aceasta, pentru că ea a continuat:

— Toată povestea asta despre Hethor îţi face rău, nu-i aşa? Ajunge un bolnav la casa omului. Să vorbim despre altceva.

— Nu-mi face chiar atât de rău, nicidecum. Dar nu mă pot gândi la Hethor decât aşa cum l-am văzut de pe eşafod, cu gura căscată şi ochii...

S-a foit stingherită.

— Da, ochii aceia – i-am văzut în seara asta. Ochi morţi, deşi mă găsesc taman eu să spun asta. Ochi de cadavru. Simţi, aşa, că dacă i-ai atinge ar fi uscaţi ca iasca şi nu s-ar mişca sub degetul tău.

— Nu-i deloc aşa. În Saltus, când eram pe eşafod, m-am uitat în jos şi l-am văzut – ochii îi dansau. Tu însă zici că ochii lui stinşi te duc cu gândul la ochii unui mort. Nu te-ai uitat niciodată într-o oglindă? Ochii tăi nu-s ochi de mort.

— Poate că nu, a zis Dorcas. Apoi, după o clipă de tăcere, a adăugat: îmi spuneai că sunt frumoşi.

— Nu eşti bucuroasă că trăieşti? Chiar dacă bărbatul tău a murit, şi poate şi copilul ţi-a murit, şi casa în care ai trăit odată a căzut în ruină – dacă toate astea sunt într-adevăr aşa –, nu te bucuri totuşi că eşti din nou aici? Nu eşti o fantomă, nici strigoi ca aceia pe care i-am văzut în oraşul ruinat. Uită-te în oglindă, aşa cum ţi-am zis. Sau, dacă nu vrei, uită-te la chipul meu sau al oricărui bărbat şi vezi acolo ce eşti.

Dorcas s-a ridicat încă şi mai încet şi cu mai mare greutate decât atunci când se ridicase să bea vinul, dar de data asta şi-a dat picioarele jos din pat şi am văzut că era goală puşcă sub pătură. Înainte să se îmbolnăvească, pielea Jolentei fusese fără cusur, avea netezimea şi moliciunea unor cofeturi. Pielea lui Dorcas era punctată de pistrui mici şi aurii, şi trupul îi era atât de subţire încât întotdeauna îi simţisem

oasele; şi totuşi, era mult mai apetisantă cu imperfecţiunile ei decât fusese Jolenta cu opulenţa cărnurilor ei. Îmi dădeam seama cât de vinovat m-aş fi făcut dacă aş fi posedat-o cu forţa sau chiar şi numai dacă aş fi convins-o să mi se deschidă în acele momente, în starea în care era iar eu pe picior de plecare; cu toate acestea, nu puteam înfrâna dorinţa ce se trezise în mine. Oricât de mult aş iubi o femeie – sau oricât de puţin –, mă pomenesc că o doresc cu patimă aprigă tocmai când n-o mai pot avea. Dar ceea ce simţeam pentru Dorcas era mai puternic şi mult mai complex. Îmi fusese, chiar şi pentru atât de puţin timp, prietenul cel mai apropiat pe care-l avusesem vreodată, iar felul în care ne posedasem unul pe celălalt, de la dorinţa dezlănţuită din magazia preschimbată în odaie, acolo, în Nessus, până la joaca lungă şi lenevită din dormitorul din Vincula, era actul caracteristic al prieteniei şi iubirii noastre.

— Plângi, i-am zis eu. Vrei să plec?

A clătinat din cap şi apoi, ca şi când nu-şi mai putea stăpâni cuvintele ce păreau să stea gata să explodeze, a şoptit:

— Ah, nu vrei să mergi şi tu, Severian? Nu vrei să vii? Nu vrei să vii cu mine?

— Nu pot.

S-a lăsat să cadă înapoi pe patul îngust, parcă mai mică acum, ca un copil.

— Ştiu. Ai o datorie faţă de ghilda ta. N-o poţi trăda din nou şi apoi să te priveşti în oglindă, nu-ţi cer asta. Doar că niciodată n-am pierdut cu totul speranţa că o vei face.

Am clătinat din nou din cap.

— Trebuie să fug din oraş...

— Severian!

— Spre miazănoapte. Tu te duci spre miazăzi şi, dacă te-aş însoţi, în scurtă vreme s-ar porni după noi bărcile-mesager, pline cu soldaţi.

— Severian, ce s-a întâmplat?

Chipul lui Dorcas era foarte liniştit, doar ochii îi erau larg deschişi.

— Am eliberat o femeie. Ar fi trebuit s-o sugrum şi să-i

arunc trupul în Acis, şi aş fi putut s-o fac – nu simţeam nimic pentru ea, adică ceva aparte, prin urmare nu mi-ar fi fost greu. Dar cât am stat singur cu ea, m-am gândit la Thecla. Ne găseam într-un pavilion mic, aflat la marginea apei, înconjurat de tufişuri care-l ascundeau privirilor. Îmi încleştasem mâinile pe gâtul ei, dar mi-au venit în gând Thecla şi cum voisem s-o eliberez. Însă nu găsisem calea. Ţi-am povestit vreodată asta?

Aproape imperceptibil, Dorcas a clătinat din cap în semn că nu.

— Fraţii erau peste tot, pe drumul cel mai scurt aş fi trecut pe lângă cinci. Şi toţi mă ştiau, şi-o ştiau şi pe ea. (Thecla ţipa într-un ungher al minţii mele.) Tot ce-ar fi trebuit să fac era să le fi spus că Maestrul Gurloes îmi poruncise s-o duc la el. Ceea ce ar fi însemnat să plec şi eu cu ea, numai că eu căutam o cale să rămân în ghildă. N-am iubit-o destul.

— Gata, asta s-a întâmplat demult, a zis Dorcas. Şi să ştii, Severian, că moartea nu e chiar atât de îngrozitoare pe cât crezi.

Uite că schimbasem rolurile, parcă eram doi copii rătăciţi care se încurajează pe rând.

Am dat din umeri. Fantoma pe care o mâncasem la banchetul lui Vodalus aproape se liniştise; îi simţeam pe creier degetele lungi, răcoroase, şi cu toate că nu mă puteam răsuci în propria-mi ţeastă ca s-o văd, ştiam că ochii ei adânci şi violeţi erau în spatele alor mei. Mi-a trebuit oarece stăpânire ca să nu vorbesc cu vocea ei.

— Oricum, am continuat eu, eram acolo în pavilion, cu femeia aceea, doar noi doi. Se numea Cyriaca. Ştiam – sau cel puţin bănuiam – că ştia unde se află Pelerinele – o vreme fusese şi ea o Pelerină. Există mijloace de tortură ce nu scot nici un zgomot şi n-au nevoie de instrumente; fără să fie spectaculoase, sunt eficiente. Pătrunzi în trup, ca să zic aşa, şi manipulezi direct nervii clientului. Aveam de gând să folosesc ceea ce noi numim Bagheta lui Humbaba, dar înainte să apuc s-o ating, Cyriaca mi-a spus. Pelerinele se găsesc undeva aproape de trecătoarea Orithyia, au grijă de răniţi. Femeia asta primise cu numai o săptămână în urmă o scrisoare – aşa mi-a spus ea – de la o cunoştinţă din ordin...

XII

În urma puhoiului

Pavilionul se putea lăuda cu un acoperiş solid, însă pereţii erau doar parmaclâc, încât mai curând îl împrejmuia pădurea înaltă de ferigi, plantată de jur împrejurul pereţilor, decât şipcile subţiri. Razele lunii se strecurau înăuntru. Mai multe pătrundeau prin deschizătura uşii, reflectate de apa curgătoare de afară. Chipul Cyriacăi trăda spaimă, vedeam asta, şi totodată că ştia că singura ei speranţă era ca eu să nutresc oarece iubire pentru ea; iar eu ştiam că asta însemna că nu avea nici o speranţă, pentru că nu simţeam nimic pentru ea.

— În tabăra Autocratului, a repetat ea. Aşa mi-a scris Einhildis. În Orithyia, lângă izvoarele Gyollului. Dar trebuie să fii cu băgare de seamă dacă te duci acolo ca să le dai cartea înapoi – Einhildis mai spunea că undeva, în nord, au aterizat cacogenii.

M-am uitat lung la ea, încercând să descifrez dacă minte.

— Aşa mi-a scris Einhildis. Or fi vrut să se ferească de oglinzile din Casa Absolută, ca să scape de ochii Autocratului. El ar trebui să le fie servitor, numai că uneori se poartă ca şi când ele l-ar servi pe el.

Am scuturat-o de umeri.

— Glumeşti? am întrebat-o. Autocratul le este servitor?

— Te rog! Ah, te rog...

I-am dat drumul.

— Toată lumea... Erebus! Iartă-mă. Plângea şi, cu toate că stătea în umbră, mi-am dat seama că îşi ştergea ochii şi nasul cu poala veşmântului ei stacojiu. Toată lumea ştie, în afară de peoni, de gospodari şi femeile lor. Toţi armigerii şi cei mai mulţi dintre optimaţi, şi de bună seamă exultanţii au ştiut-o dintotdeauna. Eu nu l-am văzut niciodată pe Autocrat, dar mi s-a spus că el, Viceregele Soarelui Nou, abia dacă mă întrece în înălţime. Crezi că mândrii noştri exultanţi ar îngădui unuia ca el să cârmuiască, dacă n-ar fi o mie de tunuri în spatele lui?

— Eu l-am văzut şi mi-am pus aceeaşi întrebare.

Am căutat printre amintirile Theclei să găsesc ceva ce putea întări vorbele Cyriacăi, dar n-am găsit decât zvonuri.

— Vrei să-mi povesteşti despre el? Te rog, Severian, înainte să...

— Nu, nu acum. Dar de ce-ar fi cacogenii primejdioşi pentru mine?

— Din pricină că, fără doar şi poate, Autocratul va trimite cercetaşi ca să le dea de urmă, şi-mi vine să cred că arhontele de-aici va face acelaşi lucru. Oricine va fi găsit în preajma lor va fi socotit spion de-al lor sau, şi mai rău, unul care-i caută în speranţa că-i va putea atrage în cine ştie ce complot împotriva Tronului Phoenix.

— Înţeleg.

— Severian, nu mă ucide. Te implor. Nu sunt o femeie bună – n-am fost niciodată o femeie bună, mai cu seamă după ce le-am părăsit pe Pelerine, şi nu pot să înfrunt moartea acum.

— La urma urmei, ce-ai făcut? am întrebat-o eu. De ce vrea Abdiesus să fii omorâtă? Ştii cumva?

E cel mai simplu lucru să strangulezi un individ al cărui gât n-are muşchi puternici, iar eu începusem să-mi strâng şi să-mi desfac pumnii, pregătindu-mă pentru treaba ce-o aveam de făcut; dar în acelaşi timp îmi doream să-mi fi fost îngăduit s-o

folosesc pe *Terminus Est*.

— Doar că am iubit prea mulţi bărbaţi, alţii decât bărbatul meu.

Stârnită parcă de amintirea acelor îmbrăţişări, s-a ridicat şi a venit spre mine. Chipul i-a fost din nou luminat de lună; ochii îi străluceau de lacrimi înfrânate.

— A fost crud cu mine, atât de crud, după ce ne-am căsătorit... aşa că mi-am luat un iubit, să-i fac în ciudă, şi după aceea alt iubit...

(Vocea i s-a împuţinat până când abia dacă îi mai auzeam vorbele.)

— Şi până la urmă devine un obicei să-ţi iei un iubit nou, e ca şi când dai zilele înapoi şi-ţi dovedeşti că întreaga ta viaţă nu ţi s-a scurs printre degete, uite-aşa, îţi dovedeşti că încă eşti destul de tânără ca bărbaţii să-ţi facă daruri, destul de tânără ca bărbaţii să-şi dorească încă să-ţi mângâie părul. Asta-i motivul adevărat pentru care le-am părăsit pe Pelerine. A tăcut şi a părut că-şi strânge puterile. Ştii câţi ani am? Ţi-am spus? m-a întrebat.

— Nu, am răspuns eu.

— Atunci nici n-o să-ţi spun. Dar aproape că aş putea să-ţi fiu mamă. Dacă aş fi rămas grea în primul an sau în primii doi ani după ce am putut s-o fac. Eram departe în sud, unde gheaţa cea mare, albastră şi albă, pluteşte pe mări negre. Acolo era o colină, pe care îmi plăcea să stau şi să privesc, şi visam că mă îmbrac cu haine călduroase şi pornesc într-o barcă spre gheaţa aceea, cu provizii de mâncare şi o pasăre dresată pe care n-am avut-o niciodată, dar mi-aş fi dorit s-o am, apoi mă caţăr pe o insulă de gheaţă care devine a mea şi cu ea călătoresc spre nord, până la o insulă cu palmieri unde voi descoperi ruinele unui castel clădit la începuturile lumii. Iar tu te-ai fi născut în timp ce mă aflam singură pe gheaţă. De ce să nu se nască un prunc imaginar în timpul unei călătorii imaginare? Ai fi crescut pescuind şi înotând într-o apă mai caldă decât laptele.

— Nici o femeie nu e omorâtă pentru că a fost necredincioasă – doar soţul ei poate s-o omoare, i-am spus eu.

Cyriaca a oftat şi visul i s-a risipit.

— Printre armigerii debarcaţi pe malurile acestea, el este unul dintre puţinii care ţin partea arhontelui. Ceilalţi trag nădejde că dacă nu se supun ordinelor lui, atât cât îndrăznesc s-o facă, şi dacă aţâţă răzmeriţe printre eclectici, pot să-l convingă pe Autocrat să-l înlocuiască. Iar eu mi-am făcut soţul de batjocură – şi, prin el, pe toţi prietenii lui şi pe arhonte.

Thecla era în mine, încât am putut vedea vila de la ţară – pe jumătate conac, pe jumătate fortăreaţă, plină de încăperi rămase aproape neschimbate de două sute de ani. Auzeam doamnele sporovăitoare, vânătorii cu pas apăsat, chemarea cornului dincolo de ferestre, hămăiturile adânci ale ogarilor pentru mistreţi. Era lumea în care Thecla sperase să se retragă; şi m-a cuprins mila pentru femeia asta care fusese obligată să se retragă acolo înainte să fi cunoscut lumea largă.

Aşa cum camera Inchizitorului din piesa Doctorului Talos, cu masa înaltă a dreptăţii, stătea în aşteptare în străfundul Casei Absolute, aşa avem fiecare dintre noi, în cotloanele cele mai colbuite ale minţii, o tejghea la care ne dăm osteneala să ne plătim datoriile trecutului cu moneda devalorizată a prezentului. La acea tejghea am oferit viaţa Cyriacăi drept plată pentru a Theclei.

Ştiu că, atunci când am scos-o din pavilion, ea era sigură că o voi omorî la marginea apei. Numai că eu i-am arătat râul.

— Asta curge iute spre miazăzi, până se întâlneşte cu puhoiul râului Gyoll care curge, mult mai încet, spre Nessus şi de acolo, mai departe, până la marea de la miazăzi. Nici un fugar nu poate fi găsit în labirintul oraşului Nessus dacă nu-şi doreşte acest lucru, pentru că acolo sunt străzi, curţi şi adăposturi fără număr, şi chipuri de pe toate pământurile sunt văzute acolo cu nemiluita şi de sute de ori. Dacă ai putea ajunge acolo, înveşmântată aşa cum eşti acum, fără prieteni şi bani, ai face-o?

Ea a încuviinţat din cap, ţinându-şi o mână palidă la gât.

— La Capulus nici o barieră nu opreşte bărcile; Abdiesus ştie că, înainte de mijlocul verii, nu are de ce se teme de vreun atac venind pe râu în sus. Dar va trebui să treci ca fulgerul printre arce şi s-ar putea să te îneci. Chiar dacă ajungi

la Nessus, va trebui să munceşti ca să-ţi câştigi pâinea – poate să speli rufele altora sau să găteşti.

— Ştiu să aranjez părul şi să cos. Severian, am auzit că uneori, ca ultimă şi cea mai cumplită tortură, îi spui prizonierei că va fi eliberată. Dacă asta faci cu mine acum, te conjur să te opreşti. Ai mers şi aşa prea departe.

— Calogerii fac asta, sau cine ştie ce slujbaş religios. Nouă nu ne-ar da crezare nici un client. Dar vreau să fiu sigur că n-o să fii nesăbuită să te întorci acasă sau să încerci să cauţi iertare la arhonte.

— Eu sunt nesăbuită, a spus Cyriaca. Dar nu. Nici măcar o nesăbuită ca mine n-ar face aşa ceva, jur.

Am mers pe mal până am ajuns la treptele unde stăteau santinelele să-i primească pe oaspeţii arhontelui şi unde erau amarate bărcile de plăcere, mici şi viu colorate. I-am spus unuia dintre soldaţi că vrem să vedem cât de iute ne duce la vale râul şi am întrebat dacă o să fie greu să angajez câţiva vâslaşi ca să ne aducă înapoi. Iar el mi-a răspuns că puteam lăsa barca la Capulus, dacă voiam, şi să ne întoarcem cu un fiacru. Când s-a răsucit cu spatele ca să-şi continue conversaţia cu tovarăşul său, eu m-am prefăcut că cercetez bărcile şi am desprins barbeta celei aflate cel mai departe de torţele postului de pază.

— Prin urmare, a zis Dorcas, acum te îndrepţi spre miazănoapte ca fugar, iar eu ţi-am luat banii.

— N-o să am nevoie de prea mulţi şi o să câştig alţii.

M-am ridicat în picioare.

— Ia măcar jumătate înapoi. Când am clătinat din cap, a zis: Atunci la doi chrisoşi. Eu pot să preacurvesc, dacă e să fie cel mai rău, sau să fur.

— Dacă furi, ţi se taie mâna. Şi mai bine să retez eu mâini în schimbul unei cine, decât să ţi le pierzi tu pe ale tale pentru a-ţi câştiga pâinea.

Am dat să plec, dar ea a sărit din pat şi m-a prins de mantie.

— Fii cu băgare de seamă, Severian. A scăpat ceva din lanţ în oraşul ăsta – Hethor a zis că e o salamandră – şi

mişună în libertate. Orice-ar fi, îşi pârjoleşte victimele.

Eu unul aveam să mă tem mai mult de soldaţii arhontelui, i-am spus, decât de salamandră, şi am ieşit din cameră înainte ca Dorcas să mai apuce să zică ceva. Dar în timp ce mă opinteam în sus pe uliţa strâmtă de pe malul apusean, despre care barcagiii mei mă încredinţaseră că ducea până în vârful stâncii, m-am întrebat dacă n-ar fi trebuit mai curând să mă tem de frigul munţilor şi de fiarele lor sălbatice. Mă nedumerea şi Hethor, şi cum mă urmase atât de departe în nord, şi m-am întrebat de ce. Dar nu la astea mă gândeam cel mai mult, ci la Dorcas şi la ceea ce fusese ea pentru mine, şi la ce fusesem eu pentru ea. Avea să treacă multă vreme până voi fi izbutit s-o zăresc din nou, măcar pentru o clipă, şi cred că într-un anume fel simţeam asta. Când părăsisem Citadela, îmi trăsesem gluga pentru ca trecătorii să nu-mi bage de seamă zâmbetele, iar acum m-am acoperit ca să nu mi se vadă lacrimile ce-mi udau obrajii.

De două ori văzusem pe timp de zi rezervorul care alimenta Vincula, dar niciodată noaptea. La lumina zilei îmi păruse mic, nu mai mare decât fundaţia unei case şi nu mai adânc decât un mormânt. Sub lumina lumii în declin, apărea cât un lac şi la fel de adânc precum rezervorul de sub Bastionul Clopotului.

Se afla la vreo sută de paşi, poate mai puţin, de zidul ce apăra marginea apuseană a oraşului Thrax. Pe zid se înălţau turnuri – unul aproape de rezervor – şi fără doar şi poate că cei din garnizoane primiseră de-acum poruncă să pună mâna pe mine dacă încercam să fug din oraş. Când şi când, mergând de-a lungul stâncii, zărisem santinelele patrulând pe zid; lăncile lor nu scăpărau, dar coifurile cu creastă se desenau pe panoplia stelelor şi uneori le prindeau sclipirea.

M-am ghemuit şi am cuprins oraşul cu privirea, punându-mi nădejdea în mantia mea fuliginoasă şi în glugă să amăgească ochii santinelelor. Grilajele cu ţepi de fier ale arcelor din Capulus fuseseră coborâte – distingeam clocotul Acisului acolo unde se izbea de ele. Nu mai aveam nici o îndoială – Cyriaca fusese oprită, sau mai curând o văzuseră şi

raportaseră. Poate că Abdiesus va face tot ce-i va sta în putinţă s-o prindă – sau poate nu; îmi venea totuşi să cred că o va lăsa să dispară şi astfel nu va mai atrage atenţia asupra ei. Pe mine în schimb ţinea să mă prindă cu orice chip şi să mă execute ca trădător faţă de autoritatea lui, aşa cum şi eram.

De la apă mi-am întors privirile spre altă apă, de la iutele Acis la rezervorul nemişcat. Cunoşteam parola pentru poarta ecluzei şi am folosit-o. Mecanismul străvechi s-a ridicat scrâşnind, parcă pus în mişcare de sclavi nevăzuţi, şi atunci apele liniştite s-au repezit puhoi, mai iuţi decât vuitorul Acis la Capulus. Undeva departe, sub locul unde stăteam eu, prizonierii le vor auzi mugetul şi cei ce se găseau aproape de intrare vor vedea spuma albă a puhoiului. Peste câteva clipe, cei aflaţi în picioare vor sta în apă până la glezne, iar cei care zăceau pe jos, dormind, se vor ridica degrabă. Peste alte câteva clipe, toţi vor fi în apă până la brâu; dar toţi erau prinşi în lanţuri, încât cei slabi vor fi sprijiniţi de cei mai în putere – trăgeam nădejde că nici unul nu se va îneca. Clavigerii de la intrare îşi vor părăsi locurile şi vor urca în goană treptele abrupte până în vârful stâncii, să vadă cine a deschis rezervoarele.

În timp ce ultimele şiroaie se scurgeau din rezervor, am auzit cum pietrele urnite din locul lor de picioarele clavigerilor se rostogolesc pe povârniş la vale. Am închis poarta ecluzei şi m-am lăsat să alunec în jos pe jgheabul noroios, aproape vertical, prin care cursese apa. Mi-ar fi fost mult mai uşor dacă n-aş fi avut cu mine spada. Ca să mă sprijin cu spatele de jgheabul acela curbat, ca un horn, al ecluzei, a trebuit s-o desfac pe *Terminus Est* din bandulieră; dar mâinile nu-mi erau libere ca s-o ţin. Aşa că mi-am trecut banduliera în jurul gâtului, i-am lăsat tăişul şi teaca să atârne şi m-am străduit să nu mă prăvălesc sub greutatea ei. De două ori am alunecat, dar de fiecare dată am scăpat de la prăbuşire mulţumită unui cot al jgheabului tot mai îngust; şi în cele din urmă, după un timp atât de lung încât clavigerii – eram sigur de asta – apucaseră să se întoarcă la posturile lor, am zărit lucirea roşie a torţelor aprinse şi am scos Gheara din punguţa

de piele.

Nicicând n-aveam să-i mai văd flama atât de strălucitoare. Mă orbea, iar eu, ducând-o ridicată deasupra capului, în josul tunelului aceluia lung al Vinculei, m-am minunat că mâna nu mi se preschimbă în cenuşă. Nu cred că vreun prizonier m-a văzut. Gheara îi fascina la fel cum un felinar înmărmureşte noaptea ciutele pădurii; stăteau nemişcaţi, cu gurile căscate, cu chipurile bărboase, mânjite, ridicate, iar umbrele li se desenau în spatele lor la fel de precise ca nişte siluete decupate în metal şi la fel de negre precum fuliginul.

La capătul tunelului, unde apa curgea în canalul lung, înclinat, ce-o ducea mai jos de Capulus, se găseau cei mai nevolnici şi mai suferinzi prizonieri; acolo am văzut cu limpezime puterea pe care Gheara le-o insufla. Bărbaţi şi femei pe care nici cel mai bătrân claviger nu şi-i amintea să fi stat vreodată în picioare păreau acum înalţi şi vânjoşi. Le-am făcut cu mâna în semn de salut cu toate că sunt sigur că nici unul n-a băgat de seamă. Apoi am vârât Gheara Conciliatorului înapoi în mica ei pungă şi m-am cufundat într-o noapte mai întunecată decât orice noapte de pe suprafaţa lui Urth.

Puhoiul curăţase canalul de scurgere, încât coboram mai uşor decât prin jgheabul ecluzei, căci, cu toate că era mai îngust, era şi mai puţin abrupt, astfel că m-am târât iute, cu capul înainte. La capătul de jos era un grilaj; dar, aşa cum băgasem de seamă odată, când cercetasem locul cu pricina, rugina îl mâncase aproape de tot.

XIII

În munţi

Primăvara se sfârşise, începea vara când m-am îndepărtat de Capulus, furişându-mă în lumina cenuşie, ceea ce nu însemna că pe platourile înalte era cald – se încălzea doar când soarele ajungea la zenit. Nu îndrăzneam să cobor în văi, unde se înghesuiau satele, astfel că întreaga zi am urcat spre înălţimi, cu mantia aruncată peste un umăr, ca să semene cât mai mult a veşmânt de eclectic. Pe *Terminus Est* am desfăcut-o în bucăţi, apoi am reasamblat tăişul fără gardă, încât, de la distanţă, spada vârâtă în teacă să pară un toiag.

Către prânz, terenul era numai stâncă şi atât de accidentat, încât mai mult mă căţăram decât mergeam. De două ori am zărit luciul armurilor departe, înspre vale, şi, uitându-mă mai bine, am văzut grupuri mici de dimarhi mânându-şi caii în galop mărunt pe poteci pe care cu greu un om s-ar încumeta să le urmeze, iar în spatele lor se învolburau capele lor militare purpurii. Nu găseam nici o buruiană bună de mâncat şi nu zăream nici o sălbăticiune bună de vânat, în afară de păsările de pradă ce se roteau în tăria văzduhului. De-aş fi văzut vreo fiară, n-aş fi izbutit s-o răpun cu spada, iar alte arme nu aveam.

O situaţie disperată, s-ar putea zice, şi totuşi eu eram emoţionat de priveliştea munţilor, de necuprinsa panoramă a imperiului de aer. În copilărie, nu ştim să preţuim peisajul, pentru că încă n-am strâns în imaginaţia noastră scene asemănătoare, cu toate emoţiile şi împrejurările ce le însoţesc, astfel că percepţia noastră nu are profunzime psihică. Acum însă priveam piscurile încununate de nori şi în acelaşi timp îmi apărea în faţa ochilor şi Nessus, aşa cum îl văzusem din conul protector al Turnului Matachin, şi Thrax, aşa cum îl văzusem de pe meterezele Castelului Acies, şi, oricât aş fi fost de amărât, încântarea mă copleşea peste măsură.

Noaptea aceea mi-am petrecut-o ghemuit la adăpostul unei stânci golaşe. Nu mai mâncasem de când îmi schimbasem veşmintele în Vincula – parcă trecuseră săptămâni de-atunci, dacă nu chiar ani. În fapt, trecuseră doar câteva luni de când îi dădusem Theclei pe furiş un cuţit de bucătărie tocit şi-i văzusem sângele prelingându-se pe sub uşa celulei ei, asemenea unui vierme purpuriu bâjbâitor.

Măcar stânca mi-o alesesem bine. Stăvilea vântul şi, atâta vreme cât rămâneam la adăpostul ei, era ca şi când zăceam în aerul neclintit, glacial, al unei peşteri de gheaţă. Un pas doar să fi făcut într-o parte sau alta, şi vântul m-ar fi izbit cu toată puterea şi aş fi devenit sloi într-o singură clipă de suflare geroasă.

Să tot fi dormit un rond – nu-mi amintesc să fi visat ceva – şi brusc m-am trezit cu impresia – care nu era vis, ci acea încredinţare fără temei, sau pseudoîncredinţare, ce-o dobândim când suntem istoviţi şi temători – că Hethor stătea aplecat asupra mea. Îmi părea că-i simt pe chip răsuflarea puturoasă, rece ca gheaţa; ochii nu-i mai erau stinşi, ci scăpărau într-ai mei. Iar când m-am trezit de tot, am văzut că punctele de lumină pe care le luasem drept pupilele lui erau în fapt două stele, mari, foarte strălucitoare în văzduhul acela subţire şi curat.

Am încercat să adorm la loc, închizând ochii şi forţându-mă să-mi amintesc de cele mai calde şi mai tihnite locuri pe

care le ştiam: încăperea ce mi se dăduse în turnul nostru când devenisem calfă, care, la vremea aceea şi după dormitorul ucenicilor, mi se păruse un adevărat răsfăţ, căci nu mă tulbura nimeni acolo iar aşternuturile erau moi; patul pe care-l împărţisem odată cu Baldanders, în care spinarea lui lată îmi ţinuse de cald ca o sobă; apartamentele Theclei, din Casa Absolută; camera liniştită din Saltus, în care fusesem găzduiţi Jonas şi cu mine.

Dar în zadar. Nu se lipea somnul de mine şi pace, dar nu cutezam nici să merg mai departe, de teamă să nu cad în vreo prăpastie, în întuneric. Aşa că mi-am petrecut restul nopţii cu ochii la stele; era pentru prima oară când îmi dădeam seama cu adevărat de maiestuozitatea constelaţiilor despre care ne vorbise Maestrul Malrubius, pe vremea când eram cel mai mic dintre ucenici. Ce ciudat ca cerul, care în timpul zilei e un tărâm nemişcat pe care vedem norii plimbându-se, să devină în timpul nopţii un fundal al înseşi mişcării lui Urth, încât îl simţim rostogolindu-se sub noi, aşa cum simte marinarul curgerea apei. În acea noapte, senzaţia acestei rotiri încete era atât de puternică, încât aproape m-a cuprins ameţeala din pricina mişcării lungi şi necurmate.

Puternic era şi sentimentul că cerul e un hău fără fund în care universul s-ar putea prăbuşi la nesfârşit. I-am auzit pe câte unii spunând că dacă se uită prea mult la stele îi cuprinde deodată groaza, pentru că simt că sunt traşi de pe Urth. Frica mea – căci frică simţeam – nu era pricinuită de sorii îndepărtaţi, ci de vidul căscat; şi uneori frica era atât de mare, încât mă prindeam cu degetele îngheţate de stâncă, părându-mi-se, în acele clipe, că o să mă prăbuşesc de pe Urth. Neîndoielnic, fiecare simte mai mult sau mai puţin acelaşi lucru, câtă vreme se zice că nicăieri clima nu este într-atât de blândă încât oamenii să se învoiască să doarmă în case lipsite de acoperiş.

Am povestit mai sus cum m-am trezit crezând că faţa lui Hethor se afla dinainte-mi iar ochii lui mă aţinteau (o fi fost din pricină că Hethor îmi stăruise în gând de când vorbisem cu Dorcas), dar că atunci când deschisesem ochii descoperisem că nici un amănunt al acelui chip nu-mi rămăsese în

minte, în afară de cele două stele strălucitoare care fuseseră ale lui. La fel mi s-a întâmplat şi când am încercat să desluşesc constelaţiile, ale căror nume le citisem adesea, cu toate că nu prea aveam habar pe ce petic de cer s-o găsesc pe fiecare. La început, toate stelele îmi apăruseră ca o suprafaţă de lumini, fără nici o noimă, chiar dacă minunată, asemenea scânteilor ce ţâşnesc dintr-un foc. Curând însă am văzut că unele erau mai luminoase decât altele, iar culorile lor nu erau câtuşi de puţin una şi aceeaşi. Şi dintr-odată, după ce mă uitasem la ele vreme îndelungată, forma unui periton a părut să prindă contur cu atâta limpezime, încât aş fi zis că trupul întreg al păsării fusese pudrat cu praf de diamante. În clipa următoare, a dispărut, şi apoi iar a apărut, şi odată cu el şi alte forme, unele asemănătoare constelaţiilor de care auzisem, altele însă, teamă mi-e a spune, doar închipuite de mine. Se desluşea cu osebire un amphisbaena – şarpele cu o ţeastă la fiecare capăt.

Iar când animalele acestea celeste au căpătat deodată formă, am fost uluit de frumuseţea lor. Însă când forma lor a devenit atât de vădită (ceea ce s-a întâmplat în foarte scurt timp) încât nu le-am mai putut face să dispară prin propria mea voinţă, spaima de ele m-a cuprins la fel de puternică precum teama de a mă prăbuşi în acel abis al miezului de noapte deasupra căruia ele se zvârcoleau; dar nu era o teamă fizică şi instinctivă, asemenea celeilalte, ci un fel de groază filosofică la gândul unui cosmos în care imagini grosolane de fiare şi monştri fuseseră pictate cu sori incandescenţi.

După ce mi-am acoperit capul cu mantia – lucru pe care l-am făcut anume ca să nu-mi pierd minţile – m-am lăsat în voia gândului la lumile care se învârt în jurul acelor sori. Cu toţii ştim că ele există, unele fiind doar întinderi nesfârşite de stânci, altele – sfere de gheaţă sau de munţi de scorie din care curg râuri de lavă – aşa se zice că e Abaddon; dar multe altele sunt lumi mai mult sau mai puţin frumoase, locuite de creaturi ce coboară din spiţă omenească sau, dacă nu omenească, cel puţin dintr-una ce nu-i mult deosebită de a noastră. Şi am început prin a mă gândi la ceruri verzi, iarbă albastră şi toate celelalte exotisme copilăreşti care izbutesc

să năpădească mintea ce visează la alte lumi decât cele asemenea lui Urth. După o vreme, am obosit de asemenea idei puerile, aşa că am început să cuget la societăţi şi feluri de a gândi cu totul altele decât ale noastre, lumi în care toţi oamenii, ştiindu-se descendenţi ai unei singure perechi de colonişti, se socotesc fraţi şi surori, lumi în care nu există bani, numai onoare, astfel că fiecare munceşte pentru a-şi câştiga dreptul de a sta alături de un bărbat sau o femeie care a salvat comunitatea, lumi în care îndelungatul război între omenire şi fiare nu se mai poartă. Şi cu acest gând au venit altele o sută noi – bunăoară, cum ar putea fi împărţită dreptatea dacă toată lumea ar iubi pe toată lumea; cum ar putea un cerşetor, căruia nu i-a mai rămas nimic în afară de natura omenească, să ceară să i se arate deferenţă; şi cum ar putea fi încălţaţi şi hrăniţi oamenii care pentru nimic în lume n-ar ucide animale simţitoare.

Eram băietan când mi-am dat seama pentru prima oară că cercul verde al lunii e, în fapt, un soi de insulă atârnată pe cer, a cărei culoare e dată de păduri, neînchipuit de bătrâne, plantate pe când rasa Omului se afla abia la început, şi atunci m-a cuprins dorinţa să mă duc acolo, adăugându-i toate celelalte lumi ale universului, pe măsură ce le descopeream existenţa. M-am depărtat de această dorinţă, lucru pe care l-am pus pe seama maturizării (aşa-mi închipuisem eu), când am aflat că reuşesc să plece de pe Urth numai oamenii ale căror poziţii în societate erau atât de înalte, încât mie îmi păreau de neatins.

Acum, acel vechi alean s-a reaprins înnoit şi, cu toate că, odată cu trecerea anilor, părea tot mai nesăbuit (căci fără îndoială mai degrabă micul ucenic ce fusesem ar fi putut, până la urmă, să zboare cu iuţeala gândului de la o stea la alta, decât proscrisul vânat care eram acum), era mult mai stăruitor şi mai puternic; asta pentru că, între timp, învăţasem ce neghiobie e să-ţi drămuieşti dorinţele numai la ceea ce e cu putinţă. Eram hotărât să plec. Pentru tot restul vieţii aveam să pândesc fără odihnă orice prilej, oricât de mic. Doar mă aflasem odată singur în preajma oglinzilor Părintelui Inire; apoi Jonas, mult mai înţelept decât mine, se aruncase fără

şovăire în curentul fotonilor. Cine poate şti dacă nu mă voi mai afla vreodată în faţa acelor oglinzi?

Stăpânit de acest gând, mi-am smuls mantia de pe cap, hotărât să mai privesc stelele încă o dată, şi numai ce-am văzut că lumina soarelui îşi trimitea suliţele peste crestele munţilor, făcându-le să pălească într-atât încât aproape nu se mai zăreau. Chipurile titanice care întârziau deasupra mea nu mai erau decât cele ale cârmuitorilor lui Urth, de mult morţi, chipuri supte de timp, cu obrajii căzuţi în avalanşe.

M-am ridicat şi m-am întins. Era limpede că nu-mi puteam petrece ziua fără mâncare, aşa cum făcusem cu o zi înainte; şi încă şi mai limpede era că nu-mi puteam petrece noaptea următoare aşa cum o petrecusem pe aceasta, fără alt acoperământ deasupra capului decât mantia mea. Nu cutezam să cobor în văile populate, însă mi-am ales poteca astfel ca să mă ducă spre pădurea pe care o vedeam că acoperă povârnişurile aflate mai jos de mine.

Mi-a luat aproape toată dimineaţa să răzbesc până acolo. Când în sfârşit am ajuns, mai mult în patru labe, la mestecenii pitici de la poala pădurii, am văzut că, deşi cobora în pantă mai abruptă decât îmi închipuisem, avea la mijlocul ei, unde terenul era ceva mai plat şi puţinul pământ se aşezase în strat mai gros, copaci teribil de înalţi şi atât de apropiaţi unii de alţii, încât distanţele între trunchiuri abia dacă măsurau mai mult decât trunchiurile înseşi. De bună seamă că nu erau copacii cu lemn tare şi frunze lucioase din pădurea tropicală pe care o lăsasem departe în urmă, pe malul sudic al râului Cephissus. Cei mai mulţi dintre ei erau conifere cu scoarţă aspră, copaci înalţi, drepţi, care, cu toată înălţimea şi vigoarea lor, stăteau înclinaţi, ferindu-se de umbra muntelui, iar dintre ei cel puţin un sfert îşi arătau rănile pricinuite de războirea lor cu vânturile şi trăsnetele.

Venisem cu speranţa să dau peste tăietori de lemne sau vânători cărora să le cer găzduirea pe care oricine o dă străinilor în sălbăticie (aşa le place orăşenilor să creadă). Dar speranţa mi-a fost deşartă vreme îndelungată. Mă tot opream să ascult, doar-doar oi auzi bufnetul vreunui topor sau hămăit de câini. Liniştea era singura care stăpânea şi, deşi copacii ar fi

dat lemn destul, nu zăream nici o urmă că ar fi fost retezat vreun trunchi.

Într-un târziu am ajuns la un pârâiaş, cu apa rece ca gheaţa, ce-şi croia albie printre trunchiuri, cu malurile acoperite de ferigi pitice şi plăpânde, şi iarbă subţire ca firul de păr. Am băut pe săturate şi preţ de o jumătate de rond sau mai bine am urmat firul apei în josul pantei, printre mici cascade şi iazuri, mirat – de bună seamă, ca mulţi alţii de-a lungul mileniilor – să-l văd lărgindu-se încet, cu toate că, din câte-mi dădeam seama, nu-şi înmulţea apele de la nici un alt fârtat de-al său.

Iar într-un loc a ajuns atât de lat, încât copacii înşişi erau ameninţaţi, şi chiar am văzut, în faţa mea, un trunchi gros de patru cubiţi, dacă nu şi mai bine, căzut de-a latul albiei, cu rădăcinile despuiate. M-am apropiat de el fără prea multă prevedere, căci nici un sunet nu mă punea în gardă asupra vreunei primejdii şi, sprijinindu-mă de-un ciot, am sărit pe trunchi.

În clipa următoare, aproape că m-am prăbuşit într-un ocean de aer. Parapetul Castelului Acies, de la care o zărisem pe Dorcas în deznădejdea ei, era o simplă balustradă pe lângă această înălţime. Nu încape îndoială că Zidul oraşului Nessus este singura lucrare făcută de mâini omeneşti ce ar putea să-i stea alături. Pârâul se prăvălea fără zgomot într-un hău ce-l preschimba în miriade de stropi, dispărând într-un curcubeu. În vale, copacii păreau jucării făcute fiului său de către un tată îngăduitor, iar acolo unde se terminau aceştia, urma o palmă de ogor şi apoi o căscioară cât o pietricică şi un fuior de fum alb, precum fantoma panglicii de apă ce căzuse şi pierise, care se vălătucea spre înalt şi dispărea, asemenea râului, în neant.

La început, stânca mi-a părut uşor de coborât, căci în avântul saltului meu ajunsesem aproape de cealaltă parte a trunchiului căzut, el însuşi atârnând pe jumătate deasupra râpei. Însă după ce mi-am recăpătat echilibrul, mi-am dat seama că era aproape cu neputinţă să cobor. Faţa stâncii era netedă cât vedeam cu ochii, şi poate că dacă aş fi avut o frânghie la mine, aş fi reuşit să mă las în jos şi să ajung la casa

aceea cu mult înainte de căderea nopţii, dar frânghie nu aveam şi oricum n-aş fi pus temei într-una atât de lungă pe cât mi-ar fi trebuit.

Am cercetat totuşi culmea stâncii şi până la urmă am descoperit o potecă, foarte abruptă şi îngustă, care însă arăta a fi fost folosită. Nu voi înşira aici amănuntele coborârii, nefiind de vreo însemnătate pentru povestea mea, cu toate că, la momentul acela, vă puteţi imagina că m-au absorbit cu totul. Curând, mi-am dat seama că trebuie să fiu atent doar la potecă şi la peretele stâncos din dreapta sau din stânga mea, după cum şerpuia poteca. Nu mai lată de-un cubit, aceasta cobora abrupt. Uneori era înlocuită de trepte, la fel de abrupte, tăiate direct în piatră, iar într-un loc nu erau decât găuri pentru mâini şi picioare, pe care am coborât ca pe-o scară. Dar dacă mă gândesc la rece, toate au fost mult mai uşoare decât fisurile de care mă agăţasem în întunericul nopţii până la gura minei locuite de oamenii-maimuţă, şi cel puţin n-am avut parte de spaima ce mi-o stârniseră săgeţile de arbaletă care-mi explodaseră pe lângă urechi; în schimb, înălţimea era de o sută de ori mai mare şi de-a dreptul ameţitoare.

Poate pentru că am fost nevoit să fac efortul să nu iau seamă la prăpastia ce se deschidea ba pe-o parte, ba pe alta, am devenit extrem de conştient de felia aceea de scoarţă a lumii, vastă, secţionată, în josul căreia mă târam. În străvechime – citisem asta într-unul din textele pe care mi le trimitea Maestrul Palaemon – inima lui Urth însuşi fusese vie şi mişcările într-o parte şi-n alta ale miezului aceluia viu făceau câmpiile să erupă asemenea fântânilor, şi uneori căscau mări peste noapte între insule ce fuseseră un singur continent ultima oară când le văzuse soarele. Se zice că acum planeta noastră e moartă, se răceşte, se zgârceşte înlăuntrul mantalei sale pietroase, asemenea leşului unei bătrâne într-una din casele abandonate de care îmi vorbise Dorcas, mumificându-se în aerul închis, uscat, până când veşmintele i se adâncesc în ce mai rămâne din trup. Aşa se întâmplă şi cu Urth, din cât se vorbeşte; iar aici, o jumătate de munte se rupsese de jumătatea geamănă, depărtându-se de ea mai

bine de-o leghe.

XIV

Casa văduvei

În Saltus, unde poposisem cu Jonas câteva zile şi unde executasem a doua şi a treia decapitare publică din cariera mea, minerii jefuiesc pământul de metale, pietre de construcţie şi chiar de artefacte făurite de uitate civilizaţii cu mii de ani înainte să se fi ridicat până şi temelia Zidului din Nessus. Şi pentru asta sfredelesc puţuri înguste în coastele dealurilor, până dau de-un strat bogat în ruine sau – dacă sfredelitorii sunt norocoşi din cale-afară – de o construcţie ce şi-a păstrat o parte din structură, care le şi serveşte drept galerie gata săpată.

Ceea ce se făcea cu atâta trudă acolo ar fi putut fi făcut într-o clipită pe stânca pe care coboram acum. Trecutul se-afla la umărul meu, despuiat, fără apărare, asemenea a tot ceea ce e mort, ca şi când timpul însuşi se căscase prin despicarea muntelui. Din loc în loc, oase de fosile ieşeau din faţa stâncii, oase de animale urieşeşti şi de oameni. Pădurea îşi lăsase şi ea morţii acolo, buturugi, ramuri pe care timpul le preschimbase în piatră, încât, în timp ce coboram, mă întrebam dacă nu cumva Urth nu este, aşa cum socotim noi,

mai bătrân decât fiii săi, copacii, şi mi-i imaginam crescând în vid, în faţa soarelui, copac agăţat de copac, rădăcini încâlcite, ramuri împletite, până când, în cele din urmă, împreunarea asta a lor a devenit Urth al nostru, iar ei doar puful veşmântului său.

Mai în adânc se aflau clădirile şi mecanismele umanităţii. (Şi se prea poate ca alţii din alte rase să zacă şi ei acolo, căci mai multe dintre poveştile din cărţulia cafenie pe care o duceam cu mine dădeau de înţeles că odată existaseră aici colonii ale acelor fiinţe pe care noi le numim cacogeni, cu toate că ei se trag din miriade de seminţii, fiecare la fel de neîndoielnică precum a noastră.) Am văzut acolo metale colorate în verde şi albastru, aşa cum cuprul este roşu, după cum se spune, sau argintul, alb, metale colorate şi atât de ciudat modelate încât nu puteam fi sigur dacă alcătuirile lor fuseseră gândite ca opere de artă sau ca părţi pentru maşinării stranii, şi cine ştie dacă nu cumva unele dintre acele necunoscute popoare nu se deosebesc câtuşi de puţin între ele.

Într-un loc – străbătusem aproape jumătate din drum –, linia faliei se suprapunea cu zidul acoperit de plăci de ceramică al unei clădiri mari, astfel că poteca şerpuitoare pe care mergeam tăiase o brână de-a lungul acestuia. Ce desen or fi închipuit acele plăci n-am aflat niciodată; coborând, eram prea aproape ca să-l văd, iar când am ajuns jos, era prea sus să-l desluşesc, se pierdea în ceţurile mişcătoare ale râului care se prăvălea. Dar mergând, l-am văzut aşa cum vede o insectă, ca să zic aşa, chipul dintr-un portret pe suprafaţa căruia se târăşte. Plăcile aveau tot felul de forme, cu toate că se îmbinau fără cusur, şi la început am crezut că înfăţişează păsări, şopârle, peşti şi alte asemenea creaturi, toate reunite în încleştarea vieţii. Acum am impresia că nu era chiar aşa, că erau, în schimb, contururile unei geometrii pe care nu am reuşit s-o pricep, diagrame atât de complexe încât formele vii se compuneau în ele la fel cum se compun formele animalelor reale din geometriile complicate ale moleculelor complexe.

Că aşa stătea treaba ori altminteri, formele acestea nu prea aveau legătură cu desenul sau imaginea. Linii de culoare le străbăteau şi, chiar dacă fuseseră arse în materia plăcilor în

eonii străvechi, erau atât de izbitoare şi de vii încât parcă abia fuseseră întinse de pensula unui pictor gigantic. Tonurile îndeobşte folosite erau berilul şi albul; m-am oprit de câteva ori şi m-am chinuit să pricep ce era înfăţişat acolo (un scris, un chip, poate doar un desen decorativ format din linii şi unghiuri, sau o dantelă de frunze întrepătrunse), dar nici gând să mă dumiresc; or fi fost toate astea la un loc, sau poate nimic din nici una, şi poate se schimba odată cu unghiul din care priveai şi de ceea ce erai tentat să vezi.

După ce am trecut de acest zid enigmatic, drumul la vale a fost mai uşor. N-a mai trebuit să cobor nici o săritoare şi, cu toate că în câteva locuri am mai dat peste trepte, nu erau la fel de abrupte sau de înguste ca acelea de pe stâncă. Am ajuns în vale pe neaşteptate şi m-am uitat în urmă, la poteca pe care mersesem, cu atâta uimire de parcă nici nu pusesem piciorul pe ea – şi cu adevărat vedeam câteva locuri în care părea să fi fost ruptă de fisuri în stâncă, încât ai fi zis că e de netrecut.

Casa pe care o văzusem cât se poate de limpede de sus era invizibilă acum, se pitea printre copaci; dar fumul coşului ei se zărea pe cer. Mi-am continuat drumul printr-o pădure mai puţin prăpăstioasă decât cea străbătută de pârâul pe care-l urmasem. Copacii arătau mai bătrâni. Acolo nu creşteau ferigi mari ca acelea din sud şi, dacă mă gândesc bine, nici nu văzusem asemenea ferigi la nord de Casa Absolută, decât în grădinile lui Abdiesus, unde erau cultivate anume; în schimb, printre rădăcinile copacilor creşteau violete sălbatice, cu frunze lucioase şi flori ce aveau aceeaşi culoare ca ochii bietei Thecla, şi creştea muşchi, asemenea unei catifele verzi, groase, de-ai fi zis că pământul era acoperit cu un covor iar copacii înşişi erau drapaţi cu ţesături scumpe.

Cu mult înainte de a zări casa ori vreun semn de viaţă omenească, am auzit lătrat de câine. Brusc, liniştea şi minunaţii copaci au bătut în retragere – încă mai erau acolo, dar la o mare depărtare. Simţeam că o viaţă misterioasă, bătrână şi ciudată, însă binevoitoare, fusese gata să mi se dezvăluie, apoi se retrăsese, ca o persoană cu totul deosebită, un maestru al muzicienilor, să spunem, pe care de ani de zile mă

străduisem să-l atrag la uşa mea, dar care, când să ciocănească, auzise vocea unui alt oaspete, neplăcută pentru el, aşa că îşi lăsase mâna în jos şi plecase, fără a se mai întoarce vreodată.

Cu toate acestea, am răsuflat uşurat. Timp de două zile fusesem absolut singur, întâi pe întinderile de piatră hârtopite, apoi între frumuseţile îngheţate ale stelelor şi, la urmă, în boarea liniştită a copacilor străvechi. Şi dintr-odată, zgomotul acela aspru, familiar m-a făcut din nou să mă gândesc ce mângâiere înseamnă prezenţa omenească – nu numai că mă gândeam ci mi-am şi imaginat-o cu atâta intensitate, că aproape am simţit-o. Încă înainte de a vedea câinele, am ştiut că semăna cu Triskele; şi nu m-am înşelat – avea patru picioare, nu trei, capul ceva mai lung şi mai îngust, blana mai cafenie decât cea leonină a lui Triskele, dar aceiaşi ochi vioi, coadă mişcătoare şi limbă atârnândă. M-a întâmpinat cu o declaraţie de război, pe care şi-a retras-o de cum i-am adresat primul cuvânt, iar după ce-am făcut vreo douăzeci de paşi, şi-a întins capul spre mine ca să-l scarpin după urechi. Când am păşit în poieniţa în care se găsea casa, câinele sărea ca un apucat în jurul meu.

Pereţii erau făcuţi din piatră şi abia dacă-mi treceau de cap. Acoperişul de frunze era foarte înclinat – nu mai văzusem niciodată un acoperiş atât de înclinat – şi din loc în loc erau aşezate pietre plate, ca frunzele să nu fie smulse de vântul puternic. Pe scurt, era casa unuia dintre acei ţărani temerari – o mândrie pentru Commonwealth, şi totodată motiv de disperare – care într-un an produc atât de mult încât hrănesc întregul Nessus, iar în anul următor trebuie hrăniţi la rândul lor, ca să nu moară de foame.

Când poteca până la intrare nu e pietruită, îţi poţi da seama cât de mult e străbătută de picioarele care ies sau intră după cât de tocită e iarba. Aici nu era decât un cerculeţ de ţărână, cât o batistă de mare, în dreptul treptei de piatră. Văzându-l, m-am gândit că persoana (una singură putea fi, aşa mi-am zis) care locuia în bojdeuca aceea s-ar speria dacă m-aş înfăţişa la uşă pe neaşteptate, şi cum câinele încetase de mult să mai latre, m-am oprit la marginea poienii şi am

strigat în semn de salut.

Copacii şi cerul mi-au înghiţit strigătul, şi n-a mai rămas decât tăcerea.

Am strigat din nou şi m-am îndreptat spre uşă, urmat îndeaproape de câine, şi când eram la un pas de casă, numai ce apare o femeie în prag. Avea un chip delicat, aproape frumos de n-ar fi fost ochii aceia hăituiţi; purta o rochie zdrenţuită, ca de cerşetoare, doar că era curată. O clipă mai târziu, un băieţaş cu faţă rotundă şi ochi mai mari decât ai maică-sii s-a iţit pe după fusta ei.

— Îmi pare rău dacă v-am speriat, am zis eu, dar m-am rătăcit în munţii ăştia.

Femeia a dat din cap, a ezitat, apoi s-a dat la o parte din prag, făcându-mi loc să intru. Înăuntrul zidurilor groase, căscioara era şi mai mică decât îmi imaginasem; o umplea mirosul greu şi iute ce venea de la nişte zarzavaturi puse la fiert într-un ceaun, atârnat de-un cârlig deasupra focului. Ferestre erau puţine şi mici şi, din cauza adâncimii zidurilor, păreau mai degrabă nişte cutii de umbre decât deschideri de lumină. Un bătrân şedea pe o blană de panteră, cu spatele la foc; ochii îi erau pierduţi şi goi, încât l-am crezut orb. În mijlocul încăperii era o masă, în jurul acesteia cinci scaune, dintre care trei păreau să fi fost făcute pentru adulţi. Mi-am amintit ce-mi spusese Dorcas despre mobila din casele părăsite din Nessus, cum erau aduse la miazănoapte pentru eclecticii care deprinseseră obiceiuri mai rafinate, dar mobilierul de aici arăta făcut în casă.

Femeia a văzut încotro mă uitam şi a spus:

— Bărbatul meu trebuie să vină curând. Înainte de cină.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, i-am spus eu, nu vă fac nici un rău. Dacă vreţi să împărţiţi cu mine cina voastră şi să mă lăsaţi să dorm aici, ferit de frigul de-afară, iar mâine-dimineaţă să îmi spuneţi încotro s-o apuc, vă ajut bucuros la orice-i de făcut pe-aici.

Femeia a dat din cap şi, pe neaşteptate, băieţaşul a întrebat cu voce piţigăiată:

— Ai văzut-o pe Severa?

Mama lui s-a răsucit spre el atât de iute, încât mi-a venit

în minte Maestrul Gurloes când ne arăta cum trebuie apucaţi prizonierii ca să fie ţinuţi în frâu. Am auzit lovitura, deşi n-am văzut-o abătându-se, şi băieţaşul a ţipat. Mama lui s-a dus şi s-a pus cu spatele la uşă, iar el s-a ascuns în spatele unui scrin, în celălalt ungher al încăperii. Am priceput – sau am crezut că pricep – că Severa era o copilă sau o femeie pe care mama o socotea mai lipsită de apărare decât ea însăşi şi căreia îi spusese să se ascundă (probabil în pod, sub acoperişul de frunze) înainte să mă lase pe mine să intru. Dar mi-am zis că n-avea rost s-o încredinţez încă o dată de bunele mele gânduri – femeia o fi fost, ea, o neştiutoare, dar proastă nu era, şi cea mai bună cale de a-i câştiga încrederea era să fac în aşa fel încât s-o merit. Prin urmare, i-am cerut apă, să mă spăl, şi i-am spus că sunt gata să mă duc oriunde după apă, numai să mă lase s-o încălzesc la foc. Mi-a dat o căldare şi mi-a zis unde e izvorul.

În viaţa mea am fost prin aproape toate locurile pe care oamenii obişnuiesc să le creadă romantice – în vârful turnurilor înalte, în cotloanele cele mai adânci ale lumii, în case somptuoase, în jungle, la bordul unei nave – dar nici unul dintre acestea nu m-a impresionat aşa cum mă tulbura biata căscioară de piatră. Mi se părea a fi arhetipul grotelor în care – după cum ne învaţă cărturarii – rasa omenească îşi târăşte existenţa la începutul fiecărui nou ciclu de civilizaţie. De câte ori citesc sau aud vorbindu-se despre un loc de refugiu rustic şi idilic (tare îi mai plăcea Theclei acest gând), curăţenia şi ordinea precumpănesc. Sunt nelipsite stratul de izmă sub fereastră, lemnele stivuite lângă peretele cel mai rece, o pardoseală din lespezi lustruite şi altele asemenea. Nimic din toate astea nu se găsea aici, nimic desăvârşit; cu toate acestea, căscioara era cu mult mai desăvârşită cu toate imperfecţiunile ei, vădind că fiinţele umane pot trăi şi iubi într-un loc atât de îndepărtat, chiar şi dacă nu au putinţa să-şi preschimbe sălaşul într-un poem.

— Când te razi foloseşti spada? m-a întrebat femeia.

În sfârşit îmi vorbea fără fereală.

— Aşa e obiceiul, tradiţia. Dacă spada n-ar fi îndeajuns de ascuţită să mă rad cu ea, mi-ar fi ruşine s-o port. Iar dacă e

îndeajuns de ascuţită, ce rost are să am brişcă?

— Dar nu-i prea lesnicios să ţii ridicat un tăiş atât de greu, unde mai pui că trebuie să ai grijă să nu te tai.

— Exerciţiul îmi întăreşte braţele. În plus, îmi prinde bine să-mi mânuiesc spada ori de câte ori am prilejul, ca să-mi fie la fel de familiară pe cat îmi sunt propriile mădulare.

— Eşti soldat, prin urmare. M-am gândit eu.

— Sunt măcelar de oameni.

Vorbele mele au părut s-o buimăcească.

— N-am vrut să te jignesc.

— Nu-s jignit. Tot omul omoară câte ceva – tu ai omorât rădăcinile alea din ceaun când le-ai pus la fiert. Când omor un om, salvez vieţile tuturor făpturilor vii pe care el le-ar fi distrus dacă ar fi continuat să trăiască, printre care, poate, mulţi alţi bărbaţi, şi femei şi copii. Bărbatul tău ce face?

Femeia a schiţat un zâmbet. Primul zâmbet pe care-l vedeam pe chipul ei şi care o întinerea.

— Totul. Într-un loc ca ăsta, un bărbat trebuie să facă totul.

— Nu v-aţi născut aici, prin urmare.

— Nu. Doar Severian... Zâmbetul i s-a stins.

— Ai zis *Severian*?

— Aşa-l cheamă pe fiul meu. L-ai văzut când ai intrat, iar acum trage cu ochiul la noi. Uneori e tare nesocotit.

— Aşa mă cheamă şi pe mine. Maestrul Severian.

— Ai auzit? i-a strigat ea băiatului. Gospodarul ăsta se numeşte la fel ca tine! Iar către mine: Crezi că-i un nume bun? Îţi place?

— Mă tem că nu m-am gândit niciodată la asta, însă da, cred că da. Pare să mi se potrivească.

Isprăvind cu bărbieritul, m-am aşezat pe-un scaun, ca să şterg tăişul.

— M-am născut în Thrax, a zis femeia. Ai fost vreodată acolo?

— Tocmai de-acolo vin, i-am răspuns eu.

Dacă dimarhii ar fi luat-o la întrebări după plecarea mea, descrierea pe care ar fi făcut-o veşmântului meu m-ar fi dat de gol oricum.

— N-ai întâlnit vreo femeie numită Herais? E mama mea.

Am clătinat din cap.

— Mă rog, e un oraş mare. N-ai stat mult acolo, nu-i aşa?

— Nu, dimpotrivă. De când trăieşti în munţii ăştia, ai auzit de Pelerine? Un ordin al preoteselor, al cărui veşmânt e roşu.

— Nu, din păcate. Nu prea primim veşti aici.

— Încerc să le dau de urmă, sau, dacă nu reuşesc, să mă alătur oastei pe care Autocratul o conduce împotriva ascienilor.

— Bărbatul meu ţi-ar putea da lămuriri mai bune decât mine. Dar n-ar fi trebuit să urci până aici. Becan – adică bărbatu-meu – zice că patrulele nu se iau de soldaţii care merg spre miazănoapte, nici măcar când urmează vechile drumuri.

În timp ce ea îmi spunea despre soldaţii ce se îndreptau spre nord, altcineva, mult mai aproape, a făcut o mişcare. O mişcare atât de furişată, încât abia dacă s-a auzit peste trosnetele focului şi răsuflarea hârâită a bătrânului, şi totuşi s-a auzit. Tălpile goale, ce nu mai puteau îndura neclintirea absolută pe care o cerea tăcerea, se mişcaseră imperceptibil, iar scândurile de dedesubt scârţâiseră sub noua apăsare.

XV

E cu un pas în faţa ta!

Soţul femeii, care ar fi trebuit să se întoarcă înainte de cină, nu sosise, iar noi patru – femeia, bătrânul, băiatul şi eu – am mâncat fără el. La început, luasem vorbele femeii drept o minciună menită să mă împiedice de la orice intenţie ucigaşă pe care aş fi avut-o; dar pe măsură ce după-amiaza închisă înainta în acea linişte prevestitoare de furtună, mi-am dat seama că ea chiar vorbise serios şi acum era de-a dreptul îngrijorată.

Cina a fost simplă, dar mie îmi era atât de foame, încât a fost cea mai bună cină pe care am mâncat-o vreodată. Zarzavaturi fierte, fără sare sau unt, pâine veche şi o ciozvârtă de carne. Nici tu vin, nici tu fructe, nimic proaspăt, nimic dulce; dar cred că am mâncat mai mult decât cei trei la un loc.

Când am isprăvit masa, femeia (aflasem că se numea Casdoe) a luat dintr-un colţ un toiag lung, cu vârf de fier, şi a plecat să-şi caute bărbatul, nu înainte de a mă încredinţa că nu avea nevoie de escortă şi de a-i spune bătrânului, care nu părea s-o audă, că nu se duce departe şi se va întoarce iute. Văzându-l pe bătrân cum rămâne lângă focul lui la fel de rupt

de toate, i-am făcut semn băiatului să se apropie de mine şi, după ce i-am câştigat încrederea arătându-i-o pe *Terminus Est* şi lăsându-l s-o apuce de plasele şi să încerce să-i ridice tăişul, l-am întrebat dacă Severa n-ar trebui să coboare şi să aibă grijă de el cât e plecată mama lui.

— S-a întors aseară, a zis el.

Crezând că îmi spune de mama lui, am zis:

— Sunt sigur că o să se întoarcă şi în seara asta, dar nu crezi că Severa ar trebui să aibă grijă de tine acum, cât e ea plecată?

Aşa cum fac uneori copiii când nu vorbesc încă suficient de bine ca să răspundă în răspăr, băiatul a ridicat din umeri şi-a dat să-mi întoarcă spatele.

L-am prins de umeri şi i-am spus:

— Vreau să urci acum, micule Severian, şi să-i spui să coboare. Îţi promit că n-o să-i fac nici un rău.

El a făcut semn din cap că se supune şi s-a îndreptat spre scară, fără să se grăbească şi oarecum şovăitor.

— Femeie rea, a zis el.

Atunci, pentru prima oară de când mă aflam în casă, am auzit vocea bătrânului:

— Becan, vino-ncoa! Vreau să-ţi spun ceva despre Fechin.

N-am priceput imediat că mi se adresa crezând că sunt ginerele lui.

— Era cel mai rău dintre noi, Fechin ăsta. Un băiat înalt, sălbatic, cu mâinile şi braţele acoperite de păr roşu. Braţe de maimuţă, şi când le vedeai apărând de după un colţ ca să şterpelească ceva, ziceai că-i o maimuţă, doar că nu erau la fel de mari. Odată ne-a luat tigaia de cupru, aia în care mama prăjea carnaţii, şi i-am văzut braţul, dar n-am spus nimănui cine-a făcut-o, pentru că era prietenul meu. N-am mai găsit-o, nici c-am mai văzut-o, cu toate că eram cu el toată ziua bună ziua. Mă gândeam că o fi făcut din ea o bărcuţă şi-o trimisese pe râu la vale, pentru că asta îmi dorisem şi eu să fac cu ea. M-am dus pe malul râului la vale, s-o găsesc, şi noaptea s-a lăsat înainte să prind de veste, înainte să apuc să mă întorc acasă. Poate că i-a lustruit fundul ca să se privească – uneori îşi desena propriul chip. Poate că o umplea cu apă, să-şi vadă

oglindirea.

Traversasem încăperea ca să-l ascult, şi pentru că vorbea bălmăjit, dar şi din respect pentru el, căci faţa lui îmi aducea puţin aminte de a Maestrului Palaemon, numai că ochii lui încă vedeau.

— Odată am întâlnit un om de vârsta dumitale, care-i pozase lui Fechin, i-am spus eu.

Bătrânul şi-a ridicat privirile spre mine; iute, aşa cum trece umbra unei păsări peste-o boarfă cenuşie aruncată din casă pe iarbă, am citit pe chipul lui că şi-a dat seama că nu-s Becan nici pe departe. Totuşi, nu s-a oprit din vorbit şi nici n-a făcut vreun gest. Ca şi când ceea ce spunea era atât de important încât trebuia împărtăşit cuiva, trebuia vărsat în urechile cuiva înainte să se piardă cu totul.

— La chip nu semăna cu o maimuţă. Fechin era chipeş – cel mai chipeş din împrejurimi. Întotdeauna se alegea cu mâncare sau bani de la câte o femeie. Scotea orice de la femei. Mi-amintesc că odată mergeam pe drumul ce ducea la locul unde în vremea aceea se găsea vechea moară. Aveam o bucată de hârtie pe care mi-o dăduse învăţătorul. Hârtie adevărată, nu albă de tot, ci puţin maronie, şi cu nişte punctişoare ici şi colo, încât arăta ca un păstrăv în lapte. Învăţătorul mi-o dăduse ca să-i scriu mamei o scrisoare – la şcoală scriam mereu pe tăbliţe, apoi le ştergeam cu un burete când voiam să scriem altceva, şi când nu se uita învăţătorul la noi loveam buretele cu tăbliţa şi-l trimiteam în perete sau în capul cuiva. Dar lui Fechin îi plăcea să deseneze şi în timp ce mergeam m-am gândit la asta şi cum ar arăta faţa lui dacă ar avea hârtie să-şi facă un portret pe care să-l poată păstra. Nu păstra decât portretele. Altfel, le pierdea pe toate sau le dăruia, sau le arunca, şi ştiam că mama voia să-i spun multe, şi mi-am zis că dacă-i scriu mic de tot mi-ar încăpea pe-o jumătate de foaie. Fechin nu ştia c-o am, dar eu am scos-o şi i-am arătat-o, apoi am împăturit-o şi am rupt-o în două.

Deasupra capetelor noastre auzeam vocea piţigăiată a băieţelului, dar nu înţelegeam ce spune.

— Aia a fost cea mai senină zi din viaţa mea. Soarele avea o viaţă nouă în el, aşa ca un om care ieri a fost bolnav şi va fi

bolnav şi mâine, dar azi umblă şi râde, încât dacă vine vreun străin îşi zice că nu-i nimic rău, nici o boală, iar leacurile şi patul sunt pentru altcineva. În rugăciuni aşa se zice, că Soarele Nou va fi prea strălucitor ca să te poţi uita la el, şi eu întotdeauna ziceam că ăsta nu era decât un fel de-a spune, aşa cum spui că un copil e frumos sau lauzi isprava unui om cumsecade, şi chiar de-ar fi fost doi sori pe cer ai fi putut să-i priveşti. Dar în acea zi am aflat că totul era adevărat şi lumina soarelui pe chipul lui Fechin era ceva peste puterile mele să îndur. Mi se umezeau ochii. El a mulţumit şi ne-am văzut de drum mai departe, şi am ajuns la casa în care locuia o fată. Nu-mi amintesc numele ei, dar ea era cu adevărat frumoasă, aşa cum sunt uneori cele mai tăcute fete. Până în acea clipă n-am ştiut că Fechin o cunoştea, dar el m-a rugat să-l aştept şi eu m-am aşezat pe prima treaptă, în faţa porţii.

Cineva cu un pas mai greu decât al băiatului umbla deasupra capetelor noastre, îndreptându-se spre scară.

— N-a stat mult înăuntru, dar când a ieşit şi fata s-a uitat pe geam afară, am ştiut ce făcuseră. M-am uitat la el, şi el şi-a întins braţele alea lungi, subţiri, ca de maimuţă. Cum putea să împartă cu altcineva ceea ce primise? Până la urmă, a convins-o pe fată să-mi dea o jumătate de felie de pâine şi nişte fructe. Pe o parte a foii de hârtie mi-a făcut mie portretul, pe cealaltă parte a desenat-o pe fată, dar a păstrat desenele.

Scara a trosnit, iar eu m-am răsucit să mă uit. După cum mă aşteptasem, cobora o femeie. Nu era înaltă, însă avea forme pline şi talie îngustă; veşmântul îi era aproape la fel de zdrenţuit ca al mamei băiatului, şi mult mai murdar. Părul castaniu bogat i se revărsa pe spate. Cred că am recunoscut-o încă înainte să se răsucească spre mine şi să-i văd pometţii înalţi şi ochii căprui prelungi – era Agia.

— Prin urmare, ai ştiut de la bun început că sunt aici, a zis ea.

— Aş putea să spun acelaşi lucru despre tine. Din câte se vede, ai ajuns înaintea mea.

— Am avut doar o bănuială că vei veni încoace. Întâmplarea a făcut să ajung cu puţin înaintea ta şi i-am spus

stăpânei acestei case ce-mi vei face dacă nu mă va ascunde, a răspuns Agia.

(O fi vrut să-mi atragă luarea-aminte că avea un aliat aici, chiar dacă unul neînsemnat.)

— Ai încercat să mă ucizi de când am dat cu ochii de tine în mulţimea din Saltus.

— E o acuzaţie? Da.

— Minţi.

A fost una dintre puţinele daţi când am prins-o pe Agia cu garda coborâtă.

— Ce vrei să spui?

— Doar că ai încercat să mă omori şi înainte de Saltus.

— Cu averna. Da, bineînţeles.

— Şi după aceea. Agia, ştiu cine e Hethor.

Am aşteptat-o să-mi spună ceva, dar ea a tăcut.

— În ziua în care ne-am întâlnit, mi-ai vorbit despre un marinar bătrân care voia să trăieşti cu el. Bătrân, urât şi sărac, aşa ai spus că e, iar eu nu puteam pricepe de ce tu, o tânără atât de drăguţă, te gândeai să-i primeşti propunerea, când nu erai chiar muritoare de foame. Îl aveai pe geamănul tău, care te proteja, şi făceaţi ceva bani cu prăvălia aia.

A fost rândul meu să fiu surprins când Agia mi-a răspuns:

— Ar fi trebuit să mă duc la el şi să-i pun jugul. I l-am pus acum.

— Credeam că o să-i promiţi să i te dai numai dacă mă ucide pe mine.

— Şi asta i-am promis, şi multe altele, şi aşa l-am prins în mreje. E cu un pas în faţa ta, Severian, aşteaptă doar un semn de la mine.

— Şi e însoţit de alte fiare din alea de-ale lui? Mulţumesc că m-ai avertizat. Asta a fost, nu-i aşa? V-a ameninţat pe tine şi pe Agilus cu animalele alea de companie ale lui, pe care le-a adus din alte lumi.

Ea a încuviinţat din cap.

— A venit să-şi vândă hainele, erau din cele care se poartă pe vechile nave ce au trecut dincolo de marginea lumii în vremuri de demult, şi nu erau costume de bal mascat sau falsuri, nici măcar veşminte vechi dezbrăcate de pe morţii din

cavouri, ce au zăcut secole de-a rândul în beznă, ci haine aproape noi. Zicea că navele lui – toate – s-au pierdut în bezna dintre sori, unde anii nu se schimbă. Pierdute de nici măcar Timpul nu le mai poate găsi.

— Ştiu, am zis eu. Mi-a spus Jonas.

— După ce-am aflat că îl vei ucide pe Agilus, m-am dus la el. În anumite feluri e tare ca fierul, dar slab în altele. Dacă aş fi refuzat să-i dau trupul meu, n-aş fi putut face nimic cu el, dar m-am dedat la toate pidosniciile pe care le-a dorit şi l-am făcut să creadă că-l iubesc. Acum o să facă el tot ce-i cer. Bunăoară, te-a urmărit pas cu pas după ce l-ai omorât pe Agilus; cu arginţii lui i-am plătit pe oamenii pe care i-ai ucis la vechea mină, iar creaturile ce se află sub puterea lui te vor omorî de hatârul meu, dacă nu te omor chiar eu aici.

— Adică ai fi aşteptat până adormeam şi apoi coborai şi mă omorai, aşa aveai de gând?

— Te-aş fi trezit mai întâi, după ce ţi-aş fi pus cuţitul la gât. Dar copilul mi-a spus că ştiai că sunt aici, şi-atunci mi-am zis că o să fie cu atât mai plăcut. Spune-mi, totuşi, cum de-ai ghicit cine e Hethor?

O adiere de vânt s-a strecurat prin ferestrele înguste. Focul a fumegat, iar pe bătrân, care şedea acolo recăzut în muţenie, l-am auzit tuşind şi scuipând în tăciuni. Băieţelul, care coborâse din pod în timp ce vorbeam cu Agia, ne urmărea cu ochi mari, nedumeriţi.

— Ar fi trebuit s-o ghicesc din prima clipă, am zis eu. Prietenul meu Jonas a fost un asemenea navigator. Trebuie să ţi-l aminteşti – l-ai zărit la gura minei şi cu siguranţă ai ştiut de existenţa lui.

— Ştiam.

— Poate au fost pe aceeaşi navă. Sau poate fiecare îl recunoştea pe celălalt după un anumit semn, sau Hethor se temea să nu fie recunoscut. Oricare ar fi răspunsul, arareori s-a apropiat de mine cât am călătorit cu Jonas, cu toate că înainte nu ştia cum să facă să-mi fie în preajmă. L-am văzut în mulţime, când am executat o femeie şi un bărbat în Saltus, dar acolo n-a încercat să mi se alăture. Pe drum spre Casa Absolută, şi Jonas şi eu l-am văzut în urma noastră, dar n-a

venit în fugă decât după ce Jonas s-a îndepărtat, cu toate că era disperat să-şi ia înapoi notulul. Când a fost aruncat în antecamera din Casa Absolută, n-a cerut să stea cu noi, deşi Jonas era pe moarte; dar ceva ce lăsa o urmă mucilaginoasă a amuşinat locul după ce-am plecat noi.

Agia n-a zis nimic; aşa tăcută, ar fi putut fi femeia tânără pe care o văzusem în dimineaţa zilei de după plecarea mea din turnul torţionarilor, care desferecа grilajul ce acoperea vitrina unei prăvălii colbuite.

— Mi-oţi fi pierdut urma pe drumul spre Thrax, am continuat eu, sau un accident v-a ţinut în loc. Chiar şi după ce-aţi descoperit că ne aflam în oraş, cu siguranţă nu aţi ştiut că Vincula se află sub ordinele mele, pentru că Hethor şi-a trimis creaturile de foc să scotocească străzile în căutarea mea. Apoi, nu ştiu cum, dar aţi găsit-o pe Dorcas la Cuibul Raţei…

— Trăsesem şi noi acolo, a răspuns Agia. Ajunsesem cu câteva zile mai înainte şi pornisem în căutarea ta, când aţi sosit voi. Iar când mi-am dat seama că femeia din cămăruţa de la mansardă era nebuna pe care o găsiseşi în Grădinile Botanice, tot nu ne-am dumirit că tu erai cel care-o adusese acolo, pentru că baba de la han zicea că bărbatul purta haine de rând. Dar ne-am gândit că poate ea ştie unde te afli şi că lui Hethor îi va spune mai multe decât mie. De fapt, nici nu-l cheamă Hethor. El zice că numele lui e unul vechi, pe care aproape nimeni din ziua de azi nu l-a auzit.

— El i-a spus lui Dorcas despre creatura de foc, iar ea mi-a spus mie. Mai auzisem vorbindu-se despre creatură, dar Hethor avea şi un nume pentru ea – îi spunea Salamandra. Când Dorcas mi-a pomenit de ea, nu m-a dus cu gândul la nimic, mai târziu însă mi-am amintit că Jonas avea un nume pentru lucrul acela negru care zbura după noi în preajma Casei Absolute. L-a numit notul şi mi-a mai spus că oamenii de pe nave îl denumiseră astfel din pricină că-şi făcea simţită prezenţa cu o pală de căldură. Dacă Hethor avea un nume pentru creatura de foc, nu putea fi decât tot un nume de navigator iar el, Hethor, probabil avea o legătură cu acea creatură.

Agia mi-a adresat un zâmbet subţire.

— Prin urmare, ştii tot şi m-ai prins şi pe mine la înghesuială – numai să poţi roti aici înăuntru lama aia lungă a ta.

— Te răpun fără ea. Adu-ţi aminte că ai fost sub talpa mea la gura minei.

— Dar acum am pumnalul.

În acea clipă, mama băiatului a intrat pe uşă şi noi doi am amuţit. Mama băiatului a privit uimită de la Agia la mine; apoi, ca şi când nici o surpriză n-ar fi putut să-i străpungă amărăciunea sau s-o împiedice să facă ce avea de făcut, a închis uşa şi a pus drugul greu în proptelele lui.

— M-a auzit sus în pod, Casdoe, a spus Agia; m-a obligat să cobor. Vrea să mă omoare.

— Şi eu cum să-l împiedic? a întrebat femeia sfârşită şi s-a întors spre mine: Am ascuns-o pentru că a spus că vrei să-i faci rău. O să mă omori şi pe mine?

— Nu. Nici pe ea, şi o ştie foarte bine.

Chipul Agiei s-a schimonosit de furie, parcă era chipul unei femei frumoase, modelat în ceară colorată, poate de Fechin însuşi, care s-a transformat sub atingerea unei flăcări, s-a topit şi a ars într-o clipită.

— L-ai omorât pe Agilus şi te-ai bucurat de asta! Nu merit şi eu să mor la fel ca el? Amândoi am fost făcuţi din aceeaşi plămadă!

N-o luasem în serios când îmi spusese că are un pumnal, care acum era în mâna ei – nici n-am văzut când l-a scos –, un pumnal cu lama îndoită, asemenea celor din Thrax.

De câtăva vreme, aerul fusese apăsător, anunţând furtuna. Tunetul a bubuit deodată, rostogolindu-se printre tancurile de deasupra noastră. Şi când ecourile şi ecourile ecourilor aproape s-au stins, ceva le-a răspuns. Nu pot descrie vocea aceea; nu era un strigăt omenesc, dar nici urletul unei fiare.

Istovirea a părăsit-o dintr-odată pe Casdoe, lăsând loc unei grabe aproape disperate. Obloane grele de lemn stăteau sprijinite de perete sub fiecare fereastră îngustă; l-a apucat pe cel mai aproape de ea şi, ridicându-l ca şi când era la fel de uşor ca o cratiţă, l-a trântit în dreptul unei ferestre. Afară,

câinele lătra ca turbat, apoi a tăcut şi nu s-a mai auzit decât răpăitul primilor stropi.

— Atât de iute, a strigat Casdoe. Atât de iute! Iar fiului ei: Severian, dă-te din drum.

Printr-una dintre ferestrele încă neacoperite am auzit o voce de copil strigând:

— *Tată*, *nu mă poţi ajuta*?

XVI

Alzaboul

Am încercat s-o ajut pe Casdoe şi, făcând aceasta, m-am întors cu spatele la Agia şi la pumnalul ei. O greşeală care era să mă coste viaţa, căci femeia s-a repezit asupra mea de cum am ridicat în mâini un oblon. Un proverb spune că femeile şi croitorii ţin tăişul sub palmă, dar Agia a repezit pumnalul astfel încât să-mi spintece măruntaiele şi să mi-l înfigă de jos în sus, până-n inimă, aşa cum fac asasinii meseriaşi. M-am răsucit tocmai la timp să-i opresc lama cu oblonul, iar vârful a pătruns prin lemn şi a ieşit pe partea cealaltă, în scăpărare de oţel.

Însăşi forţa loviturii a trădat-o. M-am răsucit într-o parte cu oblon cu tot şi l-am aruncat cât colo, cu pumnalul rămas în el. Agia şi Casdoe s-au repezit amândouă la oblon. Eu am prins-o pe Agia de-un braţ şi am îmbrâncit-o în partea cealaltă, iar Casdoe a trântit oblonul la locul lui, cu pumnalul în afară.

— Neghioabo, a spus Agia cu voce potolită, de om înfrânt. Nu-ţi dai seama că dăruieşti o armă celui de care te temi, oricine-ar fi acesta?

— N-are nevoie de cuţit, a răspuns Casdoe.

Casa era cufundată în întuneric, doar roşeaţa focului mai arunca o lumină. Am căutat din priviri o lumânare sau un lămpaş, dar n-am văzut nimic de-acest fel; mai târziu am aflat că familia avea câteva, însă le dusese în pod. Afară scăpărau fulgerele, desenând contururile obloanelor şi o linie frântă de lumină orbitoare în partea de jos a uşii – mi-a trebuit o clipă ca să-mi dau seama că linia era frântă, când ar fi trebuit să fie dreaptă.

— E cineva afară, am zis eu. Stă pe treaptă. Casdoe a dat din cap.

— Am astupat fereastra tocmai la timp. Niciodată n-a venit atât de devreme. L-o fi trezit ploaia.

— Nu crezi că-i bărbatul tău?

Înainte ca femeia să apuce să-mi răspundă, o voce mai piţigăiată decât a băiatului a strigat:

— *Lasă-mă să intru*, *mamă*!

Chiar şi eu, care n-aveam habar cine vorbise, am descifrat ceva cu totul nelalocul lui în acele cuvinte simple, şi de aceea cu atât mai înspăimântător. Era o voce de copil, dar nu de copil de spiţă omenească.

— *Mamă*, a strigat vocea din nou. *Începe să plouă*.

— Mai bine urcăm, a spus Casdoe. Dacă tragem şi scara, nu poate ajunge la noi, chiar dacă intră în casă.

Între timp, mă apropiasem de uşă. Fără lumina fulgerelor, picioarele a ceea ce stătea în prag nu se vedeau; dar auzeam o respiraţie aspră, domoală, ce acoperea răpăitul ploii, şi o dată un hârşâit, ca şi cum ceea ce aştepta acolo, în beznă, îşi mutase greutatea de pe un picior pe celălalt.

— Tu ai făcut asta? am întrebat-o pe Agia. E o creatură de-a lui Hethor?

Ea a clătinat din cap în semn că nu; ochii căprui, înguşti, se mişcau bezmetici.

— Bântuie munţii, ar trebui s-o ştii mai bine decât mine.

— *Mamă*?

Târşâit de picioare – după întrebarea aceea înspăimântătoare, ceea ce era afară se depărtase de uşă. Unul dintre obloane era crăpat şi am încercat să mă uit prin crăpătură; nu

vedeam nimic în bezna de afară, dar am auzit o călcătură grea şi înfundată, întocmai sunetul ce se auzea câteodată acasă, prin porţile zăvorâte ale Turnului Ursului.

— A luat-o pe Severa acum trei zile, a spus Casdoe.

Încerca să-l ridice pe bătrân, care s-a supus încet, nevrând să plece de lângă focul cald.

— Nu i-am lăsat niciodată nici pe ea, nici pe Severian, să se ducă printre copaci, dar odată a venit aici, în poiană, cu un rond înainte de apus. Şi de atunci s-a întors în fiecare noapte. Câinele nu i-a adulmecat urma, dar Becan a plecat azi să-i facă de petrecanie.

Până să termine Casdoe de vorbit, ghicisem despre ce fiară era vorba.

— E un alzabo? am întrebat. Creatura din ale cărei glande e făcut analeptul?

— Da, e un alzabo, a răspuns Casdoe. Dar analeptul nu ştiu ce e.

Agia a izbucnit în râs:

— Ştie în schimb Severian. A gustat din înţelepciunea creaturii şi-şi duce iubita în el însuşi. Cică-i aude lumea şuşotindu-şi noaptea, în timp ce el transpiră făcând amor nebun.

M-am repezit să-i trag o palmă, dar ea s-a ferit sprintenă în spatele mesei care acum se afla între noi.

— Nu eşti încântat, Severian, că atunci când pe Urth au venit animalele ca să la locul tuturor străbunilor măcelăriţi, alzaboul s-a aflat printre ele? Fără alzabo, ai fi pierdut-o pentru totdeauna pe iubita ta Thecla. Spune-i lui Casdoe aici de faţă cât de fericit te-a făcut alzaboul.

— Îmi pare foarte rău să aud că fiica ta e moartă, i-am spus eu lui Casdoe. O să apăr casa asta de sălbăticiunea de afară, dacă e nevoie.

Spada mea era sprijinită de perete şi, ca o dovadă că voiam să împlinesc ce spusesem, m-am întins după ea. Şi bine am făcut, pentru că în aceeaşi clipă o voce de bărbat a strigat de dincolo de uşă:

— *Deschide*, *iubito*!

Agia şi cu mine am sărit s-o oprim pe Casdoe, dar nici unul

din noi n-a fost îndeajuns de iute. Înainte să ajungem la ea, femeia ridicase drugul. Uşa s-a dat de perete.

Fiara care aşteptase acolo stătea pe cele patru picioare ale sale; dar chiar şi aşa, umerii ei mătăhăloşi se găseau în dreptul capului meu. Propriul cap şi-l ţinea aplecat, iar vârfurile urechilor erau mai jos de coama de blană de pe spinare. În lumina focului, colţii îi scăpărau albi, ochii îi luceau roşii. Am văzut ochii multora dintre creaturile despre care se spune că au venit de dincolo de marginea lumii – atrase, zic unii filonoişti, de moartea celor a căror geneză aici se află, aşa cum triburi de enhori vin cu mersul lor greoi şi cuţitele lor de piatră şi focurile lor într-un ţinut ai cărui locuitori au fost decimaţi de războaie sau boli; dar ochii lor sunt numai ochi de fiare. Orbitele roşii ale alzaboului erau mai mult decât atât, fără a avea inteligenţa rasei omeneşti, nici inocenţa brutelor. Astfel trebuie să arate un demon, mi-am spus eu, după ce a izbutit în sfârşit să iasă din hăurile unei stele negre; apoi mi-am amintit de oamenii-maimuţă, pe care oamenii îi numeau demoni, numai că ei aveau ochi omeneşti.

Preţ de o clipă, mi s-a părut că uşa se închide la loc. Am văzut-o pe Casdoe, care se dăduse înapoi de groază, încercând s-o împingă. Alzaboul se mişca încet, chiar leneş, dar tot era mai iute decât ea, încât marginea uşii l-a lovit în coaste – parcă s-a lovit de-o piatră.

— Las-o deschisă, i-am strigat eu. Avem nevoie de lumină, câtă e.

O trăsesem pe *Terminus Est* din teacă şi lama a prins lumina focului, ea însăşi devenind un foc înverşunat. O arbaletă asemenea celor ale complicilor Agiei, ale căror proiectile se aprind prin frecarea cu aerul şi explodează când îşi ating ţinta, la fel cum explodează pietrele aruncate într-un furnal, ar fi fost o armă mai potrivită, dar n-ar fi părut o prelungire a braţului meu, aşa cum părea *Terminus Est*, şi poate că, la urma urmei, o arbaletă i-ar fi dat răgaz alzaboului să sară asupra mea până apucam s-o armez încă o dată, dacă primul proiectil şi-ar fi greşit ţinta.

Lama lungă a spadei mele nu înlătura cu totul această primejdie. Vârful ei tăiat în unghi drept, neascuţit, n-avea cum

să străpungă fiara dacă ar fi sărit. Ar fi trebuit s-o izbesc în plin salt şi, cu toate că n-aveam nici o îndoială că aş fi reuşit să despart căpăţâna de grumazul acela gros când s-ar fi repezit la mine, ştiam că ratarea însemna moarte. Unde mai pui că aveam nevoie de loc în jurul meu ca să execut lovitura, pentru care încăperea aceea mică nu era câtuşi de puţin potrivită; iar focul murind încet-încet, aveam nevoie de lumină.

Bătrânul, băiatul Severian şi Casdoe dispăruseră – nu eram sigur dacă urcaseră în pod în timp ce îmi concentrasem întreaga atenţie asupra ochilor fiarei, sau dacă fugiseră afară pe uşă, prin spatele ei. Doar Agia rămăsese, vârâtă într-un colţ, ţinând în mână toiagul cu vârf de fier al lui Casdoe, ca să-l folosească drept armă – ca un marinar care, cuprins de disperare, încearcă să se ferească de o galeasă cu o cange. Ştiam că, dacă i-aş fi vorbit, aş fi îndreptat atenţia asupra ei; dar poate că dacă fiara şi-ar întoarce capul spre ea, mi-am zis eu, i-aş putea spinteca şira spinării.

— Agia, am nevoie de lumină. În întuneric o să mă omoare. Odată le-ai spus oamenilor tăi că mă vei înfrunta, ca ei să să mă poată ataca pe la spate. Eu o să ţin piept fiarei ăsteia ca tu să-mi poţi aduce o lumânare.

Ea a dat din cap în semn că m-a înţeles şi, când a făcut astfel, fiara s-a mişcat spre mine. N-a sărit, aşa cum mă aşteptasem, ci, vicleană, a păşit leneşă înspre dreapta mea, apropiindu-se şi în acelaşi timp căutând să se ţină departe de lamă. În prima clipă n-am priceput ce pune la cale, apoi însă mi-am dat seama că, mişcându-se către perete, se depărta de orice atac aş fi putut eu lansa, şi că ar putea să-mi dea ocol (cum aproape că şi făcuse) ca să ocupe o poziţie între foc şi mine, ceea ce însemna să pierd avantajul pe care mi-l oferea lumina focului din vatră.

Astfel am început un joc prudent, în care alzaboul căuta să folosească scaunele, masa, pereţii în avantajul lui, iar eu căutam să-mi fac loc pentru a putea mânui spada.

Şi brusc am făcut un salt. Alzaboul s-a ferit cât de-un deget – aşa mi s-a părut – de lovitura mea, s-a repezit spre mine, dar s-a retras imediat, ca să scape de a doua lovitură a mea. Fălcile sale, largi cât să înşface capul unui om aşa cum

un om muşcă dintr-un măr, mi-au clănţănit în faţă, năpădindu-mă cu duhoarea răsuflării sale fetide.

Tunetul a bubuit din nou, atât de aproape încât, după vuietul său, am auzit cum se prăbuşeşte trosnind marele copac a cărui moarte o vestise; scăpărarea trăsnetului, luminând fiecare detaliu în strălucirea sa paralizantă, m-a ameţit şi m-a orbit. Am repezit-o pe *Terminus Est* în bezna ce s-a lăsat la fel de fulgerător, am simţit-o muşcând osul, am sărit într-o parte şi, odată cu stingerea tunetului, am lovit din nou, de data asta nimerind într-o mobilă pe care am făcut-o bucăţi.

Ochii mei şi-au recăpătat vederea. În timp ce alzaboul şi eu am schimbat locurile şi ne întărâtam cu jumătăţi de atacuri, Agia se mişcase şi ea, s-o fi repezit la scară când lovise trăsnetul, pentru că acum urcase până la jumătatea ei şi am văzut-o pe Casdoe întinzând mâna ca s-o ajute. Alzaboul se afla în faţa mea, aş fi zis că întreg şi nevătămat, dar în dreptul labelor din faţă se forma o băltoacă de sânge negru. În lumina focului, blana îi părea roşie şi smocuită, iar ghearele, mai mari şi mai groase decât cele de urs, erau şi ele de un roşu-închis şi păreau translucide. Mai hidoasă decât glasul unui cadavru, vocea care strigase la uşă „*Deschide*, *iubito*” s-a auzit din nou:

— *Da*, *sunt rănit*. *Dar durerea e un fleac*, *şi mă pot ţine pe picioare*, *şi mă pot mişca la fel ca înainte*. *Nu mă poţi împiedica pentru totdeauna să ajung la familia mea*.

Din gura fiarei ieşea vocea unui bărbat sincer, hotărât, neînduplecat.

Am scos Gheara şi am pus-o pe masă, dar era doar o scânteiere de albastru.

— Lumină! i-am strigat eu Agiei.

N-a venit nici o lumină. Am auzit în schimb droncănitul scării pe podeaua podului, când femeile au tras-o în sus.

— *Vezi că nu mai ai pe unde să fugi*, a zis fiara tot cu voce omenească.

— Nici tu nu mai poţi înainta. Poţi sări până acolo sus, cu un picior rănit?

Dintr-odată, vocea s-a preschimbat în tremurul plângător al fetiţei:

— *Pot să mă caţăr. Crezi că nu mă gândesc să împing masa pană acolo, sub gaură? Eu, care pot vorbi?*

— Înseamnă că ştii că eşti o fiară.

Şi din nou vocea bărbatului:

— *Ştim că suntem înăuntrul fiarei, aşa cum odată am fost în carcasele de carne pe care le-a devorat fiara.*

— Şi ai încuviinţa, Becan, să-ţi devoreze şi soţia, şi fiul?

— *I-aş porunci. I-aş porunci. Vreau ca Severian şi Casdoe să mi se alăture aici, aşa cum m-am alăturat eu Severei astăzi. După ce focul moare, o să mori şi tu – alăturându-te nouă – şi vor muri şi ei.*

Am râs.

— Ai uitat că te-ai ales cu rana când nu vedeam? Ţinând-o pe *Terminus Est* pregătită, am traversat încăperea până la scaunul făcut bucăţi, am apucat ce mai rămăsese din spetează şi am aruncat-o în foc, stârnind un nor de scântei. O bucată de lemn bine uscat, aşa cred, şi frecat cu ceară de albine de o mână grijulie, am spus. O să ardă cu flacără mare.

— *Întunericul tot o să vină.*

Fiara – Becan – părea de o răbdare infinită.

— *Întunericul va veni şi ni te vei alătura şi tu.*

— Nu. După ce va fi ars scaunul ăsta şi nu va mai fi lumină, mă voi năpusti asupra ta şi te voi ucide. Acum aştept şi te las să sângerezi.

A urmat o tăcere, cu atât mai lugubră cu cât nimic din expresia fiarei nu dădea de înţeles că ea ar fi stat pe gânduri. Ştiam că aşa cum resturile chimiei neurale a Theclei se fixaseră în nucleii unora dintre celulele mele frontale, printr-o secreţie distilată din organele unei creaturi ca aceea din faţa mea, la fel şi bărbatul, şi fetiţa bântuiau hăţişul întunecat al creierului fiarei şi credeau că încă sunt în viaţă; dar nu aveam de unde şti ce stafie de viaţă putea fi aceea, ce visuri şi dorinţe puteau să pătrundă în ea.

Într-un târziu, vocea bărbatului a spus:

— *Peste un rond sau două, prin urmare, te voi omorî eu sau mă vei omorî tu. Sau ne vom distruge unul pe altul. Dacă fac stânga-mprejur acum şi ies în noapte şi-n ploaie, mă vei vâna când Urth se întoarce din nou spre soare? Sau rămâi*

aici, să mă împiedici să ajung la femeia şi copilul care sunt ai mei?

— Nu.

— *Pe onoarea ta, câtă este*? *Juri pe spada aia, cu toate că n-o poţi îndrepta spre soare*?

Am făcut un pas îndărăt şi am întors-o pe *Terminus Est*, ţinând-o în aşa fel de tăiş, încât vârful ei să fie îndreptat spre inima mea.

— Jur pe această spadă, însemnul Artei mele, că dacă nu te întorci în această noapte, nu te voi vâna mâine. Şi nici nu voi rămâne în casa asta.

Iute ca un şarpe târâtor, s-a răsucit. O clipă, aş mai fi putut să-i retez spinarea groasă. Dar s-a făcut nevăzut şi n-a rămas nici o urmă a prezenţei sale în afară de uşa deschisă, scaunul distrus şi băltoaca de sânge (mai întunecat, cred, decât sângele animalelor de pe această lume), care s-a îmbibat în scândurile rindeluite ale podelei.

M-am dus la uşă şi i-am pus drugul, am vârât Gheara înapoi în săculeţul atârnat de gâtul meu şi apoi am făcut întocmai cum zisese fiara că ar face: am împins masa până sub gaura din tavan, m-am urcat pe ea şi de acolo, în doi timpi şi trei mişcări eram sus în pod. Casdoe şi bătrânul aşteptau în cotlonul cel mai îndepărtat, împreună cu băiatul al cărui nume era Severian şi în ochii căruia am văzut amintirile pe care această noapte le sădise în el pentru următorii douăzeci de ani. Ochii îi erau scăldaţi de lucirea pâlpâitoare a unui felinar agăţat de una dintre bârne.

— Am supravieţuit, după cum vedeţi, le-am spus eu. Aţi auzit ce-am vorbit jos?

Casdoe a încuviinţat din cap, fără să scoată un sunet.

— Dacă mi-aţi fi adus lumină, aşa cum v-am cerut, n-aş fi făcut ce-am făcut. Dar aşa, am socotit că nu vă datorez nimic. În locul vostru, aş părăsi casa asta de cum s-ar lumina de ziuă şi aş coborî în vale. Dar voi faceţi cum vreţi.

— Ne-a fost teamă, a murmurat Casdoe.

— Şi mie mi-a fost. Agia unde-i?

Spre surprinderea mea, bătrânul a arătat cu degetul iar eu, uitându-mă încotro arăta el, am văzut că frunzele dese

fuseseră împinse într-o parte şi-n alta, ca să facă loc trupului subţire al Agiei.

În acea noapte, am dormit lângă foc, după ce-o avertizasem pe Casdoe că o să omor pe oricine coboară din pod. A doua zi dimineaţa, am dat ocol casei; după cum mă aşteptasem, pumnalul Agiei dispăruse din oblon.

XVII

Spada Lictorului

— Noi plecăm, mi-a zis Casdoe. Dar înainte de plecare, o să pregătesc micul dejun. Nu trebuie să stai cu noi la masă dacă nu vrei.

Am dat din cap şi am aşteptat afară să-mi aducă un blid de lemn plin cu fiertură de ovăz şi o lingură de lemn; le-am luat şi m-am dus lângă pârâu, să mănânc. Malul era plin de trestiiş, şi acolo m-am pitit; poate că încălcăm astfel legământul pe care-l făcusem cu alzaboul, dar am aşteptat lângă pârâu, fără să scap din ochi casa.

După o vreme, şi-au făcut apariţia Casdoe, tatăl ei şi micul Severian. Ea ducea o boccea şi toiagul soţului ei, iar bătrânul şi băiatul aveau, fiecare, câte o raniţă mică. Câinele, care probabil se târâse sub podeaua casei când venise alzaboul (nu-i port pică, dar Triskele n-ar fi făcut asta), se gudura la picioarele lor. Am văzut-o pe Casdoe căutându-mă din priviri. Nezărindu-mă nicăieri, a pus o legătură pe prag.

I-am urmărit depărtându-se de-a lungul peticului lor de ţarină, care fusese arat şi însămânţat cu vreo lună în urmă, nu mai mult, şi acum rămânea pradă păsărilor. Nici Casdoe, nici tatăl ei nu s-au mai uitat în urmă; doar băiatul Severian

s-a oprit înainte să treacă de partea cealaltă a culmii şi s-a întors ca să mai arunce o privire singurei case pe care-o cunoscuse vreodată. Zidurile ei de piatră se înălţau la fel de trainice ca întotdeauna, iar fumul focului la care se gătise micul dejun se învălătucea din coş. Probabil că maică-sa l-o fi chemat pe băiat la ea, pentru că l-am văzut luând-o la fugă şi dispărând după culme.

Am părăsit ascunzişul dintre trestii şi m-am apropiat de uşă. În legătura de pe prag am găsit două pături de lână moale de huanaco şi carne uscată învelită într-o scoarţă curată. Am vârât carnea în sabretaş şi am îndoit păturile în aşa fel încât să le pot duce pe umăr.

Ploaia curăţase şi împrospătase văzduhul, şi mă îmbărbăta gândul că în curând voi lăsa în urmă căscioara de piatră şi mirosurile de fum şi mâncare. Am mai aruncat o privire înăuntru şi am văzut pata neagră lăsată de sângele alzaboului şi scaunul frânt. Casdoe mutase masa înapoi la locul ei – Gheara, care abia dacă lucise pe suprafaţa ei, nu lăsase nici o urmă. Nu rămăsese nimic ce ar fi meritat să fie luat; am ieşit şi am închis uşa.

M-am aşternut la drum în aceeaşi direcţie în care porniseră Casdoe şi ai ei. N-o iertasem pentru că nu-mi adusese lumină când mă luptasem cu alzaboul – măcar ar fi putut coborî lămpaşul din pod. Dar n-o puteam nici condamna prea mult pentru că luase partea Agiei, o femeie singură printre feţele cercetătoare şi cununile de gheaţă ale munţilor; iar copilul şi bătrânul, nici unul neavând vreo vină în această împrejurare, erau tot atât de lipsiţi de apărare ca şi ea.

Poteca era moale, puteam cu adevărat merge pe urmele lor, căci vedeam întipărirea tălpilor mici ale lui Casdoe, a celor şi mai mici ale băiatului, alături de ale ei, făcând doi paşi pe lângă unul al femeii, şi întipărirea tălpilor bătrânului, cu vârfurile îndreptate în afară. Mergeam încet, ca să nu-i ajung, şi, deşi ştiam că pericolul în care mă găseam eu însumi creştea cu fiecare pas, îmi îngăduiam să sper că, dacă ar fi apărut patrulele arhontelui, le-aş fi auzit. Casdoe n-avea cum să mă trădeze, orice informaţie le-ar fi dat dimarhilor i-ar fi trimis pe aceştia într-o cu totul altă direcţie; cât despre

alzabo, dacă ar fi fost prin preajmă, nădăjduiam să-l aud sau să-i simt mirosul înainte ca el să atace – la urma urmei, nu jurasem să-i las prada fără apărare, ci numai să nu-l vânez şi să nu rămân în casă.

Se prea poate ca poteca să fi fost doar o brână pentru animale, pe care Becan o lărgise; curând a dispărut cu totul. Peisajul era mai puţin prăpăstios decât cel de deasupra pădurii. Povârnişurile sudice erau acoperite de ferigi mici şi de muşchi, iar pe stânci creşteau conifere. Aproape peste tot se auzea apă curgând. Înăuntrul meu, Thecla îşi amintea că venise într-un loc ca acestea, ca să picteze, însoţită de dascălul ei şi două gărzi mohorâte. Aproape simţeam că în curând voi da peste şevalet, paletă şi cutia cu pensule murdare, abandonate toate lângă vreo cascadă după ce soarele părăsise perdeaua de stropi.

De bună seamă că n-am dat peste aşa ceva şi preţ de câteva ronduri n-am zărit nici un semn de viaţă omenească. Amestecate cu urmele lui Casdoe şi alor săi erau urme de căprioare şi de două ori am văzut urme lăsate – mai mult ca sigur în zori, după ce se oprise ploaia – de labele pisicilor ălora roşcate care le vânează.

Apoi am văzut un şir de amprente lăsate de-un picior desculţ, mai mare decât talpa încălţărilor purtate de bătrân. În fapt, fiecare era la fel de mare ca talpa cizmelor mele, iar pasul celui care le lăsase era mai lung decât al meu. Urmele tăiau în unghi drept cele după care mă călăuzeam eu, dar una dintre ele s-a nimerit peste una a băiatului, dovadă că acela care o lăsase se găsea acum între mine şi familia lui Casdoe.

Am grăbit pasul.

M-am gândit că tălpile astea desculţe erau ale unui autohton, cu toate că pasul îmi părea mult prea lung – câtă vreme sălbaticii din munţi sunt destul de scunzi de felul lor. Dacă era într-adevăr un autohton, nu prea avea cum să le facă rău lui Casdoe şi alor ei, dar îi putea jefui de tot ce aveau la ei. Din câte auzisem, autohtonii erau vânători iscusiţi, fără a fi războinici.

Urmele de picioare desculţe au reapărut. Doi sau trei, dacă nu şi mai mulţi, se alăturaseră primului.

Mi-au venit în gând şi dezertorii din armată; cam un sfert dintre prizonierii noştri din Vincula erau asemenea dezertori şi femeile lor, iar mulţi dintre ei făptuiseră crime cumplite. Dezertorii puteau fi bine înarmaţi, dar mă aşteptam să fie şi bine încălţaţi, sau în orice caz nu desculţi.

În faţa mea a apărut un povârniş abrupt, ce trebuia urcat. Am văzut găurile lăsate de toiagul lui Casdoe şi ramurile rupte de care se prinseseră ea şi bătrânul ca să se tragă în sus – şi poate că unele rupte chiar de cei care-i urmăreau. Bătrânul o fi obosit de-acum, mi-am zis eu, şi era de mirare că fiica lui îl îmboldea să meargă mai departe; poate că bătrânul sau poate chiar toţi trei îşi dăduseră seama că erau urmăriţi. Apropiindu-mă de creastă, am auzit câinele lătrând şi apoi (ca un ecou al nopţii trecute) un urlet sălbatic, fără cuvinte.

Nu era ţipătul îngrozitor, pe jumătate omenesc, al alzaboului. Era un sunet pe care-l mai auzisem de multe ori, uneori slab, chiar şi când zăceam pe priciul meu, de lângă cel al lui Roche, şi adesea când dusesem mâncare clienţilor şi calfelor de serviciu în oubliette. Era întocmai strigătul unuia dintre clienţii de la nivelul trei, unul dintre cei care nu mai puteau vorbi coerent şi din această pricină, ca şi din motive practice, nu mai erau aduşi în camera de interogatoriu.

Erau zoantropi – fuseseră câţiva şi la ridottoul lui Abdiesus, numai că acolo era vorba de costume de carnaval. Când am ajuns în vârf, i-am zărit, ca şi pe Casdoe împreună cu tatăl şi fiul ei. Zoantropii nu pot fi numiţi oameni; dar de la acea depărtare aşa păreau, nouă bărbaţi în pielea goală, care făcuseră cerc în jurul celor trei, sărind şi ghemuindu-se. Am rupt-o la fugă într-acolo, până când l-am văzut pe unul dintre ei lovind cu măciuca lui, şi bătrânul a căzut la pământ.

Apoi am ezitat, şi nu teama Theclei m-a oprit, ci a mea.

Poate că mă luptasem curajos cu oamenii-maimuţă, dar fusesem nevoit să mă lupt cu ei. Îl înfruntasem pe alzabo, fără izbândă de nici o parte, însă n-avusesem unde să fug altundeva decât în întunericul de-afară, unde fără doar şi poate m-ar fi ucis.

Acum aveam de ales, drept care m-am oprit.

După ce trăise acolo unde trăise, Casdoe cu siguranţă ştia

despre zoantropi, dar poate că nu întâlnise nici unul. Băiatul se ţinea strâns de fusta ei, iar ea izbea cu toiagul ca şi când era o sabie. Vocea ei a ajuns la mine peste urletele zoantropilor, ascuţită, neinteligibilă şi parcă îndepărtată. Am simţit groaza pe care o trezeşte întotdeauna vederea unei femei atacate, dar pe lângă groaza asta, sau poate sub ea, se afla şi gândul că aceea care n-a vrut să lupte alături de mine trebuia acum să lupte de una singură.

De bună seamă că lupta nu putea să ţină mult. Asemenea creaturi fie se înspăimântă şi fug de-ndată, fie nu se sperie câtuşi de puţin. L-am văzut pe un zoantrop smulgându-i lui Casdoe toiagul din mână, şi-atunci am scos-o pe *Terminus Est* din teacă şi am rupt-o la fugă în josul clinei lungi, spre Casdoe. Creatura în pielea goală o trântise la pământ şi se pregătea (aşa mi s-a părut) s-o violeze.

Atunci ceva uriaş s-a năpustit dintre copacii din stânga mea. Era ceva atât de mare şi se mişca atât de iute, că mai întâi am crezut că e un destrier roib, fără călăreţ sau şa. Abia când am zărit scăpărarea colţilor şi am auzit răgetul unui zoantrop, mi-am dat seama că era alzaboul.

Ceilalţi zoantropi au sărit pe el. Înălţându-se şi căzând, capetele măciucilor lor din fier şi lemn arătau groteşti, ca nişte capete de găini când li se aruncă în colb grăunţe. Apoi un zoantrop a fost azvârlit în aer, iar acela, care înainte fusese gol-goluţ, a părut deodată înveşmântat în purpură.

Când m-am amestecat şi eu în luptă, alzaboul era la pământ şi la început nu l-am luat în seamă. *Terminus Est* zbârnâia învârtindu-se deasupra capului meu. Un despuiat a căzut, apoi altul. O piatră de mărimea unui pumn a zburat pe lângă urechea mea, atât de aproape încât i-am auzit şuierul; dacă m-ar fi lovit, aş fi căzut mort în aceeaşi clipă.

Dar aceştia nu erau oamenii-maimuţă din mină, atât de mulţi încât, până la urmă, nu i-aş fi putut dovedi. Pe unul l-am spintecat de la umăr până-n talie, simţind fiecare coastă cum se despică şi huruie pe lama mea; l-am izbit pe un altul, am crăpat o ţeastă.

Apoi s-a lăsat tăcerea şi se mai auzea doar scâncetul băiatului. Şapte zoantropi zăceau pe iarba muntelui, patru omorâţi

de *Terminus Est*, aşa cred, iar trei de către alzabo. Trupul lui Casdoe se afla între fălcile lui, cu capul şi umerii devoraţi. Bătrânul care-l cunoscuse pe Fechin zăcea chircit ca o păpuşă; artistul acela vestit ar fi creat ceva minunat din moartea lui, înfăţişând-o dintr-un unghi pe care nimeni altcineva nu l-ar fi găsit şi întruchipând demnitatea şi zădărnicia întregii vieţi omeneşti în capul acela strâmb. Dar Fechin nu era aici. Câinele zăcea lângă bătrân, cu fălcile însângerate.

M-am uitat în jur, după băiat. Spre groaza mea, era ghemuit lângă spinarea alzaboului. Fără îndoială că fiara îl chemase cu vocea tatălui său, iar el se apropiase. Acum mădularele din spate ale fiarei tremurau spasmodic, ochii îi erau închişi. Când l-am luat pe băiat de braţ, limba alzaboului, mai lată şi mai groasă decât a unui taur, a ieşit ca pentru a-i linge mâna; apoi greabănul i s-a scuturat atât de violent, încât am sărit îndărăt. Limba nu s-a mai retras de tot în bot, ci a rămas inertă pe iarbă.

— Gata, s-a terminat, micule Severian, i-am spus eu, trăgându-l lângă mine. Eşti teafăr?

El a încuviinţat din cap şi a început să plângă, şi vreme îndelungată l-am ţinut strâns şi am măsurat împreună poiana aceea în sus şi-n jos.

La un moment dat, m-am gândit să folosesc Gheara, cu toate că nu-mi fusese de folos în casa lui Casdoe, aşa cum nu-mi fusese nici în alte împrejurări. Şi dacă totuşi ar fi avut efect, cine ar fi putut şti urmările? Nu voiam să-i readuc la viaţă pe zoantropi sau pe alzabo, iar trupului decapitat al lui Casdoe ce viaţă i s-ar mai fi putut da? Cât despre bătrân, el oricum se aflase în pragul morţii; acum se stinsese, şi încă iute. Mi-ar fi mulţumit pentru că-l reînviam, ca să moară din nou peste un an sau doi? Nestemata a scăpărat în lumina soarelui, dar scăpărarea sa era doar rază de soare, nicidecum lumina Conciliatorului, gegenschein-ul Soarelui Nou, aşa că am vârât-o la loc, în punguţă. Băiatul mă privea cu ochi mari.

Terminus Est era mânjită de sânge până la plasele şi dincolo de ele. M-am aşezat pe un trunchi căzut şi am curăţat-o

cu un lemn putregăit, în timp ce mă gândeam ce să fac, apoi am ascuţit tăişul şi l-am uns. Puţin îmi păsa de zoantropi sau de alzabo, dar a lăsa leşul lui Casdoe şi al bătrânului pradă sălbăticiunilor mi se părea o ticăloşie.

Prudenţa mă sfătuia asemenea. Dacă venea un alt alzabo şi, după ce va fi hăpăit leşul lui Casdoe, pornea pe urmele băiatului? Ce-ar fi să le duc pe amândouă înapoi la căsuţă? mi-am zis. Dar drumul nu era tocmai scurt; pe amândouă nu le puteam duce odată şi pe oricare l-aş fi lăsat în urmă eram sigur că aveam să-l găsesc sfârtecat când m-aş fi întors după el. Ademeniţi de atâta sânge, teratornişii hoitari desenau încă de pe-acum cercuri în văzduh, fiecare purtat pe aripi la fel de mari precum verga principală a unei caravele.

O vreme am încercat pământul, căutând un loc destul de moale ca să-l pot săpa cu toiagul lui Casdoe; în cele din urmă, am dus ambele cadavre până la un prag de piatră de lângă o curgere de apă şi am înălţat un tumul deasupra lor. Trăgeam nădejde că acolo aveau să zacă timp de aproape un an, până când topirea zăpezilor, cam pe la vremea sărbătorii Sfintei Katharine, avea să ducă la vale oasele fiicei şi tatălui.

Micul Severian, care la început stătuse şi privise, a adus şi el pietre mici şi le-a pus pe tumul. În timp ce ne spălam în pârâu de murdărie şi sudoare, m-a întrebat:

— Eşti unchiul meu?

— Sunt tatăl tău – până una-alta, i-am răspuns eu. Când moare tatăl cuiva, acesta trebuie să capete unul nou, dacă e aşa mic precum eşti tu. Eu sunt acela.

El a încuviinţat gânditor din cap; şi deodată mi-am amintit cum visasem, cu numai două nopţi în urmă, o lume în care toţi se ştiau între ei ca fiind înrudiţi prin legături de sânge, coborâtori cu toţii din aceeaşi pereche de colonişti. Eu, care nu ştiam numele mamei mele sau al tatălui meu, puteam prea bine să fiu înrudit cu băiatul acesta al cărui nume era ca al meu, sau cu oricare altă fiinţă omenească pe care aş fi întâlnit-o. Lumea pe care o visasem fusese, pentru mine, patul pe care zăcusem. Aş vrea să pot descrie cât de serioşi eram noi doi lângă pârâul cel vesel, cât de solemn şi de curat arăta el cu obrazul lui ud şi cu stropii sclipind pe genele ochi-

lor lui mari.

XVIII

Severian şi Severian

Am băut apă pe săturate şi i-am spus băiatului să facă acelaşi lucru, pentru că în munţi erau multe locuri fără strop de apă şi că se prea poate ca până a doua zi să nu mai avem de unde bea. Mă întrebase dacă acum ne puteam întoarce acasă; şi cu toate că aşa mă gândisem şi eu, să o luăm înapoi spre casa care fusese a lui Casdoe şi Becan, i-am zis că n-o vom face, pentru că ar fi mult prea cumplit pentru el să vadă acel acoperiş din nou, şi ţarina, şi grădina cea mică, şi apoi să le părăsească încă o dată. La vârsta lui, putea chiar să-şi închipuie că tatăl şi mama lui, şi sora şi bunicul mai erau încă înăuntru.

Dar nici nu ne puteam continua coborârea – ajunsesem atât de jos încât călătoria devenise periculoasă pentru mine. Braţul arhontelui din Thrax se întindea pe mai bine de o sută de leghe şi acum mai mult ca sigur că Agia avea să-i îndrume pe dimarhii lui pe urmele mele.

Spre nord se găsea cel mai înalt vârf pe care-l văzusem vreodată. Nu numai creştetul, ci şi umerii săi purtau un văl de zăpadă, care cobora până aproape de mijlocul său. Nu puteam spune, şi poate nimeni n-ar putea spune acum, ce

chip mândru privea spre apus, peste atât de multe ţancuri mai mici; dar nu încape îndoială că el cârmuise la începutul măreţelor zile ale omenirii şi avusese sub porunca lui energii ce puteau da formă granitului aşa cum sculptează în lemn dalta gravorului. Privindu-i chipul, mi se părea că înşişi dimarhii cei greu încercaţi, care ştiau atât de bine sălbaticele platouri înalte, stăteau cu smerenie în faţa lui. Astfel că ne-am îndreptat paşii spre el sau, mai degrabă, spre trecătoarea înaltă ce lega faldurile robei sale cu muntele unde îşi întemeiase Becan gospodăria. Deocamdată, urcuşurile nu erau grele şi mai mult am obosit mergând decât urcând.

Băiatul Severian mă ţinea adesea de mână, chiar dacă nu avea nevoie de ajutorul meu. Nu mă prea pricep să judec vârstele copiilor, dar mi se părea că era la vârsta la care, dacă ar fi fost unul dintre ucenicii noştri, ar fi intrat la clasa Maestrului Palaemon – cu alte cuvinte, era destul de mare să meargă bine şi să stăpânească limba într-atât cât să înţeleagă şi să se facă înţeles.

Preţ de un rond sau mai mult, n-a spus nimic altceva în afară de ceea ce-am zis mai sus. Apoi, în timp ce coboram o pantă ierboasă, deschisă, mărginită de pini, un loc asemănător cu acela unde murise mama lui, a întrebat:

— Severian, cine erau oamenii ăia?

Ştiam la cine se gândeşte.

— Nu erau oameni, cu toate că odată au fost oameni şi încă mai seamănă cu oamenii. Erau zoantropi, un cuvânt pentru fiarele care au formă omenească. Pricepi ce spun?

Băiatul a încuviinţat solemn din cap şi a întrebat:

— De ce nu poartă haine?

— Pentru că nu mai sunt fiinţe umane, ţi-am spus. Câinele se naşte câine, pasărea se naşte pasăre, dar ca să devii fiinţă omenească e un lucru mare – trebuie să te gândeşti la asta. Tu te tot gândeşti la asta de vreo trei sau patru ani, micule Severian, cu toate că poate nu ţi-a trecut prin cap că te gândeşti.

— Un câine nu caută decât de mâncare, a zis băiatul.

— Întocmai. Dar asta ridică întrebarea dacă o persoană trebuie obligată să se gândească la asta, şi nişte oameni au

hotărât de mult de tot că nu trebuie. Poate că uneori obligăm un câine să se poarte ca un om – să umble în două picioare sau să poarte guler şi aşa mai departe. Dar nu ar trebui şi nu am putea obliga un om să se poarte ca un om. Ai vrut vreodată să adormi? Când nu erai somnoros, nici măcar obosit?

A încuviinţat din cap.

— Să ştii că s-a întâmplat din pricină că voiai să te descotoroseşti de povara de a fi băiat, măcar pentru o vreme. Uneori, beau prea mult vin, şi asta pentru că o vreme aş vrea să încetez să mai fiu om. Uneori oamenii se sinucid din pricina asta. Ştiai?

— Sau fac lucruri ce le-ar putea pricinui un rău, a zis el.

Felul în care a zis-o mi-a dat de înţeles că auzise vorbindu-se despre asta; se prea poate ca Becan să fi fost soiul ăsta de om, altfel nu şi-ar fi adus familia într-un loc atât de îndepărtat şi de primejdios.

— Da, am răspuns eu. E cam unul şi acelaşi lucru. Şi uneori unii bărbaţi şi chiar unele femei ajung să urască povara gândului, dar fără să-şi dorească moartea. Se uită la animale şi-şi doresc să ajungă asemenea lor, să răspundă adică numai instinctelor, fără să gândească. Ştii ce te face să gândeşti, micule Severian?

— Capul, a zis băiatul, fără să stea pe gânduri şi prinzându-şi-l între mâini.

— Şi animalele au cap – chiar şi animalele alea mai proaste, cum sunt racii, boii şi căpuşele. Ce te face să gândeşti este doar o mică parte a capului tău, înăuntru, chiar deasupra ochilor, am zis eu atingându-i fruntea. Acuma, dacă din cine ştie ce pricină ai vrea să ţi se taie una din mâini, sunt oameni la care te poţi duce pentru că sunt pricepuţi să facă aşa ceva. Să presupunem, bunăoară, că mâna ta a suferit o vătămare de care nu se va tămădui niciodată. Ei pot să ţi-o reteze în aşa fel încât fiinţa ta nu va suferi nici un alt rău.

Băiatul a încuviinţat din cap.

— Prea bine, am continuat eu. Aceiaşi oameni îţi pot îndepărta şi partea aia din capul tău care te face să gândeşti. N-o pot pune la loc, înţelegi? Chiar dacă ar reuşi, tu nu i-ai putea ruga s-o facă, după ce acea parte va fi fost îndepărtată.

Dar uneori oamenii îi plătesc pe meşterii ăştia pentru a îndepărta partea cu pricina. Vor să înceteze pentru totdeauna să gândească şi uneori spun că ar dori să întoarcă spatele la tot ce a făcut omenirea. Şi atunci nu mai e drept să fie trataţi ca fiinţe omeneşti – au devenit animale, chiar dacă animale cu formă omenească. Ai întrebat de ce nu purtau haine. Pentru că ei nu mai înţeleg ce-s alea haine, încât nu le-ar îmbrăca nici dacă le-ar fi foarte frig, deşi poate că s-ar întinde pe ele şi chiar s-ar înveli cu ele.

— Şi tu eşti aşa, un pic? a întrebat băiatul şi a arătat spre pieptul meu gol.

Ceea ce dădea el de înţeles nu-mi trecuse niciodată prin minte şi preţ de o clipă am rămas cu gura căscată.

— E o regulă a ghildei mele, am răspuns eu. Mie nu mi s-a îndepărtat nici o parte din cap, dacă asta vrei să ştii, şi pe vremuri purtam cămaşă... Dar, da, oi fi şi eu un pic aşa, pentru că nu m-am gândit niciodată la asta, nici măcar când mi-a fost foarte frig.

Expresia de pe chipul lui îmi spunea că îi confirmasem bănuiala.

— De aceea fugi?

— Nu, nu de aceea fug. Aş putea spune că e tocmai pe dos. Poate că acea parte a capului meu a crescut prea mult. Dar ai dreptate în privinţa zoantropilor, acesta-i motivul pentru care ei sălăşluiesc în munţi. Când un om devine animal, devine un animal primejdios, şi asemenea animale nu pot fi îngăduite în locurile mai aşezate, unde sunt ferme şi mulţi oameni. Prin urmare, sunt izgoniţi în munţii ăştia, sau sunt aduşi aici de vechii lor prieteni sau de cei plătiţi să facă asta, încă dinainte de a se fi lepădat de puterea gândului omenesc. Mai pot ei gândi puţin, de bună seamă, aşa cum gândesc toate animalele. Destul cât să găsească hrană în sălbăticie, cu toate că mulţi mor în fiecare iarnă. Destul cât să azvârle pietre, aşa cum maimuţele aruncă nuci, şi cât să-şi folosească ciomegele şi chiar să-şi caute perechea, pentru că sunt şi femei printre ei, după cum ţi-am spus. Dar fiii şi fiicele lor arareori au viaţă lungă, şi eu cred că-i mai bine aşa, pentru că ei se nasc aşa cum te-ai născut şi tu – şi m-am

născut şi eu –, cu povara gândului.

Povara aceea mă apăsa cumplit când am terminat de vorbit; atât de cumplit încât, pentru prima oară, am înţeles cu adevărat că pentru unii putea fi un blestem la fel de mare precum e uneori ţinerea de minte pentru mine.

Frumuseţea nu m-a impresionat niciodată cu adevărat, însă acum frumuseţea cerului şi a munţilor părea să-mi umple de culoare toate cugetările, încât simţeam că sunt gata să pricep ceea ce nu putea fi priceput. Când Maestrul Malrubius îmi apăruse după primul nostru spectacol cu piesa Doctorului Talos – ceea ce la vremea respectivă nu fusesem în stare să pricep şi nici măcar acum nu pricepeam nici în ruptul capului, cu toate că eram tot mai convins că se petrecuse aievea – îmi vorbise despre principiile guvernării, cu toate că eu n-aveam nimic de-a face cu guvernarea. Acum mi-a venit deodată gândul că însăşi voinţa e guvernată, dacă nu de raţiune, atunci de ceea ce se află mai prejos sau mai presus de ea. Dar unde anume se află cu adevărat, asta e foarte greu de zis. Fără doar şi poate, instinctul se află mai prejos; dar nu poate fi şi mai presus de raţiune? Când alzaboul s-a repezit la zoantropi, instinctul i-a ordonat să-şi ferească prada de ceilalţi; când a făcut-o Becan, cred că instinctul lui a fost să-şi ferească soţia şi copilul. Şi unul, şi celălalt au comis acelaşi act şi, mai mult chiar, în acelaşi trup. Oare instinctul superior şi cel primar şi-au dat mâna în spatele raţiunii? Sau există un singur instinct în spatele întregii raţiuni, încât raţiunea vede aceeaşi mână şi-ntr-o parte, şi-n cealaltă?

Dar este oare instinctul într-adevăr acel „ataşament faţă de persoana monarhului” despre care Maestrul Malrubius a dat de înţeles că este forma supremă şi totodată cea primară de guvernare? Căci este limpede că instinctul în sine n-a apărut din nimic – şoimii care se roteau deasupra capetelor noastre îşi făceau cuiburile din instinct, de bună seamă; dar trebuie să fi fost o vreme când n-au existat cuiburi, iar primul şoim care şi-a făcut unul nu a moştenit instinctul acesta de la părinţii lui, pentru că ei nu-l aveau. Şi nici nu s-ar fi putut ca acest instinct să se închege încet, adică o mie de generaţii de şoimi să fi luat în cioc câte o rămurică, până a apărut un şoim

care a luat două rămurele în cioc, şi-asta pentru că nici o singură rămurică şi nici două n-ar fi fost de folos ca să-şi facă un cuib. Poate că înaintea instinctului a fost principiul suprem şi totodată primar al guvernării voinţei – sau poate că nu. Păsările rotitoare îşi desenau hieroglifele în văzduh, dar nu mie îmi era menit să le descifrez.

În timp ce ne apropiam de şaua care unea muntele din faţa noastră de cel încă şi mai semeţ pe care l-am descris mai devreme, aveam impresia că străbăteam suprafaţa întregului Urth, trăgând o linie de la pol la ecuator; într-adevăr, suprafaţa pe care ne târâm ca nişte furnici putea fi globul însuşi, întors pe dos. Departe în spatele nostru şi departe deasupra noastră străjuiau întinsele câmpii de zăpadă sclipitoare. Sub ele se găseau povârnişuri de piatră, asemenea ţărmului mării de la miazăzi, încleştată în gheaţă. Încă şi mai jos erau pajiştile montane, cu iarbă aspră, împestriţate acum de flori sălbatice; mi le aminteam bine pe cele pe care le străbătusem cu o zi înainte şi sub aburul albastru ce înveşmânta muntele din faţa noastră distingeam panglica lor pe pieptul lui, asemenea unui firet verde; iar dedesubt pinii se zăreau atât de întunecaţi încât păreau negri.

Şaua spre care coboram era cu totul altfel, o întindere de pădure montană unde copaci cu lemnul tare şi frunze lucioase îşi înălţau capetele chinuite la trei sute de cubiţi în văzduh, către soarele muribund. Printre ei, fârtaţii lor morţi stăteau încă în picioare, sprijiniţi de cei vii şi înveliţi în mănunchiuri de liane răsucite. În apropierea micului pârâu unde ne-am oprit pentru noapte, vegetaţia îşi pierduse aproape de tot plăpânzeala montană, căpătând ceva din abundenţa văilor; şi acum, că ne aflam destul de aproape de şa iar atenţia nu-i mai era acaparată doar pe mers şi urcuş, băiatul a arătat cu degetul şi m-a întrebat dacă urma să coborâm acolo jos.

— Mâine, i-am zis eu. În curând se întunecă şi aş vrea să străbatem jungla asta într-o singură zi.

Ochii i s-au mărit auzind cuvântul *junglă*.

— E primejdios?

— Nu prea ştiu. Din câte am auzit în Thrax, insectele nu-s

chiar atât de afurisite ca acelea din vale şi n-or să ne dea de furcă liliecii vampiri – o prietenă de-a mea a fost odată muşcată de un liliac din ăsta, şi nu e tocmai plăcut. Dar acolo trăiesc în schimb maimuţele cele mari şi pisicile sălbatice, şi altele de soiul ăsta.

— Şi lupi.

— Şi lupi, de bună seamă. Dar lupi sunt şi mai sus, acolo unde se află casa voastră, şi chiar şi mai sus.

Pe loc mi-a părut rău că pomenisem de vechea lui casă, pentru că ceva din bucuria de a trăi care începuse să i se întoarcă pe chip s-a stins odată cu rostirea cuvântului. Preţ de o clipă a părut să cadă pe gânduri. Apoi a spus:

— Când oamenii ăia...

— Zoantropii.

A încuviinţat din cap.

— Când au apărut zoantropii şi au rănit-o pe mama, ai venit cât ai putut tu de iute ca să ne ajuţi?

— Da. Am venit cât de iute m-am îndurat să vin.

Era adevărat, cel puţin în parte, şi totuşi m-a durut s-o spun.

— Bine, a zis el.

Am aşternut o pătură pentru el şi băiatul s-a întins pe ea. L-am învelit.

— Stelele sunt mai strălucitoare, nu-i aşa? Se fac mai luminoase când pleacă soarele.

M-am întins lângă el, cu faţa în sus.

— Nu pleacă. Urth îşi întoarce faţa de la el, încât noi credem că pleacă. Dacă nu te uiţi la mine nu înseamnă că plec, chiar dacă nu mă vezi.

— Dacă soarele mai e acolo, cum de strălucesc stelele mai tare?

Vocea lui îmi spunea că era încântat de cât de iscusite îi erau întrebările, şi mărturisesc că şi mie îmi făcea plăcere; dintr-odată am înţeles de ce-i plăcuse Maestrului Palaemon să stea de vorbă cu mine când eram copil. I-am răspuns:

— Flacăra unei lumânări aproape că nu se vede în lumina soarelui, iar stelele, care sunt sori şi ele, par să se stingă în acelaşi fel. Tablourile pictate în vremuri străvechi, atunci când

soarele nostru era mai luminos, ne arată că stelele nu puteau fi văzute deloc înainte de amurg. Vechile legende – în sabretaş am o cărţulie cafenie în care sunt povestite multe dintre ele – sunt pline de fiinţe magice care dispar încet şi reapar în acelaşi fel. Fără îndoială că poveştile astea pornesc de la felul în care arătau stelele atunci.

— Uite hidra! a arătat el spre cer.

— Cred că ai dreptate, am zis eu. Mai ştii şi altele? Mi-a arătat crucea şi taurul cel mare, iar eu i-am arătat amphisbaena – şarpele meu – şi alte câteva.

— Şi uite lupul, acolo, lângă inorog. E şi un lup mai mic, dar nu-l găsesc.

L-am descoperit împreună, lângă linia orizontului.

— Sunt ca noi, nu-i aşa? Lupul cel mare şi lupul cel mic. Noi suntem Severian cel mare şi Severian cel mic.

Am încuviinţat că aşa e, iar el a rămas cu privirile la stele multă vreme, rozând bucata de carne uscată pe care i-o dădusem. Apoi a spus:

— Unde-i cartea cu poveşti?

I-am arătat-o.

— Şi noi am avut o carte şi câteodată mama ne citea Severei şi mie.

— A fost sora ta, nu-i aşa? El a încuviinţat din cap.

— Eram gemeni. Severian Mare, ai avut vreodată o soră?

— Nu ştiu. Ai mei au murit cu toţii. Au murit când eram prunc. Ce poveste ţi-ar plăcea?

A cerut să vadă cartea şi i-am dat-o. După ce a răsfoit câteva pagini, mi-a dat-o înapoi.

— Nu-i ca a noastră.

— Nici nu mi-am închipuit că este.

— Vezi dacă găseşti o poveste cu un băiat care are un prieten mare şi un frate geamăn. Şi să aibă şi lupi în ea.

M-am străduit să-i îndeplinesc dorinţa şi am citit repede, luându-mă la întrecere cu lumina ce dispărea.

XIX

Povestea băiatului care se numea Broscoi

Partea I
Vară Timpurie şi fiul ei

Pe un vârf de munte, dincolo de ţărmurile lui Urth, trăia odată o femeie frumoasă care se numea Vară Timpurie. Era regina ţării aceleia, dar regele ei era un bărbat puternic, neiertător, şi pentru că ea era geloasă pe el, şi el era gelos pe ea şi ucidea orice bărbat pe care-l bănuia a fi iubitul ei.

Într-o bună zi, Vară Timpurie se plimba prin grădina ei, când deodată a zărit o floare neînchipuit de frumoasă, de un soi cum nu mai văzuse niciodată. Era mai roşie decât orice trandafir şi avea un parfum mai dulce, dar tulpina sa tare nu avea ghimpi şi era netedă asemenea fildeşului. A rupt-o, a dus-o într-un loc retras şi, cum sta ea întinsă şi o privea, numai ce i s-a părut că floarea nu mai e floare, ci iubitul după care tânjea de multă vreme, puternic şi în acelaşi timp blând ca un sărut. Iar seva plantei a pătruns în trupul reginei şi ea a rămas grea. I-a spus însă regelui că pruncul era al lui şi, pentru că regina era straşnic păzită, regele i-a dat crezare.

Pruncul era băiat şi dorinţa mamei lui a fost să i se pună numele Vânt de Primăvară. La venirea lui pe lume, pentru a i se face horoscopul au fost chemaţi toţi cei care caută în stele, şi nu numai aceia care trăiau în vârf de munte, ci şi mulţi dintre magii cei mari din Urth. Îndelung au trudit la hărţile lor şi de nouă ori s-au strâns în conclav solemn; şi într-un târziu au prorocit că în bătălie Vânt de Primăvară va fi de neînvins şi nici un prunc de-al lui nu va muri înainte să se fi făcut mare. Profeţiile acestea au fost cum nu se poate mai plăcute pentru urechile regelui.

Vânt de Primăvară creştea şi mama lui vedea cu tainică bucurie că pe băiat îl încântau câmpurile, florile şi fructele. Orice era verde creştea ca din apă sub mâna lui, iar ceea ce dorea să mânuiască era cuţitul de tuns pomii, nu sabia. Dar când s-a făcut un tânăr mândru, a venit războiul, iar el a apucat suliţa şi scutul. Pentru că avea o fire liniştită şi da ascultare regelui (pe care-l credea a-i fi tată şi care credea că îi e tată), mulţi au socotit că profeţia nu se va împlini. Dar n-a fost aşa. Unde era bătălia mai aprigă, el lupta fără să-şi piardă cumpătul, cântărindu-şi bine cutezanţa dar şi prevederea; nici un general nu născocea atâtea stratageme ca el şi nu-l întrecea în îndemânare, şi nici un ofiţer nu era mai scrupulos cu fiecare îndatorire. Oştenii pe care-i comanda în lupta cu vrăjmaşii regelui erau instruiţi până când păreau să fie făcuţi din bronz şi însufleţiţi de foc, iar loialitatea lor faţă de el era atât de mare încât l-ar fi urmat şi-n Lumea Umbrelor, tărâmul cel mai îndepărtat de soare. Oamenii spuneau că vântul de primăvară era cel care dărâma turnurile şi vântul de primăvară era cel care răsturna corăbiile, cu toate că nu asta îşi dorise Vară Timpurie.

Întâmplarea a făcut ca războiul să-l aducă adeseori pe Vânt de Primăvară în Urth şi acolo s-a nimerit să cunoască doi fraţi care erau regi. Cel mai mare din ei avea mai mulţi fii, dar cel mai tânăr avea o singură fiică, o fată pe nume Pasărea Pădurii. Când fata asta a devenit femeie, tatăl ei fost răpus; iar unchiul ei, pentru ca ea să nu poată aduce pe lume fii care să ceară drept moştenire regatul bunicului lor, i-a trecut numele în catastiful preoteselor fecioare. S-a supărat Vânt de

Primăvară auzind aceasta, pentru că prinţesa era frumoasă iar tatăl ei îi fusese prieten. Într-o bună zi, Vânt de Primăvară s-a dus de unul singur în Urth şi acolo a văzut-o pe Pasărea Pădurii dormind lângă un izvor şi a trezit-o cu sărutările sale.

Din împreunarea lor au venit pe lume doi fii gemeni, dar cu toate că preotesele ordinului o ajutaseră pe Păsărea Pădurii să-i ascundă regelui, unchiul ei, creşterea lor în pântecul ei, pe prunci nu i-au mai putut ascunde. Înainte ca Pasărea Pădurii să fi apucat să-i vadă, preotesele i-au pus într-un coş de nuiele cu aşternuturi făcute din pene şi i-au dus pe malul aceluiaşi izvor unde o găsise Vânt de Primăvară, şi acolo au dat drumul coşului pe apă, apoi au plecat.

Partea a II-a
Cum şi-a găsit Broscoi o mamă nouă

Departe a plutit coşul, peste ape dulci şi sărate. Alţi prunci ar fi murit, dar fiii lui Vânt de Primăvară nu puteau muri, pentru că încă nu se făcuseră mari. Monştrii apei, îmbrăcaţi în armuri, se zbânţuiau în jurul coşului şi-l stropeau cu apă, maimuţele azvârleau în el cu beţe şi nuci, dar coşul plutea mai departe până când, în cele din urmă, a ajuns la un mal unde două surori sărmane spălau rufe. Femeile astea, bune la suflet, au văzut coşul şi au strigat, dar strigau în van, aşa că şi-au prins fustele în brâu, s-au avântat în râu şi au adus coşul la mal.

Pentru că au fost găsiţi în apă, băieţii au fost numiţi Peşte şi Broscoi, şi când surorile i-au arătat bărbaţilor lor şi au văzut că sunt doi copii neînchipuit de voinici şi de frumoşi, fiecare din cele două surori şi-a ales câte unul. Sora care l-a ales pe cel numit Peşte era nevasta unui păstor, iar bărbatul celei care l-a ales pe băiatul numit Broscoi era tăietor de lemne.

Sora aceasta din urmă avea multă grijă de Broscoi şi-l alăpta la sânul ei, căci aşa s-a făcut că nu cu mult timp în urmă i se prăpădise pruncul. Îl purta în spate, legat cu un şal atunci când bărbatul ei pleca în sălbăticie să taie lemne, şi de aceea cei care ţes legendele spuneau că era cea mai puternică femeie pentru că ducea un întreg imperiu în cârcă.

A trecut un an şi la sfârşitul lui Broscoi învăţase să se ţină copăcel şi să facă şi câţiva paşi. Într-o noapte, tăietorul de lemne şi nevasta lui şedeau lângă micul lor foc, într-o poiană din sălbăticie; şi în vreme ce nevasta tăietorului de lemne pregătea cina, Broscoi s-a apropiat gol-puşcă de foc şi a stat acolo, să se încălzească. Atunci tăietorul de lemne, un om mucalit şi bun la suflet, l-a întrebat: „Îţi place?” şi, cu toate că până atunci nu vorbise niciodată, Broscoi a dat din cap şi a răspuns: „Floare Roşie.” Se povesteşte că la aceste vorbe Vară Timpurie a tresărit în patul ei din vârful muntelui de dincolo de ţărmurile lui Urth.

Tăietorul de lemne şi nevasta lui au rămas muţi de uimire, dar n-au apucat să se minuneze de cele întâmplate sau să-l îmboldească pe Broscoi să vorbească din nou, nici măcar să se gândească la ce le vor spune păstorului şi nevestei sale când se vor întâlni. Căci în poiană a răsunat un zgomot în-grozitor – cei care l-au auzit spun că este cel mai înfricoşător zgomot din Urth. Atât de puţini dintre cei care l-au auzit au supravieţuit, încât zgomotul acela nici nu are nume, dar se zice că e ceva între bâzâitul de albine şi sunetul pe care l-ar scoate o pisică, dacă pisica ar fi mai mare decât o vacă, şi ceva asemenea sunetului scos de ventrilogi când îşi învaţă meseria, un mârâit în gâtlej, care pare să vină din toate părţile în acelaşi timp. Era cântecul pe care-l cântă un smilodon când se furişează în apropierea prăzii, cântecul care-i înspăimântă până şi pe mastodonţi, într-atât că o rup la fugă fără să ştie încotro şi sunt înjunghiaţi pe la spate.

De bună seamă că Pancreatorul cunoaşte toate tainele. El a rostit cuvântul lung care este universul nostru şi puţine lu-cruri se întâmplă care nu sunt cuprinse în acel cuvânt. A fost vrerea lui, prin urmare, ca nu departe de foc să se înalţe un gorgan acolo unde în vremurile din cea mai îndepărtată străvechime fusese un mormânt mare; şi cu toate că bietul tăietor de lemne şi nevasta lui habar n-aveau de asta, doi lupi îşi făcuseră sălaş acolo, o casă cu tavanul jos şi ziduri groase, cu galerii luminate de lămpaşe verzi ce coborau printre pietre funerare căzute în ruină şi urne sparte, cu alte cuvinte o casă pe placul lupilor. Acolo şedea lupul sugând din femurul unui

coriphodon, iar lupoaica, nevasta lui, îşi alăpta puii.

De aproape le-a ajuns la urechi cântecul smilodonului şi l-au blestemat în Graiul Străvechi, aşa cum ştiu lupii să blesteme, căci nici o fiară legiuită nu vânează lângă vizuina altei fiare vânător, iar lupii se împacă bine cu luna.

Când şi-a încheiat blestemul, lupoaica a întrebat:

— Ce pradă poate fi aceea pe care Măcelarul, netotul ucigaş de hipopotami, a găsit-o, când tu, o, soţ al meu, care adulmeci şopârla ce se zbânţuie pe stâncile munţilor de dincolo de Urth, nici nu te-ai ostenit s-o iei în seamă?

— Nu devor mortăciuni, a răspuns scurt lupul. Nu scot nici viermi din iarba dimineţii, nici nu pescuiesc broaşte din băltoace.

— Nici Măcelarul nu cântă pentru d'alde astea, a zis soţia lui.

Atunci lupul şi-a înălţat capul şi a adulmecat văzduhul.

— Îi vânează pe fiul lui Meschia şi pe fiica lui Meschiane, şi ştii că nimic bun nu ne aduce carnea asta.

Lupoaica a dat din cap la aceste vorbe, căci ştia că, printre creaturile vii, numai fiii lui Meschia omoară tot ce le iese în cale când unul de-al lor este ucis. Şi-asta pentru că Pancreatorul le-a dat Urth-ul pe mână, iar ei au refuzat darul.

Isprăvindu-şi cântecul, Măcelarul a scos un răget de s-au cutremurat frunzele copacilor; apoi a ţipat, căci blestemele lupilor sunt blesteme puternice atunci când străluceşte luna.

— Ce rău s-a abătut peste el? a întrebat lupoaica, lingând chipul uneia dintre fiicele ei.

Lupul a adulmecat încă o dată.

— Carne arsă! A sărit în foc.

El şi nevasta lui au râs, aşa cum râd lupii, pe muteşte, arătându-şi toţi colţii; urechile lor stăteau în sus, cum stau corturile în deşert, căci îl ascultau pe Măcelar, care orbecăia prin desiş, căutându-şi prada.

Acum, uşa sălaşului celor doi lupi stătea deschisă, pentru că atunci când unul din lupii mari se găsea acasă, nu le păsa dacă intra cineva, şi puţini ieşeau dintre cei care intrau. Sălaşul fusese plin de lumina lunii (luna e întotdeauna un oaspete bine-venit în casele lupilor), dar deodată s-a făcut

întuneric. Un copil stătea acolo, poate puţin temător de întuneric, dar mirosind tare a lapte. Lupul a mârâit, însă lupoaica i-a vorbit cu o voce cum nu se poate mai iubitoare:

— Intră, micule fiu al lui Meschia. Aici poţi bea şi-ţi va fi cald şi e curat. Aici ai tovarăşi de joacă, cei mai buni din lume, cu ochi strălucitori şi picioare iuţi.

Auzind acestea, băiatul a intrat şi lupoaica şi-a lăsat jos puii plini de lapte şi l-a luat pe băiat la ţâţa ei.

— La ce-i bună creatura asta? a întrebat lupul.

Lupoaica a râs:

— Stai şi sugi osul de la prada ultimei luni, şi mai întrebi? Nu-ţi aminteşti când războiul a venit aici, aproape, iar armiile Prinţului Vânt de Primăvară a pârjolit ţara? Atunci nici un fiu de-al lui Meschia nu ne-a vânat, căci se vânau între ei. După bătăliile lor, am ieşit şi noi la lumină, tu, şi eu, şi întregul Senat al Lupilor, şi chiar şi Măcelarul, şi Cel Care Râde, şi Ucigaşul Negru, şi ne-am furişat printre morţi şi muribunzi, alegând după pofta inimii.

— Aşa e, a zis lupul. Prinţul Vânt de Primăvară a făcut lucruri mari pentru noi. Dar puiul ăsta al lui Meschia nu e Prinţul.

Lupoaica a zâmbit doar şi a spus:

— Adulmec fumul bătăliei în blana de pe capul lui şi pe pielea lui.

(Era mirosul Florii Roşii.)

— Tu şi cu mine, a continuat lupoaica, vom fi pulbere când prima coloană va porni în marş de la poarta zidului său, dar acea coloană va prăsi alţi o mie care ne vor hrăni odraslele şi le vor hrăni pe odraslele lor, şi pe odraslele odraslelor lor.

Lupul a încuviinţat din cap la vorbele astea, ştiind că lupoaica e mai înţeleaptă decât el, şi aşa cum el adulmeca ceea ce se afla dincolo de ţărmurile lui Urth, aşa vedea ea zilele ce aveau să urmeze după ploile de anul viitor.

— O să-l numesc Broscoi, a zis lupoaica. Într-adevăr, o, soţ al meu, Măcelarul pescuia broaşte.

Ea credea că vorbele acestea erau un compliment adresat lupului, pentru că se supusese fără crâcnire dorinţelor ei; dar adevărul era că sângele oamenilor de pe vârful muntelui de

dincolo de Urth curgea în venele lui Broscoi, iar numele celor ce poartă sângele nu pot fi ţinute ascunse pentru multă vreme.

Afară au bubuit hohote sălbatice de râs. Vocea Celui Care Râde striga:

— E acolo, stăpâne! Acolo, acolo, acolo! Aici, aici, aici e urma! A intrat pe uşă!

— Uite ce-nseamnă să pomeneşti de rău, a zis lupul. Să-l pomeneşti înseamnă să-l invoci. Asta-i legea.

Şi-a luat sabia din cui şi i-a încercat tăişul.

Golul uşii s-a întunecat din nou. Golul era îngust, pentru că numai nebunii şi templele au uşi largi, iar lupii nu-s nebuni; Broscoi aproape umpluse golul acela. Acum Măcelarul l-a umplut de tot, răsucindu-şi umerii ca să poată intra şi aplecându-şi capul mare. Pentru că zidul era atât de gros, golul uşii era ca un tunel.

— Ce cauţi? a întrebat lupul şi a lins latul tăişului.

— Ce-i al meu, nimic mai mult, a zis Măcelarul.

Smilodonii se luptă cu un cuţit cu lamă curbată, în fiecare mână, unde mai pui că smilodonul ăsta era cu mult mai mare decât lupul, dar nu voia să-l provoace la luptă în locul acela strâmt.

— N-a fost niciodată al tău, a zis lupoaica. Aşezându-l pe Broscoi pe jos, ea s-a apropiat atât de mult de Măcelar, încât smilodonul ar fi putut-o lovi dacă ar fi îndrăznit. Ochii ei scăpărau ca două focuri.

— Vânătoarea a fost nelegiuită, pentru o pradă nelegiuită. Acum a băut din mine şi a devenit lup pentru totdeauna, sacru în faţa lunii.

— Am văzut eu şi lupi morţi, i-a întors-o Măcelarul.

— Da, şi le-ai mâncat şi carnea, cu toate că nici muştele nu se-ating de ea, de puturoasă ce e. Poate-ai s-o mănânci şi pe-a mea, dacă mă răpune un copac în cădere.

— Zici că e lup. Va trebui adus în faţa Senatului. Măcelarul s-a lins pe bot, dar cu limbă uscată. Poate că afară l-ar fi atacat pe lup; dar n-avea curajul să înfrunte perechea şi ştia că, dacă trecea de uşă, lupii îl vor lua pe Broscoi şi se vor refugia în galeriile de sub pământ, printre zidurile prăbuşite

ale mormântului, unde lupoaica i-ar sări curând în spinare.

— Şi ce treabă ai tu cu Senatul Lupilor? l-a întrebat lupoaica.

— Poate că aceeaşi ca şi el, a răspuns Măcelarul şi a plecat să-şi caute o pradă mai la îndemână.

Partea a III-a
Aurul Ucigaşului Negru

Senatul Lupilor se adună de câte ori e lună plină. Vin toţi care pot, socotindu-se că acela care nu vine pune la cale vreo înşelăciune, oferindu-se bunăoară să păzească vitele fiilor lui Meschia în schimbul unor ciozvârte. Lupul care lipseşte la două adunări ale Senatului trebuie să se supună judecăţii atunci când se întoarce, iar dacă e găsit vinovat de către Senat este ucis de lupoaice.

Puii, şi ei, trebuie să se înfăţişeze în faţa Senatului, pentru ca orice lup mare să-i poată cerceta, dacă doreşte, pentru a se încredinţa că părintele lor a fost un lup adevărat. (Uneori, câte o lupoaică se tăvăleşte cu un câine, doar ca să facă în ciudă, dar cu toate că odraslele câinilor aduc mult a pui de lup, întotdeauna au o pată de alb undeva, albul fiind culoarea lui Meschia, care aminteşte de culoarea pură a Pancreatorului; iar fiii săi o lasă ca însemn pe tot ceea ce ating.)

Aşa se face că lupoaica s-a înfăţişat în faţa Senatului Lupilor la lună plină; puii ei se hârjoneau la picioarele ei, iar Broscoi – care cu adevărat arăta ca un broscoi când lumina lunii pătrundea prin fereastră şi-i colora pielea în verde – stătea lângă lupoaică, încleştându-se de blana fustei ei. Mai-marele Haiticului şedea pe jilţul cel mai înalt şi, dacă s-a mirat să vadă pe-un fiu al lui Meschia adus în faţa Senatului, urechile lui n-au arătat-o. Şi a cântat:

„Iată-i pe cei cinci copii!
Fii şi fiice, născuţi vii!
De sunt înşelăciune, spuneţi acuuuu-uuuuu-uuuuum!
De vreţi a vorbi, vorbiţi acuuuuu-uuuuu-uuuuum!”

Când puii sunt aduşi în faţa Senatului, părinţii lor n-au voie să-i apere dacă sunt provocaţi; dar în oricare altă împrejurare, oricine caută să le facă rău cade ucis.

— *Vorbiţi ACUUU-UUU-UUUM!*

Pereţii au răspuns cu ecou, încât în colibele din vale, fiii lui Meschia şi-au baricadat uşile, iar fiicele lui Meschiane şi-au strâns la piept pruncii.

Atunci Măcelarul, care aştepta în spatele ultimului lup, a ieşit în faţă.

— De ce vă codiţi? a întrebat el. N-oi fi eu deştept – sunt prea puternic să mai fiu şi deştept, după cum bine înţelegeţi. Dar aici sunt patru pui de lup, şi un al cincilea care nu e lup, ci prada mea.

La aceste vorbe, lupul a întrebat:

— Ce drept are *el* să vorbească aici? Doar *el* nu e lup.

Mai multe voci au răspuns:

— Oricine are dreptul să vorbească, dacă un lup îi cere să mărturisească. Vorbeşte, Măcelarule!

Atunci lupoaica şi-a slăbit sabia în teacă şi s-a pregătit pentru ultima ei bătălie, dacă la asta avea să se ajungă. Parcă era un demon, cu faţa ei suptă şi ochi arzători, căci un înger adesea e doar un demon care se pune între noi şi vrăjmaşul nostru.

— Zici că nu-s lup, a continuat Măcelarul. Şi bine zici. Ştim cum miroase un lup şi-i ştim glasul şi înfăţişarea. Lupoaica asta l-a luat pe acest fiu al lui Meschia drept pui al ei, dar cu toţii ştim că dacă ai drept mamă o lupoaică nu înseamnă că devii pui de lup.

Lupul a strigat:

— Lupi sunt aceia ai căror taţi şi mame sunt lupi! Eu îl iau pe acest pui drept fiu al meu!

S-au auzit hohote de râs la vorbele acestea şi, când hohotele s-au stins, o voce ciudată a continuat să râdă. Era Cel Care Râde, venise să-i dea sfat Măcelarului înainte de Senatul Lupilor.

— Mulţi au vorbit astfel, ha, ha, ha! a hohotit el. Dar puii lor au hrănit haiticul.

— Au fost omorâţi pentru blana lor albă, a zis Măcelarul. Pielea e sub blană. Cum să trăiască ăsta? Daţi-mi-l mie!

— Trebuie să vorbească doi, a atras Mai-Marele luarea aminte. Aşa e pravila. Cine vorbeşte în apărarea puiului aici de faţă? E un fiu de-al lui Meschia, dar e oare şi lup? Doi care nu-s părinţii lui trebuie să-i la apărarea.

Atunci Cel Gol, care face parte din Senat pentru că e dascălul lupilor mai tineri, s-a ridicat de la locul său:

— Niciodată n-am avut drept învăţăcel un fiu de-al lui Meschia. S-ar putea să învăţ câte ceva de la el. Îi iau apărarea.

— Încă unul, a spus Mai-Marele. Unul mai trebuie să vorbească.

Tăcerea era deplină. Atunci Ucigaşul Negru a înaintat din fundul sălii. Toţi se tem de Ucigaşul Negru, căci, cu toate că mantia lui e la fel de moale ca blana unui pui din cei mici, ochii lui ard în noapte.

— Doi dintre cei care nu sunt lupi au vorbit deja aici. Oare n-am şi eu dreptul să vorbesc? Am aur.

Şi a ridicat o pungă.

— Vorbeşte! Vorbeşte! au răsunat o sută de voci.

— Pravila mai spune şi că viaţa unui pui poate fi cumpărată, a zis Ucigaşul Negru şi şi-a răsturnat aur în palmă, şi astfel a răscumpărat un imperiu.

Partea a IV-a
Brazda lui Peşte

Dacă ar fi să se înşiruie toate aventurile lui Broscoi – cum a trăit printre lupi şi a învăţat să vâneze şi să se lupte –, multe cărţi s-ar umple. Dar cei prin venele cărora curge sângele neamului din vârful muntelui de dincolo de Urth îi simt întotdeauna chemarea până la urmă; şi a venit şi clipa în care Broscoi a dus cu sine foc în Senatul Lupilor şi a spus:

— Iată Floarea Roşie. În numele ei voi cârmui.

Şi când nimeni nu i s-a împotrivit, s-a pus în fruntea lupilor şi i-a numit poporul regatului său, şi în curând au început să vină la el şi oameni, nu numai lupi, şi cu toate că încă era

doar un copil, părea întotdeauna mai înalt decât oamenii din jurul său, căci prin venele lui curgea sângele lui Vară Timpurie.

Într-o noapte, când se deschideau trandafirii sălbatici, Vară Timpurie i-a apărut în vis şi i-a vorbit despre mama lui, Pasărea Pădurii, şi despre tatăl şi unchiul ei, şi despre fratele său. Şi-a găsit fratele, care se făcuse păstor, şi împreună cu lupii şi Ucigaşul Negru şi mulţi alţi oameni s-au dus la rege şi şi-au cerut moştenirea. Regele era bătrân şi fiii lui muriseră fără a avea fii, aşa că le-a dat moştenirea, iar din ea Peşte şi-a ales oraşele şi câmpurile, şi Broscoi şi-a luat înălţimile sălbatice.

Dar numărul oamenilor care-l urmau pe el creştea. Furau femei de la alte neamuri şi zămisleau prunci, şi când n-a mai fost nevoie de lupi şi aceştia s-au întors în sălbăticie, Broscoi a socotit că oamenii lui aveau nevoie de un oraş în care să sălăşluiască şi să aibă ziduri care să-i apere când bărbaţii plecau la război. S-a dus la cirezile lui Peşte şi a luat de acolo o vacă albă şi un taur alb, i-a înjugat la un plug şi cu ajutorul lor a tras o brazdă care avea să hotărnicească zidul. Peşte a venit să-şi la înapoi vitele tocmai când oamenii se pregăteau să construiască zidul. Oamenii lui Broscoi i-au arătat brazda şi i-au spus că acela avea să fie zidul lor, dar Peşte a râs şi a sărit peste ea, iar ei, ştiind că lucrurile mici care sunt batjocorite nu cresc niciodată mari, l-au lovit de moarte. Şi cum Peşte era de-acum bărbat în toată firea, prorocirea făcută la naşterea lui Vânt de Primăvară s-a împlinit.

Când Broscoi l-a văzut pe Peşte mort, l-a îngropat în brazdă, pentru ca pământul să devină mănos. Aşa-l învăţase pe el Cel Gol, căruia i se mai spunea şi Sălbaticul, sau Squanto.

XX

Cercul vrăjitorilor

A doua zi dimineaţa, la prima geană de lumină, am pătruns în jungla muntelui ca şi când am fi intrat într-o casă. În spatele nostru, razele soarelui jucau pe iarbă, tufăriş, pietre; am trecut printr-o cortină de viţe încâlcite şi atât de dese, încât a trebuit să le retez cu spada, iar înaintea noastră nu zăream decât întunecime şi trunchiurile înalte ale copacilor. Nici o gâză nu zumzăia acolo, nici o pasăre nu ciripea. Vântul nu sufla. La început, pământul gol pe care păşeam era aproape la fel de pietros ca şi coastele muntelui, dar înainte să fi străbătut o leghe s-a mai netezit şi în cele din urmă am ajuns la o scară scurtă care cu siguranţă fusese tăiată cu hârleţul.

— Uite, a zis băiatul şi mi-a arătat ceva roşu, cu formă ciudată, aflat pe treapta cea mai de sus.

M-am oprit să mă uit. Era un cap de cocoş; ace dintr-un metal negru îi fuseseră înfipte în ochi, iar în cioc ţinea o fâşie de piele de şarpe năpârlită.

— Ce-i asta? a întrebat băiatul făcând ochi mari.

— Cred că o amuletă.

— Lăsată de o vrăjitoare? Ce înseamnă?

Am încercat să-mi aduc aminte puţinul pe care-l ştiam despre acea aşa-zisă artă. În copilărie, Thecla fusese îngrijită de o dădacă. Femeia înnoda şi deznoda noduri ca să grăbească naşterea copiilor şi zicea că la miez de noapte vede chipul viitorului soţ al Theclei (o fi fost al meu, oare?) oglindit într-un platou pe care se puneau torturile de nuntă.

— Cocoşul, i-am spus eu băiatului, este vestitorul zilei, cântatul lui în zori aduce soarele, aşa zic cei care cred în magie. A fost orbit poate ca să nu vadă când se ivesc zorile. Şarpele care îşi leapădă pielea înseamnă purificare sau reîntinerire. Cocoşul orbit ţine în cioc pielea veche.

— Şi ce înseamnă asta? a întrebat din nou băiatul.

I-am spus că nu ştiu; dar în sufletul meu eram sigur că era o vrajă împotriva venirii Soarelui Nou şi într-un fel mă durea să descopăr că cineva se împotrivea reînnoirii în care speram cu atâta ardoare când fusesem băietan, dar în care credeam prea puţin acum. În acelaşi timp, eram conştient că duceam asupra mea Gheara. Duşmanii Soarelui Nou ar fi distrus Gheara fără doar şi poate dacă ar fi pus mâna pe ea.

Am mers mai departe, însă după mai puţin de-o sută de paşi am dat peste nişte bucăţi de pânză roşie agăţate de copaci; unele erau fâşii simple, pe altele însă erau tot felul de semne pictate cu negru, pe care nu le înţelegeam – sau mai bine zis îmi păreau un fel de simboluri şi ideograme de felul celor folosite de cei care se dau mai învăţaţi decât sunt, pentru a imita înscrisurile astronomilor.

— Mai bine ne-am întoarce din drum, am spus eu. Sau ocolim locul ăsta.

Nici n-am terminat bine de vorbit, că am şi auzit un zornăit în spatele meu. O clipă chiar am crezut că siluetele care păşiseră în potecă erau demoni, cu ochi uriaşi şi dungi negre, albe şi roşii; apoi am văzut că erau doar bărbaţi în pielea goală, cu trupurile pictate. La mâini aveau gheare de oţel, pe care le-au ridicat ca să le văd mai bine. Am tras-o din teacă pe *Terminus Est.*

— Nu te oprim din drum, a zis unul din ei. Mergi mai departe. Lasă-ne aici, dacă aşa vrei.

Mi s-a părut că, sub vopsea, pielea lui era albă şi părul

blond, ca al celor de la miazăzi.

— Nici să nu-ncercaţi s-o faceţi. Cu tăişul ăsta lung v-aş omorî pe amândoi înainte să mă atingeţi.

— Atunci mergi, a spus bălaiul. Dacă n-ai nimic împotrivă să-l laşi pe copil cu noi.

Auzindu-i vorbele, m-am uitat spre Severian cel mic. Dar băiatul dispăruse de lângă mine.

— Dacă însă vrei să ţi-l dăm înapoi, îmi vei da spada şi vei veni cu noi.

Fără să se arate înspăimântat, bărbatul pictat s-a apropiat şi şi-a întins mâinile spre mine. Ghearele de oţel ieşeau dintre degetele lui, fiind prinse de două tije înguste de fier, pe care le ţinea în palme.

— A doua oară nu ţi-o mai cer, a zis el.

Am vârât spada în teacă, am desprins cureaua tecii şi i le-am pus pe toate în mâini.

Bărbatul a închis ochii. Pleoapele erau pictate cu puncte negre înconjurate de cercuri albe, aşa cum au unele omizi pentru ca păsările să le la drept şerpi.

— Spada asta a băut mult sânge.

— Da, am spus eu.

A deschis ochii şi m-a privit fără să clipească. Chipul lui pictat – la fel ca şi al celuilalt, care stătea la un pas în spatele lui – era lipsit de orice expresie, ca o mască.

— O spadă abia făurită ar avea puţină putere aici, dar asta ar putea face rău.

— Mă aştept să-mi fie dată înapoi când eu şi fiul meu vom pleca. Ce-aţi făcut cu el?

N-a răspuns. M-au ocolit, unul pe-o parte, celălalt pe partea cealaltă, şi au mers pe potecă în direcţia în care mersesem şi eu cu băiatul. M-am luat după ei.

Aş putea spune că locul în care m-au dus era un sat, dar nu un sat din cele obişnuite, adică aşa ca Saltus, nici măcar un loc precum îngrămădirea de colibe ale autohtonilor, care uneori sunt numite sate. Aici copacii erau mai mari şi mai îndepărtaţi unii de alţii decât în orice pădure pe care-o văzusem în viaţa mea, iar baldachinul frunzelor lor alcătuia un

tavan de nepătruns, la câteva sute de cubiţi deasupra capului. Erau atât de mari copacii aceştia, încât îţi venea să crezi că de evuri întregi creşteau; o scară ducea la o uşă în trunchiul unuia dintre ei, în care fuseseră tăiate ferestre. O casă cu câteva caturi fusese construită pe ramurile altui copac, şi ceva ca un uriaş cuib de granguri se legăna de crengile unui al treilea. Chepenguri deschise arătau că pământul de sub picioarele noastre era străbătut de galerii.

Am fost dus la unul dintre aceste chepenguri şi mi s-a spus să cobor pe o scară rudimentară ce ducea în întuneric. Preţ de o clipă m-am temut (nu ştiu de ce) să nu coboare prea în adânc, în caverne cum poate erau cele de sub vistieria întunecată a oamenilor-maimuţă. Dar n-a fost aşa. După ce am coborât cât de patru ori înălţimea mea, nu mai mult, şi am trecut printre un fel de rogojini rupte, m-am pomenit într-o încăpere subterană.

Gaura a fost acoperită şi totul s-a cufundat în beznă. Orbecăind, am explorat locul şi am măsurat că avea o suprafaţă de trei paşi pe patru. Podeaua şi pereţii erau din pământ, iar tavanul, din trunchiuri necojite; şi nici o mobilă.

Ne luaseră pe la mijlocul dimineţii. Peste şapte ronduri, avea să se întunece. Dar poate că până atunci voi fi dus în faţa vreunui mai-mare al locului. Şi-atunci aveam să fac tot ce-mi stătea în putinţă să-l conving că băiatul şi cu mine eram inofensivi, prin urmare puteam fi lăsaţi să mergem în treburile noastre. Iar dacă nu se întâmpla cum speram, aveam să urc scara şi să încerc să sparg chepengul. Aşa că m-am aşezat frumuşel în aşteptare.

Sunt sigur că nu am dormit; ci mi-am folosit darul pe care-l am de a rechema trecutul şi astfel, măcar în spirit, am părăsit locul acela întunecat. Cel puţin o vreme am privit la animalele din necropola din spatele zidului Citadelei, aşa cum făceam când eram băietan. Am văzut gâştele, ca nişte capete de săgeţi, zburând pe cer, şi am urmărit venirile şi plecările vulpilor şi iepurilor. S-au mai luat o dată la întrecere pe iarbă, de hatârul meu, şi apoi şi-au lăsat urmele pe zăpadă. Triskele zăcea ca mort pe mormanul de gunoi dindărătul Turnului Ursului; m-am dus la el, l-am văzut tremurând şi şi-a ridicat

capul, ca să mă lingă pe mână. La un moment dat, şedeam cu Thecla în celula ei strâmtă, şi ne citeam cu voce tare unul altuia şi ne întrerupeam din citit ca să discutăm în contradictoriu despre ceea ce citisem.

„Lumea se opreşte, ca un ceas”, zicea ea. „Increatul e mort, cine-l va recrea? Cine-ar putea?”

„Ceasurile se opresc atunci când le mor stăpânii.”

„Asta-i o superstiţie.” Mi-a luat cartea din mâini ca să mi le poată ţine între mâinile ei cu degete lungi şi foarte reci. „Când stăpânul se află pe patul de moarte, nimeni nu mai toarnă apă curată înăuntru. Omul moare, iar surorile se uită la cadran, să noteze clipa precisă. Mai târziu, îl găsesc oprit, iar clipa neclintită.”

„Vrei să spui că se opreşte înaintea morţii proprietarului? Prin urmare, dacă universul se opreşte acum, nu înseamnă că Increatul a murit – doar că nu a existat niciodată.”

„Dar e bolnav. Uită-te în jurul tău. Uită-te la locul ăsta şi la turnurile de deasupra ta. Severian, ştii că nu te-ai uitat niciodată?”

„Dar ar putea să roage pe altcineva să umple mecanismul”, am sugerat eu şi apoi, dându-mi seama ce spusesem, am roşit.

Thecla a râs: „Nu te-am mai văzut roşind de când mi-am scos prima oară veşmântul în faţa ta. Ţi-am pus mâinile pe sânii mei şi tu ai roşit ca o fragă. Îţi aminteşti? Cum adică să spună cuiva să-l umple? Unde-a dispărut tânărul ateist?”

Mi-am pus mâna pe coapsa ei. „E zăpăcit, aşa cum era şi atunci, de prezenţa divinităţii.”

„Înseamnă că nu crezi în mine? Poate ai dreptate. Probabil că sunt ceea ce vă bântuie minţile vouă, torţionarilor tineri, o prizonieră frumoasă, încă nemutilată, care vă foloseşte ca să-şi satisfacă poftele trupeşti.”

Încercând să fiu galant, i-am spus: „Asemenea visuri, cum eşti tu, îmi depăşesc puterile.”

„Ba nicidecum, atâta vreme cât tu ai putere asupra mea.”

Era ceva în celulă cu noi. M-am uitat la uşa cu zăbrele şi la felinarul Theclei, cu oglinda lui de argint, apoi în toate ungherele. Celula s-a întunecat şi odată cu lumina a dispărut

şi Thecla, şi chiar şi eu, dar ceea ce pătrunsese în amintirea mea era încă acolo.

— Cine eşti, ce vrei să faci cu noi? am întrebat.

— Ştii bine cine suntem, şi noi ştim cine eşti.

Vocea era rece şi poate cea mai autoritară pe care o auzisem vreodată. Nici măcar autocratul însuşi nu vorbea astfel.

— Şi cine sunt eu?

— Severian din Nessus, Lictorul din Thrax.

— Într-adevăr, sunt Severian din Nessus. Dar nu mai sunt lictorul din Thrax.

— Aşa vrei să ne faci să credem.

S-a lăsat din nou tăcerea şi după o vreme am înţeles că anchetatorul nu mă lua la întrebări, ci voia să mă oblige ca, dacă îmi doream libertatea, să mă justific în faţa lui. Tare aş fi vrut să pun mâinile pe el – era la vreo câţiva cubiţi de mine, nu mai mult – dar ştiam că mai mult ca sigur era înarmat cu ghearele de oţel pe care mi le arătaseră paznicii de pe potecă. Şi mai voiam – şi nu era pentru prima oară – să scot Gheara din săculeţul ei de piele, cu toate că n-aş fi putut face o prostie mai mare.

— Arhontele din Thrax mi-a cerut să omor o anumită femeie. Iar eu am eliberat-o, aşa că a trebuit să fug din oraş.

— Trecând cu ajutorul magiei de posturile de soldaţi.

Întotdeauna am socotit că aceia care se dau drept făcători de minuni sunt şarlatani; dar acum, ceva din vocea anchetatorului meu mi-a dat de înţeles că, încercând să-i înşele pe alţii, se înşelau şi pe ei înşişi. Vocea era batjocoritoare, dar la adresa mea, nu a magiei.

— Poate, am zis eu. Ce ştii despre puterile mele?

— Că nu ţi-ajung să scapi din locul ăsta.

— N-am încercat să scap, dar am fost tot timpul liber.

— N-ai fost liber, a spus el puţin derutat. Ai adus-o pe femeie aici doar cu puterea minţii.

Am dat aerul afară din plămâni în aşa fel încât oftatul să nu mi se audă. În antecamera Casei Absolute, o fetiţă crezuse odată că sunt o femeie înaltă, atunci când Thecla luase pentru câteva clipe locul personalităţii mele. Acum se pare că Thecla cea din amintire vorbise prin gura mea.

— Înseamnă, am spus eu, că sunt un necromant, care are putere asupra spiritelor morţilor. Căci femeia aceea e moartă.

— Ne-ai spus că ai eliberat-o.

— Era vorba de o altă femeie, care semăna puţin cu cea moartă. Ce-aţi făcut cu fiul meu?

— N-a zis că-i eşti tată.

— Îi umblă tot felul de gărgăuni prin cap, am spus eu.

Nici un răspuns. După o vreme, m-am ridicat şi am pipăit încă o dată pereţii temniţei mele subpământene; pământ şi iar pământ, ca şi înainte. Nu văzusem nici o lumină, nu auzisem nici un sunet. Dar mi-a trecut prin cap că poate chepengul fusese acoperit cu o rogojină sau ceva asemănător, doar pentru a ascunde orice urmă de lumină a zilei, şi dacă chepengul acela era bine construit, putea fi ridicat fără zgomot. Am urcat pe primul fuscel al scării; a trosnit sub greutatea mea.

Am mai urcat un fuscel, şi încă unul, dar fiecare a trosnit. Când am încercat să urc pe al patrulea, mi-am simţit ţeasta şi umerii înţepaţi ca de vârfuri de pumnal. Un firicel de sânge din urechea dreaptă mi s-a scurs pe gât.

M-am retras pe al treilea fuscel şi am pipăit deasupra capului. Ceea ce luasem drept rogojini rupte, când coborâsem în încăperea subterană, s-au dovedit a fi o sumedenie de aşchii de bambus, ancorate, nu ştiu cum, în puţ, cu vârfurile îndreptate în jos. Coborâsem uşor pentru că trupul meu le împinsese la o parte; dar acum mă împiedicau să scap. Am apucat o aşchie şi am încercat s-o rup; poate că aş fi reuşit dacă o apucam cu ambele mâini, însă cu una singură mi-era cu neputinţă. Să fi avut lumină şi răgaz mai mult, aş fi izbutit să-mi croiesc drum printre ele; lumină să zicem că mi-aş fi făcut, dar nu îndrăzneam să risc. Aşa că am sărit înapoi pe podea. Am mai dat o dată ocol temniţei, fără să descopăr nimic din ce nu ştiam dinainte, şi totuşi părea imposibil ca anchetatorul meu să fi urcat scara fără a scoate un sunet, deşi poate că avea el o taină ce-l ajuta să treacă printre aşchiile de bambus. M-am pus în patru labe şi am înconjurat încăperea – n-am descoperit nimic nou.

Am încercat să mut scara – în zadar, era bine fixată la

locul ei; şi atunci, pornind din colţul cel mai aproape de puţ, am sărit şi am atins peretele cât mai sus cu putinţă, apoi am făcut o jumătate de pas într-o parte şi iar am sărit. Când am ajuns la un loc ce se afla cam în partea opusă celui în care şezusem înainte, am descoperit ce căutam: o gaură dreptunghiulară, având poate un cubit în înălţime şi doi în lăţime, a cărei muchie de jos se găsea puţin mai sus de capul meu. Poate că anchetatorul meu pe aici coborâse, neauzit, cu ajutorul unei frânghii, şi tot pe aici dispăruse; dar mai curând cred că-şi scosese doar capul şi umerii în afară, pentru ca vocea să-i sune ca şi când el se afla chiar acolo, în încăpere, cu mine. M-am apucat de marginea găurii, am sărit şi m-am tras în sus.

XXI

Duelul magiei

Încăperea ce urma celei în care fusesem întemniţat părea aproape identică, doar podeaua era mai înaltă. Bineînţeles că bezna era deplină; dar acum fiind încredinţat că nu mă vedea nimeni, am scos Gheara din săculeţ şi m-am uitat în jur la lumina ei care, fără să fie puternică, îmi era de ajuns.

Acolo nu era nici o scară, dar o uşă îngustă dădea în ceea ce am bănuit a fi o a treia încăpere subterană. Am pitit Gheara, am păşit peste prag şi m-am pomenit într-un tunel, la fel de îngust pe cât era cadrul uşii şi care a cotit şi iar a cotit până să apuc să fac doisprezece paşi. Întâi am crezut că este un simplu coridor făcut anume să împiedice lumina să trădeze gaura din peretele încăperii în care stătusem prizonier. Dar ar fi fost de ajuns două sau trei coturi. Pereţii parcă se curbau şi se despărţeau; cu toate acestea, bezna era la fel de adâncă. Am mai scos Gheara o dată.

Poate din pricină că spaţiul în care mă aflam era atât de strâmt, gema a părut mai luminoasă; însă nu aveam ce vedea în afară de ceea ce mâinile îmi spuseseră înainte. Eram singur. Stăteam într-un labirint cu pereţi de pământ şi un tavan (chiar deasupra capului meu) din bârne nerindeluite; curbele

erau atât de strânse, încât lumina Ghearei nu reuşea să spargă întunericul.

Tocmai voiam să pun gema la locul ei, când am simţit un miros înţepător şi necunoscut. Nasul meu nu este câtuşi de puţin la fel de fin precum al lupului din poveste – dimpotrivă, am un simţ al mirosului mai slab decât al celor mai mulţi oameni. Parcă recunoşteam mirosul, însă mi-au trebuit câteva clipe până să-mi dau seama că era acelaşi pe care-l simţisem în antecameră, în dimineaţa zilei în care evadasem, când mă întorsesem să-l iau pe Jonas după ce vorbisem cu fetiţa. Ea îmi spusese că o alcătuire fără nume, care căuta ceva, amuşinase printre prizonieri; iar eu găsisem o substanţă vâscoasă pe podea şi zid, acolo unde zăcea Jonas.

Aşa că n-am mai vârât Gheara înapoi în pungă; şi cu toate că, în rătăcirea mea prin labirint, am trecut de câteva ori peste o urmă fetidă, n-am zărit creatura care-o lăsase. După un rond şi mai bine de mers, am ajuns la o scară ce urca printr-un puţ scurt, deschis la capăt. Pătratul de lumină a zilei ce se vedea acolo era orbitor şi totodată minunat. Am stat o vreme să-mi desfăt privirile cu ea, dar n-am pus piciorul pe scară. Dacă urcam, eram aproape sigur că aveam să fiu prins din nou; eram însă atât de flămând şi de însetat, că mă stăpâneam cu greu să nu urc, iar gândul la creatura aceea scârbavnică, aflată pe urmele mele – fără doar şi poate, unul dintre animalele dragi lui Hethor – mă împingea să ţâşnesc în sus.

Într-un târziu, am urcat prudent şi mi-am înălţat capul deasupra pământului. Nu mă aflam (aşa cum crezusem) în satul pe care-l văzusem; labirintul întortocheat mă dusese dincolo de sat, la o ieşire secretă. Copacii mari şi tăcuţi erau mai deşi aici, iar lumina ce mi se păruse atât de strălucitoare era umbra verde filtrată a frunzelor. Am ieşit de tot şi am văzut că puţul pe care-l părăsisem se afla între două rădăcini, un loc atât de pitit încât aş fi putut trece la numai un pas de el şi nu aş fi văzut gaura. Aş fi vrut s-o acopăr cu ceva greu, ca să împiedic ieşirea creaturii ce mă vâna sau cel puţin s-o ţin în loc o vreme; dar în preajmă nu era nici piatră, nici altceva care să-mi fie de folos.

Aveam eu un obicei al meu, anume să văd încotro e înclinat terenul şi, pe cât posibil, să cobor – aşa am făcut şi acum, şi în curând am descoperit un pârâiaş. Deasupra lui, printr-o spărtură în frunziş, se vedea cerul şi, privindu-l, am socotit că trecuseră vreo opt-nouă ronduri din acea zi. Am bănuit că satul nu putea fi prea departe de sursa de apă bună, şi într-adevăr l-am găsit şi pe acesta. Învelit în mantia mea fuliginoasă şi stând ascuns în umbră deasă, am urmărit ce se petrece în sat. La un moment dat, un bărbat – care nu era pictat, aşa cum fuseseră cei doi care ne opriseră pe potecă – a traversat poiana. În alt moment, un al doilea a coborât din coliba suspendată, s-a dus la pârâu, a băut şi s-a întors.

Când a început să se întunece, satul s-a trezit la viaţă. Vreo doisprezece bărbaţi au coborât din coliba suspendată şi s-au apucat să îngrămădească lemne în mijlocul poienii. Alţi trei, îmbrăcaţi cu robe şi ducând toiege cu capetele înfurcite, au ieşit din casa din copac. Alţi câţiva, care probabil păziseră potecile pădurii, s-au strecurat afară din umbre imediat ce focul a fost aprins şi au întins o ţesătură în faţa lui.

Unul dintre bărbaţii în robe stătea cu spatele la foc, iar ceilalţi doi se ghemuiseră la picioarele lui; era ceva cu totul aparte în înfăţişarea lor, amintindu-mi mai curând de aceea a exultanţilor decât de a hierodulilor pe care-i văzusem în grădinile Casei Absolute – era ţinuta pe care o dă conştiinţa de a fi conducătorul, chiar dacă tocmai ea îl îndepărtează pe acesta de oamenii de rând. Bărbaţii pictaţi şi nepictaţi şedeau pe pământ, cu picioarele încrucişate, cu faţa spre cei trei. Am auzit murmur de voci şi glasul puternic al celui care stătea în picioare, dar eram prea departe să înţeleg ce spuneau. După o vreme, cei care stăteau ghemuiţi s-au ridicat. Unul şi-a desfăcut roba ca pe un cort şi fiul lui Becan, pe care îl adoptasem, a făcut un pas înainte. Şi celălalt şi-a desfăcut roba şi a scos-o la iveală pe *Terminus Est*, trăgând-o din teacă şi arătând mulţimii lama ei strălucitoare şi opalul negru din plasele. Atunci unul dintre bărbaţii pictaţi s-a ridicat de jos, a venit în direcţia mea (m-am temut că o să mă vadă, cu toate că-mi acoperisem faţa cu masca), s-a oprit şi a ridicat un chepeng fixat în pământ. Curând a ieşit prin altul, mai aproape

de foc, şi, cu pas ceva mai grăbit, s-a dus la bărbaţii cu robe, ca să dea raportul.

Eram aproape sigur de ceea ce le spunea. Mi-am îndreptat umerii şi m-am apropiat de foc.

— Nu sunt acolo, am spus. Sunt aici.

Surpriza le-a tăiat multora răsuflarea şi, deşi ştiam că pot muri în orice clipă, mi-a plăcut să-i aud cum icnesc. Bărbatul în robă care se afla la mijloc a zis:

— După cum vezi, nu poţi scăpa de noi. Erai liber, dar noi te-am atras înapoi.

Aceeaşi voce care mă luase la întrebări în temniţa de sub pământ.

— Dacă ai mers departe pe Cale, ştii că ai mai puţină putere asupra mea decât ar crede neştiutorii. (Nu e greu să imiţi felul de-a vorbi al oamenilor ăstora, pentru că ei, la rândul lor, imită felul de-a vorbi al asceticilor şi preoteselor, bunăoară al Pelerinelor.) Mi-aţi furat fiul, care e şi fiul Fiarei Care Vorbeşte, precum ai aflat între timp dacă l-ai tras de limbă. Pentru a-l primi înapoi, mi-am dat spada sclavilor tăi şi o vreme m-am supus ţie. Dar acum îmi iau spada îndărăt.

La umăr e un punct care, dacă îl apeşi bine cu degetul, paralizează întregul braţ. Mi-am pus mâna pe umărul bărbatului cu robă, care-o ţinea pe *Terminus Est*, şi-n clipa următoare a scăpat-o la picioarele mele. Cu o prezenţă de spirit pe care n-aş fi bănuit-o la un copil, băiatul Severian a ridicat-o şi mi-a dat-o. Bărbatul cu robă, din mijloc, şi-a înălţat toiagul şi a strigat:

— La arme!

Servitorii lui s-au ridicat ca un singur om. Mulţi aveau ghearele pe care le-am descris mai devreme, alţii au scos cuţite. Mi-am prins-o pe *Terminus Est* peste umăr, la locul ei obişnuit, şi am spus:

— Doar nu crezi că spada aceasta străveche îmi foloseşte drept armă? Are virtuţi mult mai mari, cum bine ar trebui să ştiţi cu toţii.

— Întocmai astfel ne-a spus Abundantius, s-a grăbit să răspundă bărbatul cu robă, care-l adusese pe micul Severian.

Celălalt bărbat cu robă încă îşi mai freca braţul. M-am

uitat la bărbatul din mijloc, el fiind fără doar şi poate cel pomenit. Ochii îi erau ageri şi duri ca piatra.

— Abundantius este înţelept, am spus. Încercam să găsesc o cale prin care să-l pot ucide fără ca ceilalţi să se repeadă asupra noastră. Şi cred că ştie, am continuat eu, şi blestemul care se abate asupra celora care-i fac rău unui mag.

— Carevasăzică, eşti mag, a spus Abundantius.

— Eu, care i-am luat arhontelui prada din mâini şi am trecut nevăzut prin mijlocul armiei sale? Da, asta mi s-a spus că sunt.

— Atunci dovedeşte-ne că eşti mag şi te vom saluta ca pe-un frate. Dar dacă nu reuşeşti în încercarea la care te supunem sau o refuzi – noi suntem mulţi, iar tu nu ai decât o spadă.

— Dacă încercarea e dreaptă, o voi trece, am spus eu. Cu toate că nici tu, nici servitorii tăi nu aveţi căderea să mă supuneţi la aşa ceva.

Era prea deştept să se lase atras într-o asemenea discuţie.

— Toţi de-aici, în afară de tine, ştiu despre ce încercare vorbesc şi ştiu şi că e dreaptă. Toţi pe care-i vezi au trecut-o sau speră s-o treacă.

* * *

M-au dus într-o sală pe care nu o văzusem până atunci, construită din buşteni şi ascunsă între copaci. Avea o singură intrare şi nici o fereastră. Când au fost aduse torţe, am văzut că înăuntru nu era altceva decât un covor împletit din iarbă. Încăperea era atât de lungă faţă de lăţimea ei, încât părea mai curând un coridor.

— Aici te vei bate cu Decuman, a spus Abundantius şi mi l-a arătat pe bărbatul al cărui braţ îl amorţisem şi care părea oarecum surprins că fusese ales. L-ai dovedit la foc. Acum trebuie să te dovedească el, dacă poate. Poţi să şezi aici, lângă uşă, ca să fii sigur că nu intrăm să-l ajutăm. El o să stea în capătul celălalt. Nu vă veţi apropia unul de altul şi nu vă veţi atinge, aşa cum l-ai atins tu lângă foc. Va trebui să vă

ţeseţi vrăjile, iar mâine-dimineaţă venim să vedem care-a învins.

Luându-l pe micul Severian de mână, l-am dus în capătul orb al locului aceluia întunecat.

— Eu o să şed aici, am spus. Sunt încredinţat că nu veţi veni în ajutorul lui Decuman, dar voi n-aveţi de unde şti dacă nu cumva în jungla de afară se găsesc acoliţi de-ai mei. Mi-aţi arătat încredere, aşa că am şi eu încredere în voi.

— Ar fi mai bine să laşi copilul în grija noastră, a spus Abundantius.

Am clătinat din cap în semn că nu.

— Trebuie să-l am cu mine. E al meu, şi când mi l-aţi răpit pe potecă, mi-aţi răpit jumătate din putere. Nu voi îngădui să mă mai despart de el.

După o clipă, Abundantius a încuviinţat din cap.

— Cum doreşti. N-am vrut decât să nu i se întâmple nimic rău.

— Nu i se va întâmpla nimic rău, am spus eu.

Pe pereţi erau suporturi de fier, în care patru dintre bărbaţii goi au înfipt torţele înainte să plece. Decuman s-a aşezat lângă uşă, cu picioarele încrucişate şi punându-şi toiagul în poală. M-am aşezat şi eu şi l-am tras pe băiat lângă mine.

— Mi-e teamă, a zis el, înfundându-şi chipul mic în mantia mea.

— Ai şi de ce să-ţi fie teamă. Ultimele trei zile au fost rele pentru tine.

Decuman începuse o incantaţie molcomă, ritmată.

— Micule Severian, vreau să-mi spui ce s-a întâmplat cu tine pe potecă. M-am uitat după tine, dar te făcuseşi nevăzut.

Mi-a luat ceva timp să-l liniştesc şi să-l înduplec să vorbească şi până la urmă s-a oprit din plâns.

— Au apărut... oamenii în trei culori şi cu gheare, şi mi s-a făcut frică şi am fugit.

— Asta-i tot?

— Şi după aia au mai apărut nişte oameni în trei culori, m-au prins şi m-au făcut să intru într-o gaură sub pământ, unde era întuneric. Apoi m-au trezit şi m-au ridicat de acolo şi

m-am trezit în haina unui om, apoi ai venit tu şi m-ai luat.

— Ţi-a pus cineva vreo întrebare?

— Un om în întuneric.

— Înţeleg. Micule Severian, să nu mai fugi niciodată aşa cum ai fugit pe potecă – înţelegi? Fugi numai dacă fug şi eu. Dacă n-ai fi fugit când i-am întâlnit pe oamenii ăia în trei culori, n-am fi acum aici.

Băiatul a încuviinţat din cap.

— Decuman, am strigat eu. Decuman, putem sta de vorbă?

Nu m-a băgat în seamă, deşi mi-a făcut impresia că incantaţia lui murmurată se auzea puţin mai tare. Îşi ţinea faţa ridicată, ca şi când se uita la bârnele acoperişului, dar ochii îi erau închişi.

— Ce face? m-a întrebat băiatul.

— Ţese o vrajă.

— O să păţim ceva din pricina ei?

— Nu, i-am spus eu. Vrăji de felul ăsta sunt şarlatanii – ca atunci când te-au ridicat prin gaură astfel încât să arate că celălalt te-ar fi făcut să apari sub roba lui.

Dar chiar în timp ce spuneam acestea, mi-am dat seama că era mai mult decât atât. Decuman îşi concentra puterea minţii asupra mea, aşa cum puţini reuşesc s-o facă, şi simţeam că stau despuiat într-un loc puternic luminat, sub privirile a mii de ochi. Una dintre torţe a pâlpâit şi s-a stins. Când lumina din sală s-a împuţinat, cealaltă lumină, pe care n-o vedeam, a părut să devină şi mai puternică.

M-am ridicat. Există feluri de a ucide fără a lăsa urme şi mi le-am trecut pe toate prin minte în timp ce am început să înaintez.

În clipa următoare, suliţe au ţâşnit din pereţi, de-o parte şi de alta, lungi de-un cot. Nu erau ca suliţele oştenilor, arme cu energie prin ale căror capete ţâşnesc proiectile de foc, ci prăjini de lemn cu vârf de fier, asemenea parilor folosiţi de sătenii din Saltus. Cu toate acestea, puteau ucide de la apropiere, aşa că m-am aşezat la locul meu.

— Cred că sunt afară, se uită la noi prin crăpăturile dintre buşteni, a zis băiatul.

— Da, acum mi-am dat şi eu seama.

— Ce-i de făcut? a întrebat el. Şi, văzând că eu nu răspund, a continuat: Cine sunt oamenii ăştia, tată?

Pentru prima oară îmi spunea astfel. L-am tras mai aproape şi mi s-a părut că plasa pe care Decuman o înnoda în jurul minţii mele a slăbit.

— E doar o bănuială, dar aş zice că aici e o şcoală pentru magicieni – pentru cultiştii care practică artele secrete, aşa le numesc ei. Se zice că au discipoli peste tot – eu unul mă-ndoiesc de asta – şi sunt foarte cruzi. Ai auzit de Soarele Nou, micule Severian? El e omul despre care profeţii spun că va veni şi va alunga gheaţa şi va pune ordine în lume.

— O să-l omoare pe Abaia, a zis băiatul, spre mirarea mea.

— Da, şi asta ar trebui să facă, şi multe altele. Din câte se spune, a mai venit o dată, cu mult timp în urmă. Ştiai?

Băiatul a clătinat din cap.

— Pe vremea aceea, treaba lui a fost să facă pace între omenire şi Increat, şi de aceea a fost numit Conciliatorul. A lăsat în urmă o relicvă vestită, o gemă numită Gheara.

În timp ce spuneam acestea, mâna mi s-a ridicat la ea şi, cu toate că n-am slăbit cureluşele micului sac în care o ţineam, am simţit-o prin pielea subţire. De cum am atins-o, strălucirea aceea nevăzută pe care Decuman o crease în mintea mea a dispărut aproape cu totul. Nu pot să spun de ce, vreme atât de îndelungată, crezusem că gema trebuia scoasă din ascunzişul ei pentru a-şi dovedi puterile. În acea noapte am descoperit că greşisem şi am izbucnit în râs.

Auzindu-mă, Decuman şi-a curmat incantaţia şi a deschis ochii. Micul Severian s-a strâns şi mai mult în mine.

— Nu-ţi mai e teamă?

— Nu, am răspuns eu. Ai văzut că mi-a fost teamă?

A încuviinţat solemn din cap.

— Ce voiam să-ţi spun e că existenţa relicvei cu pricina pare să le fi dat unora ideea că acel Conciliator folosea ghearele drept arme. Uneori m-am îndoit de existenţa lui; dar dacă a trăit vreodată o asemenea persoană, sunt sigur că şi-a folosit armele împotriva lui însuşi. Pricepi ce spun?

Nu prea cred că pricepea, dar el a dat din cap în semn că da.

— Când eram pe potecă, am găsit o amuletă împotriva venirii Soarelui Nou. Oamenii aceia în trei culori, despre care cred că sunt cei care au izbutit în încercarea asta de acum, folosesc gheare de oţel. Cred că vor cu tot dinadinsul să împiedice venirea Soarelui Nou, ca să-i poată lua locul şi poate să-i uzurpe puterile. Dacă...

De afară s-a auzit un ţipăt.

XXII

Poalele muntelui

Hohotul meu de râs întrerupsese concentrarea lui Decuman, chiar dacă numai pentru o clipă. Ţipătul de-afară nu l-a tulburat defel. Plasa lui, din care mare parte se năruise când apucasem Gheara în mână, se înnoda la loc, mai încet dar mai strâns.

Întotdeauna îţi vine să spui că asemenea senzaţii sunt de nedescris, deşi rareori se întâmplă să fie. Aveam senzaţia că atârn gol între doi sori însufleţiţi şi că aceşti sori erau emisferele creierului lui Decuman. Eram scăldat în lumină, dar era strălucirea orbitoare a cuptoarelor, devastatoare şi cumva paralizantă, în lumina aceea, nimic nu merita să mai aibă vreo valoare; iar eu eram infinit de mic şi demn de dispreţ.

Astfel, într-un anumit sens, şi concentrarea mea a rămas neclintită. Îmi dădeam seama, oricât de nedesluşit, că ţipătul ar putea să-mi anunţe ivirea unei împrejurări prielnice. Mult mai târziu decât ar fi trebuit s-o fac, poate după ce douăsprezece răsuflări au trecut prin nările mele, m-am ridicat cu greu în picioare.

Ceva intra pe uşă. Primul meu gând, oricât de absurd ar suna, a fost că era noroi – că o cutremurare zguduise Urth-ul

şi sala avea să fie inundată de mocirla cine ştie cărei mlaştini fetide. Curgea în jurul stâlpilor uşii, orb, încet, şi în acest timp o altă torţă s-a stins. În curând avea să-l atingă pe Decuman, aşa că am strigat să-l avertizez.

Nu ştiu dacă din pricină că l-a atins creatura sau a auzit vocea mea, fapt e că Decuman s-a tras înapoi de spaimă. Iarăşi am fost conştient de ruperea vrăjii, de distrugerea capcanei care mă ţinuse între cei doi sori gemeni. Sorii şi-au luat zborul şi s-au micşorat până au dispărut, iar eu parcă am început să cresc şi să mă răsucesc într-o direcţie care nu era nici în sus, nici în jos, nici la dreapta, nici la stânga, până când m-am pomenit stând întreg în sala încercării, cu micul Severian încleştat de mantia mea.

În clipa aceea, mâna lui Decuman s-a mişcat şi ghearele au scăpărat. Habar n-avusesem că le avea la el. Orice-ar fi fost creatura aceea neagră şi aproape fără formă, marginea ei s-a despicat aşa cum se despică grăsimea sub lovitura biciului. Sângele era tot negru, sau poate verde foarte închis. Sângele lui Decuman era roşu; când creatura s-a scurs peste el, pielea lui a părut să se topească asemenea cerii.

L-am ridicat pe băiat şi i-am spus să se prindă cu braţele de gâtul meu şi să-mi înconjoare talia cu picioarele, apoi am sărit cu toată puterea. Am atins cu vârfurile degetelor o bârnă a tavanului, dar n-am putut să mă prind de ea. Creatura se întorcea, oarbă dar hotărâtă. Poate că-şi urmărea prada după miros, dar mai curând îmi venea să cred că ceea ce-o călăuzea era gândul – astfel se explica de ce i-a fost atât de greu să mă găsească în antecameră, unde, visând, devenisem Thecla, şi atât de uşor în sala de încercare, unde mintea lui Decuman era aţintită asupra minţii mele.

Am sărit din nou, dar de data asta nici măcar n-am atins bârna. Ca să iau una din torţele rămase, trebuia să alerg spre creatură. Ceea ce am şi făcut şi am apucat torţa, dar în clipa în care am scos-o din suport, s-a stins.

Ţinându-mă cu o mână de suport, am sărit a treia oară, ajutându-mi picioarele cu forţa braţului meu; şi m-am prins, în sfârşit, cu mâna stângă de o bârnă netedă, subţire. Bârna s-a îndoit sub greutatea mea, dar am reuşit să mă trag în sus, cu

băiatul în cârcă, până mi-am pus un picior pe suport.

Sub mine, creatura întunecată, fără formă, s-a ridicat, a căzut, s-a ridicat din nou. Încă ţinându-mă de bârnă, am scos-o pe *Terminus Est.* O lovitură a muşcat adânc în carnea nămoloasă, dar abia de-a ieşit tăişul din ea, că rana a părut că se închide şi se lipeşte. Atunci mi-am îndreptat spada asupra acoperişului de frunze – un vicleşug pe care mărturisesc că l-am împrumutat de la Agia. Era gros, făcut din frunzele junglei, legate cu fibre dure; primele două lovituri disperate n-au prea avut efect, dar la a treia, un snop întreg s-a desprins şi a căzut. O parte din el a nimerit în singura torţă rămasă, înăbuşindu-i flacăra, apoi scuipând o limbă de foc. M-am smucit în sus prin deschizătură şi am sărit în noapte.

Sărind aşa orbeşte, cu tăişul ascuţit scos din teacă, e o minune că nu ne-am ucis, pe băiat şi pe mine. Am scăpat şi spada, şi pe băiat când am atins pământul şi am căzut în genunchi. Pălălaia roşie a frunzelor uscate devenea tot mai mare, cu fiecare clipă ce trecea. L-am auzit pe băiat scâncind şi i-am strigat să nu fugă, apoi l-am ridicat în picioare cu o mână, am apucat-o pe *Terminus Est* cu cealaltă şi am rupt-o eu însumi la fugă.

Am alergat toată noaptea prin junglă, fără să ştim încotro. Dar am încercat s-o ţinem tot în susul pantei – nu numai pentru că drumul spre miazănoapte însemna să urcăm, dar şi pentru că ştiam că riscam mai puţin să cădem într-o râpă. Când a venit dimineaţa, încă nu ieşisem din junglă şi ştiam la fel de puţin ca înainte unde ne aflam. L-am luat pe băiat în braţe şi astfel l-am dus, iar el a adormit în braţele mele.

Peste încă un rond, nu mai aveam nici o îndoială – panta urca acum abruptă în faţa noastră şi într-un târziu am ajuns la o perdea de viţe, asemenea celei prin care ne croisem drum cu o zi înainte. Tocmai când mă pregăteam să-l pun pe băiat pe pământ, fără să-l trezesc, ca să pot scoate spada, am văzut lumina zilei revărsându-se printr-o crăpătură, în stânga mea. M-am îndreptat într-acolo, mergând cât puteam eu de repede, aproape alergând; am trecut prin ea şi am ieşit pe un platou stâncos, acoperit cu iarbă aspră şi tufişuri. După alţi

câţiva paşi, am ajuns la un pârâu limpede ce susura curgând peste stânci – fără doar şi poate pârâul în apropierea căruia dormisem cu băiatul în urmă cu două nopţi. Neştiind sau nepăsându-mi dacă acea creatură fără formă mai era pe urmele noastre, m-am întins şi eu pe mal şi am adormit.

Eram într-un labirint, asemănător şi totuşi fără să semene cu întunecatul labirint subteran al magicienilor. În cel de acum, coridoarele erau mai late şi uneori păreau să fie galerii la fel de măreţe ca acelea din Casa Absolută. Unele aveau pe pereţi oglinzi în care mă vedeam cu pelerina mea zdrenţuită şi obrajii supţi, şi, aproape lipită de mine, o vedeam pe Thecla, pe jumătate străvezie, îmbrăcată cu o rochie minunată, lungă până-n pământ. Planete se roteau pe traiectorii oblice, curbate, pe care numai ele le vedeau. Urth cel albastru ducea luna verde ca pe un copil, fără a o atinge. Roşul Verthandi s-a preschimbat în Decuman, cu pielea mâncată, tăvălindu-se în propriul său sânge.

Am fugit şi am căzut, mişcându-mi convulsiv mădularele. Am văzut stele adevărate preţ de-o clipă pe cerul inundat de soare, dar somnul mă atrăgea irezistibil, asemenea gravităţii. Am trecut prin dreptul unui perete de sticlă şi prin el l-am văzut pe băiat fugind înspăimântat, îmbrăcat în vechea şi peticita cămaşă cenuşie pe care o purtasem ca ucenic, fugind de la nivelul patru, aşa mi s-a părut, la Atriumul Timpului. Dorcas şi Jolenta veneau mână-n mână, zâmbindu-şi una alteia, fără să mă vadă. Apoi autohtoni, cu pielea roşie şi picioare crăcănate, cu pene şi bijuterii, dansau în spatele şamanului lor, dansau în ploaie. Ondina înota în văzduh, uriaşă ca un nor, ascunzând soarele.

* * *

M-am trezit. O ploaie molcomă îmi cădea pe faţă. Lângă mine, micul Severian încă dormea. L-am învelit cât am putut de bine cu mantia mea şi l-am dus înapoi, prin crăpătura din perdeaua de viţe. În spatele perdelei, sub copacii cu ramuri groase, ploaia nu reuşea să pătrundă; acolo ne-am întins pe

pământ şi am adormit la loc. De data asta n-am mai visat şi, când m-am trezit, dormisem o zi şi-o noapte, iar lumina palidă a zorilor acoperea lumea. Băiatul se sculase şi hălăduia printre copaci. Mi-a arătat unde era izvorul, m-am spălat şi, pentru prima oară din acea după-amiază în casa de sub stâncă, m-am bărbierit cum am putut mai bine, fără apă caldă. Apoi am regăsit poteca familiară şi am apucat-o din nou spre miazănoapte.

— N-o să ne mai întâlnim cu oamenii în trei culori? m-a întrebat el, iar eu i-am spus să nu se teamă şi să nu fugă – o să am eu grijă de oamenii în trei culori.

Adevărul era că îmi făceam mai multe griji din pricina lui Hethor şi a creaturii pe care o trimisese pe urmele mele. Dacă nu pierise în foc, poate că se îndrepta spre noi; cu toate că îmi păruse a fi o vietate ce se temea de soare, întunericul junglei era însăşi esenţa amurgului.

Un singur bărbat pictat ne-a ieşit în cale, dar nu ca să ni se pună în drum, ci ca să se prosterneze. Mi-a venit să-l ucid, să isprăvesc odată cu toată povestea asta; suntem deprinşi să omorâm şi să mutilăm doar la ordinul unui judecător, dar deprinderea slăbea în mine pe măsură ce mă depărtam tot mai mult de Nessus şi mă apropiam de război şi de munţii sălbatici. Unii mistici spun că vaporii ce se înalţă din bătălii dăunează creierului, chiar şi la depărtare mare dacă-s duşi de vânt; or fi având dreptate. M-am mulţumit să-l ridic pe om de jos şi să-i spun să se dea la o parte.

— Măreţ Mag, a zis el, ce-ai făcut cu întunericul târâtor?

— L-am trimis înapoi în hăul din care l-am tras afară, i-am răspuns eu, fiind aproape sigur că, întrucât nu ne întâlnisem cu acea creatură, Hethor o chemase înapoi, dacă nu cumva murise.

— Cinci dintre noi au transmigrat, a zis omul pictat.

— Înseamnă că puterile voastre sunt mai mari decât am bănuit eu. A omorât sute într-o singură noapte.

N-aveam de unde să ştiu dacă nu cumva, întorcându-i spatele, nu avea să ne atace, dar n-a făcut-o. Poteca pe care mersesem ca prizonier cu două zile înainte arăta părăsită acum. Nici un paznic nu s-a mai ivit să ne aţină calea; câteva

fâşii de pânză roşie fuseseră smulse şi călcate în picioare, dar nu puteam pricepe de ce. Vedeam multe urme de paşi pe potecă, acolo unde înainte nu fusese nici una (sau fuseseră şterse).

— După ce te uiţi? m-a întrebat băiatul.

— După mâzga animalului de care am fugit noaptea trecută, am răspuns aproape în şoaptă, încă nefiind sigur că nu trăgea cineva cu urechea din spatele copacilor.

— Şi o vezi?

Am clătinat din cap în semn că nu.

O vreme, băiatul a mers tăcut. Apoi a spus:

— Severian Mare, de unde a venit?

— Îţi aduci aminte povestea? De undeva din vârful munţilor de dincolo de ţărmurile lui Urth.

— Unde trăia Vânt de Primăvară?

— Nu cred că era acelaşi vârf.

— Şi cum a ajuns aici?

— L-a adus un om rău, am răspuns eu. Şi-acum taci o vreme, micule Severian.

Îl repezisem pe băiat, dar asta numai din pricină că mă tulbura acelaşi gând. Hethor trebuie să fi adus toate animalele astea pe furiş la bordul navei pe care muncea el, asta era limpede; şi când plecase din Nessus după mine, probabil că o fi dus notulii într-un vas mic, sigilat, pe care-l avea asupra sa – oricât erau de cumpliţi, notulii erau la fel de subţiri ca hârtia, după cum bine ştia Jonas.

Dar care era treaba cu spurcăciunea aceea din sala de încercare? Apăruse şi în antecamera din Casa Absolută, după sosirea lui Hethor, dar cum anume? Şi i-o fi urmat pe Hethor şi Agia ca un câine, când s-au îndreptat spre miazănoapte, până în Thrax? Am căutat în amintire cum o văzusem atunci când l-a omorât pe Decuman şi am încercat să-i ghicesc greutatea: trebuie să fi cântărit cât mai mulţi bărbaţi laolaltă, poate cât un destrier. Prin urmare, ar fi fost nevoie de un car mare ca să fie transportată şi ascunsă. Să fi mânat Hethor un asemenea car prin munţii ăştia? Imposibil de crezut. Să fi împărţit grozăvenia aia vâscoasă pe care o văzusem noi un car din ăsta cu salamandra la a cărei distrugere în Thrax

fusesem martor? La fel de imposibil de crezut.

Satul părea pustiu când am ajuns în el. O parte din sala de încercare încă mai era în picioare şi ardea mocnit. În zadar am căutat acolo rămăşiţele trupului lui Decuman, dar am găsit toiagul lui pe jumătate ars. Era gol pe dinăuntru şi atât de neted încât mi-am zis că, odată îndepărtat mânerul, se transforma într-o sarbacană cu care se trăgeau săgeţi otrăvite. Cu siguranţă că ar fi fost folosită astfel dacă m-aş fi dovedit prea rezistent la vraja pe care o ţesea.

Băiatul trebuie să fi înţeles la ce mă gândeam – după expresia de pe chipul meu şi direcţia privirii mele.

— Omul ăla chiar era vrăjitor, nu-i aşa? Aproape că te-a vrăjit şi pe tine.

Am încuviinţat din cap.

— Ai zis că nu-i adevărat.

— În unele privinţe, micule Severian, nu-s cu mult mai înţelept decât tine. N-am crezut că e adevărat. Am văzut atâtea şiretlicuri – uşa secretă în încăperea subterană unde m-au ţinut şi felul în care te-au făcut să apari de sub roba omului ăluia. Dar peste tot sunt lucruri întunecate şi presupun că aceia care se chinuie să le găsească până la urmă descoperă câteva fără voia lor. Şi-atunci devin, aşa cum ai spus tu, magicieni adevăraţi.

— Dacă se pricep la magia adevărată, ar putea să spună tuturor ce să facă.

Am clătinat din cap, fără să răspund nimic, însă de atunci mă tot gândesc la asta. Aş zice că sunt două obiecţii la această idee a băiatului, care, dacă ar fi exprimată într-o formă mai matură, ar suna mult mai convingătoare.

Prima e că prea puţine cunoştinţe sunt transmise de la o generaţie la alta de către magicieni. Eu mă formasem în ceea ce s-ar putea numi fundamentul ştiinţelor aplicate; şi de aici ştiu că progresul ştiinţei ţine mult mai puţin decât se crede de obicei de consideraţii teoretice sau de investigaţie sistematică, ci mai curând de transmiterea informaţiilor solide, obţinute prin noroc sau intuiţie, de la un grup de oameni la cei care vin după ei. Natura celor care caută cu orice preţ cunoştinţe oculte este să le caute chiar şi în moarte şi să le

transmită disimulat şi învăluite în minciuni gratuite, încât nu mai au nici o valoare. Uneori, auzim că unii dintre ei îi învaţă de bine pe cei dragi, sau pe copiii lor; dar e în firea acestui soi de oameni ca rareori să iubească sau să aibă copii, iar dacă totuşi au, arta lor slăbeşte în putere.

A doua e că însăşi existenţa unor asemenea puteri e dovada unei forţe contrare. Puterile din prima categorie sunt numite întunecate, cu toate că se pot folosi de o lumină ucigaşă, aşa cum a făcut Decuman; iar pe cele din a doua categorie le numim luminoase, cu toate că îmi vine să cred că uneori se folosesc de întuneric, aşa cum un om, chiar dacă e bun, tot trage perdelele patului ca să doarmă. Dar nu greşim când vorbim despre întuneric şi lumină, pentru că e limpede că una o presupune pe cealaltă. Povestea pe care i-am citit-o micului Severian spunea că universul nu e nimic altceva decât un cuvânt lung al Increatului. Prin urmare, noi suntem silabele acelui cuvânt. Dar rostirea oricărui cuvânt este inutilă dacă nu există şi alte cuvinte, cuvinte care nu sunt rostite. Dacă o fiară scoate un singur urlet, urletul acela nu are nici un înţeles; până şi vântul are o mulţime de voci, iar cei care stau la adăpost îl aud şi ştiu dacă vremea e furtunoasă ori blândă. Puterile pe care le numim întunecate îmi par a fi acele cuvinte pe care Increatul – dacă Increatul există cu adevărat – nu le-a rostit; sunt cuvinte ce trebuie păstrate într-o cvasiexistenţă, dacă este ca celălalt cuvânt, cel rostit, să iasă în evidenţă. Ce nu se spune poate fi important – dar ce se spune este mult mai important. Astfel, faptul că eu aveam cunoştinţă de existenţa Ghearei a fost aproape îndeajuns să mă împotrivesc vrăjii lui Decuman.

Şi dacă cei care caută lucruri întunecate le găsesc, de ce nu le-ar găsi pe cele luminoase cei care le caută pe acestea? Şi nu sunt cei din urmă mai nimeriţi să-şi transmită mai departe înţelepciunea? Pelerinele, bunăoară, au păzit Gheara, de la o generaţie la alta; gândindu-mă la asta, am fost şi mai hotărât decât înainte să le găsesc şi să le-o dau înapoi; căci, dacă nu ştiusem asta înainte, noaptea în care a apărut alzaboul m-a făcut să înţeleg că eram numai carne şi că voi muri şi eu, poate chiar foarte curând.

Deoarece muntele de care ne apropiasem se afla la nord şi astfel îşi arunca umbra asupra şeii acoperite de junglă, în partea aceea nu creşteau perdele de viţe. Verdele palid al frunzelor era şi mai palid, iar numărul copacilor morţi era mai mare, cu toate că aici copacii erau mai puţin înalţi. Baldachinul frunzelor, pe sub care mersesem toată ziua, s-a spart şi după alţi o sută de paşi s-a spart din nou şi în curând a dispărut cu totul.

Atunci muntele s-a înălţat în faţa noastră, prea aproape de noi să-l distingem ca fiind chipul unui om. Imense povârnişuri cutate coborau dintr-un troian de nori; ştiam că nu sunt decât faldurile sculptate ale straielor sale. Cine ştie de câte ori s-o fi sculat din somnul său şi le-o fi îmbrăcat, poate fără să-i treacă prin minte că vor fi păstrate aici pentru toate veacurile, atât de uriaşe că aproape nu puteau fi văzute de neamul omenesc.

XXIII

Oraşul blestemat

A doua zi pe la prânz, am dat din nou peste apă, singura pe care aveam s-o bem pe muntele acela. Nu ne mai rămăseseră decât câteva fâşii din carnea uscată pe care mi-o lăsase Casdoe. Le-am împărţit cu băiatul şi am băut din izvor, care era doar un firicel, cât degetul mare de la mână. Ceea ce mi se părea ciudat, după ce văzusem atâta zăpadă pe creştetul şi umerii muntelui; mai târziu, aveam să descopăr că povârnişurile aflate mai jos de învelişul alb, unde zăpada s-ar fi putut topi odată cu venirea verii, erau măturate de vânturi. În schimb, pe înălţimi, mormanele albe puteau dăinui şi secole întregi.

Păturile noastre erau umede de rouă, aşa că le-am întins pe pietre, să se zvânte. Chiar şi fără soare, rafalele uscate ale vântului montan le-au zvântat în mai puţin de-un rond. Ştiam că ne vom petrece noaptea sus pe coasta muntelui, cam aşa cum îmi petrecusem prima noapte după ce fugisem din Thrax. Ceea ce nu a reuşit totuşi să mă descurajeze. Şi asta nu numai pentru că scăpăm de primejdiile ce ne ameninţaseră în junglă, ci şi pentru că lăsam în urmă ceva scârnav. Simţeam că fusesem pângărit şi că aerul rece al muntelui mă va

curăţa. O vreme, sentimentul m-a stăpânit fără să încerc să-l înţeleg; apoi, când am început să urcăm cu adevărat, mi-am dat seama că ceea ce mă tulbura era amintirea minciunilor pe care le spusesem magicienilor, prefăcându-mă, ca şi ei de altfel, că stăpâneam puteri colosale şi cunoşteam taine extraordinare. Minciunile fuseseră îndreptăţite – mă ajutaseră să-mi salvez viaţa şi s-o salvez şi pe a micului Severian. Cu toate acestea, parcă îmi pierdusem din bărbăţie din pricină că mă folosisem de ele. Maestrul Gurloes, pe care ajunsesem să-l urăsc încă înainte să părăsesc ghilda, minţise adesea; şi acum nu eram sigur dacă îl urasem pentru că minţea, sau uram să mint din pricină că el minţea.

Şi totuşi, Maestrul Gurloes fusese la fel de îndreptăţit ca şi mine, poate chiar mai mult decât mine. Minţise ca să păstreze ghilda şi să-i sporească averea, exagerând ori de câte ori le vorbea slujbaşilor statului şi dregătorilor despre munca noastră şi, când era nevoie, trecând sub tăcere greşelile noastre. Făcând aceasta, el, mai-marele de facto al ghildei, îşi apăra propria poziţie, de bună seamă; dar o apăra şi pe a mea, şi pe a lui Drotte, a lui Roche, a lui Eata şi pe a tuturor celorlalţi ucenici şi calfe care aveau s-o moştenească la un moment dat. Dacă ar fi fost omul simplu, brutal, aşa cum dorea să-l vadă oamenii, aş fi fost sigur acum că nesinceritatea sa îi servise doar lui. Dar ştiam că nu era aşa; poate că ani întregi se văzuse pe sine aşa cum mă vedeam eu acum.

Cu toate acestea, nu eram sigur că ceea ce făcusem fusese pentru a-l salva pe micul Severian. Când el fugise şi eu îmi predasem spada, poate că ar fi fost mai bine pentru el dacă m-aş fi luptat – doar eu profitasem atunci, pe loc, de capitularea mea docilă, pentru că, dacă aş fi luptat, aş fi putut fi omorât. Iar mai târziu, după ce scăpasem, mă întorsesem de bună seamă şi pentru *Terminus Est*, nu numai pentru băiat; mă întorsesem după ea şi în mina oamenilor-maimuţă, când băiatul nu era cu mine; fără ea, aş fi devenit un simplu vagabond.

Un rond mai târziu după ce nutrisem asemenea gânduri, mă căţăram pe-un perete de stâncă, ducând în spinare şi pe

băiat, şi spada, şi la fel de nesigur ca şi înainte de care din ei îmi păsa mai mult. Din fericire, eram în puteri, urcuşul nu era din cele grele, iar când am ajuns sus, am dat peste un drum străvechi.

Umblasem prin multe locuri ciudate, însă niciodată sentimentul că la mijloc e ceva nefiresc n-a fost mai puternic. În stânga noastră, la mai puţin de douăzeci de paşi, drumul acesta lat se termina, din pricina unei alunecări de stânci care-l rupseseră. În faţa noastră se întindea neted, ca în ziua în care fusese isprăvit, o panglică de piatră neagră ce şerpuia în sus, spre imensa siluetă al cărei chip se pierdea deasupra norilor.

Băiatul m-a prins de mână când l-am pus jos.

— Mama zicea că nu putem merge pe drumuri, din pricina soldaţilor.

— Mama ta avea dreptate, i-am spus eu. Dar ea voia să coboare în vale, unde sunt soldaţii. Fără îndoială că şi pe drumul ăsta au fost soldaţi cândva, dar au murit cu mult înainte să fi fost sădit cel mai mare copac din jungla de acolo de jos.

Băiatului îi era frig, aşa că i-am dat una din pături şi l-am învăţat cum să se învelească în ea ca să-i stea ca o pelerină. Dacă ne-ar fi văzut cineva, am fi apărut ca o siluetă mică, cenuşie, urmată de o umbră disproporţionat de lungă.

Am intrat în ceaţă, ceea ce mi s-a părut ciudat, aflându-ne atât de sus. Abia după ce am urcat deasupra ei şi m-am uitat în jos, la suprafaţa ei luminată de soare, mi-am dat seama că fusese unul dintre norii pe care-i văzusem departe în zare atunci când îi privisem din şa.

Cu toate acestea, acea şa acoperită de junglă, care acum era departe sub noi, se afla ea însăşi la mii de cubiţi mai sus de Nessus şi de valea râului Gyoll. Şi mi-am zis că ajunsesem foarte departe, dacă jungla putea creşte la asemenea altitudini – aproape de mijlocul lumii, unde era mereu vară şi unde clima se schimba numai din cauza înălţimii. Dacă m-aş fi îndreptat spre apus, lăsând în urmă munţii, atunci – din ceea ce aflasem de la Maestrul Palaemon – m-aş fi pomenit într-o

junglă atât de pestilenţială încât cea pe care o părăsisem ar fi părut un paradis, o junglă de coastă cu o căldură aburindă şi miriade de insecte fojgăitoare; dar chiar şi acolo aş fi văzut însemnele morţii, căci, cu toate că şi jungla aceea se bucura de soare în aceeaşi măsură ca orice alt loc de pe Urth, puterea astrului era mai mică decât în vremurile trecute şi, întocmai cum gheaţa înainta la miazăzi iar vegetaţia din regiunile temperate se retrăgea din faţa ei, tot aşa copacii şi alte plante de la tropice mureau pentru a face loc nou-veniţilor.

Cât privisem în jos la nor, băiatul mersese înainte. Deodată s-a oprit şi s-a uitat peste umăr la mine, cu ochi strălucitori.

— Cine-a făcut drumul ăsta? a strigat el.

— Oamenii care au sculptat muntele. Trebuie să fi avut energii colosale sub comanda lor şi maşini mult mai puternice decât oricare dintre cele pe care le ştim noi. Dar tot ar fi trebuit să ducă sfărâmăturile de-aici într-un fel sau altul. O mie de care şi vagoane trebuie să fi trecut odată pe-aici.

Deşi nu eram chiar convins că aşa se întâmplase, pentru că roţile de metal ale unor asemenea vehicule zgârie până şi cea mai tare piatră de pavaj din Thrax şi Nessus, pe când acest drum era la fel de neted ca o alee pentru procesiuni. Pe-aici n-au trecut decât soarele şi vântul, mi-am spus eu.

— Severian Mare, uite! Vezi mâna?

Băiatul arăta spre un pinten al muntelui, mult deasupra noastră. Mi-am întins gâtul ca să văd mai bine, dar la început n-am zărit nimic din ce nu văzusem şi înainte: un promontoriu lung de stâncă cenuşie neospitalieră. Apoi lumina soarelui a scăpărat pe ceva aflat la capătul stâncii. Sclipire de aur, n-aveam nici o îndoială; şi tot atunci am văzut că aurul acela era un inel, iar sub inel am văzut degetul mare întinzându-se înţepenit în piatră de-a lungul stâncii, un deget lung de vreo sută de paşi, iar celelalte degete, coame deasupra lui.

N-aveam bani şi ştiam ce importanţi ar putea fi banii când o să fim obligaţi să păşim din nou pe pământuri locuite – ceea ce urma să se întâmple până la urmă. Dacă încă mai eram căutat, aurul ar fi putut să-i convingă pe urmăritori să caute în

altă parte. Aurul ar fi putut să-i cumpere micului Severian un loc de ucenic într-o ghildă onorabilă, căci era limpede că nu mă poate însoţi mai departe în călătorie. Dar mai curând inelul ăla mare era doar o foiţă de aur ce poleia piatra; chiar şi aşa, dacă foiţa putea fi desprinsă şi făcută sul, se aduna ceva aur, nu glumă. Fără voia mea, m-am pomenit întrebându-mă dacă o simplă foiţă de aur ar fi rezistat atâtea secole. Nu s-ar fi desprins singură şi n-ar fi căzut cu mult timp în urmă? Iar dacă inelul era din aur masiv, era o adevărată avere; dar nici toate averile de pe Urth strânse la un loc n-ar fi putut răscumpăra această statuie măreaţă, şi-mi puteam închipui că acela care ceruse să fie făcută avea el însuşi o avere necuprinsă. Poate că inelul nu era de aur masiv chiar până la degetul de dedesubt, dar tot trebuia să aibă o oarecare grosime.

Astfel cumpăneam în timp ce urcam din greu. Cu picioarele mele lungi, o luam mereu înaintea băiatului, al cărui pas era mult mai mic. Uneori, drumul era atât de pieptiş, încât nu puteam crede că îl străbătuseră vreodată vehicule încărcate cu piatră. De două ori am trecut peste fisuri, iar una era atât de lată, că mai întâi a trebuit să-l arunc pe băiat până pe partea cealaltă şi abia după aceea am sărit şi eu. Speram să dăm peste un izvor înainte să facem popas; dar n-am găsit nici măcar un firicel, iar când s-a înnoptat, n-am avut alt adăpost decât o crăpătură în stâncă, unde ne-am ghemuit înveliţi în pături şi în mantia mea, şi cu chiu, cu vai am adormit.

Ne-am trezit dimineaţa însetaţi. Ploile aveau să vină abia în toamnă, şi totuşi i-am spus băiatului că în acea zi s-ar putea să plouă, şi uite-aşa am pornit la drum binedispuşi. Băiatul mi-a zis că dacă ţii o piatră în gură, setea se mai domoleşte. Era o şmecherie de-a muntenilor, pe care n-o ştiam. Vântul sufla mai rece decât până atunci; am început să simt cum se subţiază aerul. Din loc în loc, drumul cotea şi ne ducea până într-un punct unde ne puteam bucura de câteva raze de soare.

Dar, tot şerpuind, drumul se îndepărta din ce în ce mai

mult de inel, până când, într-un târziu, în jurul nostru nu mai era decât umbră, inelul nu se mai zărea, şi ne-am trezit că ajunsesem undeva lângă genunchii statuii aflate în poziţie şezândă. Un ultim urcuş pieptiş, atât de pieptiş că mi-aş fi dorit să fi fost săpate nişte trepte acolo. Iar apoi, în faţa noastră, parcă plutind în văzduhul limpede, câteva fleşe subţiri.

— Thrax! a strigat băiatul, fericit peste poate, ceea ce mi-a dat de înţeles că mama lui i-o fi povestit despre oraş şi i-o fi promis, când plecaseră împreună cu bătrânul din casa în care el se născuse, că-l va duce acolo.

— Nu, am zis eu. Nu e Thrax. Seamănă mai degrabă cu citadela mea – Turnul Matachin, şi turnul vrăjitoarelor, şi Turnul Ursului, şi Bastionul Clopotului.

Băiatul m-a privit cu ochii mari.

— Nu, bineînţeles că nu e nici Citadela. Dar eu am fost în Thrax, iar Thrax e un oraş făcut din piatră. Turnurile astea sunt din metal, aşa cum erau şi ale noastre.

— Au ochi, a zis micul Severian.

Într-adevăr, aşa era. Întâi am crezut că-mi joacă feste imaginaţia, mai ales că nu toate turnurile aveau ochi. Apoi mi-am dat seama că unii nu erau îndreptaţi spre noi, iar turnurile nu aveau doar ochi, ci şi umeri, şi braţe; că erau, în fapt, reprezentările metalice ale catafracţilor, războinicii îmbrăcaţi în armură din cap până-n picioare.

— Nu e un oraş adevărat, i-am spus băiatului. Ce-am găsit noi aici sunt străjerii Autocratului, aşteaptă în poala lui să-i distrugă pe aceia care i-ar face lui rău.

— Nouă or să ne facă ceva?

— Te-nspăimântă gândul, nu-i aşa? Ca pe şoareci ne-ar putea zdrobi sub călcătura lor. Dar sunt sigur că n-or s-o facă. Sunt doar statui, străjeri spirituali lăsaţi aici întru aducere aminte a puterilor lui.

— Şi sunt şi case mari, a zis băiatul.

Avea dreptate. Clădirile abia de le-ajungeau imenselor figuri de metal până la mijloc şi de aceea nu le văzusem din prima clipă. Şi iarăşi mi-am amintit de Citadelă, unde construcţiile ce nu sfidează stelele se pierd printre turnuri. O fi

fost din pricina aerului subţire, dar deodată mi s-a năzărit că oamenii aceia de metal se înalţă încet, apoi tot mai iute, şi-şi ridică braţele spre cer şi se cufundă în el, aşa cum ne cufundam noi odată în apele întunecate ale rezervorului luminat de torţe.

Poate că cizmele mele scrâşniseră pe stânca măturată de vânturi, dar nu-mi amintesc să fi auzit un asemenea sunet. S-o fi pierdut în imensitatea creştetului aceluia de munte, fapt e că ne-am apropiat de siluetele verticale la fel de neauziţi ca şi când am fi păşit pe muşchi. Umbrele noastre, care ni se întinseseră în urmă şi apoi în stânga atunci când zărisem prima oară coloşii de metal, se micşoraseră cât nişte băltoace în jurul picioarelor; iar acum vedeam ochii fiecărei statui. Mi-am spus că de bună seamă pe unii îi scăpasem pur şi simplu din vedere, cu toate că luceau în soare.

Şi am ajuns şi la o potecă ce şerpuia printre coloşi, şi printre casele care-i înconjurau. Mă aşteptasem la nişte clădiri căzute în ruină, asemenea celor din uitatul oraş al lui Apu-Punchau. E drept că erau închise, misterioase, tăcute; dar parcă fuseseră construite numai cu câţiva ani în urmă. Acoperişurile nu se prăbuşiseră înăuntru; viţele nu clintiseră din loc pietrele cenuşii, pătrate ale zidurilor lor. N-aveau ferestre, arhitectura lor nu te ducea cu gândul la temple, fortăreţe, morminte sau orice altă structură cunoscută de mine. N-aveau nici un ornament şi le lipsea graţia; cu toate acestea, fuseseră construite cu măiestrie, iar formele diferite păreau să sugereze că fiecare avea un rost anume. Siluetele lucitoare se înălţau printre ele nu ca nişte statui, ci ca şi când fuseseră oprite în loc de un vânt neaşteptat, îngheţat.

Am ales o clădire şi i-am spus băiatului că vom intra în ea chiar dacă trebuie să forţăm uşa, iar dacă eram norocoşi, găseam apă şi poate şi ceva de-ale gurii. Zadarnică lăudăroşenia mea. Uşile erau la fel de solide ca şi pereţii, acoperişul la fel de trainic precum temelia. Nici dacă aş fi avut un topor, nu cred că aş fi izbutit să-mi sparg drum înăuntru, iar pe *Terminus Est* nu îndrăzneam s-o folosesc la tăiat. Tot izbind şi căutând vreun punct mai şubred, am pierdut câteva ronduri. Nici a doua şi nici a treia casă nu s-au dovedit mai primitoare.

— Uite colo o casă rotundă, a zis băiatul la un moment dat. Mă duc să mă uit şi vin să-ţi spun.

Eram sigur că în locul acela părăsit nu i se putea întâmpla nimic rău, aşa că i-am zis să se ducă.

S-a întors iute.

— Uşa e deschisă!

XXIV

Cadavrul

Nu pricepusem care era rostul celorlalte clădiri. Dar nici rostul acesteia nu-l descifram – era circulară, acoperită cu o cupolă. Pereţii îi erau de metal – nu metalul întunecat, lucios, al turnurilor din Citadela noastră, ci un aliaj deschis la culoare, asemenea argintului lustruit.

Clădirea aceasta scânteietoare se găsea pe un piedestal în trepte, ceea ce m-a mirat, atâta vreme cât impozantele statui ale catafracţilor în armurile lor străvechi stăteau de-a dreptul în stradă. Avea cinci uşi de jur împrejur (îi dădusem ocol înainte de a intra), toate deschise. M-am uitat bine la ele şi la podeaua din dreptul pragului, încercând să-mi dau seama dacă stăteau deschise de ani întregi; praf nu prea era la acea înălţime, încât n-am putut să mă dumiresc. După ce-am isprăvit inspecţia, i-am spus băiatului să mă lase să intru eu primul, şi am păşit înăuntru.

Nu s-a întâmplat nimic. Nici după ce băiatul m-a urmat, uşa nu s-a închis, nici un duşman nu s-a aruncat asupra noastră, nici o energie nu a colorat aerul, iar podeaua a rămas ţeapănă sub picioarele noastre. Cu toate acestea, trăiam senzaţia că intrasem într-un fel de capcană: că afară,

pe munte, fusesem liberi, chiar dacă lihniţi de foame şi arşi de sete, iar aici nu mai eram liberi. Cred că aş fi rupt-o la fugă dacă nu era băiatul cu mine. Dar aşa, n-am vrut să par superstiţios ori înspăimântat, în plus mă simţeam dator să încerc să găsesc mâncare şi apă.

Se găseau tot felul de instalaţii în clădirea aceea, pe care nu ştiu să le numesc. Nu erau mobilă sau lăzi, nici maşinării aşa cum înţeleg eu cuvântul acesta. Majoritatea aveau forme ciudate; am văzut câteva care păreau să aibă nişe în care se putea şedea, cu toate că locul arăta foarte strâmt, iar cine s-ar fi aşezat acolo ar fi avut în faţă o parte a instalaţiei respective, în loc să-şi vadă însoţitorii. Altele aveau nişte alcovuri în care poate că odată dormise cineva.

Instalaţiile acestea se înşirau de-a lungul unor coridoare largi, care duceau spre mijlocul structurii, drepte precum spiţele unei roţi. Privind în josul celui în dreptul căruia intrasem, am întrezărit, ca prin ceaţă, un obiect roşu, iar pe el, mult mai mic, un altul maro. La început nu le-am acordat prea multă atenţie, dar după ce m-am convins că instalaţiile pe care tocmai le-am descris nu aveau nici o valoare şi nu ne puneau viaţa în primejdie, l-am dus pe băiat într-acolo.

* * *

Obiectul roşu era un fel de pat foarte sofisticat, cu nişte curele ce împiedicau prizonierul să se ridice. În jur se aflau mecanisme al căror rost părea să fie acela de hrănire şi eliminare. Patul stătea pe o platformă, iar pe el se afla ceea ce mai rămăsese din trupul unui bărbat cu două capete. Aerul subţiat, uscat al muntelui îl deshidratase de mult – poate că lucrul acesta se întâmplase cu un an în urmă, sau poate cu o mie, aşa cum nu puteai spune când fuseseră construite casele. Fusese un bărbat mai înalt decât mine, un exultant poate, şi foarte musculos. Acum, eram sigur că aş fi reuşit să-i smulg braţul din umăr dintr-o mişcare. Nu-l acoperea nici o legătură în jurul şalelor ori vreun alt veşmânt, şi cu toate că noi suntem obişnuiţi cu schimbări bruşte în dimensiunea organelor de procreaţie, era ciudat să le văd pe acestea atât

de smochinite. Pe capete îi mai rămăseseră fire de păr şi mi s-a părut că părul de pe capul drept fusese negru, iar cel de pe stângul, gălbior. Ambele perechi de ochi erau închise, gurile deschise, lăsând la vedere câţiva dinţi. Curelele care bănuiam că ar fi trebuit să lege creatura asta de pat nu erau încătărămate.

Dar în momentele acelea mă interesa mai mult mecanismul care-o hrănise cândva. Mi-am zis că maşinăriile străvechi se dovedeau adesea uimitor de trainice, şi cu toate că fusese de mult abandonat, mecanismul de-aici nici că ar fi putut avea condiţii de păstrare mai bune; am rotit fiecare disc pe care l-am găsit, am mişcat fiecare manetă, în încercarea de a obţine din el ceva de mâncare. Băiatul mă urmărea atent şi, după ce am mişcat ba una, ba alta dintre piesele maşinăriei, m-a întrebat dacă vom muri de foame.

— Nu, i-am răspuns eu. Putem rezista fără hrană mult mai mult decât crezi. Mai mare nevoie e să găsim ceva de băut, dar dacă nu găsim nimic aici, cu siguranţă vom da de zăpadă mai sus pe munte.

— Cum a murit?

Nu ştiu de ce încă nu atinsesem leşul. Băiatul însă şi-a trecut degetele plinuţe pe un braţ uscat ca iasca.

— Oamenii mor. De mirare e că un monstru ca ăsta a trăit. Cele mai multe asemenea creaturi mor la naştere.

— Crezi că ceilalţi l-au părăsit aici când au plecat? m-a întrebat băiatul.

— Adică l-au lăsat viu, asta vrei să ştii? Poate. Nu şi-ar fi avut locul în ţinuturile din vale. Sau n-o fi vrut el să plece. Mă gândesc că-l legau de patul ăsta când nu se purta bine. O fi fost nebun, o fi făcut crize de furie violentă. Şi dacă aşa o fi fost, probabil că şi-a petrecut ultimele zile hălăduind pe munte şi întorcându-se aici ca să bea şi să mănânce, iar când s-au terminat hrana şi apa de care depindea viaţa lui, a murit.

— Înseamnă că aici nu e apă, a tras băiatul concluzia.

— Aşa e. Dar nu ştim dacă într-adevăr aşa s-a întâmplat. O fi murit din alte pricini, înainte să i se fi terminat proviziile. Pe lângă asta, ceea ce-am zis mai înainte ar însemna că omul ăsta a fost un fel de animal de companie sau o mascotă

pentru cei care au sculptat muntele. E un loc prea sofisticat ca să ţii aici un animal de companie. Mă rog, nu cred că o să pot da din nou drumul maşinăriei ăsteia.

— Cred că trebuie să coborâm, a declarat băiatul când părăseam clădirea circulară.

M-am întors să mă uit în urmă, gândindu-mă cât de prosteşti îmi fuseseră temerile. Uşile au rămas deschise; nimic nu se clintise, nimic nu se schimbase. Dacă fusese cândva o capcană, nu puteam să cred decât că era una care ruginise aşa, deschisă, cu secole în urmă.

— Şi eu zic la fel, am spus. Dar ziua e pe sfârşite – uită-te ce lungi ni-s umbrele. Şi n-aş vrea să ne prindă noaptea în timp ce coborâm pe partea cealaltă, aşa că vreau să văd dacă pot ajunge la inelul pe care l-am văzut azi-dimineaţă. Te pomeneşti că o să găsim şi apă, şi aur. La noapte o să dormim în casa rotundă, să nu ne bată vântul, iar mâine, la prima geană a luminii, începem să coborâm versantul nordic.

Băiatul a dat din cap în semn că a înţeles şi nu s-a împotrivit să mă însoţească în căutarea potecii care ducea la inel. Trebuia să fie undeva pe braţul sudic, prin urmare ne întorceam oarecum pe coasta pe care urcasem, cu toate că la grupul de catafracţi sculptaţi şi la clădiri ajunsesem dinspre sud-est. Mă temusem că urcuşul spre braţ va fi anevoios; în loc de asta, exact la poalele peretelui imens care era pieptul şi braţul colosului, am găsit ceea ce-mi dorisem cu mult mai devreme: o scară îngustă. Sute şi sute de trepte se înşiruiau în faţa noastră, încât urcuşul nu era cu mult mai uşor, iar pe băiat l-am dus în cârcă mai tot drumul.

Braţul era făcut din piatră netedă, dar era foarte lat, prin urmare nu era pericol ca băiatul să cadă în hău, atâta vreme cât urcam pe mijloc. I-am spus să mă ţină de mână şi astfel am mers mai departe cu pas nerăbdător şi cu mantia fluturându-mi în vânt.

În stânga noastră se afla urcuşul pe care-l începusem cu o zi înainte; mai jos era şaua dintre munţi, verde sub acoperământul junglei. Încă şi mai departe, înceţoşat din pricina depărtării, se înălţa muntele unde Becan şi Casdoe îşi zidiseră casa. În timp ce mergeam, am încercat să zăresc sau să

disting măcar zona în care se afla şi, în cele din urmă, am descoperit ceea ce mi s-a părut a fi peretele stâncii de pe care coborâsem ca să ajung la casă, o pată mică de culoare pe coasta acelui munte mai puţin înalt, în mijlocul căreia scapără cascada, ca un fir de praf irizat.

De cum am desluşit-o, m-am oprit şi m-am întors să mă uit în sus, la vârful pe al cărui povârniş urcam. Acum îi vedeam chipul şi mitra de gheaţă, iar sub el umărul stâng, pe care o mie de cavalerişti ar fi avut loc de instrucţie sub comanda chiliarhului lor.

Băiatul, care o luase înainte, striga ceva ce nu înţelegeam şi arăta în jos, spre clădirile şi siluetele verticale ale străjerilor de metal. Mi-a trebuit o clipă să pricep ce voia să-mi spună – feţele statuilor erau răsucite pe trei sferturi spre noi, aşa cum fuseseră răsucite pe trei sferturi spre noi şi în acea dimineaţă. Capetele lor se mişcaseră. Şi pentru prima oară am urmărit direcţia ochilor lor – şi am descoperit că priveau spre soare.

Am dat din cap şi am strigat:

— Văd şi eu!

Ne găseam pe încheietura mâinii, micul platou al palmei se întindea în faţa noastră, mai lat şi mai sigur decât braţul. Am înaintat cu pas vioi şi băiatul a luat-o la fugă înaintea mea. Inelul se găsea pe al doilea deget, un deget mai gros decât trunchiul celui mai uriaş copac. Micul Severian s-a căţărat una-două pe el, ţinându-şi fără greutate echilibrul pe culme, şi l-am văzut întinzându-şi mâinile ca să atingă inelul.

A urmat o scăpărare luminoasă – puternică, dar nu orbitoare în razele soarelui de după-amiază; pentru că avea o tentă violetă, mai degrabă a părut ca o întunecime.

Când s-a stins, băiatul a rămas negru şi mistuit. Cred că a mai trăit o clipă; capul i-a ţâşnit pe spate, braţele i s-au desfăcut larg. Un nor mic de fum, spulberat imediat de vânt. Trupul a căzut, mădularele chircindu-i-se precum picioarele unei insecte moarte, şi s-a rostogolit până a pierit din vedere, prăbuşindu-se în crăpătura dintre al doilea şi al treilea deget.

Eu, care văzusem atâtea arderi cu fierul roşu şi abacinări, şi folosisem eu însumi fierul (printre miriadele de lucruri pe care mi le amintesc în amănunt este carnea de pe obrajii

Morwennei umplându-se de băşici), abia am reuşit să mă clintesc şi să mă duc să mă uit la el.

Era plin de oase acolo, în spaţiul acela îngust dintre degete, dar erau oase vechi care mi s-au sfărâmat sub picioare când am sărit înăuntru, aşa cum se sfărâmau oasele împrăştiate pe potecile necropolei noastre. Nu m-am ostenit să le cercetez. Am scos Gheara. Când m-am blestemat că nu o folosisem când trupul Theclei fusese adus la banchetul lui Vodalus, Jonas îmi spusese să nu fiu neghiob, pentru că, orice puteri ar avea Gheara, nu ar fi putut întoarce viaţa în carne arsă.

Şi n-am putut să nu mă gândesc că, dacă acum acţiona şi mi-l dădea înapoi pe micul Severian, oricât aş fi fost de bucuros, l-aş duce într-un loc sigur şi mi-aş spinteca gâtul cu *Terminus Est*. Pentru că, dacă Gheara ar face asta, înseamnă că ar fi readus-o la viaţă şi pe Thecla dacă aş fi folosit-o; iar Thecla era parte din mine, moartă pentru totdeauna.

Preţ de o clipă, mi-a părut a luci, o umbră luminoasă, sau aurie; apoi leşul băiatului s-a prefăcut în cenuşă neagră care a tremurat în văzduhul neliniştit.

M-am ridicat, am vârât Gheara la loc şi am pornit-o înapoi, dându-mi ghes întrebarea cât de greu îmi va fi să părăsesc locul acela îngust şi să mă întorc pe spatele palmei. (Până la urmă am fost nevoit s-o sprijin pe *Terminus Est în* vârful tăişului şi să-mi pun un picior pe un braţ al gardei ca să ies de acolo, apoi m-am târât cu capul în jos până am reuşit să-i prind măciulia şi s-o trag după mine.) Nu amintirile mi-erau nebuloase, ci mintea, pentru o vreme, şi-n această nebuloasă băiatul se contopea cu celălalt băiat, Jader, care trăia cu sora lui muribundă în cocioaba de pe stânca din Thrax. Pe cel care ajunsese să însemne atât de mult pentru mine nu l-am putut salva; pe celălalt, care însemnase prea puţin, îl tămăduisem. Într-un anumit sens, aveam impresia că amândoi erau unul şi acelaşi băiat. Era, fără îndoială, doar o reacţie de apărare a minţii mele, un adăpost pe care şi-l căuta împotriva nebuniei; dar totodată mi se părea că, atâta vreme cât Jader trăia, băiatul pe care mama lui îl numise Severian nu putea pieri cu adevărat.

Mă gândisem să mă opresc pe mână şi să privesc înapoi; dar n-am putut – adevărul e că mă temeam să nu mă apropii de margine şi să mă arunc în gol. Şi nu m-am oprit până n-am ajuns la scara îngustă ale cărei sute de trepte duceau în jos, până la poala largă a muntelui. Apoi m-am aşezat şi am găsit încă o dată pata de culoare care era stânca sub care se găsise casa lui Casdoe. Mi-am amintit de lătratul câinelui cafeniu când ieşisem din pădure şi mă îndreptasem spre el. Fusese laş câinele ăla când venise alzaboul, dar murise cu colţii înfipţi în carnea sfâşiată a unui zoantrop, pe când eu, la fel de laş, ezitasem. Mi-am amintit de chipul drăgălaş şi obosit al lui Casdoe, de băiatul care se iţise din spatele fustei ei, de felul în care bătrânul şezuse cu picioarele încrucişate, cu spatele la foc, vorbind despre Fechin. Cu toţii erau morţi acum. Severa şi Becan, pe care nu-i văzusem niciodată; bătrânul, câinele, Casdoe, acum micul Severian, chiar şi Fechin, morţi cu toţii, toţi pierduţi în negurile ce ne întunecă zilele. Timpul însuşi e un lucru – aşa-l văd eu – care stă solid, ca un gard de uluci de fier, cu şirul său nesfârşit de ani; iar noi curgem pe lângă el, asemenea râului Gyoll, pe drumul nostru spre marea din care ne vom întoarce doar sub formă de ploaie.

Atunci, pe braţul uriaşei statui, am cunoscut ambiţia de a cuceri timpul, şi pe lângă această ambiţie aleanul după sorii îndepărtaţi este doar pofta unei căpetenii mărunte, împopoţonate cu pene, de a supune alte triburi.

Am şezut acolo pană când soarele a fost ascuns aproape de tot de munţii ce se înălţau la apus. Ar fi trebuit să fie mai uşor să cobor scara decât fusese s-o urc, dar mi-era cumplit de sete şi hurducătura fiecărui pas în jos îmi pricinuia dureri în genunchi. Lumina dispăruse aproape de tot, vântul era ca gheaţa. O pătură arsese împreună cu băiatul; am desfăcut-o pe cealaltă şi mi-am învelit cu ea pieptul şi umerii pe sub mantie.

Pe la jumătatea coborâşului, m-am oprit să mă odihnesc. Din zi nu mai rămăsese decât o seceră subţire, maro-roşcată. S-a subţiat şi mai mult, până a dispărut cu totul; în aceeaşi clipă, fiecare dintre uriaşii catafracţi de metal de sub mine a ridicat câte o mână în semn de salut. Erau atât de tăcuţi şi au

rămas atât de nemişcaţi, încât aş fi putut să cred că fuseseră sculptaţi cu mâinile ridicate, aşa cum îi vedeam acum.

O vreme, acea privelişte uluitoare mi-a şters amărăciunea cu totul, iar eu am stat şi m-am minunat. Am şezut acolo, privindu-i ţintă, neîndrăznind să mă mişc. Noaptea a dat năvală peste munţi; şi-n ultima geană de amurg stins, am văzut cum coboară braţele enorme.

Încă ameţit, am pătruns din nou în pâlcul tăcut de case aşezate în poala statuii. Văzusem cum nu se împlineşte un miracol, fusesem însă martor la alt miracol; şi chiar şi un miracol aparent fără rost este un izvor nesecat de speranţă, deoarece ne dovedeşte că, şi când nu înţelegem totul, înfrângerile noastre – cu mult mai numeroase decât puţinele şi vanele noastre victorii – pot fi la fel de iluzorii.

Printr-o greşeală prostească, am reuşit să mă rătăcesc atunci când am încercat să mă întorc la clădirea circulară unde îi spusesem băiatului că vom înnopta, şi eram prea istovit s-o caut. Am găsit în schimb un loc adăpostit, departe de cel mai apropiat străjer, unde mi-am frecat picioarele care mă dureau şi m-am învelit cât am putut de bine, să mă feresc de frig. Cred că am adormit aproape imediat, dar curând m-a trezit sunetul unor paşi uşori.

XXV

Typhon şi Piaton

Când am auzit paşii, am sărit din somn şi am scos spada, aşteptând în umbră mai bine de-un rond – aşa mi s-a părut – dar trebuie să fi fost mai puţin. I-am mai auzit de două ori, repezi şi uşori, însă aveam totuşi impresia că sunt ai unui om mătăhălos – un om voinic mergând grăbit, aproape alergând, cu pas uşor şi atletic.

Aici stelele se vedeau în toată splendoarea lor; tot atât de strălucitoare pe cât trebuie să se arate navigatorilor ai căror porturi sunt, când urcă în înalturi să întindă zăbranicul auriu ce înveleşte un continent. Vedeam străjerii nemişcaţi aproape ca la lumina zilei, la fel şi clădirile din jurul meu, scăldate în luminile multicolore a zece mii de sori. Ne gândim cu groază la câmpiile îngheţate de pe Dis, cel mai îndepărtat însoţitor al soarelui nostru – dar ai câtor sori om fi noi cel mai îndepărtat însoţitor? Pentru oamenii care trăiesc pe Dis (dacă or fi existând), totul e o noapte lungă şi înstelată.

Stând acolo sub stele, aproape că am adormit de câteva ori; şi când picoteam, îmi făceam griji pentru băiat, gândindu-mă că poate îl trezisem când sărisem din somn şi întrebându-mă oare unde aveam să găsesc hrană pentru el

atunci când soarele se va vedea din nou. După asemenea gânduri, îmi revenea în minte amintirea morţii sale, aşa cum năpădeşte noaptea muntele, un val de negreală şi disperare. Am înţeles atunci cum s-a simţit Dorcas când a murit Jolenta. Nu fusese nici un joc sexual între mine şi băiat, aşa cum bănuiesc că fusese uneori între Dorcas şi Jolenta; dar nu iubirea lor carnală îmi trezise la acea vreme gelozia. Profunzimea sentimentului meu pentru băiat fusese la fel de mare ca profunzimea sentimentului lui Dorcas pentru Jolenta, nu mă îndoiesc de asta (şi la fel de sigur sentimentul meu a fost cu mult mai profund decât al Jolentei pentru Dorcas). Şi m-am gândit că, dacă Dorcas ar fi ştiut de acest sentiment al meu şi dacă ea m-ar fi iubit la fel de mult pe cât o iubeam eu, ar fi fost şi ea tot atât de geloasă cum fusesem eu uneori.

Într-un târziu, când n-am mai auzit paşii, m-am ascuns cât am putut de bine, m-am întins şi am adormit. Oarecum mă aşteptam să nu mă mai trezesc din somnul acela, sau să mă trezesc cu un cuţit la gât, dar nu s-a întâmplat nici una, nici alta. Visând apă, am dormit mult după ivirea zorilor şi m-am trezit singur, îngheţat şi cu mădularele înţepenite.

Nu-mi mai păsa nici de misterul paşilor, nici de străjeri sau de inel, nici de nimic altceva în locul acela blestemat. Singura mea dorinţă era să plec de acolo, cât mai iute cu putinţă; şi am fost încântat – deşi n-aş fi putut explica motivul – când am descoperit că nu eram nevoit să trec din nou pe lângă clădirea circulară pe drumul spre versantul nord-vestic al muntelui.

De multe ori am simţit că am înnebunit, căci am avut multe aventuri extraordinare, şi cele mai extraordinare sunt aventurile care ne înrâuresc cel mai puternic minţile. Asta s-a întâmplat atunci. Un om, mult mai înalt ca mine şi cu umeri mult mai laţi, a ieşit dintre picioarele unui catafract şi a fost ca şi când una dintre constelaţiile monstruoase de pe cerul nopţii căzuse pe Urth şi se înveşmântase în carnea omenirii. Căci omul avea două capete, ca un căpcăun dintr-o poveste uitată din *Minunile de pe Urth şi din Cer*.

Instinctiv, mi-am dus mâna la plăselele spadei de pe

umăr. Unul din capete a izbucnit în râs; cred că a fost singurul hohot pe care l-am auzit vreodată la dezvelirea marelui tăiş.

— De ce te-ai înspăimântat? a strigat el. Văd că eşti la fel de bine echipat ca mine. Cum se numeşte prietena ta?

Oricât eram de surprins, i-am admirat curajul.

— *Terminus Est*, am răspuns şi am răsucit spada ca să vadă înscrisul de pe oţel.

— „Acesta e locul de despărţire." Foarte bine. Într-adevăr, foarte bine, şi cum nu se poate mai bine că asta se citeşte aici şi acum, pentru că de data asta chiar va fi un hotar între vechi şi nou, cum lumea încă nu a văzut. Numele prietenului meu e Piaton, ceea ce mă tem că nu prea înseamnă nimic. E un servitor mai prost decât al tău, dar poate un armăsar mai bun.

Auzindu-şi numele, celălalt cap şi-a deschis larg ochii, care fuseseră închişi pe jumătate, şi i-a rotit. Gura i s-a mişcat ca pentru a vorbi, dar nici un sunet n-a ieşit din ea. O specie de idiot, fără îndoială, mi-am spus eu.

— Dar acum poţi pune la loc arma. După cum vezi, nu-s înarmat, chiar dacă am două capete, şi oricum nu vreau să-ţi fac nici un rău.

Şi-a ridicat mâinile în timp ce vorbea şi s-a răsucit într-o parte şi-n alta, ca să văd că era complet în pielea goală, ceea ce fusese limpede din prima clipă.

— Eşti oare fiul omului mort pe care l-am văzut în clădirea rotundă de-acolo? l-am întrebat eu.

Îmi vârâsem între timp spada în teacă, iar el a făcut un pas înainte, spunând:

— Nicidecum. Sunt chiar omul acela.

Dorcas s-a ivit în gândurile mele ca prin apele maronii ale Lacului Păsărilor şi i-am simţit din nou mâna moartă prinzând-o pe-a mea. Înainte să-mi dau seama că vorbesc, am bolborosit:

— Te-am readus la viaţă?

— Să spunem mai degrabă că venirea ta m-a trezit. Credeai că-s mort, când eu eram doar uscat. Am băut şi, după cum vezi, trăiesc din nou. A bea înseamnă a trăi, a te scălda în apă înseamnă a te naşte din nou.

— Dacă e adevărat ceea ce-mi spui, e minunat. Dar eu însumi am cumplită nevoie de apă, încât nu mă pot gândi prea mult la asta. Zici că ai băut, şi după felul în care mi-o spui îmi dai de înţeles cel puţin că eşti binevoitor faţă de mine. Te rog, dovedeşte-o. N-am mâncat şi n-am băut de multă vreme.

Capul care vorbea a zâmbit.

— Ai un fel minunat de a te învoi cu ceea ce vreau eu să fac – o cuviinţă în purtare şi-n felul în care eşti îmbrăcat pe care o găsesc încântătoare. Tocmai voiam să-ţi propun să mergem unde găsim mâncare şi băutură pe săturate. Urmează-mă.

Sunt sigur că în momentul acela aş fi urmat oriunde pe oricine mi-ar fi promis apă. De atunci însă, tot încerc să mă conving că m-am dus din curiozitate sau pentru că speram să aflu taina marilor catafracţi; dar când îmi amintesc acele clipe şi-mi cercetez mintea aşa cum a fost atunci, nu găsesc nimic altceva decât disperare şi sete. Cascada aflată mai sus de casa lui Casdoe îşi împletea coloanele argintii în faţa ochilor mei, şi mi-am amintit de Fântâna Oraculară de la Casa Absolută, şi de puhoiul de apă de pe vârful stâncii din Thrax, când deschisesem poarta ecluzei ca să inunde Vincula.

Omul bicefal mergea înaintea mea ca şi când era încredinţat că-l urmez, şi la fel de încredinţat că nu-l voi ataca. Am dat un colţ, şi mi-am dat seama pentru prima oară că nu mă găsisem, aşa cum crezusem, pe una din străzile radiale care duceau spre clădirea circulară. Clădirea se înălţa acum în faţa mea. O uşă – deşi nu era aceea prin care intrasem cu micul Severian – era deschisă ca şi înainte, şi am intrat.

— Aici, a zis capul vorbitor. Intră.

Obiectul spre care arăta semăna cu o barcă, căptuşită peste tot înăuntru, la fel ca barca în formă de nenufar din grădina Autocratului; dar nu plutea pe apă, ci în văzduh. Când am atins copastia, barca s-a clătinat şi a săltat sub mâna mea, cu toate că mişcarea a fost atât de mică încât nu s-a văzut.

— Asta trebuie să fie o navetă, am spus eu. N-am văzut niciodată una de-atât de aproape.

— Dacă naveta ar fi o rândunică, asta ar fi – ce să zic – o vrabie, poate. Sau o cârtiţă, sau pasărea de jucărie pe care copiii o lovesc cu paleta să o facă să zboare de la unul la altul. Mă tem că politeţea cere ca tu să urci primul. Te asigur că nu-i nici un pericol.

Şi totuşi am ezitat. Vasul avea ceva atât de misterios, că în acel moment n-am îndrăznit să păşesc înăuntru.

— Vin din Nessus şi de pe malul răsăritean al Gyollului, am spus eu, şi acolo am fost învăţaţi că, pe orice navă, invitatul de onoare e ultimul care urcă şi primul care coboară.

— Întocmai, a replicat capul vorbitor şi, înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, omul bicefal m-a prins de mijloc şi m-a aruncat în barcă, aşa cum aş fi aruncat eu un băiat.

Barca s-a lăsat în jos şi s-a clătinat când am căzut înăuntru, iar în clipa următoare s-a rotit violent când bicefalul a sărit lângă mine.

— Sper că nu credeai că eşti mai presus decât mine?

A şoptit ceva şi vasul a început să se mişte. A alunecat înainte, la început încet, însă prinzând tot mai mult viteză.

— Adevărata politeţe, a continuat el, îşi câştigă numele. Politeţea înseamnă fidelitate. Când plebeul îngenunchează în faţa monarhului, îşi oferă grumazul. Şi-l oferă pentru că ştie că stăpânul său i-l poate reteza dacă vrea. Oamenii simpli de felul ăsta spun – sau mai degrabă obişnuiau să spună în vremurile de demult, mai bune – că eu nu iubesc adevărul. Dar adevărul e că eu tocmai adevărul îl iubesc, recunoaşterea deschisă a realităţii.

În tot acest timp, zăceam amândoi întinşi, la nici măcar un lat de palmă distanţă între noi. Capul idiot pe care celălalt cap îl numise Piaton se zgâia la mine şi-şi mişca buzele în timp ce capul celălalt vorbea, scoţând un fel de bolborosit.

Am încercat să mă ridic în capul oaselor. Omul bicefal m-a prins cu un braţ de fier şi m-a tras înapoi în jos, spunând:

— E periculos. Astea au fost construite ca să stai întins în ele. Doar nu vrei să-ţi pierzi capul, nu-i aşa? Crede-mă că-i la fel de rău ca atunci când te alegi cu unul în plus.

Barca s-a îndreptat cu vârful în jos şi s-a cufundat în întuneric. O clipă am crezut că o să murim, dar senzaţia pe care

am avut-o deodată a fost de viteză ameţitoare, acelaşi sentiment pe care-l cunoscusem în copilărie când ne lăsam să alunecăm pe crengile sempervirescente, iarna, printre mausolee. După ce m-am obişnuit oarecum cu senzaţia aceea, am întrebat:

— Te-ai născut aşa? Sau Piaton ţi-a fost adăugat cu de-a sila cine ştie cum?

Cred că începusem deja să-mi dau seama că viaţa mea depindea de cât de mult puteam să aflu despre fiinţa asta stranie.

Capul vorbitor a izbucnit în râs:

— Numele meu e Typhon. Poţi să-mi spui aşa. Ai auzit de mine? Odată am cârmuit această planetă şi multe altele.

Eram sigur că minte, aşa că am spus:

— Încă se aud ecouri ale poveştilor despre puterea ta... Typhon.

A râs din nou:

— Ţi-a venit să-mi spui Imperator sau ceva asemănător, nu-i aşa? Încă poţi s-o faci. Nu, nu m-am născut aşa, de fapt nici n-am fost născut, în sensul în care te-ai gândit tu. Iar Piaton nu mi-a fost grefat. Eu i-am fost grefat. Ce zici de asta?

Barca se mişca atât de repede acum, încât aerul şuiera deasupra capetelor noastre, dar coborârea părea mai puţin abruptă decât înainte. Goneam aproape drept când am întrebat:

— Aşa ai vrut?

— Aşa am poruncit.

— Atunci chiar mi se pare ciudat. De ce să-ţi doreşti să ţi se facă aşa ceva?

— Ca să am viaţă, bineînţeles.

Era prea întuneric acum să văd vreunul din chipuri, cu toate că al lui Typhon era la mai puţin de-un cubit de-al meu.

— Tot ce e viu face în aşa fel încât să-şi păstreze viaţa – e ceea ce numim Legea Existenţei. Trupurile noastre, înţelegi tu, mor cu mult înaintea noastră. De fapt, ar fi cinstit să spunem că noi murim doar pentru că mor ele. Medicii mei, care bineînţeles că au fost cei mai buni din multe lumi, mi-au spus că aş putea să iau un trup nou, primul lor gând fiind de a-mi

introduce creierul în ţeasta ocupată înainte de altul, înţelegi care-i buba aici?

— Nu, mă tem că nu-nţeleg, am răspuns, neştiind dacă vorbea serios.

— Faţa... faţa! S-ar pierde faţa, şi faţa e cea căreia oamenii sunt obişnuiţi să-i dea ascultare!

Mâna lui a prins-o pe-a mea în întuneric.

— Le-am spus, a continuat el, că aşa nu merge. Atunci a venit unul care mi-a propus ca întregul cap să fie înlocuit. Va fi chiar mai uşor, zicea el, pentru că legăturile neurale complexe care controlează vorbirea şi vederea vor fi păstrate intacte. I-am promis un palatinat dacă va reuşi.

— Aş zice că..., am început eu.

Typhon a râs încă o dată:

— Că ar fi mai bine dacă mai întâi s-ar îndepărta capul original. Da, aşa m-am gândit şi eu. Dar tehnica de a realiza legăturile neurale era dificilă, iar el a constatat că cel mai bun mod – totul făcându-se cu subiecţi experimentali pe care i-i puneam eu la dispoziţie – era să se transfere chirurgical funcţiile voluntare. Odată isprăvită treaba asta, cele involuntare se transferau la un moment dat de la sine. Ar fi rămas o cicatrice, bineînţeles, dar putea fi acoperită cu o cămaşă.

— Şi ceva n-a mers cum trebuie?

Mă trăsesem cât mai departe de el cu putinţă în barca îngustă.

— În principal era o chestiune de timp.

Vigoarea teribilă a vocii lui, necruţătoare până atunci, a părut să se evapore.

— Piaton era unul dintre sclavii mei – nu cel mai masiv, dar cel mai puternic dintre toţi. L-am pus la încercare. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap că cineva cu forţa lui ar putea fi la fel de puternic în a-şi urma imboldul inimii...

— Înţeleg, am zis, deşi în realitate nu înţelegeam nimic.

— Era şi o perioadă de mare confuzie. Astronomii îmi spuneau că activitatea acestui soare se va diminua treptat. Mult prea încet pentru ca schimbarea să se simtă într-o viaţă de om. S-au înşelat. Căldura lumii a scăzut cu doi la mie în numai câţiva ani, apoi s-a stabilizat. Grânele nu se mai

făceau, era foamete, lumea se răscula. Atunci ar fi trebuit să plec.

— Şi de ce n-ai plecat?

— Am simţit că era nevoie de o mână fermă. Nu poate fi decât o singură mână fermă, fie că e a cârmuitorului, fie a altcuiva... Şi atunci a apărut un făcător de minuni, aşa cum se întâmplă în asemenea împrejurări. Nu era un instigator, deşi unii dintre miniştrii mei spuneau că este. Eu mă retrăsesem aici cât dura tratamentul meu, şi cum bolile şi metehnele păreau să-l ocolească pe făcătorul ăsta de minuni, am poruncit să fie adus la mine.

— Conciliatorul, am spus şi în clipa următoare aş fi fost gata să-mi pun viaţa zălog că aveam dreptate.

— Da, ăsta era unul dintre numele lui. Ştii pe unde e acum?

— E mort de mii de ani.

— Şi totuşi e printre noi, n-am dreptate?

Vorbele lui m-au surprins în aşa măsură încât m-am uitat în jos, la săculeţul atârnat de gâtul meu, să văd dacă lumina azurie nu cumva răzbate din el.

În aceeaşi clipă, vasul în care călătoream şi-a ridicat prora şi a început să urce. Geamătul văzduhului din jurul nostru s-a preschimbat în urletul unui vârtej.

XXVI

Ochii lumii

Poate că barca era controlată de lumină – când lumina a scăpărat în jurul nostru, s-a oprit brusc. În poala muntelui suferisem de frig, dar aia n-a fost nimic pe lângă ceea ce simţeam acum. Vântul nu sufla, însă era mai frig decât în cea mai crâncenă iarnă pe care-o trăisem vreodată, iar efortul de a sta în capul oaselor m-a ameţit. Typhon a sărit afară din barcă.

— De mult n-am mai fost aici. Ah, ce bine e să fii din nou acasă.

Ne găseam într-o încăpere goală, tăiată în rocă dură, un loc mare cât o sală de bal. Două ferestre circulare la capătul îndepărtat lăsau lumina să pătrundă; într-acolo a pornit Typhon cu pas grăbit. Între ele era o distanţă de vreo sută de paşi şi fiecare era lată de zece cubiţi. L-am urmat până am băgat de seamă că picioarele lui desculţe lăsau urme întunecate, distincte. Zăpada pătrunsese prin ferestre şi acoperise podeaua de piatră. Am căzut în genunchi, am strâns zăpadă în pumni şi mi-am umplut gura cu ea.

Nicicând nu gustasem ceva atât de delicios. Fierbinţeala

limbii mele părea s-o topească şi s-o transforme pe loc în nectar; zău că simţeam că puteam rămâne toată viaţa acolo unde eram, în genunchi, devorând zăpada. Typhon s-a răsucit şi, văzându-mă, a izbucnit în râs.

— Am uitat cât de sete ţi-e. Continuă. Avem timp. Berechet. Ce voiam să-ţi arăt mai poate aştepta.

Gura lui Piaton s-a mişcat şi ea, aşa cum făcuse şi înainte, şi am avut impresia că citesc o expresie de milă pe faţa idiotului. Ceea ce m-a făcut să-mi vin în fire, poate numai pentru că înghiţisem câteva guri de zăpadă topită. După ce-am mai înghiţit o gură, am rămas unde eram, am strâns încă o grămăjoară de zăpadă şi am spus:

— Mi-ai zis de Piaton. De ce nu poate vorbi?

— Nu poate respira, bietul de el, a răspuns Typhon.

Am văzut că avea o erecţie şi-şi freca mădularul cu o mână.

— După cum ţi-am spus, eu controlez toate funcţiile voluntare – în curând o să le controlez şi pe cele involuntare. Aşa că, deşi bietul Piaton încă îşi poate mişca limba şi buzele, e ca un instrumentist care apasă clapele unui corn dar nu poate sufla în el. Când te saturi de zăpadă, spune-mi şi-o să-ţi arăt unde poţi găsi ceva de mâncare.

Mi-am umplut din nou gura şi am înghiţit.

— Gata, am terminat. Da, mi-e foarte foame.

— Bine, a spus el şi, întorcând spatele ferestrelor, s-a îndreptat spre un perete lateral al încăperii.

Când m-am apropiat de el, am văzut că măcar ăsta nu era din piatră (aşa cum crezusem). Ci părea un fel de cristal sau de sticlă groasă, fumurie; prin el vedeam jimble şi tot soiul de mâncăruri ciudate, nemişcate şi desăvârşite, ca într-un tablou.

— Ai un talisman al puterii, mi-a spus Typhon. Acum trebuie să mi-l dai, ca să putem deschide dulapul ăsta.

— Mă tem că nu înţeleg ce spui. Vrei spada mea?

— Vreau obiectul pe care-l porţi atârnat de gât, a zis şi a întins mâna spre el.

M-am dat un pas îndărăt.

— N-are nici o putere.

— Atunci nu ai ce pierde. Dă-mi-l.

În timp ce Typhon vorbea, capul lui Piaton se clătina aproape imperceptibil dintr-o parte în alta.

— E doar un obiect foarte vechi, am zis eu. Odată am crezut că are puteri mari, dar când am încercat să readuc la viaţă o femeie frumoasă aflată pe moarte, n-a avut efect, iar ieri nu l-a putut învia pe băiatul care călătorea cu mine. Cum de-ai aflat de el?

— V-am urmărit, de bună seamă. Am urcat destul de sus ca să vă văd bine. Când inelul meu a ucis copilul şi te-ai dus la el, am văzut focul sacru. Nu trebuie să mi-l pui în mână dacă nu vrei – numai să faci ceea ce-ţi spun.

— Ai fi putut să ne avertizezi.

— Şi de ce, mă rog? La vremea aceea nu însemnai nimic pentru mine. Vrei să mănânci, sau nu?

Am scos gema. La urma urmei, Dorcas şi Jonas o văzuseră, şi auzisem că Pelerinele o înfăţişau într-o monstranţă cu prilejuri deosebite. Stătea în palma mea ca o bucată de sticlă albastră, fără nici un foc în ea.

Typhon s-a aplecat curios asupra ei.

— Nimic impresionant. Acum îngenunchează.

Am îngenuncheat.

— Repetă după mine: Jur pe tot ce reprezintă acest talisman că pentru toată hrana pe care o voi primi, voi fi creatura celui pe care-l cunosc drept Typhon, şi de acum încolo...

Se închidea o capcană faţă de care plasa lui Decuman fusese doar o primă încercare primitivă. Cea de acum era atât de subtilă încât nici nu ştiam că e acolo, şi totuşi simţeam că fiecare fibră era din oţel din cel mai dur.

— .... îi voi da lui tot ce am şi tot ce voi fi, ceea ce posed acum şi ce voi poseda în zilele ce vor veni, trăind sau murind după cum va voi el.

— Am mai încălcat jurăminte la viaţa mea, am spus eu. Dacă-l fac pe ăsta, o să-l încalc.

— Atunci fă-l, a zis el. E doar o formalitate pe care trebuie s-o îndeplinim. Fă-l şi te absolv de el de cum ai terminat de mâncat.

M-am ridicat în picioare.

— Spuneai că iubeşti adevărul. Acum înţeleg de ce – adevărul e cel care leagă oamenii, am zis eu şi am pus Gheara înapoi în săculeţ.

Dacă n-aş fi făcut astfel, o clipă mai târziu aş fi pierdut-o pentru totdeauna. Typhon m-a înşfăcat, imobilizându-mi braţele pe lângă trup, ca să n-o pot scoate pe *Terminus Est*, şi a alergat cu mine spre una din ferestre. Eu m-am zvârcolit, dar parcă eram un căţeluş care se zvârcoleşte în braţele unui om puternic.

Când ne-am apropiat de fereastră, lăţimea ei formidabilă dădea impresia că nu-i nicidecum o fereastră; era ca şi când o parte din lumea exterioară pătrunsese în încăpere şi partea aceea nu erau câmpurile şi copacii de la poalele muntelui, aşa cum mă aşteptasem să văd, ci o întindere nesfârşită, un fragment de cer. Zidul de stâncă al încăperii, nu mai gros de-un cubit, a plutit înapoi, spre periferia vederii mele, asemenea liniei neclare pe care o vedem când înotăm cu ochii deschişi şi care desparte apa de văzduh.

Şi-n clipa următoare m-am pomenit afară. Acum Typhon mă ţinea strâns de glezne, dar fie din pricina grosimii cizmelor mele, fie din pricina panicii, o clipă am avut impresia că nu sunt ţinut. Atârnam cu spatele la stâncă. În punguliţa ei moale, Gheara se bălăngănea mai jos de cap, ţinută de bărbie. Îmi amintesc că am fost cuprins brusc de teamă că *Terminus Est* îmi va aluneca din teacă.

M-am tras în sus cu muşchii abdomenului, aşa cum face un gimnast când atârnă cu picioarele de o bară. Typhon mi-a dat drumul la o gleznă, ca să mă pocnească în gură cu pumnul, iar eu am căzut înapoi. Am scos un strigăt şi am încercat să-mi şterg ochii de sângele care mi se prelingea din buze.

Tentaţia de a scoate spada, de a mă ridica din nou şi de a lovi cu ea era aproape prea mare ca să-i rezist. Dar ştiam că nu pot face asta fără să-i dau lui Typhon destul timp ca să vadă ce voiam să fac şi să mă lase să cad. Chiar dacă aş fi reuşit, aş fi murit.

— Te îndemn acum…, a răsunat vocea lui Typhon deasupra mea, parcă de la mare depărtare în acea imensitate aurie,…să-i ceri talismanului tău să te ajute aşa cum poate el.

A tăcut şi fiecare clipă mi s-a părut Eternitatea însăşi.

— Te poate ajuta?

Am reuşit să îngaim un „Nu”.

— Înţelegi unde te afli?

— Am văzut. Pe faţă. Muntele-autocrat.

— E faţa mea – ai văzut asta? Eu am fost autocratul. Eu am venit din nou. Te afli la ochii mei şi la spatele tău se află acum irisul ochiului meu drept. Pricepi? Eşti o lacrimă, o singură lacrimă neagră pe care o vărs eu. Într-o clipită, te pot lăsa să cazi şi să-mi pătezi veşmântul. Cine te poate salva, Purtător al Talismanului?

— Tu. Typhon.

— Numai eu?

— Numai Typhon.

M-a tras înapoi şi m-am lipit de el aşa cum se lipise odată băiatul de mine, până când m-am văzut înăuntrul marii încăperi care era cavitatea craniană a muntelui.

— Acum, a zis el, mai facem o încercare. Trebuie încă o dată să vii cu mine până la ochi, dar de data asta o să vii de bunăvoie. Poate o să-ţi fie mai uşor dacă mergem la ochiul stâng în loc de cel drept.

M-a prins de braţ. Se poate spune că am mers de bună-voie, pentru că mergeam pe propriile mele picioare; dar nu cred să fi mers vreodată cu mai puţină tragere de inimă. Doar amintirea umilinţei de mai-nainte m-a împiedicat să refuz. Ne-am oprit abia când am ajuns chiar pe marginea ochiului; apoi, cu un gest, Typhon m-a forţat să mă uit afară. Sub noi se întindea un ocean de nori văluriţi, umbrit în albastru acolo unde lumina soarelui nu-l colora în roz.

— Autocratule, am zis eu, cum se face că ne aflăm aici, când vasul care ne-a adus a coborât printr-un tunel atât de lung?

A dat din umeri a nepăsare faţă de întrebarea mea.

— De ce-ar servi gravitatea planeta, când poate să-l ser-vească pe Typhon? Dar Urth e frumos. Priveşte! Ai în faţa ochilor veşmântul lumii. Nu e frumos?

— Foarte frumos, am consimţit eu.

— Poate fi veşmântul tău. Ţi-am spus că am fost autocrat

pe multe lumi. Şi-o să fiu din nou autocrat, de data asta pe lumi şi mai multe. Drept capitală mi-am ales lumea asta, cea mai veche dintre toate. Ceea ce a fost o greşeală, pentru că am zăbovit prea mult când s-a abătut dezastrul. Iar când am vrut să scap, n-am mai avut scăpare – cei cărora le dădusem comanda acelor nave care puteau ajunge până la stele fugiseră cu ele, iar eu am rămas asediat aici, pe munte. Nu mai repet greşeala. Capitala mea va fi în altă parte, iar lumea asta ţi-o voi da ţie, ca s-o cârmuieşti ca majordom al meu.

— N-am făcut nimic să merit un rang atât de înalt.

— Purtător al Talismanului, nimeni, nici măcar tu, nu-mi poate cere să-mi justific actele. Mai bine priveşte-ţi imperiul.

În timp ce el spunea acestea, departe sub noi s-a stârnit un vânt. Norii au fremătat sub biciuirea lui şi s-au adunat asemenea oştenilor, în rânduri strânse, îndreptându-se spre răsărit. Dedesubtul lor am văzut munţi şi şesurile de coastă şi, dincolo de şesuri, linia palidă, albastră a mării.

— Priveşte! a arătat Typhon şi-n aceeaşi clipă o fărâmă de lumină a apărut în munţii de la nord-est. Acolo a fost folosită o armă cu energie înaltă, a zis el. Poate de către cârmuitorul acestui ev, sau de duşmanii lui. Oricine ar fi fost, s-a arătat acum locul unde se află şi va fi distrusă. Armatele din acest ev sunt slabe. Vor fugi din calea îmblăciurilor noastre, aşa cum se risipeşte pleava.

— De unde ştii toate astea? l-am întrebat eu. Erai ca mort până am venit cu fiul meu la tine.

— Aşa e. Dar am trăit aproape o zi întreagă şi mi-am trimis gândul până în cele mai îndepărtate unghere. În mări se află puteri care vor să cârmuiască. Or să devină sclavii noştri, aşa cum hoardele de la miazănoapte sunt ai lor sclavi.

— Şi ce se va întâmpla cu oamenii din Nessus? am întrebat eu, simţind cum mă pătrunde frigul până în măduva oaselor şi cum îmi tremură picioarele.

— Nessus va fi capitala ta, dacă aşa vrei. De pe tronul tău din Nessus o să-mi trimiţi drept tribut femei şi băieţi frumoşi, maşinării şi cărţi străvechi, şi toate lucrurile bune pe care lumea asta de pe Urth le produce.

Şi-a întins din nou mâna şi am văzut grădinile Casei Ab-

solute, asemenea unui şal de verde şi auriu aruncat pe o pajişte, şi mai departe Zidul din Nessus şi însuşi măreţul oraş, Oraşul Nepieritor, întinzându-se pe atâtea sute de leghe încât până şi turnurile Citadelei se pierdeau în imensitatea aia de acoperişuri şi străzi şerpuitoare.

— Nici un munte nu e atât de înalt, am zis eu. Dacă acesta ar fi cel mai înalt din lume şi dacă ar fi aşezat pe creasta celui de-al doilea ca înălţime, un om aflat în vârful lui n-ar putea vedea la fel de departe pe cât văd eu acum.

Typhon m-a prins de umeri.

— Muntele acesta e atât de înalt cât vreau eu să fie. Ai uitat al cui chip îl poartă?

M-am holbat la el mut.

— Neghiobule, a zis el. Vezi prin ochii mei. Acum scoate talismanul. Vreau să juri pe el.

Am scos Gheara – pentru ultima oară, aşa mi-am imaginat – din punga de piele pe care o cususe Dorcas anume. Când am făcut aceasta, departe jos s-a mişcat ceva, foarte uşor. Priveliştea lumii de la fereastra încăperii încă depăşea orice închipuire prin măreţia ei, dar era doar ceea ce un om poate desluşi de pe un pisc înalt: farfuria albastră a lui Urth. Printre norii de dedesubt am zărit poala muntelui, cu multe clădiri dreptunghiulare, clădirea circulară din mijloc şi catafracţii. Încet, îşi întorceau chipurile de la soare şi le ridicau în sus, ca să se uite la noi.

— Mă salută, a zis Typhon.

Gura lui Piaton s-a mişcat şi ea, dar altfel decât a lui. De data asta i-am urmat îndemnul.

— Înainte ai fost la celălalt ochi, i-am spus eu lui Typhon, şi atunci nu te-au salutat. Ei salută Gheara. Autocratule, ce se întâmplă cu Soarele Nou, dacă va veni până la urmă? Vei fi şi duşmanul lui, aşa cum ai fost al Conciliatorului?

— Jură-mi şi crede-mă că atunci când va veni voi fi stăpânul lui, iar el cel mai abject sclav al meu.

Atunci am lovit.

Există un fel de a lovi nasul cu podul palmei, astfel încât osul spart e împins în creier. Trebuie însă să fii foarte rapid, pentru că, fără să gândească, omul îşi ridică mâinile să-şi

apere faţa când vede că vine lovitura. N-am fost la fel de rapid ca Typhon, dar el şi-a ridicat mâinile să-şi apere propriul chip. Eu însă l-am lovit pe Piaton şi am simţit pârâitura mică şi cumplită care e sigiliul morţii. Inima care nu l-a slujit atâtea mii de ani a încetat să mai bată.

O clipă mai târziu, am împins cu piciorul trupul lui Typhon în prăpastie.

XXVII

Pe poteci de munte

Barca plutitoare nu-mi dădea ascultare, eu neştiind cuvântul-cheie. (Adesea m-am gândit că acest cuvânt a fost unul dintre lucrurile pe care Piaton o fi încercat să mi-l spună, aşa cum îmi spusese să-i iau viaţa; şi-mi pare rău că nu l-am ascultat de la bun început.) Până la urmă am fost nevoit să cobor prin ochiul drept – cel mai cumplit coborâş din viaţa mea. În povestea asta mult prea lungă despre aventurile mele, am spus adesea că nu uit nimic; dar acea coborâre am uitat-o în mare măsură, atât eram de obosit că mă mişcăm ca prin somn. Când în sfârşit am intrat ca ameţit în oraşul tăcut şi ferecat dintre picioarele catafracţilor, trebuie să fi fost aproape noapte şi m-am întins lângă un zid ce mă ferea de vânt.

Munţii au o frumuseţe teribilă, chiar şi când te aduc în pragul morţii; mai ales atunci se vede această frumuseţe, aşa zic eu, şi mai zic că vânătorii care urcă pe munte bine îmbrăcaţi şi bine hrăniţi şi îl părăsesc bine hrăniţi şi bine îmbrăcaţi arareori îl văd. Acolo, întreaga lume poate să pară un rezervor natural cu apă limpede, nemişcată, rece ca gheaţa.

Am coborât mult în acea zi şi am găsit păşuni alpine ce se întindeau pe leghe întregi, acoperite cu iarbă dulce şi flori ce nu se găsesc niciodată la altitudini joase, flori mici ce se deschid iute, desăvârşite şi pure, aşa cum trandafirii nu pot fi niciodată.

Păşunile acestea erau mai toate împrejmuite de stânci. Nu numai o dată am crezut că nu mai am cum merge spre miazănoapte şi că trebuie să mă întorc din drum; dar întotdeauna găseam până la urmă o ieşire, în sus sau în jos, şi mergeam mai departe. N-am văzut sub mine nici un soldat călare sau mărşăluind, ceea ce într-un fel era o uşurare – căci mă temusem că patrulele arhontelui ar putea fi încă pe urmele mele –, dar mă şi neliniştea, fiind un semn că nu mă mai găseam în apropierea drumurilor pe care se duceau provizii pentru armată.

Amintirea alzaboului începea să nu-mi dea pace; ştiam că în munţi mai erau mulţi ca el. Unde mai pui că nu eram sigur că murise de tot. Cine ar putea spune ce puteri de întremare are o asemenea creatură? În timpul zilei reuşeam s-o uit, alungând-o, ca să spun aşa, din cugetul meu cu gândul neliniştitor legat de prezenţa sau absenţa soldaţilor şi cu miile de privelişti minunate cu ţancuri, cataracte, văi râpoase ce-mi furau privirile în toate părţile; dar noaptea se reîntorcea când, ghemuit în pătură şi-n mantie, şi ars de febră, credeam că aud lipăitul uşor al labelor, zgâriişul ghearelor.

Dacă, aşa cum se spune adesea, lumea e făcută după un anumit plan (nu are importanţă dacă a fost pus la cale înaintea facerii ei, sau s-a alcătuit în scurgerea a bilioane de eoni ai existenţei sale, după logica inexorabilă a ordinii şi creşterii), atunci în toate lucrurile trebuie să se găsească şi reprezentarea în mic a gloriilor măreţe, şi imaginea mărită a lucrurilor mărunte. Ca să-mi împiedic gândul mereu mişcător să-şi amintească de monstruozitatea creaturii, încercam uneori să-mi fixez atenţia asupra acelei laturi a naturii alzaboului care ajută să încorporeze amintirile şi voinţele fiinţelor umane în fiinţa sa. Nu-mi era greu să fac o comparaţie cu lucrurile mărunte. Alzaboul ar putea fi asemănat cu anumite insecte care-şi acoperă trupul cu crenguţe sau

fărâme de iarbă, ca să nu fie descoperite de inamicii lor. Dintr-un anumit punct de vedere, nu e nici o amăgire – crenguţele, bucăţelele de iarbă sunt acolo, sunt reale. Dar şi insecta e acolo, înăuntrul lor. La fel şi cu alzaboul. Când Becan, vorbind prin botul creaturii, mi-a spus că voia ca soţia şi băiatul lui să i se alăture, el credea că dă glas propriilor sale dorinţe şi cu adevărat aşa făcea; numai că acele dorinţe sfârşeau prin a hrăni alzaboul, care se afla înăuntru şi ale cărui nevoi şi conştiinţă se ascundeau în spatele vocii lui Becan.

Nu e surprinzător că era mult mai greu să fac o legătură între alzabo şi un adevăr mai înalt; în cele din urmă, am ales să-l asemăn cu absorbţia de către lumea materială a gândurilor şi faptelor fiinţelor umane care, deşi moarte, au întipărit în ea activităţi ce, într-un sens mai larg, pot fi numite opere de artă – clădiri, cântece, bătălii sau explorări – încât, pentru o vreme după stingerea acestor fiinţe umane, se poate spune că lumea materială le continuă vieţile. În felul acesta, copila Severa, cu toate că nu mai trăia, i-a dat alzaboului ideea că ar putea împinge masa în casa lui Casdoe, ca să ajungă în pod.

Eu o aveam pe Thecla să mă sfătuiască şi, deşi speranţele îmi erau slabe când am invocat-o iar ea nu prea ştia ce sfaturi să-mi dea, ea fusese adesea avertizată asupra primejdiilor din munţi, astfel că mă îmboldea să urc şi să merg înainte, şi să cobor, tot mai jos spre ţinuturile din vale şi spre căldură, la primul ceas al zilei.

Nu-mi mai era foame, foamea e ceva ce trece dacă nu mănânci. M-a apucat însă slăbiciunea, aducând cu ea o limpezime străveche a minţii. Apoi, în seara celei de-a doua zile de când coborâsem din pupila ochiului drept, am dat peste adăpostul unui păstor, un fel de stup de piatră, iar în el am găsit o oală de gătit şi nişte mălai.

La câţiva paşi distanţă se afla un izvor de munte, dar n-aveam cu ce face focul. Mi-am petrecut seara strângând cuiburile abandonate de pe peretele unei stânci aflate la vreo jumătate de leghe depărtare, şi-n acea seară am aprins focul cu coada lamei, am fiert mălaiul (ceea ce mi-a luat ceva timp, din pricina înălţimii la care mă aflam) şi l-am mâncat. Aş zice

că a fost cea mai bună mâncare din viaţa mea, şi avea un vag dar neîndoios iz de miere, ca şi când nectarul plantei se păstrase în boabele uscate, aşa cum sarea mărilor de care numai Urth îşi aminteşte a rămas în miezul unor pietre anume.

Ţineam să plătesc pentru ceea ce mâncasem şi m-am uitat în sabretaş, să caut ceva la fel de valoros pe care să-l las păstorului. La cartea cafenie a Theclei n-aş fi renunţat nici în ruptul capului; mi-am liniştit cugetul spunându-mi că mai mult ca sigur păstorul nu ştia să citească. N-aş fi lăsat nici bucata de cute – pe de o parte, pentru că îmi amintea de omul verde, pe de alta, pentru că acolo, unde pietre aproape la fel de bune zăceau peste tot în iarba tânără, ar fi fost un dar nepotrivit. Bani n-aveam – îi lăsasem lui Dorcas pe toţi, până la ultimul bănuţ. Aşa că am hotărât să las capa stacojie pe care o găsisem împreună cu ea în noroiul din oraşul de piatră, cu mult înainte să fi ajuns în Thrax. Era pătată şi mult prea subţire să ţină de cald, dar speram ca ciucurii şi culoarea vie să-i placă celui care mă hrănise.

N-am înţeles niciodată cum ajunsese capa acolo unde o găsisem noi, sau dacă personajul acela ciudat care ne chemase la el ca să aibă parte de acel scurt răstimp de viaţă renăscută o lăsase în urmă-i anume sau din întâmplare, când ploaia îl dizolvase din nou în ţărâna în care stătuse preschimbat vreme atât de îndelungată. Comunitatea străveche a preoteselor are fără doar şi poate puteri pe care le dovedeşte arareori sau niciodată, şi ar avea noimă să presupun că una dintre ele este puterea de a învia din morţi. Şi dacă e adevărat ce cred, poate că le chemase şi pe ele la el, aşa cum ne chemase pe noi, iar capa rămăsese acolo din pură întâmplare.

Şi chiar dacă într-adevăr aşa s-au întâmplat lucrurile, s-a făcut din voia unei autorităţi mai înalte. Astfel lămuresc cei mai mulţi înţelepţi părelnicul paradox ce spune că, deşi suntem liberi să alegem să facem una sau alta, să comitem o crimă sau cu fapte altruiste să câştigăm respectul sacru al Empireului, tot Increatul e cel care porunceşte totul şi este slujit în egală măsură (adică întru totul) şi de cei care se

supun, şi de cei care se răzvrătesc.

Şi nu-i numai atât. Unii, ale căror argumente le-am citit în cărţulia cafenie şi pe care le-am discutat de mai multe ori cu Thecla, susţin că, fremătând în Prezenţă, există o mulţime de fiinţe care, cu toate că apar mărunte – ba chiar neînchipuit de mici – prin comparaţie, sunt de-a dreptul mari în ochii oamenilor pentru care stăpânul lor este atât de gigantic încât e invizibil. (Însă tocmai această mărime nemărginită îl micşorează, astfel că ne raportăm la el asemenea celor care, străbătând un continent, nu văd decât pădurile, mocirlele, dunele de nisip şi aşa mai departe şi, cu toate că simt o pietricică în încălţări, nu se gândesc că pământul pe care l-au ignorat toată viaţa lor se află acolo, mergând împreună cu ei.)

Alţi înţelepţi, care se îndoiesc de existenţa puterii slujite de aceste fiinţe, ce ar putea fi numite amschaspante, afirmă totuşi existenţa lor. Şi se bizuie nu pe mărturii umane – care sunt destule, la care o adaug şi pe-a mea, pentru că am văzut o asemenea fiinţă în cartea cu pagini-oglindă din încăperile Părintelui Inire –, ci mai curând pe teorie incontestabilă, căci, spun ei, dacă universul nu a fost creat (ceea ce, din motive nu întru totul filosofice, ei preferă să pună la îndoială), înseamnă că există dintotdeauna, până în ziua de azi. Şi dacă există dintotdeauna, timpul însuşi se continuă după ziua de azi fără sfârşit, şi-ntr-un asemenea ocean infinit de timp, toate lucrurile care pot fi concepute au ajuns să se petreacă. Asemenea fiinţe precum amschaspantele pot fi concepute, deoarece ele, ca multe altele, s-au conceput singure. Dar dacă nişte creaturi atât de formidabile au ajuns să existe odată, cum ar putea fi distruse? Ceea ce înseamnă că încă există.

Astfel, prin natura paradoxală a cunoaşterii, se vede că, deşi se poate pune la îndoială existenţa lui Ylem, sursa primordială a tuturor lucrurilor, existenţa slujitorilor lui nu poate fi pusă la îndoială.

Şi cum asemenea fiinţe există fără doar şi poate, oare nu e posibil ca ele să se amestece (dacă acesta e cuvântul potrivit) în treburile noastre prin asemenea accidente precum capa stacojie pe care am lăsat-o în adăpost? Nu e nevoie de o

putere fără margini să-ţi bagi nasul în treburile interne ale unui muşuroi de furnici – un copil îl poate zgândări cu un băţ. Nu ştiu alt gând mai cumplit ca acesta. (Gândul la propria mea moarte, pe care oamenii îl socotesc atât de îngrozitor încât nici nu poate fi conceput, nu mă tulbură prea tare; descopăr în schimb că lucrul la care nu mă pot gândi, poate din pricină că memoria mea e atât de desăvârşită, este propria mea viaţă.)

Dar mai este o explicaţie: poate că toţi cei care caută să slujească Teofania şi toţi cei care pretind că o slujesc, cu toate că nouă ne apar ca fiind în mare dezacord unii cu alţii şi chiar că poartă un fel de război între ei, sunt de fapt legaţi unii de alţii, la fel ca marionetele de lemn ale băiatului şi bărbatului, văzute de mine odată într-un vis, marionete care, cu toate că păreau să se lupte una cu alta, erau controlate de un individ nevăzut ce mânuia sforile amândurora. Dacă aşa stau lucrurile, atunci şamanul pe care l-am văzut ar fi putut fi prietenul şi aliatul preoteselor care străbat cu rânduielile lor în lung şi-n lat acelaşi tărâm unde el, în sălbăticia lui primitivă, oficia cândva, cu rigiditatea liturgică a tobelor şi pârâitorilor, sacrificii în micul templu din oraşul de piatră.

În ultima rază de lumină a zilei ce a urmat înnoptării în adăpostul păstorului, am ajuns la lacul numit Diuturna. Cred că pe el, şi nu marea, îl văzusem la orizont înainte ca mintea mea să fie înlănţuită de mintea lui Typhon – dacă într-adevăr întâlnirea mea cu Typhon şi Piaton n-a fost o închipuire sau un vis din care m-am trezit de nevoie, în locul unde l-am început. Şi totuşi, Lacul Diuturna este aproape o mare, fiind într-atât de întins, că mintea nu-l poate cuprinde; şi, la urma urmei, mintea e aceea care creează rezonanţele stârnite de acest cuvânt – de n-ar fi mintea, doar o fărâmă din Urth ar fi acoperită de o apă sălcie. Cu toate că lacul se află mult mai sus decât marea adevărată, mi-a luat aproape toată după-amiaza să cobor până pe ţărm.

Drumul acela a fost o experienţă cu totul aparte, ce-mi este şi acum foarte dragă, poate cea mai frumoasă dintre toate de care-mi amintesc – deşi în mintea mea s-au adunat

experienţele atâtor bărbaţi şi femei –, pentru că în timp ce coboram am trecut prin toate anotimpurile. Când am părăsit adăpostul, deasupra mea, în urma mea şi la dreapta mea se aflau întinderi uriaşe de zăpadă şi gheaţă, prin care se iveau steiuri întunecate, încă şi mai reci şi prea bătute de vânturi ca să păstreze neaua ce aluneca în jos, topindu-se pe iarba plăpândă a pajiştilor pe care păşeam eu, iarba începutului de primăvară. Pe măsură ce coboram, iarba se făcea tot mai aspră, iar verdele ei mai viril. Sunetul insectelor, de care cel mai adesea nu-mi dau seama decât dacă nu l-am auzit o bucată de vreme, începea din nou să răsune, amintindu-mi de zgomotul acordării instrumentelor în Sala Albastră, înainte să înceapă prima cantilenă, un zgomot pe care uneori îl ascultam când zăceam pe priciul meu, lângă ferestruica deschisă din dormitorul ucenicilor.

Se iveau şi tufişuri despre care, văzându-le, ai fi zis că au tăria sârmei, dar care nu rezistaseră la înălţimile unde creştea iarba plăpândă; uitându-mă însă mai bine la ele, am descoperit că nici nu erau tufişuri, ci plante pe care le ştiam a fi copaci imenşi, şi uite că aici, din pricină că verile erau atât de scurte iar iernile crunte, creşteau sfrijiţi şi cu trunchiuri ca nişte bieţi lăstari împrăştiaţi. Într-unul din aceşti copaci închirciţi am găsit un sturz într-un cuib, prima pasăre pe care-o vedeam de ceva vreme, în afara prădătorilor ce se roteau deasupra piscurilor. După încă o leghe, am auzit fluieratul cavilor ce-şi aveau vizuinele printre ieşiturile de stâncă şi-şi iţeau capetele vărgate, cu ochi negri vioi, să-şi avertizeze clanul că mă apropiam.

Şi după încă o leghe, numai ce-mi ţâşneşte un iepure în faţă, fugind de frica rotitoarei astara, armă pe care nu o aveam. În acel loc, coboram mai repede şi abia atunci mi-am dat seama că pierdusem din puteri, nu numai din pricina foamei şi a bolii, ci şi din pricina subţirimii aerului. Ca şi când o a doua boleşniţă dăduse peste mine, de care nu avusesem habar decât după ce reapariţia copacilor şi a tufişurilor adevărate o lecuiseră.

Acolo, lacul nu mai era o linie de albastru ceţos; îl vedeam ca o întindere uriaşă, aproape fără formă, de apă de culoarea

oţelului, punctată de câteva bărci făcute aproape în întregime din stuf – cum aveam să aflu mai târziu – şi cu un sat mic, îmbietor, la capătul unui golf aflat ceva mai la dreapta de drumul pe care coboram.

Aşa cum nu-mi simţisem slăbiciunea înainte, tot aşa n-am ştiut – până la vederea bărcilor şi a formei rotunde a acoperişurilor de stuf ale satului – cât de singur fusesem de când murise băiatul. Aş zice că a fost mai mult decât singurătate. Niciodată n-am simţit nevoia să am companie, decât dacă e vorba de compania cuiva pe care-l pot socoti prieten. Şi foarte rar îmi face plăcere să stau de vorbă cu străinii sau să văd chipuri străine. Dar cred că, în singurătatea de atunci, într-un fel mi-am pierdut individualitatea; pentru sturz şi pentru iepure, nu fusesem Severian, ci Om. Cei cărora le place să fie singuri de tot, şi mai cu seamă să fie singuri de tot în sălbăticie, o fac – mă gândesc eu – pentru că le place să joace rolul respectiv. Dar eu voiam să fiu din nou o persoană anume, aşa încât am căutat oglinda altor persoane, care să-mi arate că eu nu eram ca ei.

XXVIII

Cină la hatman

Aproape se înserase până să ajung la primele case. Soarele întindea o cărare auriu-roşcată pe apa lacului, o cărare ce părea să prelungească uliţa satului până la marginea lumii, încât puteai să mergi de-a lungul ei şi să ieşi în universul larg. Satul însuşi, oricât de mic şi sărăcăcios – aşa l-am văzut că este, după ce-am ajuns acolo – era tocmai bun pentru unul ca mine, care rătăcise atâta vreme pe înălţimi îndepărtate.

Han n-am găsit, şi cum nici unul dintre oamenii care se zgâiau la mine peste pervazurile ferestrelor nu se arăta nerăbdător să mă omenească, am întrebat unde e casa hatmanului şi, ajuns acolo, am împins-o la o parte pe grăsana care mi-a deschis uşa şi m-am făcut comod. Până să vină hatmanul să vadă cine se invitase ca oaspete în casa lui, eu îmi şi scosesem cutea şi uleiul şi, în timp ce mă-ncălzeam la focul lui, m-am apucat s-o curăţ pe *Terminus Est.*

Hatmanul a început prin a face o plecăciune, dar îl ardea atât de tare curiozitatea, încât şi-a ridicat privirile spre mine, neaşteptând să se îndrepte de spate; văzându-l, mai aveam puţin şi izbucneam în râs, ceea ce ar fi făcut ca planurile mele

să se ducă de râpă.

— Optimatul este bine-venit, a zis hatmanul, umflându-şi obrajii scofâlciţi. Cum nu se poate mai bine-venit. Casa mea sărăcăcioasă – tot cătunul nostru sărăcăcios – e la dispoziţia Domniei Sale.

— Nu sunt optimat, i-am zis eu. Sunt Marele Maestru Severian, din Ordinul Căutătorilor Adevărului şi Penitenţei, cunoscut îndeobşte drept ghilda torţionarilor. Tu, Hatmanule, mi te vei adresa cu *Maestre*. Am avut o călătorie grea şi, dacă-mi vei da o cină bună şi un pat suportabil, nu cred că vă voi tulbura pentru altceva, pe tine şi oamenii tăi, până mâine-dimineaţă.

— Binevoiţi a dormi în patul meu, s-a grăbit el să spună. Cât despre cină, vă vom da tot ce putem.

— Cu siguranţă aveţi peşte proaspăt aici, şi păsări de apă. Vreau şi una, şi alta. Şi orez sălbatic.

Ţineam minte că odată, când Maestrul Gurloes vorbise despre relaţiile ghildei noastre cu celelalte ghilde din Citadelă, îmi spusese că una dintre cele mai uşoare căi de a domina pe cineva este să-i ceri ceva ce nu-ţi poate da. Aşa că am continuat:

— Miere, pâine proaspătă şi unt, cam asta, în afară de legume şi salată, desigur, şi pentru că n-am vreo preferinţă anume în această privinţă, aştept să-mi faci o surpriză. Ceva bun, ceva ce n-am mai mâncat până acum, ca să am ce povesti când mă întorc în Casa Absolută.

În timp ce vorbeam, ochii hatmanului se tot rotunjeau şi se măreau, iar când am pomenit de Casa Absolută, care, fără îndoială, era doar o poveste la gura sobei în satul lui, ochii au părut să-i sară din orbite. A încercat să bolborosească ceva despre vite (probabil că, la înălţimile acelea, nu puteau trăi vaci care să dea unt), dar l-am concediat cu o fluturare a mâinii, ca apoi să-l înşfac de ceafă pentru că nu închisese uşa în urma lui.

După ce s-a făcut nevăzut, am riscat şi mi-am scos cizmele. Niciodată nu trebuie să te arăţi relaxat în preajma prizonierilor (iar el şi satul lui erau ale mele acum, mi-am zis eu, chiar dacă nu în spatele gratiilor), însă eram sigur că nimeni

nu va îndrăzni să intre în odaie înainte să mi se pregătească ceva de mâncare. Am isprăvit de curăţat şi uns lama lui *Terminus Est* şi apoi am lovit-o cu cutea până i-am ascuţit tăişurile.

Când am terminat şi trebuşoara asta, am scos şi cealaltă comoară a mea (care de fapt nu era a mea) din săculeţul ei şi am cercetat-o la lumina focului cu miros înţepător din casa hatmanului. De când plecasem din Thrax, nu mă mai apăsa pe piept ca un deget de fier – ba chiar, în timpul rătăcirilor mele pe munţi, uneori uitasem de ea mai bine de-o jumătate de zi şi o dată sau de două ori dusesem mâna la gât cuprins de spaimă, crezând, când îmi aminteam brusc de ea, că o pierdusem. În odaia asta a hatmanului, pătrată, cu tavanul jos, unde pietrele rotunde ale pereţilor păreau să-şi încălzească pântecele ca nişte orăşeni ghiftuiţi, n-a scăpărat aşa cum făcuse în cocioaba băiatului cu un singur ochi; dar nici nu era atât de lipsită de viaţă cum fusese când i-o arătasem lui Typhon. Acum părea să lucească şi aproape că-mi venea să cred că energiile ei dansau pe chipul meu. Semnul ca o seceră din miezul ei nu se desenase atât de distinct niciodată până acum şi, cu toate că era întunecată, emana din ea o steluţă de lumină.

După o vreme, am vârât la loc gema, puţin ruşinat că îndrăznisem să mă joc cu un obiect atât de sacru ca şi când era un flecuşteţ. Am scos apoi cărţulia cafenie, cu gând să citesc, dacă eram în stare; febra părea să-mi fi trecut, însă eram frânt de oboseală, iar lumina pâlpâitoare a focului făcea ca scrisul acela străvechi, înghesuit, să danseze pe pagină, şi în curând ochii mei s-au dat bătuţi; povestea însăşi ba mi se părea o aiureală, ba aş fi zis că dădea glas propriilor mele frământări – călătorii fără sfârşit, cruzimea mulţimii, pâraie înroşite de sânge. La un moment dat, mi s-a năzărit că văd numele Agiei, dar când m-am uitat mai bine, cuvântul era *abia:* „Agia a sărit şi, răsucindu-se pe după coloanele carapacei...”

Pagina îmi apărea luminoasă dar indescifrabilă, asemenea reflectării unei oglinzi într-un iaz liniştit. Am închis cartea şi am pus-o înapoi în sabretaş, fără să fiu sigur dacă văzusem

cu adevărat cuvintele pe care, cu o clipă în urmă, crezusem că le citisem. E sigur că Agia a sărit de pe acoperişul de frunze al casei lui Casdoe. E sigur că se răsucise, aşa cum răsucise şi adevărul despre execuţia lui Agilus, dând-o drept crimă. Din cât se pare, marea broască-ţestoasă – despre care în mit se spune că sprijină lumea, prin urmare întruchipează galaxia, şi dacă n-ar fi ordinea ei rotitoare noi am fi doar un rătăcitor singuratic în spaţiu – ar fi dezvăluit în vremurile străvechi Legea Universală, pierdută de atunci, pe care, dacă o urmează, omul poate fi sigur că face întocmai ce trebuie. Carapacea de pe spatele ei reprezintă găvanul cerului, carapacea abdominală – câmpiile tuturor lumilor. Coloanele carapacei ar însemna atunci armiile Teologumenonului, cumplite şi sclipitoare...

Dar nu eram sigur că citisem toate astea, şi când am scos din nou cartea şi am încercat să o deschid la pagina cu pricina, n-am mai găsit-o. Cu toate că ştiam că buimăceala mea era urmarea oboselii, foamei şi luminii, am simţit teama ce m-a cuprins întotdeauna în multe împrejurări ale vieţii când câte o mică întâmplare mă făcea să mă gândesc la un început de nebunie. În timp ce mă uitam ţintă la foc, îmi părea tot mai probabil – mai mult decât mi-ar fi plăcut să cred – că într-o bună zi, poate după o lovitură în cap sau fără nici o cauză anume, imaginaţia şi raţiunea mea vor schimba locurile între ele – aşa cum doi prieteni care vin în fiecare zi într-o grădină publică şi se aşază fiecare în acelaşi loc se hotărăsc la un moment dat, de dragul noutăţii, să se aşeze fiecare pe locul celuilalt. Şi atunci voi vedea în carne şi oase toate fantomele minţii mele, iar oamenii şi lucrurile lumii reale le-aş percepe în felul acela nebulos în care ne întrevedem temerile şi ambiţiile. Asemenea gânduri, care-mi vin în acest moment al poveştii mele, trebuie să vi se pară ca nişte premoniţii; în apărarea lor nu pot spune decât că, torturat cum sunt de amintirile mele, adesea am meditat în felul acesta.

Un ciocănit uşor în uşă a pus capăt reveriei mele morbide. Mi-am tras iute cizmele şi am strigat: „Intră!”

Cineva care a avut grijă să nu apară în raza privirii mele, cu toate că sunt absolut sigur că era hatmanul, a împins uşa;

şi o femeie tânără a intrat, aducând o tavă de alamă încărcată de vase. Când a pus tava jos, mi-am dat seama că femeia n-avea pe ea nimic altceva decât nişte giuvaiericale primitive, dar abia când s-a înclinat în faţa mea, ridicându-şi mâinile la cap, după datina nordică, am văzut că legăturile lucind stins de la încheieturile mâinilor, pe care eu le luasem drept brăţări, erau în fapt cătuşe din oţel, legate între ele cu un lanţ lung.

— Cina Domniei Voastre, Mare Maestru, a zis ea şi s-a retras cu spatele spre uşă, până am putut să-i văd carnea coapselor ei rotunde, turtite acolo unde se lipeau de uşă.

Cu o mână a încercat să ridice zăvorul; dar cu toate că i-am auzit zăngănitul uşor, uşa nu s-a deschis. Era limpede că acela care o lăsase să intre ţinea uşa închisă de afară.

— Miroase delicios, i-am zis eu. Tu ai gătit totul?

— Câteva bucate. Peştele şi turtele prăjite.

M-am ridicat şi, sprijinind-o pe *Terminus Est de* zidăria grunjoasă a peretelui, ca să n-o sperii pe femeie, m-am apropiat de tavă, să cercetez bucatele: raţă tranşată şi friptă, peştele pomenit de ea, turtele (care, mai târziu, s-au dovedit a fi făcute din făină de papură amestecată cu scoici tocate), cartofi copţi pe tăciuni şi o salată de ciuperci şi legume.

— Fără pâine, am observat eu. Fără unt, fără miere. Or să audă despre asta.

— Am sperat, Mare Maestru, că o să primiţi turtele în locul lor.

— Îmi dau seama că nu e vina ta.

Trecuse multă vreme de când mă culcasem cu Cyriaca şi încercasem să nu mă uit la sclava asta tânără, dar acum am făcut-o. Părul ei lung şi negru îi atârna până-n talie, pielea ei avea aproape culoarea tăvii, dar talia îi era subţire, ceea ce nu se prea vedea la femeile autohtone, şi avea un chip nostim, poate puţin prea ascuţit. Agia avea pielea deschisă şi pistruiată, dar pometi mult mai laţi.

— Mulţumesc, Mare Maestru. Vrea să stau aici să vă servesc, în timp ce mâncaţi. Dacă nu doriţi asta, trebuie să-i spuneţi să deschidă uşa şi să mă lase să ies.

— O să-i spun, am zis, ridicând vocea, să plece de la uşă şi

să nu mai tragă cu urechea la ce pălăvrăgim noi aici. De stăpânul tău e vorba, nu-i aşa? De hatmanul locului ăstuia.

— Da, de Zambdas.

— Iar tu cum te numeşti?

— Pia, Mare Maestru.

— Şi câţi ani ai tu, Pia?

Mi-a spus, iar eu am zâmbit, aflând că are exact vârsta mea.

— Acum trebuie să mă serveşti, Pia. Eu o să şed aici, lângă foc, unde m-ai găsit când ai intrat, iar tu îmi aduci mâncarea. Ai mai servit la masă înainte?

— O, da, Mare Maestru. Servesc la fiecare masă.

— Atunci trebuie că ştii ce ai de făcut. Ce-mi recomanzi mai întâi – peştele?

A încuviinţat din cap.

— Bun, adu-mi-l aici, şi vinul, şi câteva turte. Ai mâncat?

A clătinat din cap până când părul a început să-i danseze.

— O, nu, dar nu se cade să mănânc cu Domnia Voastră.

— Dar văd că pot să-ţi număr coastele.

— M-ar bate pentru asta, Mare Maestru.

— Nu atâta vreme cât sunt eu aici. Însă nu te oblig. Totuşi, aş vrea să fiu sigur că n-au pus cine ştie ce în blidele astea, ce n-aş da nici câinelui meu dacă l-aş avea. Cred că, dacă au pus ceva, atunci în vin au pus. Aş zice că e un vin aspru, dar dulce, dacă e ca toate vinurile de ţară.

Am umplut pe jumătate pocalul de piatră şi i l-am întins.

— Bea tu asta, şi dacă nu pici pe podea în spasme, o să gust şi eu din el.

L-a băut cu greu, dar până la urmă a golit pocalul şi, cu ochii în lacrimi, mi l-a dat înapoi. Mi-am turnat şi eu nişte vin şi am sorbit din el, găsindu-l întocmai atât de prost pe cât mă aşteptasem să fie.

I-am cerut să se aşeze lângă mine şi i-am dat să mănânce unul dintre peştii pe care chiar ea îi prăjise în ulei. Când a isprăvit de mâncat, am luat şi eu doi. Erau atât de buni faţă de vinul dinainte, încât nici nu încăpea comparaţie, aşa cum nu încăpea comparaţie între chipul ei delicat şi cel al bătrânului hatman – eram sigur că peştii fuseseră pescuiţi chiar în

ziua aceea, din ape mult mai reci şi mai curate decât apele noroioase din partea de jos a Gyollului, de unde erau aduşi peştii pe care îi mâncam de obicei în Citadelă.

— Aşa se obişnuieşte aici, ca sclavii să fie ţinuţi în lanţuri? am întrebat-o când am împărţit turtele. Sau tu, Pia, ai fost neascultătoare?

— Eu mă trag din oamenii lacului, a spus ea, ca şi când asta lămurea întrebarea mea.

Şi fără doar şi poate ar fi lămurit-o, dacă aş fi ştiut ce se întâmplă acolo.

— După mine, ăştia sunt oamenii lacului – şi am făcut un gest ca să arăt casa hatmanului şi satul de dincolo de ziduri.

— O, nu. Ăştia sunt oamenii ţărmului. Neamul nostru trăieşte pe lac, pe insule. Dar uneori vântul ne suflă insulele încoace şi Zambdas se teme că eu o să-mi văd casa şi-o să înot până la ea. Lanţul e greu – vedeţi cât e de lung –, nu-l pot scoate. Greutatea lui m-ar îneca.

— Dar poţi găsi o bucată de lemn care să-i poarte greutatea în timp ce înoţi cu picioarele.

S-a făcut că nu mă aude.

— Aţi vrea nişte carne de raţă, Mare Maestru?

— Da, însă întâi mănânci tu din ea şi, înainte să primeşti o bucăţică, vreau să-mi spui mai multe despre insulele cu pricina. Am înţeles eu bine că vântul le suflă încoace? Sincer să fiu, n-am auzit niciodată de insule suflate de vânt.

Pia se uita cu jind la carnea de raţă, care probabil era o delicatesă în partea aceea de lume.

— Eu am auzit că ar fi insule care nu se mişcă. Asta trebuie să fie un neajuns, iar de văzut n-am văzut nici una. Insulele noastre călătoresc dintr-un loc într-altul, şi uneori legăm pânze în copaci, ca să le facem să înainteze mai iute. Dar nu le prea poţi răsuci când bate vântul, pentru că n-au fund meşteşugit, ca fundul de barcă, ci fund caraghios, ca al unei copai, şi uneori se răstoarnă.

— Vreau să-ţi văd insulele, Pia. Şi să te duc înapoi la ele, pentru că îmi pare că acolo vrei să ajungi. Datorez ceva unui om cu un nume ce seamănă cu al tău, aşa că voi încerca să fac asta înainte să plec de-aici. Până una-alta, ar trebui să

prinzi ceva puteri cu nişte carne de raţă.

A luat o îmbucătură şi, după ce a mai luat câteva, a început să rupă fâşii din carne şi să mi le bage în gură cu degetele ei. Carnea era foarte bună, încă fierbinte şi pătrunsă de-o aromă delicată ce amintea de pătrunjel, datorându-se probabil cine ştie cărei plante de apă cu care se hrăneau raţele din partea locului; dar era şi suculentă, şi oarecum unsuroasă, şi după ce am mâncat aproape un copan întreg, am luat câteva guri de salată, ca să-mi schimb gustul.

Cred că după aia am mai mâncat puţin din carnea de raţă, şi deodată o mişcare în foc mi-a atras privirea. O bucată de lemn aproape carbonizată, incandescentă, se desprinsese dintr-un buştean şi căzuse în cenuşa de sub grătar, dar în loc să rămână acolo, să se stingă încet şi să se facă tăciune, a părut că se ridică şi se transformă în Roche, Roche cu părul lui roşu ca focul preschimbat în flăcări adevărate, Roche ţinând o torţă, ca pe vremea când eram băietani şi ne duceam să înotăm în rezervorul de sub Bastionul Clopotului.

Mi s-a părut atât de extraordinar să-l văd acolo, redus la un micromorf încins la roşu, încât m-am întors către Pia ca să i-l arăt. Ea părea să nu vadă nimic; însă Drotte, înalt doar cât degetul meu mare, stătea cocoţat pe umărul ei, pe jumătate ascuns de pletele ei negre, revărsate. Când am dat să-i spun Piei că Drotte e acolo, m-am auzit vorbind într-o limbă nouă, sâsâită, grohăită, plescăită. Nu simţeam teamă, doar o uluială detaşată. Îmi dădeam seama că ceea ce-mi ieşea pe gură nu era limbă omenească şi vedeam expresia îngrozită de pe chipul Piei, ca şi când contemplam un tablou străvechi în galeria bătrânului Rudesind, în Citadelă, dar nu puteam alcătui vorbe din zgomotele pe care le scoteam şi nici nu le puteam curma pe acestea din urmă. Pia a ţipat.

Uşa s-a dat de perete. Stătuse închisă atât de mult timp, că aproape uitasem că nu putea fi încuiată; acum era deschisă larg şi două siluete stăteau în prag. Când se deschisese uşa, siluetele cu pricina erau doi bărbaţi, ale căror chipuri fuseseră înlocuite de bucăţi de blană netedă, asemenea celei de pe spinările vidrelor, şi totuşi erau chipuri de oameni, în clipa următoare, deveniseră plante, tulpini înalte

albastre-verzui, din care ieşeau frunzele ascuţite ca briciul şi ciudat curbate ale avernei. Păianjeni, negri, moi, cu multe picioare, se ascundeau acolo. Am încercat să mă ridic de pe scaun, dar păianjenii au sărit la mine, ţesând plase de zăbranic ce luceau în lumina focului. Am mai avut vreme doar să văd şi să-mi imprim în minte chipul Piei, cu ochii măriţi şi gura ei delicată înţepenită într-un cerc de groază, înainte ca un şoim călător, cu cioc de oţel, să se aplece şi să-mi smulgă Gheara de la gât.

XXIX

Barca hatmanului

După aceea am fost închis în beznă toată noaptea şi aproape toată dimineaţa următoare – aşa cum am aflat mai târziu. Dar deşi era beznă acolo unde zăceam eu, la început n-am simţit-o ca atare, pentru că halucinaţiile mele nu aveau nevoie de lumânare. Mi le amintesc şi acum, aşa cum îmi amintesc totul; însă nu te voi plictisi, cititorul meu suprem, cu întregul catalog al fantomelor, chiar dacă mi-ar fi uşor să le descriu în paginile acestea. Ceea ce nu-mi vine uşor este să-mi exprim sentimentele pe care mi le stârneau.

Ar fi fost o mare uşurare pentru mine să cred că toate erau într-un fel cuprinse în drogul pe care-l înghiţisem (nimic altceva decât ciupercile tocate în salată, după cum am bănuit atunci şi cum mi s-a spus mai târziu, când am putut să-i descos pe cei care-i îngrijeau pe răniţii din oastea Auto-cratului), la fel cum gândurile Theclei şi personalitatea ei, mângâietoare uneori, alteori tulburătoare, erau cuprinse în fărâma de carne pe care o mâncasem la banchetul lui Vodalus. Ştiam însă că nu putea fi aşa şi că toate lucrurile pe care le vedeam, unele amuzante, altele oribile şi înspăimântătoare sau pur şi simplu groteşti, erau produsul

propriei mele minţi. Sau a Theclei, care făcea acum parte din a mea.

Ori, mai curând, aşa cum începeam să-mi dau seama acolo, în întuneric, în timp ce urmăream o paradă a femeilor de la curte – exultante, incredibil de înalte şi înzestrate cu graţia împietrită a porţelanurilor preţioase, cu chipurile pudrate cu pulberea perlelor sau diamantelor, iar ochii măriţi, la fel ca ai Theclei, de picurii mici ce le fuseseră puşi în ei în copilărie –, creaţii ale minţii care acum exista prin contopirea celor două minţi dinainte, a ei şi a mea.

Severian, ucenicul de odinioară, tânărul care înotase sub Bastionul Clopotului, care odată aproape se înecase în Gyoll, care tândălise în zilele de vară în necropola căzută în ruină, care îi dăduse lui Chatelaine Thecla, în culmea disperării sale, cuţitul furat, acel Severian dispăruse.

Nu înseamnă că murise. De ce se gândise el că fiecare viaţă trebuie să se sfârşească în moarte şi niciodată în altceva? Nu mort, ci dispărut, aşa cum dispare o notă singulară, fără a mai apărea vreodată, când devine o parte de nedesluşit şi inseparabilă dintr-o melodie însăilată. Acel Severian tânăr urâse moartea şi, prin mila Increatului, a cărui milă (precum cu înţelepciune se spune în multe părţi) ne uimeşte şi ne distruge, nu murise.

Femeile şi-au răsucit gâturile lungi ca să se uite în jos spre mine. Feţele lor ovale erau perfecte, simetrice, lipsite de expresie dar lascive; şi am înţeles aşa, dintr-odată, că nu erau – sau cel puţin nu mai erau – curtenele de la Casa Absolută, ci deveniseră curtezanele Casei Azurii.

O vreme, cel puţin aşa mi s-a părut, parada acelor femei seducătoare şi neumane a continuat şi, la fiecare bătaie a inimii mele (de care eram conştient în acele momente cum rareori fusesem sau aveam să fiu de atunci încoace, pentru că simţeam că o tobă îmi bate în piept), îşi inversau rolurile fără să schimbe cel mai mic detaliu al înfăţişării lor. Aşa cum ştiam uneori în vise că o anumită apariţie era în fapt cineva cu care în realitate nu semăna câtuşi de puţin, la fel am ştiut şi atunci că femeile acelea erau ornamentele prezenţei Autocratului, dar că în clipa următoare aveau să fie vândute pentru o

noapte, în schimbul unui pumn de oricalcuri.

Şi-n tot acest timp, ca şi în perioadele mult mai lungi de mai târziu, am stat cum nu se poate mai incomod. Plasele de păianjen, de care încetul cu încetul m-am dumirit că erau plase de pescuit dintre cele mai obişnuite, nu fuseseră îndepărtate; dar, pe lângă ele, fusesem legat şi cu frânghii, încât un braţ îmi era ţintuit strâns de o latură a trupului, iar celălalt îmi era îndoit astfel încât degetele, care curând au amorţit, aproape îmi atingeau faţa. Iar când drogul îşi făcuse pe deplin efectul, mă scăpasem pe mine, drept care pantalonii îmi erau muraţi de urină, reci şi duhnitori. Pe măsură ce violenţa halucinaţiilor se domolea iar răstimpul dintre ele se lungea, eram tot mai chinuit de starea mizerabilă în care mă aflam şi m-a cuprins teama de ceea ce avea să se întâmple cu mine când, până la urmă, aveam să fiu luat din magazia aceea fără ferestre în care fusesem aruncat. Bănuiam că hatmanul auzise de la vreun estafet că nu eram cel drept care mă dădusem şi mai mult ca sigur că fugeam de judecata arhontelui; pentru că – mi-am zis eu – altfel n-ar fi îndrăznit să se poarte cu mine în acest fel. În atare împrejurări, nu puteam decât să mă întreb dacă avea să se descotorosească de mine el însuşi (fără îndoială prin noiadă, într-un asemenea loc), să mă predea unui etnarh mărunt sau să mă trimită înapoi în Thrax. Am hotărât să-mi iau singur viaţa, dacă se ivea prilejul, dar mi se părea atât de îndoielnic că mi se va da această şansă, încât eram gata să mă sinucid pe loc de disperare.

Într-un târziu, uşa s-a deschis. Lumina – cu toate că era doar cea a unei încăperi slab luminate din acea casă cu ziduri groase – aproape m-a orbit. Doi bărbaţi m-au tras spre mijlocul încăperii, parcă aş fi fost un sac cu cartofi. Aveau bărbi mari, şi mă gândesc că ei fuseseră cei care năvăliseră în odaie, peste mine şi Pia, când mi se năzărise că, drept chipuri, au blănuri de animale. M-au ridicat în picioare, dar picioarele nu mă ţineau, încât au fost obligaţi să mă dezlege şi să îndepărteze plasele care mă făcuseră captiv, după ce plasa lui Typhon nu reuşise. Când în sfârşit am reuşit să stau drept, mi-au dat o cană cu apă şi o bucată de peşte sărat.

Iar mai târziu a intrat hatmanul. Se ţinea băţos, aşa cum de bună seamă se ţinea şi când orânduia treburile în satul său, dar vocea tot îi tremura. Nu pricepeam de ce-i mai e teamă de mine, dar se vedea cu ochiul liber că-i este. Şi pentru că nu aveam nimic de pierdut, ci numai de câştigat, i-am poruncit să mă pună în libertate.

— Mi-e peste putinţă, Mare Maestru, a zis el. Îndeplinesc nişte porunci.

— Pot să întreb cine a îndrăznit să-ţi spună să te porţi astfel cu reprezentantul Autocratului tău?

Şi-a dres glasul:

— Porunci de la castel. Pasărea mea mesager v-a dus safirul acolo noaptea trecută, şi o altă pasăre a venit azi de dimineaţă, cu un semn al cărui înţeles e că trebuie să vă ducem.

Întâi am crezut că vorbeşte de Castelul Acies, unde era încartiruit unul dintre escadroanele de dimarhi, dar în clipa următoare mi-am dat seama că asemenea porunci nu puteau fi trimise tocmai aici, la o depărtare de cel puţin patruzeci de leghe de fortificaţiile oraşului Thrax.

— Şi ce castel e ăsta? am întrebat eu. Şi oare poruncile spun şi că nu mi se îngăduie să mă spăl şi să mă curăţ înainte să mă duc acolo? Şi hainele să nu-mi fie şi ele curate?

— Cred că asta se poate aranja, a zis el nesigur; apoi, către unul dintre oamenii lui: Cum e vântul?

Omul întrebat a ridicat dintr-un umăr, ceea ce pentru mine n-a avut nici un înţeles, însă hatmanul părea lămurit.

— În regulă, mi-a spus el. Nu vă putem elibera, dar o să vă spălăm hainele şi o să vă dăm ceva de mâncare, dacă vreţi.

Când să iasă, s-a întors înapoi spre mine, cu o expresie pe chip prin care părea să-şi ceară iertare:

— Castelul e aproape, Mare Maestru, Autocratul departe. Înţelegeţi asta. Am avut mari greutăţi în trecut, dar acum este pace.

I-aş fi replicat, dar nu mi-a dat răgazul. Uşa s-a închis în urma lui.

N-a trecut mult şi a intrat Pia, îmbrăcată cu o cămaşă zdrenţuită. A trebuit să îndur umilinţa de a fi dezbrăcat şi

spălat de ea; dar aşa am putut să-i şoptesc, rugând-o să aibă grijă ca spada să-mi fie trimisă oriunde mă duceau pe mine – trăgeam nădejde că voi scăpa, chiar dacă pentru asta trebuia să-i mărturisesc stăpânului acelui misterios castel cine eram şi să-i spun că sunt gata să-mi unesc forţele cu el. Aşa cum se făcuse că nu m-a auzit când îi dădusem ideea că ar putea să-şi pună lanţul să plutească pe un lemn de foc, nici acum n-a dat semn că m-ar fi auzit; dar un rond mai târziu, când, îmbrăcat la loc, am fost dus cu escortă la o barcă, pentru ca tot satul să mă vadă, ea a fugit în urma micului nostru alai, ţinând-o strâns în braţe pe *Terminus Est.* Din cât se părea, hatmanul voise să păstreze pentru sine o asemenea armă de soi, drept care s-a răstit la Pia; însă în timp ce eram târât spre barcă, am reuşit să-l avertizez că atunci când voi ajunge la castel îi voi spune celui care mă va primi acolo despre existenţa spadei, şi până la urmă hatmanul s-a învoit mofluz.

Nu mai văzusem niciodată o barcă precum era aceea. La formă semăna cu un şebec, ascuţită la ambele capete, lată la mijloc, cu o pupă lungă, ieşită în afară, şi o proră încă şi mai lungă. Dar coca joasă era construită din snopuri de stuf plutitoare, legate între ele astfel încât să alcătuiască o împletitură. Un catarg obişnuit nu avea loc într-o carenă atât ele fragilă. În locul lui se înălţa o structură triunghiulară făcută din pari. Baza îngustă a triunghiului se întindea de la o copastie la alta; de laturile lungi şi egale era prins un scripete folosit – tocmai când urcam la bord cu hatmanul, amândoi nesiguri pe picioare – pentru a ridica o vergă oblică ce târa după sine o velă făcută din pânză de în cu dungi late. Hatmanul îmi ţinea spada acum, dar în clipa în care parâma a fost aruncată pe mal, Pia a sărit în barcă, zăngănindu-şi lanţul.

Furios, hatmanul i-a tras o palmă; dar nu-i un lucru uşor să strângi vela unei asemenea ambarcaţiuni şi s-o întorci cu vâslele înapoi la mal, aşa că, până la urmă, hatmanul a lăsat-o pe fată la bord, deşi a trimis-o plângând la proră. Mi-am luat inima-n dinţi şi l-am întrebat de ce ţinuse fata morţiş să vină cu noi (cred că ştiam şi singur motivul).

— Nevastă-mea e aspră cu ea când nu sunt eu acasă, mi-a

răspuns el. O bate, o pune la şmotru toată ziua. Când mă întorc acasă, îi merge mai bine bietei copile şi e fericită să mă vadă. Dar ar vrea să meargă cu mine, şi n-o prea condamn pentru asta.

— Nici eu, am zis, încercând să-mi feresc faţa de răsuflarea lui acră. Unde mai pui că o să vadă şi castelul, pe care cred că nu l-a văzut niciodată.

— Ba i-a văzut zidurile de o sută de ori. Se trage din neamul ăla de pe lac, care nu-i legat de nici un pământ, ci e împins de vânt peste tot, astfel că vede totul.

Dacă neamul ăla era împins de vânt, aşa eram şi noi. Un aer la fel de pur ca spiritul umfla vela dungată, ba chiar făcea să se încline carena lată, şi ne-a mânat ca pe-o săgeată pe apă, până când satul a dispărut sub pleoapa orizontului – numai ţancurile albe ale munţilor se mai zăreau, părând că se înalţă direct din lac.

XXX

Natrium

Erau atât de primitiv înarmaţi pescarii ăştia de la malul lacului – mai primitiv până şi decât primitivii autohtoni, pe care-i văzusem în preajma oraşului Thrax – încât a trecut ceva vreme înainte să-mi dau seama că erau înarmaţi. La bord se aflau mai mulţi oameni decât era nevoie pentru cârmă şi mânuitul velei, dar întâi am crezut că se aflau acolo ca vâslaşi sau pentru a întări prestigiul hatmanului când avea să mă ducă în faţa stăpânului său de la castel. La brâu purtau cuţite pescăreşti, cu lama dreaptă şi lungă, la proră era un snop de harpoane, cu cârlige la capăt, dar nici cuţitele, nici harpoanele nu m-au pus pe gânduri. Abia când s-a ivit una dintre insulele pe care fusesem atât de nerăbdător să le văd şi l-am observat pe unul dintre oamenii aceia că pipăie un ciomag în care erau înfipţi colţi de sălbăticiune, am înţeles că toţi fuseseră aduşi pentru pază, şi chiar aveau de ce să stea de pază.

La prima vedere, insuliţa nu avea nimic deosebit, după care am observat că într-adevăr se mişcă. Era joasă, foarte verde, cu o colibă în miniatură (construită din stuf, întocmai ca barca noastră, şi acoperită tot cu stuf) aflată în punctul ei

cel mai înalt. Câteva sălcii plângătoare creşteau pe ea, iar o barcă lungă şi îngustă, făcută tot din stuf, era legată de mal. Când ne-am apropiat, am văzut că insula însăşi era un plaur, făcut din stuf, dar din stuf viu. Tulpinile îi dădeau acea verzeală caracteristică; iar rădăcinile întrepătrunse alcătuiau probabil fundaţia, ca un fel de plută. Pe încâlcitura lor compactă şi vie, se strânsese pământ sau fusese adus anume de insulari. Copacii mijiseră acolo şi rădăcinile le crescuseră direct în apele lacului. Se vedea şi un mic petic de grădină, pe care legumele creşteau impetuos.

Pentru că hatmanul şi toţi ceilalţi din barcă, în afară de Pia, s-au încruntat ameninţător la vederea insulei, eu m-am uitat la ea cu bunăvoinţă; şi văzând-o aşa cum am văzut-o atunci, o pată de verde pe albastrul rece, de-o desăvârşire părelnică, a suprafeţei Lacului Diuturna, şi pe albastrul mai adânc, mai cald şi cu adevărat nesfârşit al cerului stropit cu stele şi încoronat de soare, era uşor s-o iubeşti. Dacă aş fi privit acest peisaj aşa cum aş privi un tablou, mi s-ar fi părut mult mai greu de simboluri – linia dreaptă a orizontului împărţind pânza în jumătăţi egale, şi pata de verde, cu copacii ei verzi, şi coliba maronie – decât acele tablouri pe care criticii sunt obişnuiţi să le ia în derâdere pentru simbolismul lor. Dar cine ar fi putut spune care le era tâlcul? Mie mi se pare imposibil ca toate simbolurile pe care le desluşim în peisaje să fie acolo doar pentru că le vedem noi. Nimeni nu ezită să-i considere drept nebuni pe solipsiştii care cred cu sinceritate că lumea există doar pentru că o văd ei şi că toate construcţiile, munţii şi chiar noi înşine (cu care au stat de vorbă doar cu o clipă înainte) dispar când îşi întorc ei capul. Nu e oare la fel de nebunesc să credem că înţelesul aceloraşi obiecte dispare în acelaşi fel? Dacă Thecla simbolizase – aşa cum înţeleg acum – iubirea de care eu nu mă simţeam vrednic, atunci se poate spune că forţa ei simbolică a dispărut în momentul când am încuiat în urma mea uşa celulei ei? E ca şi cum aş spune că ceea ce e scris în această carte la care trudesc de atâtea ronduri va dispărea într-un abur de cinabru după ce-i voi fi închis copertele pentru ultima oară şi-o voi fi trimis-o în biblioteca eternă îngrijită de

bătrânul Ultan.

Marea întrebare, prin urmare, la care cumpăneam în timp ce priveam la plaur cu ochi tânjitori, iar legăturile îmi rodeau încheieturile mâinilor, şi-l blestemam pe hatman în inima mea, este aceea de a înţelege ce înseamnă aceste simboluri în sine şi ca atare. Suntem ca nişte copii care se uită la o tipăritură şi văd un şarpe în penultima literă şi o sabie în ultima.

Nu ştiu ce mesaj îmi era destinat în acea colibă mică şi îmbietoare şi în grădina ei verde, suspendate între două infinităţi. Dar ceea ce am citit eu era libertate şi cămin, şi am simţit atunci o mai mare dorinţă de libertate, libertatea de a străbate după voie lumile de sus şi de jos, ducând cu mine doar ceea ce-mi era de trebuinţă, decât simţisem oricând înainte – chiar şi atunci când fusesem prizonier în antecamera din Casa Absolută, chiar şi atunci când fusesem client al torţionarilor în Citadela Veche.

Şi tocmai când îmi doream mai mult să fiu liber şi ne apropiasem de insulă atât cât ne îngăduia cursul nostru, doi bărbaţi şi un băiat de vreo cincisprezece ani au ieşit din colibă. S-au oprit o clipă în faţa intrării, privindu-ne ca şi cum cântăreau din ochi barca şi echipajul. Erau cinci săteni la bord, în afară de hatman, nu încăpea îndoială că insularii nu ne puteau face nimic, dar cu toate astea s-au urcat în barca lor zveltă şi au pornit după noi, bărbaţii vâslind, în timp ce băiatul instala o pânză rudimentară făcută din petice.

Hatmanul, care se răsucea din când în când să se uite înapoi la ei, şedea lângă mine cu *Terminus Est* ţinută de-a curmezişul în poală. Părea că în orice clipă e gata s-o pună deoparte şi să se ducă la pupă, să-i spună ceva omului de la fusul cârmei, sau la proră, la cei patru care stăteau acolo. Mâinile îmi erau legate în faţă şi mi-ar fi trebuit doar o clipă ca să trag de-un deget tăişul afară din teacă şi să-mi retez frânghia, dar prilejul acesta nu se ivea.

Un al doilea plaur a apărut pe suprafaţa apei şi încă o barcă s-a luat după noi, cu doi oameni la bord. Sorţii nu mai arătau bine, iar hatmanul l-a chemat la sine pe unul dintre săteni şi a făcut un pas sau doi spre pupă, luând şi spada mea

cu el. Au deschis o canistră de metal ce stătuse ascunsă sub platforma cârmaciului şi au scos o armă cum nu mai văzusem până atunci, un arc făcut din două arcuri subţiri, fiecare cu propria coardă, legate de nişte despărţitoare ce le ţineau la o distanţă de jumătate de palmă unul de altul. Corzile erau prinse cu o bucată de piele la mijloc, care alcătuia o praştie pentru cine ştie ce proiectil.

În timp ce mă uitam la ciudata alcătuire, Pia s-a dat mai aproape.

— Sunt cu ochii pe mine, mi-a şoptit ea. Nu vă pot dezlega acum. Dar poate...

Şi s-a uitat cu subînţeles la bărcile ce ne urmăreau.

— Or să atace?

— Doar când vor fi mai mulţi. N-au decât harpoane şi pacho. Văzând aerul meu nedumerit, a adăugat: Bâte cu dinţi – unul din oamenii ăştia de-aici are una.

Săteanul pe care hatmanul îl chemase la sine tocmai scotea din canistră ceea ce părea a fi o zdreanţă făcută ghemotoc. A desfăcut-o pe capacul deschis, lăsând la vedere câteva proiectile de metal, gri-argintii, parcă date cu unsoare.

— Gloanţe de putere, a zis Pia.

Arăta speriată.

— Crezi că vor mai veni şi alţii de-ai tăi?

— Dacă mai trecem şi pe lângă alte insule. Dacă o barcă sau două urmăresc o barcă de pe uscat, toate li se alătură, ca să-şi la partea din pradă. Dar în curând o să vedem din nou uscatul.

Sub cămaşa ei zdrenţuită, sânii i s-au ridicat când săteanul şi-a şters mâna de haină, a luat un proiectil argintiu şi l-a fixat în praştia arcului dublu.

— E doar ca o piatră grea..., am început eu.

Săteanul a tras corzile până în dreptul urechii şi le-a dat drumul, trimiţând proiectilul cu un şuierat prin spaţiul dintre bărcile zvelte. Pia era atât de îngrozită încât aproape m-am aşteptat ca proiectilul să-şi schimbe forma în zbor, cine ştie dacă nu se prefăcea într-unui din păianjenii aceia pe care tot mai credeam că-i văzusem când, drogat fiind, fusesem prins în plasele pescarilor.

Dar nu s-a întâmplat nimic de-acest fel. Proiectilul a zburat – o linie lucitoare – peste apă şi a căzut cu plescăit în lac, la vreo doisprezece paşi în faţa provei bărcii aflate cel mai aproape de a noastră.

Preţ de o răsuflare, nu s-a mai întâmplat nimic. Apoi, o detunătură ascuţită, o minge de foc, un gheizer de abur. Ceva întunecat, aparent însuşi proiectilul, încă întreg şi aruncat în sus de explozia pe care o pricinuise, a zburat în aer doar ca să cadă din nou, de data asta între cele două bărci aflate în urmărire. A urmat o nouă explozie, doar cu puţin mai slabă decât prima, şi una din bărci aproape s-a scufundat. Cealaltă a cotit într-o parte. O a treia explozie, apoi o a patra, însă proiectilul, orice alte puteri ar fi avut, nu părea în stare să urmărească bărcile, aşa cum ne urmăriseră pe Jonas şi pe mine notulii lui Hethor. Fiecare explozie îl împingea şi mai departe, şi după a patra ai fi zis că se vlăguise. Cele două bărci care se luaseră după noi au rămas mult în urmă, dar le admiram curajul de a se ţine totuşi după noi.

— Gloanţele de putere aduc foc din apă, mi-a spus Pia.

Am încuviinţat din cap.

— Am văzut şi eu.

Mi-am aranjam picioarele sub mine, găsindu-mi prize sigure între snopii de stuf.

Nu-i mare şmecherie să înoţi chiar şi când mâinile ţi-s legate la spate – Drotte, Roche, Eata şi cu mine obişnuiam să înotăm ţinându-ne degetele împletite la şale, iar cu mâinile legate în faţă ştiam că pot face pluta multă vreme dacă era nevoie; dar îmi făceam griji din pricina Piei, şi i-am spus să se ducă în faţă, cât mai în faţă cu putinţă.

— Dar atunci n-o să vă mai pot dezlega.

— Oricum n-o să poţi câtă vreme stau cu ochii pe noi, am şoptit eu. Du-te în faţă. Dacă barca asta se desface în bucăţi, ţine-te de-un snop de stuf. O să plutească. Nu te opune.

Bărbaţii de la proră n-au împiedicat-o, iar ea s-a oprit numai acolo unde un cablu de stuf împletit forma marginea prorei. Am tras aer în piept şi am sărit peste bord.

Dacă aş fi vrut, aş fi putut să mă scufund în apă aproape fără s-o tulbur, dar acum mi-am strâns genunchii la piept, ca

să stropesc cât mai tare, şi mulţumită greutăţii cizmelor m-am cufundat mult mai în adânc decât dacă m-aş fi dezbrăcat pentru înot. Tocmai asta mă îngrijorase; văzusem că atunci când arcaşul îşi trăsese proiectilul, trecuseră câteva clipe până la explozie. Ştiam că îi udasem din cap până-n picioare pe cei doi de la pupă, dar în acelaşi timp udasem şi toate proiectilele alea de pe cârpa unsuroasă – dar nu puteam fi sigur că or să explodeze înainte să ies eu la suprafaţă.

Apa era rece şi se făcea tot mai rece pe măsură ce mă cufundam. Deschizând ochii, am văzut o minunată nuanţă de cobalt ce se întuneca în timp ce se rotea în jurul meu. Cuprins de panică, am simţit nevoia să-mi împing cizmele din picioare; dar asta m-ar fi adus la suprafaţă mult prea repede, aşa că mi-am umplut mintea cu minunea aceea colorată şi cu gândul la cadavrele indestructibile pe care le văzusem îngrămădite pe mormanele de resturi din apropierea minelor din Saltus – cadavre cufundându-se pentru totdeauna în abisul albastru al timpului.

Încet, m-am rotit fără greutate, până am desluşit carena maronie a bărcii hatmanului, suspendată deasupra capului meu. Câteva clipe, pata aceea maronie şi cu mine am împietrit în locurile în care ne aflam; eu, dedesubt, aşa cum zac morţii sub un hoitar care-şi umple aripile cu suflarea vântului şi pare să planeze chiar pe sub stelele ţintuite de boltă.

Apoi, cu plămânii gata să explodeze, am început să urc.

Ca şi când acesta a fost un semnal, am auzit prima explozie, un bubuit surd, îndepărtat. Am înotat în sus cu mişcări de broască şi am auzit încă o explozie, apoi încă una, fiecare mai ascuţită decât cea dinainte.

Când capul meu a spart suprafaţa apei, am văzut că pupa bărcii hatmanului se desfăcuse iar snopii se răspândiseră ca paiele. O a doua explozie la picioarele mele m-a lăsat o clipă fără auz şi mi-a împroşcat faţa cu stropi ce m-au înţepat ca grindina. Arcaşul hatmanului se zbătea în apă nu departe de mine, dar hatmanul însuşi (cu încântare am văzut că încă o ţinea pe *Terminus Est*), Pia şi ceilalţi se agăţaseră de ceea ce mai rămăsese din proră şi, mulţumită stufului plutitor, prora plutea şi ea, chiar dacă pe jumătate scufundată în apă. Am

tras cu dinţii de frânghia ce-mi lega mâinile, până când doi dintre insulari m-au ajutat să urc pe pluta lor şi unul dintre ei a tăiat legătura, redându-mi libertatea.

XXXI

Oamenii lacului

Împreună cu Pia am petrecut noaptea pe unul dintre plauri, unde eu, care o pătrunsesem pe Thecla atât de adesea când era neîncătuşată dar prizonieră, am pătruns-o acum pe Pia care încă avea cătuşe dar era liberă. După aceea a rămas întinsă pe pieptul meu şi a plâns de bucurie – nu cred că neapărat bucuria pe care i-o adusesem eu, ci aceea a libertăţii, chiar dacă rubedeniile ei, insularii, n-aveau alte metale decât cele pe care le negustoreau sau le furau de la oamenii de pe ţărm, prin urmare nu aveau fierării să-i taie cătuşele.

Am auzit de la bărbaţii care au avut multe femei că, într-un târziu, ajung să descopere asemănări în felul de a iubi la unele femei, şi acum pentru prima oară am simţit eu însumi acest lucru, căci Pia, cu gura ei flămândă şi trupul suplu, îmi amintea de Dorcas. Însă nu era pe de-a-ntregul adevărat; Dorcas şi Pia se asemănau în felul de a iubi aşa cum seamănă uneori două surori la chip, dar niciodată n-aş fi luat-o pe una drept cealaltă.

Fusesem mult prea obosit când ajunsesem la insulă, ca să mă minunez cu adevărat de ea; noaptea fusese şi ea

aproape. Chiar şi acum, ceea ce-mi amintesc este că am tras bărcuţa la mal şi am intrat într-o colibă unde unul din salvatorii noştri a aprins un foc mic din lemne aduse de apă, iar eu am uns tăişul lui *Terminus Est*, pe care insularii o luaseră de la hatmanul făcut prizonier şi mi-o dăduseră înapoi. Dar când Urth şi-a întors din nou faţa către soare, mi s-a părut încântător să stau cu o mână pe trunchiul graţios al sălciei plângătoare şi să simt întreaga insulă legănându-se sub mine!

Gazdele noastre au gătit peşte la micul dejun; înainte să-l isprăvim, a sosit o barcă, aducând alţi doi insulari cu şi mai mult peşte şi verdeţuri rădăcinoase cum nu mai gustasem până atunci. Le-am rumenit pe toate în cenuşă şi le-am mâncat fierbinţi. Gustul aducea a castană, nu ştiu cu ce altceva l-aş putea compara. Şi au mai venit trei bărci, apoi un plaur cu trei copaci şi pânze pătrate umflate prinse în crengile fiecărui copac, încât, văzându-l de la distanţă, am crezut că e o flotilă. Căpitanul, un om mai în vârstă, era totodată şi un fel de căpetenie a insularilor. Se numea Llibio. Când Pia m-a prezentat, el m-a îmbrăţişat aşa cum îşi îmbrăţişează taţii fiii, ceea ce mie nu mi se întâmplase niciodată până atunci.

După ce ne-am desfăcut din îmbrăţişare, toţi ceilalţi şi Pia s-au îndepărtat într-atât cât să putem vorbi între patru ochi, cu voci scăzute – câţiva bărbaţi au intrat în colibă, iar ceilalţi (erau acum vreo zece cu toţii) s-au dus în capătul celălalt al insulei.

— Am auzit că eşti un mare luptător şi ucigaş de oameni, a zis Llibio pentru început.

Am spus că sunt ucigaş de oameni, dar nu unul mare.

— Aşa e. Fiecare bărbat luptă când e provocat, ca să-i omoare pe alţii. Dar victorios nu iese omorându-i pe alţii, ci omorând anumite părţi din sine.

Ca sa-i arăt ca-l înţelesesem, am spus:

— Tu trebuie să fi omorât tot ce era mai rău în fiinţa ta. Poporul tău te iubeşte.

— Nici pe asta să nu pui temei. A tăcut, a privit peste întinderea apei şi a continuat: Suntem săraci şi puţini, şi dacă oamenii ar fi ascultat în anii aceştia de un altul...

A clătinat din cap, iar eu am spus:

— Am călătorit mult şi am văzut că săracii sunt adesea mai cu minte şi mai virtuoşi decât bogaţii.

A zâmbit:

— Eşti om de treabă. Dar oamenii noştri au atâta minte şi virtute de pot muri din asta. N-am fost niciodată mulţi şi iarna trecută, când a îngheţat apa, au şi murit dintre noi.

— Nu m-am gândit cât de grele pot fi iernile pentru voi, neavând lână sau blănuri. Dar înţeleg, acum că ai pomenit de asta, cât de greu vă este cu adevărat.

Bătrânul a clătinat din cap:

— Ne ungem cu grăsime, ceea ce ne ajută, iar focile ne dau mantii mult mai bune decât au oamenii ţărmului, însă când vine gheaţa, insulele noastre nu se pot mişca, iar oamenii ţărmului n-au nevoie de bărci ca să ajungă la ele, încât ne atacă fără milă. În fiecare vară ne luptăm cu ei când vin să ne ia peştele. Iarna în schimb, ei ne omoară, vin pe gheaţă şi-şi iau sclavi.

M-am gândit atunci la Gheară, pe care hatmanul mi-o luase şi-o trimisese la castel, şi am spus:

— Oamenii de pe uscat se supun stăpânului castelului. Poate că, dacă ai face pace cu el, i-ar împiedica să vă mai omoare.

— Odată, în tinereţea mea, ciorovăielile astea curmau două sau trei vieţi pe an. Apoi a venit cel care a construit castelul. Cunoşti povestea?

Am clătinat din cap în semn că nu.

— A venit de la miazăzi, de unde vii şi tu, aşa mi s-a spus. Avea multe lucruri după care tânjeau oamenii ţărmului: ţesături, argint, unelte bine făurite. La ordinele sale, ei au construit castelul. Aceia au fost taţii şi bunicii acelora care trăiesc acum pe ţărm. Au folosit uneltele în folosul lui, iar el le făgăduise că le pot păstra după ce isprăveau treaba, şi le-a mai dat multe alte lucruri. Tatăl mamei mele s-a dus la ei când trudeau acolo şi i-a întrebat dacă nu vedeau că se fac slugi la stăpân, pentru că ziditorul castelului îi mâna cum voia el, după care se retrăgea în spatele zidurilor groase pe care ei le înălţaseră pentru el, unde nimeni nu-l putea atinge. I-au râs

în nas tatălui mamei mele, zicând că ei erau mulţi, ceea ce era adevărat, iar cel care construia castelul unul singur, ceea ce iar era adevărat.

L-am întrebat dacă l-a văzut vreodată pe ziditorul castelului, şi dacă da, cum arăta.

— O dată. Stătea pe-o stâncă şi le vorbea oamenilor ţărmului, iar eu am trecut cu barca pe-acolo. Pot să-ţi spun că era mic de statură, un om care, dacă ai fi fost acolo, nu ţi-ar fi trecut de umăr. Nicidecum unul care să-ţi inspire teamă.

Llibio a tăcut din nou, ochii lui stinşi nemaivăzând apele lacului său, ci vremuri de mult apuse.

— Şi cu toate acestea, a continuat el, teama şi-a făcut apariţia. Zidul exterior a fost terminat şi oamenii ţărmului s-au întors la vânătoarea lor, la stăvilarele şi la turmele lor. Apoi mai-marele lor a venit la noi şi ne-a învinuit că le furasem animalele şi copiii, şi că or să ne distrugă dacă nu le dăm înapoi.

Llibio s-a uitat stăruitor în ochii mei şi mi-a luat mâna într-a sa, o mână tare ca lemnul. Privindu-l, am văzut toţi anii ce se duseseră. Cumpliţi trebuie să fi fost, dar viitorul pe care-l ţesuseră – viitorul în care eu şedeam cu el, cu spada pe genunchi, ascultându-i povestea – era mai cumplit decât şi-ar fi imaginat el atunci. Avusese însă parte şi de bucurii în acei ani; era tânăr şi viguros, şi chiar dacă poate el nu se gândea la asta, ochii lui îşi aminteau.

— Le-am spus că noi nu devorăm copii şi nu avem nevoie de sclavi să pescuiască în locul nostru şi nici păşuni pentru animale n-avem. Cu siguranţă ştiau, chiar şi pe vremea aceea, că nu noi eram vinovaţii, pentru că nu au venit cu război asupra noastră. Dar când insulele noastre se apropiau de ţărm, le auzeam femeile bocind cât era noaptea de lungă. În acele vremuri, a continuat Llibio, fiecare zi după noaptea cu lună plină era zi de negustorie, când cei dintre noi care aveau nevoie de sare şi cuţite se duceau pe ţărm. Când a venit o nouă zi de negustorie, am văzut că oamenii ţărmului ştiau unde le dispăruseră copiii şi animalele, şi vorbeau în şoaptă între ei despre asta. Atunci noi i-am întrebat de ce nu s-au dus la castel, să-l ia cu asalt, căci ei erau mulţi. Dar ei

ne-au luat copiii, şi bărbaţi, şi femei de toate vârstele, şi i-au legat în lanţuri în faţa uşilor lor, pentru a nu fi luaţi ai lor – sau chiar îi duceau până la porţi şi-i legau acolo.

— Şi de când dura tărăşenia asta? am îndrăznit eu să întreb.

— De mulţi ani – de când eram eu tânăr, ţi-am spus doar. Uneori, oamenii ţărmului se luptau. Dar cel mai adesea n-o făceau. De două ori au venit războinici de la miazăzi, trimişi de oamenii mândri din casele înalte de pe ţărmul de la miazăzi. Când erau aici războinicii, luptele încetau, dar ce se vorbea la castel n-am de unde şti. Ziditorul despre care ţi-am spus n-a mai fost văzut de nimeni de când a fost durat castelul.

A tăcut, aşteptând să vorbesc eu. Aveam sentimentul – pe care-l trăiam adesea când stăteam de vorbă cu oameni bătrâni – că vorbele pe care le rostea el erau cu totul altele decât cele pe care le auzeam eu, că în ce-mi spusese el erau multe aluzii, indicii şi implicaţii la fel de invizibile pentru mine precum respiraţia lui, ca şi când Timpul era un soi de spirit alb ce stătea între noi şi cu mânecile sale atârnânde ştergea, înainte să apuc eu să aud, cea mai mare parte a tot ceea ce se spusese. În cele din urmă, am zis cu jumătate de gură:

— Poate că a murit.

— Un uriaş nemernic sălăşluieşte acum acolo, dar nimeni nu l-a văzut.

Abia mi-am stăpânit un zâmbet:

— Îmi vine totuşi să cred că prezenţa lui e o piedică importantă în calea oamenilor de pe mal, care altfel l-ar ataca în castelul lui.

— În urmă cu cinci ani s-au năpustit asupra castelului noaptea, aşa cum se reped puii de somon asupra unui leş. I-au dat foc şi i-au ucis pe cei pe care i-au găsit acolo.

— Iar cu voi se războiesc din obişnuinţă?

Llibio a clătinat din cap şi a zis:

— După ce s-a topit gheaţa anul ăsta, locuitorii castelului s-au întors cu braţele încărcate de daruri – de bogăţii şi arme ciudate ca aceea pe care ai întors-o împotriva oamenilor ţărmului. Mai vin şi alţii acolo, dar dacă sunt slujitori sau

stăpâni, noi, cei de pe lac, nu ştim.

— De la miazănoapte, sau de la miazăzi?

— Din cer, a zis el şi a arătat în sus, unde stelele palide atârnau stinse de maiestuozitatea soarelui.

Dar eu am crezut că voia să spună că vizitatorii veneau în navete, aşa că nu l-am iscodit mai departe.

Cât a fost ziua de lungă, locuitorii lacului au venit pe insulă. Mulţi soseau în bărci asemenea celor care se luaseră după barca hatmanului; alţii aleseseră să vină cu plaurii lor, ca să se alăture insulei lui Llibio, până ne-am trezit în mijlocul unui continent plutitor. Nimeni nu mi-a cerut făţiş să mă pun în fruntea lor şi să atacăm castelul. Dar pe măsură ce ziua se stingea, am început să-mi dau seama că asta îşi doreau, iar ei să priceapă că le voi deveni căpetenie. Cred că în cărţi lucrul acesta se face cu discursuri înverşunate; în fapt, se întâmplă altfel. Îmi admirau statura înaltă şi spada, iar Pia le-a spus că eu eram trimisul Autocratului, anume ca să-i eliberez pe ei.

— Cu toate că noi suntem cei care suferim cel mai tare, a zis Llibio, oamenii ţărmului au reuşit să pună mâna pe castel. Sunt mai puternici în luptă decât noi, dar nu tot ceea ce au distrus prin foc a fost reconstruit, şi n-au avut nici o căpetenie de la miazăzi.

I-am întrebat pe el şi pe alţii despre pământurile din preajma castelului şi le-am spus că n-ar trebui să atacăm decât după ce noaptea va împiedica santinelele de pe ziduri să vadă că ne apropiem. Nu le-am mai spus că în întuneric nu puteau să tragă asupra noastră la fel de bine şi de aceea voiam să aşteptăm; dacă stăpânul castelului îi dăduse hatmanului gloanţele de putere, puteam să bănuiesc că pentru sine păstrase arme mult mai distrugătoare.

Când am pornit, mă aflam în fruntea a aproape o sută de războinici, cu toate că cei mai mulţi dintre ei erau înarmaţi doar cu harpoane ale căror vârfuri erau făcute din os de focă, şi cu pacho sau cuţite. Ar fi să mă umflu în pene dacă aş scrie că mă învoisem să conduc această mică oştire dintr-un sentiment de responsabilitate şi grijă pentru suferinţele lor, căci n-ar fi adevărat. N-am făcut-o nici pentru că mă temeam de

ce-aş fi putut păţi dacă aş fi refuzat, cu toate că, bănuiam eu, dacă nu mă pricepeam s-o-ntorc din condei, prefăcându-mă a amâna sau convingându-i pe insulari că aveau mai mult de câştigat dacă nu luptau, nu mi-ar fi fost moale.

Adevărul e că imboldul meu era mai mare decât al lor. Llibio purta în jurul gâtului un peşte sculptat într-un dinte; şi când îl întrebasem ce era peştele ăla, îmi zisese că e Oannes şi l-a acoperit cu mâna, pentru ca ochii mei să nu-l profaneze, ştiind că eu nu cred în Oannes, care mai mult ca sigur e zeul-peşte al acestor oameni.

Nu ştiam nimic şi totuşi simţeam că ştiu tot ce e important despre Oannes. Ştiam că trăieşte în adâncurile cele mai întunecate ale lacului, dar că pe furtună e văzut sărind printre valuri. Ştiam că e păstorul adâncurilor, care umple plasele insularilor, şi că ucigaşii nu pot ieşi pe apă fără teamă, neştiind dacă nu cumva Oannes o să apară lângă ei, cu ochii lui mari cât luna, şi o să le răstoarne barca.

Nu credeam în Oannes şi nu mă temeam de el. Dar îmi închipuiam că ştiu de unde vine – ştiam că există o putere atotstăpânitoare în univers, ce făcea ca toate celelalte să-i fie umbre. Ştiam că, în fapt, felul în care înţelegeam eu acea putere era la fel de caraghios (şi la fel de serios) ca Oannes. Ştiam că a ei este Gheara şi simţeam că numai Gheara e a ei, numai Gheara dintre toate altarele şi odăjdiile lumii. O ţinusem în mâna mea de multe ori, o ridicasem deasupra capului meu în Vincula, îl atinsesem pe ulanul Autocratului cu ea, şi pe fata bolnavă din cocioaba din Thrax. Avusesem în stăpânirea mea infinitatea şi avusesem în stăpânirea mea puterea ei; nu mai eram sigur că puteam s-o mai dau de bunăvoie înapoi Pelerinelor, dacă aveam să le găsesc vreodată, dar ştiam dincolo de orice îndoială că, fără luptă, nu o voi lăsa în mâna nimănui altcuiva.

Mai mult, mi se părea că fusesem oarecum ales să deţin eu acea putere – chiar dacă pentru o perioadă scurtă de timp. Pelerinele o pierduseră din pricina nesăbuinţei mele, pentru că o lăsasem pe Agia să-l împingă pe vizitiu în cursa aceea, prin urmare era de datoria mea să am grijă de ea şi s-o folosesc, şi poate s-o înapoiez, şi cu siguranţă era de datoria

mea s-o salvez din mâinile – monstruoase fără doar şi poate – în care căzuse acum pentru că nu avusesem grijă de ea.

Nu mă gândisem, când am început această mărturie despre viaţa mea, să dau în vileag vreo taină a ghildei noastre, din cele care mi-au fost împărtăşite de Maestrul Palaemon şi Maestrul Gurloes chiar înainte de a fi fost înălţat în rang şi uns calfă, de sărbătoarea Sfintei Katharine. Dar acum voi dezvălui una, pentru că ceea ce-am făcut în acea noapte pe Lacul Diuturna nu poate fi înţeles fără a o înţelege pe aceasta. Iar taina e că noi, torţionarii, ne supunem. În măreaţa ordine a statului, piramida vieţilor care este infinit mai înaltă decât orice turn material, mai înaltă decât Bastionul Clopotului, mai înaltă decât Zidul oraşului Nessus, mai înaltă decât Muntele Typhon, piramida care se întinde de la Autocratul de pe Tronul Phoenix la cel mai umil slujbaş care se speteşte pentru cel mai necinstit negustor – o creatură mai prejos de cel mai amărât cerşetor –, noi suntem singura piatră de nădejde. Nimeni nu se supune cu adevărat până nu face nefăcuta în supuşenie; şi nimeni nu face nefăcuta în afară de noi.

Cum să-i refuz Increatului ceea ce-i dădusem Autocratului de bunăvoie atunci când îi retezasem Katharinei capul?

XXXII

Spre castel

Plaurii erau despărţiţi acum, şi cu toate că bărcile se mişcau printre ei şi pânze erau legate de orice ram, simţeam fără să vreau că stăteam pe loc sub norii năvalnici, mişcarea noastră fiind doar ultima amăgire a pământului care se scufunda.

Mulţi dintre plaurii pe care îi văzusem mai devreme în acea zi fuseseră lăsaţi în urmă, ca refugii pentru femei şi copii. Mai erau doar şase, iar eu stăteam în vârful cel mai înalt al plaurului lui Llibio, cel mai mare dintre cei şase. Pe lângă mine şi bătrân, mai erau şapte luptători. Ceilalţi plauri purtau câte patru sau cinci fiecare. În afară de plauri, mai aveam vreo treizeci de bărci, fiecare cu un echipaj de doi sau trei insulari.

Nu mă amăgeam singur cu gândul că cei o sută de insulari ai noştri, înarmaţi cu harpoane şi cuţite, alcătuiau o forţă înfricoşătoare; o mână de dimarhi de-ai lui Abdiesus ne-ar fi risipit ca pleava. Dar erau camarazii mei de arme şi a fi în fruntea oamenilor când porneşti la bătălie îţi dă un sentiment ca nici unul altul.

Singura sclipire pe apele lacului era aceea a luminii verzi reflectate, ce cădea în miriadele de frunze ale Pădurii de pe Lune, aflată la cincizeci de mii de leghe depărtare. Apele acelea mă făceau să mă gândesc la oţelul lustruit şi uns cu ulei. Vântul palid nu stârnea spuma albă, cu toate că împingea undele în dune prelungi, ca nişte coline de metal.

După o vreme, un nor a acoperit luna şi o clipă m-am întrebat dacă nu cumva oamenii lacului se vor rătăci în întuneric. Dar ai fi zis că-i lună plină, aşa mânuiau cârmele; şi cu toate că bărcile şi insulele se aflau adesea foarte aproape unele de celelalte, cât a durat călătoria n-am văzut vreuna să fie în primejdie de a se răsturna din pricina celorlalte.

A mă afla cum mă aflam acum, sub lumina stelelor şi în beznă, în mijlocul propriului meu arhipelag, fără alt sunet împrejur decât şoapta vântului şi plescăitul vâslelor ce se ridicau şi se cufundau la fel de ritmic precum ticăitul unui ceas, nesimţind altă mişcare decât legănatul blând al valurilor, ar fi putut să-mi dea o stare de linişte, sau chiar să mă adoarmă, atât eram de obosit, cu toate că trăsesem un pui de somn înainte s-o pornim; dar aerul rece al nopţii şi gândul la ceea ce urma să facem mă ţineau treaz.

Nici Llibio, nici vreun alt insular nu fusese în stare să-mi spună decât prea puţine despre interiorul castelului pe care aveam să-l atacăm. Exista o clădire principală şi un zid. Dar nu aflasem dacă această clădire era un bastion adevărat – adică un turn fortificat, mai înalt decât zidul.

Nu ştiam nici dacă mai erau şi alte clădiri pe lângă cea principală (un turn de pază, bunăoară), sau dacă zidul era fortificat cu turnuri şi turele, sau câţi străjeri îl păzeau. Castelul fusese construit pe parcursul a doi sau trei ani, cu mână de lucru din partea locului; prin urmare, nu putea fi la fel de măreţ precum, să spunem, Castelul Acies; cu toate acestea, pe sfert să fi fost din cât era acela, tot nu am fi putut pătrunde în el.

Îmi dădeam prea bine seama cât de nepregătit eram să conduc o asemenea expediţie. În viaţa mea nu văzusem o bătălie, cu atât mai puţin nu luasem parte la vreuna. Ceea ce ştiam despre arhitectura militară se datora faptului că fuse-

sem crescut în Citadelă şi întâmplătoarelor mele incursiuni printre fortificaţiile oraşului Thrax, iar cunoştinţele pe care le aveam – sau credeam că le am – despre tactici de luptă le culesesem din ceea ce citisem, la fel de întâmplător, din cărţi. Mi-am amintit cum mă jucam în copilărie în necropolă, când născoceam încăierări şi ne băteam cu săbii de lemn, şi aproape că mi s-a făcut rău la amintirea aceasta. Nu pentru că mă temeam pentru propria mea viaţă, ci pentru că ştiam că o greşeală de-a mea putea să coste viaţa celor mai mulţi dintre oamenii aceştia inocenţi şi neştiutori care mă priveau ca pe conducătorul lor.

Luna s-a ivit din nou pentru o vreme, tăiată de siluetele negre ale unui stol de berze. Vedeam linia ţărmului ca o panglică de noapte mai adâncă la orizont. Dar în scurt timp pătura de nori a acoperit lucirea ei şi un strop m-a lovit în faţă. Şi dintr-odată, fără să ştiu de ce, m-am înveselit – mai mult ca sigur că undeva, în străfundul minţii mele, s-a trezit amintirea ploii din noaptea în care înfruntasem alzaboul. Şi mi-oi fi amintit şi de apele îngheţate care ţâşneau din gura minei unde sălăşluiau oamenii-maimuţă.

Dar lăsând la o parte aceste amintiri întâmplătoare, ploaia se putea dovedi o binecuvântare. Noi nu aveam arcuri, dar dacă vrăjmaşii aveau, ploaia le-ar fi udat corzile. Şi nu aveau cum folosi gloanţele de putere cu care trăsese arcaşul hatmanului. Ca să nu mai spun că, mulţumită ploii, puteam ataca furişându-ne, adică întocmai aşa cum mă gândisem eu să atacăm ca să avem vreo speranţă de reuşită.

Eram cufundat în gânduri când norii s-au spart, şi am văzut că înaintam paralel cu ţărmul care se înălţa stâncos în dreapta. În faţă, o peninsulă la fel de stâncoasă dar încă mai înaltă se avânta în mare. M-am dus până la capătul plaurului, ca să-l întreb pe omul postat acolo dacă pe acea peninsulă se afla castelul. El a clătinat din cap şi a spus:

— Ocolim peninsula.

Şi aşa am făcut. Colţurile tuturor pânzelor au fost deznodate şi legate pe alte ramuri. Saci plini cu pietre au fost coborâţi în apă pe una din laturile plaurului, în vreme ce trei bărbaţi se opinteau la cârmă. Mi-a trecut deodată prin minte

că Llibio o fi ordonat să ne apropiem de ţărm, un lucru înţelept de altfel, pentru că astfel scăpăm de străjerii care poate că stăteau cu ochii aţintiţi pe întinderile lacului. Dar nici aşa nu scăpăm de pericolul de a fi văzuţi, acum când peninsula nu se mai afla între castel şi mica noastră flotă. Şi mi-a trecut prin minte gândul că dacă cel care construise castelul nu alesese înălţimea stâncii căreia îi dădeam ocol acum şi care arăta de necucerit, înseamnă că găsise un loc încă şi mai sigur.

Am trecut de vârful peninsulei şi am zărit destinaţia noastră, la patru lanţuri mai jos pe coastă – o stâncă mai înaltă cu mult decât celelalte şi încă şi mai abruptă, cu un zid în vârful ei şi un donjon care părea să aibă forma imposibilă a unei ciuperci otrăvitoare imense.

Nu-mi puteam crede ochilor. Din uriaşa coloană centrală, ce se îngusta spre vârf – şi care n-aveam nici o îndoială că era un turn rotund din piatră obişnuită – se deschidea o structură metalică având forma unei lentile, de zece ori mai lată în diametru decât coloana şi aparent la fel de solidă precum turnul însuşi.

Pe plaurul nostru, în bărcile din jur şi pe ceilalţi plauri, insularii şuşoteau între ei şi arătau cu degetul. Ca şi când această privelişte incredibilă era şi pentru ei o noutate.

Lumina ceţoasă a lunii, sărutul surorii mai mici pe chipul surorii mai mari muribunde, cădea pe suprafaţa discului imens. Sub disc, în umbra densă, luceau scântei de lumină portocalie. Se mişcau, alunecând în sus şi-n jos, dar mişcarea le era atât de înceată încât le-am privit o bucată de vreme până s-o înregistrez. La un moment dat, una s-a înălţat până sub disc şi a dispărut, şi chiar înainte să ajungem noi la ţărm, alte două au apărut în acelaşi loc.

O plajă mică se afla în umbra stâncii. Plaurul lui Llibio s-a împotmolit la ceva depărtare de ţărm, astfel că am fost nevoit să sar încă o dată în apă, dar de data asta am ridicat-o pe *Terminus Est* deasupra capului. Din fericire, nu erau valuri iar ploaia doar ameninţa să înceapă. I-am ajutat pe oamenii lacului să-şi tragă bărcile pe prundiş, în vreme ce alţii au amarat plaurii de bolovani, cu odgoane zdravene.

După călătoria prin munţi, poteca îngustă şi înşelătoare ar fi fost o joacă de copil dacă n-ar fi trebuit s-o urc pe întuneric. Dar aşa, aş fi preferat să mai cobor o dată brâna pe lângă oraşul îngropat, până la casa lui Casdoe, chiar dacă ar fi fost de cinci ori mai lungă.

Când am ajuns în vârf, încă ne aflam la o bună bucată de drum de zidul ascuns vederii de un pâlc rar de brazi. I-am strâns pe insulari în jurul meu şi i-am întrebat – retoric, de bună seamă – dacă ştiau de unde venise nava cosmică de deasupra castelului. Şi când s-au jurat că n-au habar, le-am explicat că eu ştiam (şi într-adevăr ştiam, mă avertizase Dorcas de existenţa lor, dar până acum nu văzusem nici una) şi dată fiind prezenţa ei aici, ar fi mai bine să mă duc în recunoaştere înainte să pornim atacul.

Nici unul n-a scos un cuvânt, dar le-am ghicit sentimentul de neajutorare. Crezuseră că-şi găsiseră eroul care să-i conducă, iar acum aveau să-l piardă înainte să înceapă bătălia.

— Dacă pot, o să intru, le-am spus eu. O să mă întorc la voi dacă am cum şi o să vă las deschise câte uşi se va putea.

— Dar să spunem că nu te întorci, a zis Llibio. Cum vom şti când e clipa să scoatem cuţitele?

— O să vă dau un semn, am spus, chinuindu-mi mintea să născocesc un semnal pe care l-aş fi putut face dacă rămâneam închis în turnul negru. Trebuie să aibă vreun foc acolo înăuntru pe o noapte ca asta, am continuat eu. O să scot un lemn aprins la o fereastră şi, dacă pot, o să-l las să cadă, ca să vedeţi flacăra. Dacă nu vă fac semn şi nu mă pot întoarce la voi, socotiţi că am fost luat prizonier şi atacaţi când prima lumină a zilei atinge muntele.

Nu mult după aceea, mă aflam în faţa porţii castelului şi izbeam cu un ditamai ciocanul de fier care avea forma unui cap de om (din cât am citit cu degetele) şi se lovea de o placă de fier fixată pe lemnul de stejar.

Dinăuntru, nici un răspuns. Am aşteptat cât am respirat de patru ori şi iar am izbit. Auzeam ecouri în spatele porţii, o reverberare goală asemenea bătăilor de inimă, dar voci nu

răsunau. Chipurile hidoase pe care le văzusem în grădina Autocratului mi-au umplut mintea şi m-am aşteptat cu spaimă să aud răsunând o împuşcătură, deşi ştiam că, dacă hierodulii voiau să tragă asupra mea – toate armele energetice veneau în fapt de la ei –, n-aş fi auzit nici un zgomot. Văzduhul era atât de neclintit încât părea că aşteaptă împreună cu mine. La răsărit s-a auzit bubuit de tunet.

În sfârşit, am distins zgomot de paşi, atât de repezi şi de uşori, încât i-aş fi luat drept paşi de copil. O voce ce-mi părea familiară a întrebat:

— Cine-i? Ce vrei?

Şi eu am răspuns:

— Maestrul Severian, din Ordinul Căutătorilor Adevărului şi Penitenţei – vin aici ca braţ al Autocratului, a cărui dreptate e pâinea supuşilor săi.

— Nu mai spune! a exclamat Doctorul Talos şi a deschis poarta.

Câteva clipe am stat şi m-am holbat la el.

— Ia zi-mi, ce vrea Autocratul de la noi? Ultima oară când te-am văzut, te-ndreptai spre Oraşul Pumnalelor Strâmbe. Ai apucat să ajungi acolo?

— Autocratul vrea să ştie de ce vasalii tăi l-au luat prizonier pe unul dintre slujbaşii săi, am zis eu. Adică pe mine. Ceea ce pune totul într-o oarecum altă lumină.

— Chiar aşa! Chiar aşa! Înţeleg că şi din punctul tău de vedere. Nu ştiam că tu eşti misteriosul vizitator din Murene. Şi sunt sigur că bătrânul Baldanders, bietul de el, era la fel de neştiutor. Hai, intră, să vorbim despre asta.

Am păşit dincolo de poarta grea şi doctorul a închis-o în urma mea, ferecând-o cu un drug de fier.

— Nu prea avem despre ce vorbi, am spus eu, dar, dacă e s-o facem, să începem cu o gemă preţioasă ce mi-a fost luată cu forţa şi, din câte mi s-a spus, ţi-a fost trimisă ţie.

Dar în timp ce vorbeam, atenţia mi-a fost abătută de la cuvintele pe care le rosteam spre imensitatea navei hierodulilor, care se afla acum, după ce trecusem de zid, chiar deasupra capului. Uitându-mă în sus la ea, am avut aceeaşi senzaţie de dislocare pe care o am uneori când mă uit prin

suprafeţele curbate ale unei lupe; burta convexă a navei arăta ca ceva cu totul străin nu numai faţă de lumea fiinţelor omeneşti, ci faţă de întreaga lume vizibilă.

— A, da, a zis Doctorul Talos. Cred că farafastâcul ăla al tău e la Baldanders. Sau mai corect e să spun că a fost la el, dar l-a pitit nu ştiu pe unde. Sunt sigur c-o să ţi-l dea înapoi.

Dinăuntrul turnului rotund care părea să sprijine nava (cu toate că nu era cu putinţă s-o facă), a ajuns până la noi un sunet singuratic şi cumplit, ca un urlet de lup. Nu mai auzisem aşa ceva de când părăsisem Turnul Matachin; dar ştiam ce este şi i-am spus Doctorului Talos:

— Ţineţi prizonieri aici.

El a încuviinţat din cap:

— Da. Mă tem că azi, luat cu alte treburi, n-am avut vreme să hrănesc bietele creaturi. A fluturat din mână spre nava de deasupra şi a continuat: Sper, Severian, că n-ai nimic împotrivă să te întâlneşti cu nişte cacogeni? Mă tem că n-ai încotro, dacă vrei să intri şi să-i ceri lui Baldanders să-ţi dea giuvaierul. E acolo, cu ei, stau de vorbă.

Am spus că n-aveam nimic împotrivă, cu toate că, trebuie să recunosc, înlăuntrul meu m-am cutremurat.

Doctorul a zâmbit, arătând deasupra bărbii sale roşii linia dinţilor lui lucitori, ascuţiţi, pe care mi-i aminteam atât de bine.

— Minunat! Ai fost întotdeauna o persoană minunat de lipsită de prejudecăţi. Dacă-mi dai voie s-o spun, cred că educaţia pe care ai primit-o te-a învăţat să iei fiecare fiinţă aşa cum e.

XXXIII

Ossipago, Barbatus şi Famulimus

Aşa cum se obişnuieşte în asemenea turnuri de apărare, nu exista nici o intrare la nivelul solului. O scară dreaptă, îngustă, abruptă, fără balustrade, ducea la o uşă la fel de îngustă, aflată la vreo zece cubiţi deasupra pardoselii din curte. Uşa era deja deschisă şi am fost încântat că Doctorul Talos n-a închis-o în urma noastră. Am străbătut un coridor scurt care fără doar şi poate tăia zidul turnului în toată grosimea lui şi dădea într-o încăpere ce părea să ocupe tot nivelul acela al turnului (asemenea tuturor încăperilor pe care le-am văzut acolo). Era plină de maşinării cel puţin la fel de vechi (aşa am socotit, văzându-le) precum acelea pe care le aveam noi în Turnul Matachin, dar la ce anume foloseau mi-era cu neputinţă să ghicesc. Într-o parte a acestei încăperi, o altă scară îngustă urca la etajul de deasupra, iar în partea cealaltă, o casă a scărilor întunecoasă ducea spre locul în care era închis prizonierul care urla, căci i-am auzit vocea înălţându-se din deschizătura neagră.

— A înnebunit, am spus eu şi mi-am înclinat capul spre urlet.

Doctorul Talos a încuviinţat cu o mişcare a capului.

— Cei mai mulţi înnebunesc. Cel puţin aceia pe care i-am examinat eu. Le administrez fierturi de spânz, dar n-am impresia să le facă bine.

— Am avut şi noi clienţi din ăştia la nivelul trei al temniţei subterane, pentru că eram obligaţi prin lege să-i ţinem acolo; fuseseră daţi în grija noastră, înţelegi, şi nimeni din cei sus-puşi nu ne dădea voie să-i eliberăm.

Doctorul mă ducea spre scara care urca.

— Îmi dau seama de situaţia dificilă în care eraţi puşi.

— Cu timpul, mureau, am continuat eu încăpăţânat. Fie ca urmare a torturilor, fie din alte pricini. N-avea nici un rost să-i ţinem închişi.

— Aşa zic şi eu. Fii atent la mecanismul ăla cu cârlig. Încearcă să-ţi agate mantia.

— Şi-atunci de ce-l ţii aici, dacă-i nebun? Doar nu sunteţi temniceri îndrituiţi, aşa cum eram noi.

— Pentru organe, cred. De aceea a instalat aici Baldanders toate nimicurile astea.

Cu un picior pe prima treaptă, Doctorul Talos s-a răsucit să se uite la mine.

— Fii atent să te comporţi ca lumea. Nu le place să li se spună cacogeni, să ştii. Să li te adresezi pe numele pe care fiecare ţi-l spune că-l are acum şi nu cumva să pomeneşti de materii vâscoase. În general, să nu pomeneşti de nimic neplăcut. Săracul Baldanders s-a chinuit atâta să facă pace cu ei după ce şi-a pierdut capul la Casa Absolută. O să fie zdrobit dacă strici totul chiar înainte să plece.

Am făgăduit să fiu cât se poate de diplomat.

Pentru că nava se afla deasupra turnului, bănuisem că Baldanders şi comandorii ei se aflau în încăperea de la ultimul nivel. M-am înşelat. Am auzit murmur de voci în timp ce urcam la catul următor, apoi vocea adâncă a uriaşului, răsunând, aşa ca şi în multe alte daţi când călătorisem cu el, asemenea prăbuşirii unui zid şubrezit, undeva departe.

Şi încăperea aceasta era plină de maşinării. Or fi fost la fel de vechi precum cele de jos, dar păreau în bună stare de funcţionare; mai mult chiar, se aflau într-o relaţie logică unele cu altele – deşi care anume era aceasta nu desluşeam –, ase-

menea mecanismelor din sala lui Typhon. Baldanders şi oaspeţii lui se găseau în capătul îndepărtat al încăperii, unde capul uriaşului, de trei ori mai mare decât capul oricărui om obişnuit, se iţea deasupra zăngănitului de metale şi cristale, ca un cap de tiranozaur bălăngănindu-se deasupra coroanelor celor mai înalte ale unei păduri. Îndreptându-mă spre ei, am văzut ce rămăsese dintr-o tânără – cine ştie dacă nu o surată de-a Piei – care zăcea sub un clopot de sticlă pâlpâitor. Abdomenul îi fusese spintecat cu un tăiş ascuţit şi o parte din viscere îi fuseseră scoase şi puse în jurul trupului ei. Avea semne de putrefacţie şi cu toate acestea buzele i se mişcau. Ochii i s-au deschis când am trecut pe lângă ea, apoi s-au închis.

— Avem musafiri! a strigat Doctorul Talos. N-ai să ghiceşti cine-a venit.

Capul uriaşului s-a răsucit încet, dar mi s-a părut că mă priveşte ca şi când n-ar fi ştiut cine sunt, ca în acea primă dimineaţă din Nessus, când Doctorul Talos îl trezise din somn.

— Pe Baldanders îl ştii, mi s-a adresat doctorul, dar trebuie să te prezint celorlalţi oaspeţi ai noştri.

Trei bărbaţi – hai să le spun aşa – s-au ridicat politicoşi. Unul – dacă ar fi fost cu adevărat o fiinţă umană – putea fi descris drept scund şi îndesat. Ceilalţi doi erau cu mai bine de-un cap mai înalţi decât mine, cât exultanţii de înalţi. Măştile pe care le purtau toţi trei le dădeau chipuri de oameni rafinaţi, de vârstă mijlocie, cumpătaţi, cu prestanţă; dar îmi dădeam seama că ochii ce priveau prin tăieturile măştilor celor doi mai înalţi erau mai mari decât ochii omeneşti, iar silueta mai scundă nu avea ochi deloc, încât acolo nu se zărea decât întunecime. Toţi trei erau înveşmântaţi în alb.

— Înălţimile Voastre! Vi-l prezint pe un mare prieten de-al nostru. Maestre Severian, dă-mi voie să ţi-i prezint pe onorabilii hieroduli Ossipago, Barbatus şi Famulimus. Strădania acestor nobile personaje este de a inculca înţelepciunea în rasa omenească – reprezentată aici de Baldanders şi, acum, de tine însuţi.

Fiinţa pe care Doctorul Talos a prezentat-o drept Famulimus a început să vorbească. Vocea ei ar fi putut fi a unei

fiinţe omeneşti, doar că era mai răsunătoare şi mai muzicală decât orice voce cu adevărat omenească pe care o auzisem vreodată, încât aş fi zis că ascultam glasul unui instrument cu coarde, căruia i s-a insuflat viaţă.

— Fii bine-venit, a cântat vocea. Nu există bucurie mai mare pentru noi decât să te salutăm, Severian. Te înclini în faţa noastră din curtoazie, dar noi vom îngenunchea în faţa ta.

Şi chiar a îngenuncheat scurt, la fel şi ceilalţi doi.

Nimic din ce-ar fi putut zice sau face nu m-ar fi înmărmurit mai mult, şi am rămas mut de uimire.

Celălalt cacogen înalt, Barbatus, a vorbit ca un gentilom care vrea să umple tăcerea căzută stânjenitor în mijlocul unei conversaţii. Vocea lui era mai adâncă decât a lui Famulimus şi părea să aibă ceva milităros în ea:

— Eşti bine-venit aici – foarte bine-venit, aşa cum a spus dragul meu prieten şi cum am încercat cu toţii să arătăm. Dar prietenii tăi trebuie să rămână afară câtă vreme suntem noi aici. Ştii asta, desigur. Am spus-o doar ca să fie spusă.

Pe un ton atât de adânc încât mai mult i-am simţit vocea decât i-am auzit-o, al treilea cacogen a murmurat: „Nu contează” şi, ca şi când s-ar fi temut că aş putea să văd golul din tăieturile pentru ochi ale măştii, şi-a întors capul ostentativ spre fereastra îngustă de lângă el şi spre ceea ce se afla dincolo de ea.

— Să înţeleg că ai prieteni pe-aici? a întrebat în şoaptă Doctorul Talos.

Era una dintre trăsăturile lui ca arareori să se adreseze unui grup, aşa cum fac majoritatea oamenilor – el se adresa fie unui singur individ din acel grup, ca şi când numai ei doi ar fi fost de faţă, fie făcea pe oratorul, ca şi când avea înaintea sa mii de oameni.

— Câţiva insulari mi-au dat o escortă, am zis eu, încercând s-o dau cotită. Cred că ştii despre cine vorbesc. Trăiesc pe stufurile plutitoare de pe lac.

— Se ridică împotriva ta! i-a spus Doctorul Talos uriaşului. Te-am prevenit că aşa se va întâmpla.

S-a repezit la fereastra prin care părea să privească fiinţa

numită Ossipago, îmbrâncindu-l la o parte şi holbându-se în noaptea de afară. Apoi, întorcându-se spre cacogen, a îngenuncheat, l-a apucat de mână şi i-a sărutat-o. Mâna asta era o mănuşă ca toate mănuşile, dintr-un material flexibil, vopsită astfel încât să pară carne omenească, iar înăuntrul ei avea ceva ce nu era mână.

— O să ne ajuţi, Înălţimea Ta, nu-i aşa? Sunt sigur că ai fantasini la bordul navei. O singură dată să înşirăm ororile pe zid, şi-avem pace timp de-un secol.

Cu vocea lui domoală, Baldanders a spus:

— Severian va fi biruitorul. Altfel de ce-ar fi îngenuncheat în faţa lui? Cu toate că s-ar putea să moară, iar noi să rămânem în viaţă. Îi ştii cum sunt, Doctore. Jaful poate răspândi cunoaşterea.

Doctorul Talos s-a răsucit furios spre el:

— Aşa s-a întâmplat şi înainte? Răspunde-mi!

— Cine poate şti, Doctore?

— Ştii bine că nu. Sunt aceleaşi brute ignorante, superstiţioase, care au fost dintotdeauna! S-a răsucit din nou, de data asta spre hieroduli, şi a spus: Nobili hieroduli, răspundeţi-mi. Dacă e să ştie cineva, numai voi puteţi şti.

Famulimus a făcut un gest, iar eu n-am fost nicicând mai conştient de adevărul din spatele măştii ca în acea clipă, căci nici un braţ omenesc n-ar fi putut face acea mişcare, o mişcare fără nici un înţeles, nearătând nici consimţire, nici negare, nici iritare, nici consolare.

— Nu voi vorbi despre toate lucrurile pe care le ştii, a zis el. Cei de care te temi au învăţat să te biruie. Poate că într-adevăr încă sunt nătăfleţi; dar ceea ce duc acasă cu ei i-ar putea face înţelepţi.

Îi spunea acestea doctorului, dar nu m-am mai putut abţine şi am zis:

— Pot să ştiu despre ce vorbiţi, Sieur?

— Despre voi, despre voi toţi, Severian. N-are ce rău să-ţi facă acum că spun acestea.

— Numai să nu spui prea multe, s-a băgat Barbatus în vorbă.

— Există un semn folosit pe una dintre lumi, unde uneori

nava noastră istovită îşi găseşte în sfârşit odihna. E un şarpe cu câte un cap la fiecare capăt. Un cap e mort – celălalt îl roade.

— Asta cred că e lumea cu pricina, a zis Ossipago, fără să se întoarcă de la fereastră.

— Fără îndoială, Camoena ar putea să ne spună unde-i este sălaşul. Dar n-are importanţă dacă ştii unde e. Mă vei înţelege cu atât mai bine. Capul viu simbolizează distrugerea. Capul mort, zidirea. Primul se înfruptă din al doilea. Şi înfruptându-se, îi dă şi acestuia hrană. Un băiat ar putea crede că dacă primul moare, cel mort, elementul constructiv, va triumfa, făcându-l şi pe geamănul său asemenea sieşi. Adevărul e că amândouă capetele ar muri în scurt timp.

— Cum se întâmplă adesea, a observat Barbatus, bunul meu prieten e cât se poate de confuz. Pricepi ce zice?

— Eu unul nu, a proclamat supărat Doctorul Talos, făcând stânga-mprejur dezgustat şi coborând treptele în fugă.

— N-are importanţă, atâta vreme cât stăpânul lui înţelege, mi-a zis Barbatus. A tăcut, parcă aşteptând ca Baldanders să-l contrazică, apoi a continuat, tot către mine: Dorinţa noastră, înţelegi tu, este să facem ca rasa voastră să propăşească, şi nu s-o îndoctrinăm.

— Vorbeşti de oamenii ţărmului? l-am întrebat eu.

În tot acest timp, apele lacului îşi murmurau durerea nocturnă prin fereastră. Vocea lui Ossipago a părut să se împletească în acest murmur atunci când a zis:

— Voi toţi...

— Înseamnă că e adevărat, am zis eu. Ceea ce-au bănuit atâţia înţelepţi. Suntem ghidaţi. Voi ne urmăriţi şi, în evurile istoriei noastre, care vouă probabil vi se par doar câteva zile, ne-aţi scos din sălbăticie.

În entuziasmul meu am scos cărţulia cafenie, încă umedă după baia pe care o făcusem mai devreme în acea zi, cu toate că era învelită cu mătase dată cu unsoare.

— Daţi-mi voie să vă citesc ce se spune aici: „Omul, care nu e înţelept, este totuşi obiectul înţelepciunii. Dacă înţelepciunea îl găseşte a fi un obiect potrivit, oare e înţelept din partea lui să-şi scoată la lumină neghiobia?” Cam aşa scrie

aici.

— Greşeşti, mi s-a adresat Barbatus. Evurile sunt eoni pentru noi. Prietenul meu şi cu mine ne ocupăm de rasa voastră de mai puţină vreme decât eşti tu pe lume.

— Obiectele astea trăiesc doar douăzeci de ani, cât câinii, a zis Baldanders.

Tonul lui mi-a dat de înţeles mai multe decât am scris eu aici, căci fiecare cuvânt a căzut ca o piatră scăpată într-un rezervor adânc.

— Nu se poate! am exclamat eu.

— Voi sunteţi lucrarea pentru care trăim noi, mi-a explicat Famulimus. Omul ăsta căruia tu îi spui Baldanders trăieşte ca să înveţe. Vedem că strânge mormane de învăţături străvechi – fapte solide precum seminţele, ca să-i dea putere. Va muri cândva de mâini ce nu agonisesc, dar va muri cu un câştig ceva mai mare pentru voi toţi. Gândeşte-te la un copac ce crapă o piatră în două. Strânge pentru propria sa folosinţă apă, căldura dătătoare de viaţă a soarelui… şi tot ce înseamnă viaţă. După un timp moare şi putrezeşte, acoperind pământul pe care propriile-i rădăcini l-au făcut din piatră sfărâmată. Umbra lui odată dusă, noi seminţe dau colţi; cu timpul, o nouă pădure se înalţă pe locul unde a crescut el.

Doctorul Talos şi-a făcut din nou apariţia din casa scării, bătând din palme încet şi batjocoritor.

— Şi le-aţi lăsat lor maşinile astea? am întrebat eu, fiind foarte conştient, în timp ce puneam întrebarea, de existenţa femeii eviscerate care murmura sub clopotul ei de sticlă undeva în spatele meu, un gând ce altădată nu l-ar fi tulburat câtuşi de puţin pe torţionarul Severian.

— Nu, a răspuns Barbatus. Pe acestea le-a găsit el, sau şi le-a construit singur. Famulimus ne-a spus că voia să înveţe şi că trebuie să ne îngrijim să-i împlinim dorinţa, dar nu să-l învăţăm noi. Noi nu învăţăm pe nimeni nimic, ci facem doar negoţ cu mecanismele care sunt prea complicate ca specia voastră să le construiască singură.

— Monştrii ăştia, ororile astea nu fac nimic pentru noi, s-a băgat Doctorul Talos în vorbă. I-ai văzut – ştii ce sunt. Când bietul meu pacient s-a repezit ca nebunul printre ei în teatrul

din Casa Absolută, aproape că l-au omorât cu pistoalele lor.

Uriaşul s-a foit în jilţul său cât toate zilele.

— Nu trebuie să te prefaci că ţi-e milă, Doctore. Nu ţi se potriveşte defel. Făcând pe nebunul în timp ce ei priveau...

Umerii lui imenşi s-au înălţat şi au coborât.

— N-ar fi trebuit să mă las copleşit, a mai zis el. Ei au consimţit acum să uite.

— Am fi putut uşor să-l ucidem pe creatorul tău în noaptea aceea, ştii bine, i-a spus Barbatus Doctorului Talos. L-am pârlit doar atât cât să-i stăvilim atacul.

Mi-am amintit atunci ce-mi spusese uriaşul când ne despărţisem în pădurea de dincolo de grădinile Autocratului – că el era stăpânul doctorului. Şi înainte să mă gândesc la ce fac, l-am prins pe doctor de mână. Pielea lui părea la fel de moale şi de vie ca a mea, doar că ciudat de uscată. După o clipă, şi-a smuls-o din a mea.

— Ce eşti tu? am întrebat, şi când el nu mi-a răspuns, m-am răsucit către fiinţele ce spuneau că se numesc Famulimus şi Barbatus: Odată, domnilor, am cunoscut un om făcut numai pe jumătate din carne omenească...

În loc să-mi răspundă, cei doi s-au uitat la urias şi, cu toate că ştiam că feţele lor sunt numai măşti, am simţit forţa poruncii lor.

— Un homunculus, a bodogănit Baldanders.

XXXIV

Măşti

Şi-n timp ce el îmi spunea asta, s-a pornit ploaia, o ploaie rece care a lovit pietrele neşlefuite, cenuşii ale castelului cu milioane de pumni de gheaţă. M-am aşezat, strângând-o pe *Terminus Est* între genunchi, să le domolesc tremuratul, şi, păstrându-mi cât am putut mai bine sângele-rece, am zis:

— Când insularii mi-au spus că un omuleţ a plătit pentru construirea acestui castel, am înţeles aproape de îndată că vorbeau de doctor. Dar spuneau că tu, uriaşule, ai venit mai târziu.

— Eu am fost omuleţul. Doctorul a venit mai târziu.

Un cacogen şi-a arătat la fereastră chipul coşmaresc, ud de ploaie, apoi a dispărut. Probabil îi transmisese lui Ossipago un mesaj, cu toate că eu n-am auzit nimic.

— Creşterea are dezavantajele ei, a zis Ossipago fără să se întoarcă de la fereastră, cu toate că pentru speciile voastre este singura cale prin care tinereţea poate fi refăcută.

Doctorul Talos a sărit în picioare.

— O să-i dovedim! El s-a dat pe mâinile noastre.

— Am fost obligat s-o fac. N-avea cine altcineva. Mi-am creat propriul medic.

Încă încercam să-mi recapăt echilibrul mental şi mă uitam de la unul la altul; nu observam nici o schimbare în înfăţişarea ori purtarea lor.

— Dar te bate, am zis eu. L-am văzut.

— Te-am auzit odată, când te destăinuiai femeii ăleia micuţe. Ai distrus o altă femeie, pe care ai iubit-o. Cu toate astea, erai sclavul ei.

— Trebuie să-l ridic, înţelegi? a zis Doctorul Talos. Trebuie să-şi facă exerciţiile, asta e una dintre îndatoririle mele. Am aflat că Autocratul – a cărui sănătate e fericirea supuşilor lui – are un isocronon în iatacul lui, primit în dar de la un alt autocrat de dincolo de marginea lumii. Poate că e stăpânul domnilor aici de faţă. Nu ştiu. Oricum, Autocratul se teme să nu i se pună pumnalul la gât şi nu lasă pe nimeni să se apropie de el când doarme, prin urmare mecanismul ăla îi măsoară rondurile nopţii. Când vin zorii, îl trezeşte. Cum poate stăpânul Commonwealth-ului să îngăduie ca somnul să-i fie tulburat de o simplă maşinărie? Baldanders m-a creat pe mine ca să fiu medicul lui, aşa cum ţi-a spus. Severian, tu mă ştii pe mine de ceva vreme. Ai putea zice că am căzut vreodată pradă infamantului viciu al falsei modestii?

Am stors un zâmbet şi am clătinat din cap în semn că nu.

— Atunci trebuie să-ţi spun că nu răspund pentru virtuţile mele, câte-or fi. Baldanders a avut înţelepciunea să facă din mine tot ceea ce el nu e, ca să ţin cumpăna pentru neajunsurile lui. Bunăoară, nu iubesc banii. Un lucru extraordinar pentru pacient, când are un medic personal. Şi sunt loial faţă de prieteni, el fiind primul dintre ei.

— Totuşi, am zis eu, m-a mirat întotdeauna că nu te-a ucis.

Era atât de frig în încăperea aceea, că m-am învelit mai strâns în mantie, cu toate că eram sigur că înşelătorul meu calm nu avea să mai ţină mult.

— Trebuie să ştii de ce-mi ţin firea în frâu, a zis uriaşul. Ai văzut când mi-am pierdut cumpătul. Să-i văd şezând acolo, holbându-se la mine, ca şi când eram un urs în lanţ...

Doctorul Talos l-a atins pe mână; era ceva feminin în gestul lui.

— Glandele lui sunt de vină, Severian, a zis el. Sistemul endocrin şi tiroida. Totul trebuie urmărit cu mare atenţie, altfel creşte prea iute. Şi apoi trebuie să mă îngrijesc de greutatea lui, să nu-i frângă oasele, şi de o mie de alte lucruri.

— Creierul, a mormăit uriaşul. Creierul e cel mai rău dintre toate, şi cel mai bun.

— Te-a ajutat Gheara? l-am întrebat eu. Dacă nu, poate te va ajuta dacă o ţin eu. A făcut mai multe minuni pentru mine în timpul ăsta scurt decât pentru Pelerine în ani de zile.

Când chipul lui Baldanders n-a dat semn că pricepe ce spun, Doctorul Talos a zis:

— Adică gema pe care au trimis-o pescarii. Se pare că tămăduieşte ca prin farmec.

La aceste vorbe, Ossipago s-a întors în sfârşit spre noi:

— Ce interesant! O aveţi aici? Putem s-o vedem?

Doctorul s-a uitat neliniştit de la masca inexpresivă a cacogenului, la chipul lui Baldanders şi înapoi la cacogen.

— Vă rog, Înălţimea Voastră, e un fleac. O bucăţică de corindon.

De când urcasem la acest nivel al turnului, nici unul dintre cacogeni nu se mutase din loc mai mult de-un cubit; acum Ossipago s-a apropiat de scaunul pe care şedeam, cu paşi mici, clătinaţi. Probabil că făcusem un gest de fereală, pentru că a spus:

— Nu ai de ce să te temi de mine, cu toate că celor de-o seminţie cu tine le pricinuim multă suferinţă. Vreau să aud mai multe despre Gheara asta, despre care homunculusul ne spune că e doar o mostră de mineral.

Auzindu-l spunând acestea, m-am temut că el şi însoţitorii lui vor lua Gheara de la Baldanders şi-o vor duce în noua lor casă, de dincolo de vid, dar apoi mi-am dat seama că nu puteau face asta fără să-l oblige cumva pe uriaş s-o scoată, lucru pe care eu nu prea aveam cum să-l fac. Aşa că i-am spus lui Ossipago despre minunile săvârşite de Gheară cât fusese în păstrarea mea – ulanul de pe drum şi oamenii-maimuţă, şi toate celelalte exemple ale puterii sale despre care am scris în paginile de faţă. În timp ce vorbeam, chipul uriaşului devenea tot mai aspru iar al doctorului, tot

mai neliniştit.

Când am isprăvit, Ossipago a spus:

— Şi acum trebuie să vedem minunăţia. Te rog, scoate-o.

Şi Baldanders s-a ridicat, a traversat cu paşi mari încăperea vastă, făcând ca maşinăriile lui să apară ca nişte jucării pe lângă statura lui, şi a tras sertarul unei măsuţe cu tăblia albă, de unde a scos gema. Era mai stinsă în mâna lui decât o văzusem vreodată; o simplă bucată de sticlă albastră, aşa părea.

Cacogenul i-a luat-o şi a ridicat-o pe mănuşa lui pictată, deşi nu-şi întorsese faţa să se uite la ea, aşa cum ar face un om. În palma mănuşii lui, gema parcă a prins lumina ce se revărsa din lămpile galbene atârnate deasupra capetelor noastre, şi în acea lumină a scăpărat în azuriu limpede.

— Foarte frumoasă, a spus el. Şi cum nu se poate mai interesantă, cu toate că nu e posibil să fi făcut isprăvile ce s-au spus despre ea.

— De bună seamă, a cântat Famulimus şi a făcut încă un gest din acela care-mi amintea cu stăruinţă de statuile din grădinile Autocratului.

— E a mea, am zis eu. Oamenii ţărmului mi-au luat-o cu forţa. Pot s-o primesc înapoi?

— Dacă e a ta, a zis Barbatus, de unde-o ai?

Am tras aer în piept şi am început să descriu întâlnirea mea cu Agia şi distrugerea altarului Pelerinelor, dar el mi-a tăiat vorba:

— Toate astea sunt speculaţii. N-ai văzut giuvaierul ăsta pe altar, nici n-ai simţit mâna femeii când ţi-a dat-o, dacă într-adevăr ţi-a dat-o. *De unde-o ai?*

— Am găsit-o într-un buzunar al sabretaşului meu.

Nu prea ştiam ce să spun altceva.

Barbatus şi-a întors faţa de la mine, parcă dezamăgit.

— Şi tu..., a zis, uitându-se la Baldanders. Ossipago o ţine acum şi a luat-o de la tine. Tu de unde-o ai?

Baldanders a bălmăjit:

— Ai văzut doar. Din sertarul mesei ăleia.

Cacogenul a dat din cap, mişcându-şi cu mâinile masca:

— Prin urmare, Severian, vezi că revendicarea lui e la fel

de îndreptăţită ca a ta.

— Dar gema e a mea, nu a lui.

— Nu e treaba noastră să facem dreptate unuia sau altuia dintre voi; veţi hotărî singuri după ce noi vom fi plecat. Dar, din curiozitate, care chinuie chiar şi asemenea creaturi ciudate cum crezi că suntem noi – Baldanders, tu vrei s-o păstrezi?

Uriaşul a clătinat din cap:

— Nu vreau să am un asemenea monument de superstiţie în laboratorul meu.

— Atunci nu va fi câtuşi de puţin greu să cădeţi la o învoială, a declarat Barbatus. Severian, vrei să vezi cum se înalţă nava noastră? Baldanders vine întotdeauna să ne conducă şi, cu toate că el nu e genul de om care să se lase impresionat de privelişti artificiale sau naturale, eu aş zice că merită să vezi.

S-a întors cu spatele şi şi-a aranjat roba albă.

— Hieroduli preaveneraţi, am zis eu, aş vrea tare mult să vin, dar înainte să plecaţi doresc să vă întreb ceva. Când am sosit, aţi spus că n-aţi avut bucurie mai mare decât să mă vedeţi şi aţi îngenuncheat în faţa mea. Chiar aţi vorbit serios? Sau m-aţi confundat cu altcineva?

Baldanders şi Doctorul Talos se ridicaseră în picioare când cacogenul pomenise de plecare. Acum, deşi Famulimus a rămas în urmă să-mi asculte întrebările, ceilalţi se îndepărtau; Barbatus urca scara ce ducea la nivelul de deasupra, urmat la ceva distanţă de Ossipago, încă ţinând Gheara pe mănuşă.

M-am urnit şi eu, temându-mă să nu mă despart de Gheară, iar Famulimus mi s-a alăturat.

— Cu toate că de data asta n-ai trecut testul nostru, am vorbit foarte serios spunându-ţi ceea ce ţi-am spus.

Vocea lui era asemenea cântului unei păsări, întinzându-se ca o punte peste abisul dintr-o pădure de neatins.

— Cât de adesea am stat noi la sfat, Liege, a continuat el. Cât de adesea ne-am îndeplinit dorinţele unul altuia. Cred că le ştii pe femeile apelor. Suntem Ossipago, temerarul Barbatus şi cu mine mai puţin înţelepţi decât ele?

Am tras adânc aer în piept.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti. Dar cumva simt că sunteţi buni, chiar dacă voi şi cei ca voi sunteţi hidoşi. Şi că undinele nu sunt bune, chiar dacă sunt atât de drăguţe şi în acelaşi timp atât de monstruoase încât aproape că nu mă pot uita la ele.

— Oare întreaga lume e un război între bine şi rău? Nu ţi-a trecut prin cap că ar putea fi ceva mai mult de-atât?

Nu-mi trecuse şi m-am uitat lung la el.

— Şi îmi tolerezi cu amabilitate înfăţişarea. Fără să te jignesc, îmi dai voie să-mi scot masca? Amândoi ştim că-i o mască, în plus e cald aici. Baldanders e în faţă, n-o să vadă.

— Dacă aşa vrei, Înălţimea Ta, am zis eu. Dar nu vrei să-mi spui...

Cu o zvâcnire scurtă a mâinii, ca de uşurare, Famulimus şi-a smuls masca. Chipul descoperit nu era chip, doar ochi pe un strat de putrefacţie. Apoi mâna s-a mişcat din nou ca înainte, şi a căzut şi stratul acela. Dedesubt, era frumuseţea ciudată, calmă pe care o văzusem sculptată pe chipurile statuilor mişcătoare din grădinile Casei Absolute, dar deosebindu-se de aceea aşa cum se deosebeşte chipul unei femei în viaţă de masca aceluiaşi chip viu.

— Nu te-ai gândit niciodată, Severian, a zis ea, că acela care poartă mască poate să poarte şi o altă mască? Dar eu, care purtam două, nu port trei. Nici un neadevăr nu ne mai desparte acum, jur. Atinge, Liege – degetele tale pe chipul meu.

Mi-era teamă, dar ea mi-a luat mâna şi a ridicat-o la obrazul ei. Era rece, dar viu, opusul întru totul al căldurii uscate a pielii doctorului.

— Toate măştile monstruoase pe care ai văzut că le purtăm sunt doar concetăţenii tăi de pe Urth. O insectă, nouă-ochi, acum un lepros muribund. Toţi sunt fraţii tăi, chiar dacă te înfiori.

Ne apropiasem de nivelul cel mai de sus al turnului, călcând uneori pe lemne carbonizate – ruinele rămase în urma conflagraţiei ce-i alungase pe Baldanders şi pe medicul lui. Mi-am luat mâna de pe obraz şi Famulimus şi-a pus din nou masca.

— De ce faceţi asta? am întrebat eu.

— Pentru ca seminţia ta să ne urască şi să se teamă de noi toţi. Câtă vreme, Severian – dacă n-am face-o – ar răbda oamenii obişnuiţi o stăpânire alta decât a noastră? Noi nu vrem să văduvim rasa voastră de cârmuirea voastră; ferindu-i pe-ai voştri de noi, oare nu-şi păstrează Autocratul Tronul Phoenix?

Mă simţea cum mă simţisem uneori în munţi, când mă trezeam dintr-un vis, când mă ridicam în capul oaselor buimac, mă uitam în jur şi vedeam luna verde ţintuită pe cer cu un pin, şi feţele încruntate, solemne ale munţilor sub diademele lor sparte, în loc să văd pereţii din vis ai camerei de lucru a Maestrului Palaemon, sau refectoriul nostru, sau coridorul de celule unde şedeam la masa paznicilor, în dreptul uşii de la celula Theclei. Am reuşit să îngaim:

— Atunci de ce mi-ai arătat-o?

Şi ea a răspuns:

— Cu toate că tu ne vezi, noi n-o să te mai vedem. Mă tem că prietenia noastră aici începe şi tot aici se sfârşeşte. Consideră-l un dar de bun venit din partea unor prieteni care pleacă.

Atunci doctorul, care se afla în faţa noastră, a deschis o uşă şi răpăitul ploii a devenit urlet, iar eu am simţit aerul rece, ca de moarte, al turnului invadat de aerul îngheţat dar viu de afară. Baldanders a fost nevoit să se aplece şi să-şi răsucească umerii ca să treacă prin cadrul uşii, iar pe mine m-a izbit gândul că în curând nu va mai putea face asta, ori-câtă grijă ar avea de el Doctorul Talos – uşa va trebui lărgită, la fel poate şi scara, căci dacă se întâmpla să cadă ar muri cu siguranţă. Şi atunci am înţeles ceea ce mă nedumerise înainte: explicaţia pentru încăperile uriaşe şi tavanele înalte, pentru turnul său. Şi m-am întrebat cum erau beciurile din stâncă, unde-şi ţinea prizonierii înfometaţi.

XXXV

Semnalul

Nava, care de jos părea că ar fi poposit pe structura turnului însuşi, nu se sprijinea pe ea, ci părea să plutească la jumătate de lanţ sau mai mult deasupra noastră – prea sus să ne ferească de ploaia biciuitoare care făcea ca neteda curbă a carenei sale să lucească asemenea sidefului negru. Uitându-mă în sus la ea, n-am putut decât să-mi închipui velele pe care un asemenea vas le putea întinde pentru a prinde vânturile ce suflă între lumi; şi cum stam şi mă întrebam dacă echipajul nu s-o fi uitând în jos, să ne vadă pe noi, tritonii, fiinţele ciudate, barbare, care o vreme au umblat pe sub carena lor, unul dintre ei chiar a coborât, cu capul înainte, ca o veveriţă, scăldat în lumină portocalie şi agăţându-se de carenă cu picioarele şi mâinile, cu toate că era udă ca o piatră în unda râului, şi lustruită asemenea tăişului lui *Terminus Est.* Purta şi el o mască, din cele descrise de mine de atâtea ori, doar că acum ştiam că e mască. Când i-a văzut pe Ossipago, Barbatus şi Famulimus dedesubt, şi-a oprit coborârea şi o clipă mai târziu o frânghie subţire, la fel de portocalie, părând un fir de lumină, a fost aruncată de undeva de sus.

— Acum trebuie să plecăm, i-a spus Ossipago lui Baldanders şi i-a dat Gheara. Gândeşte-te bine la tot ce nu ţi-am spus şi ţine minte ce nu ţi s-a arătat.

— Aşa voi face, a promis Baldanders cu o voce mai sumbră decât am auzit-o vreodată.

Iar Ossipago s-a prins de frânghie şi a alunecat în susul ei până unde aceasta se îndoia pe curbura carenei, şi acolo a dispărut din vedere. Dar aş fi zis că nu aluneca în sus, ci în jos, ca şi când nava aceea era o lume în sine şi trăgea tot ce-i aparţinea către sine, cu o foame oarbă, aşa cum face Urth; sau poate că Ossipago însuşi devenise mai uşor decât aerul nostru, cum se întâmplă cu un marinar care se aruncă de pe corabia lui în mare, şi se înălţase la fel cum mă înălţasem eu după ce sărisem din barca hatmanului.

Fapt e că Barbatus şi Famulimus l-au urmat. Famulimus ne-a făcut semn cu mâna înainte ca pântecul navei să ne-o ascundă vederii; fără îndoială că doctorul şi Baldanders şi-au zis că le făcuse lor un semn de rămas-bun; dar eu ştiu că mie îmi făcuse cu mâna. O perdea de ploaie m-a lovit în faţă, orbindu-mă cu toate că purtam gluga.

Încet la început, apoi tot mai repede, nava s-a înălţat şi ea şi s-a îndepărtat, dispărând nu în sus, ori spre miazănoapte, ori spre miazăzi, ori spre apus, ori spre răsărit, ci făcându-se tot mai mică într-o direcţie spre care n-am mai putut arăta după ce s-a făcut nevăzută.

Baldanders s-a răsucit spre mine:

— I-ai auzit.

N-am înţeles ce vrea să spună, aşa că am zis:

— Da, am vorbit cu ei. Doctorul Talos m-a invitat s-o fac atunci când mi-a deschis uşa din zid.

— Nu mi-au spus nimic. Nu mi-au arătat nimic.

— Nu cred că e chiar nimic să le fi văzut nava şi să fi stat de vorbă cu ei.

— Mă mână înainte. Mereu înainte. Mă mână ca pe-un bou la tăiere.

S-a îndreptat spre parapet şi a privit spre întinderea nesfârşită a lacului, ale cărui ape înspumate de ploaie arătau ca o mare de lapte. Dinţii parapetului se înălţau la câteva

palme deasupra capului meu, dar Baldanders şi-a pus mâinile pe ei ca pe-o balustradă şi am văzut lucirea albastră a Ghearei într-unul din pumnii strânşi. Doctorul Talos m-a tras de mantie, murmurând că am face mai bine să intrăm înăuntru, să nu mai stăm în furtună, dar eu nu mă clinteam.

— A început cu mult înainte să te fi născut tu. La început m-au ajutat, cu toate că doar sugerându-mi gânduri, punând întrebări. Acum fac doar aluzii. Acum lasă să scape doar atât cât să-mi dea de înţeles că un anume lucru poate fi făcut. În seara asta însă n-a fost nici măcar atât.

Vrând să-l îndemn să nu-i mai folosească pe insulari pentru experimentele sale, dar fără să ştiu cum s-o fac, i-am zis că-i văzusem gloanţele explozive, care erau chiar minunate, o invenţie extraordinară.

— Natrium, a zis el şi s-a întors spre mine, capul lui uriaş fiind înălţat spre cer. Habar n-ai de nimic. Natriumul e doar o substanţă elementară pe care apa o produce din abundenţă. Crezi că l-aş fi dat pescarilor dacă n-ar fi fost doar o jucărie? Nu, capodopera mea sunt eu însumi. Şi sunt singura mea capodoperă!

— Uită-te în jurul tău..., a şoptit Doctorul Talos,...nu recunoşti nimic? E întocmai cum zice el.

— Ce vrei să spui? am întrebat tot în şoaptă.

— Castelul? Monstrul? Cărturarul? Mi-a venit gândul ăsta aşa, deodată. De bună seamă ştii că aşa cum marile evenimente ale trecutului îşi întind umbrele de-a lungul evurilor, aşa şi acum, când soarele se îndreaptă spre întuneric, propriile noastre umbre gonesc către trecut, să tulbure visurile omenirii.

— Sunteţi nebuni, am zis eu. Sau vă ţineţi de glume.

— Nebun? a bubuit Baldanders. *Tu* eşti nebun. Tu, cu aiurelile tale despre teurgie. Cum îşi mai râd de noi! Ne socotesc pe toţi barbari... Şi pe mine, care trudesc de trei vieţi.

Şi-a întins braţul şi a deschis pumnul. Gheara strălucea acum pentru el. Eu m-am repezit s-o iau, dar el, cu o mişcare bruscă, a aruncat-o. Ce scăpărare a avut în întunericul bătut de ploaie! Ca şi când strălucitoarea Skuld însăşi s-ar fi prăvălit de pe cerul nopţii.

Atunci am auzit urletul oamenilor lacului, care aşteptau dincolo de zid. Eu nu le dădusem nici un semnal; dar semnalul le fusese dat de singurul act – în afară poate de un atac asupra propriei mele persoane – care m-ar fi putut împinge să-l dau. *Terminus Est* şi-a părăsit teaca în timp ce vântul încă purta strigătul lor de luptă. Am ridicat spada să lovesc, dar înainte s-o abat asupra uriaşului, Doctorul Talos a sărit între noi. Am crezut că arma pe care o înălţase pentru a para era bastonul său; dacă nu mi s-ar fi frânt inima din pricină că pierdusem Gheara, aş fi râs abătându-mi spada asupra lui. Dar tăişul meu a zăngănit lovind oţel, şi cu toate că doctorul şi-a retras în aceeaşi clipă toiagul, reuşise să oprească lovitura. Baldanders s-a repezit pe lângă mine înainte să apuc să mă dezmeticesc, îmbrâncindu-mă în parapet.

N-am putut să mă feresc din calea atacului doctorului, dar cred că mantia mea fuliginoasă l-a amăgit şi, cu toate că vârful lui mi-a zgâriat coastele, s-a izbit de piatră. L-am pocnit cu plăselele şi el s-a dat câţiva paşi înapoi, ameţit.

Baldanders nu se zărea nicăieri. După o clipă, mi-am dat seama că se repezise la uşa din spatele meu, iar brânciul fusese ca un gând venit într-o doară, aşa cum un om, cu mintea la alte treburi, stinge o lumânare înainte de a ieşi din odaie.

Doctorul zăcea răstignit pe podeaua de piatră care era acoperişul turnului – piatră care, în soare, apărea poate cenuşie, dar acum era neagră, un negru murat de ploaie. Părul şi barba doctorului, roşii amândouă, se zăreau totuşi, de unde mi-am dat seama că zăcea pe burtă, cu capul răsucit într-o parte. Doar nu l-am lovit chiar atât de tare, mi-am zis, ori poate sunt mai vânjos decât ştiu, cum îmi spuneau unii câteodată. Simţeam însă că sub masca aceea de om sigur de sine, cu mers ţanţoş, Doctorul Talos fusese mai şubred decât am fi bănuit oricare dintre noi, în afară de Baldanders. Înseamnă că l-aş fi putut ucide cu uşurinţă, mânuind-o pe *Terminus Est* astfel ca un colţ al lamei să i se înfigă în ţeastă.

M-am mulţumit să-i culeg de pe jos arma, linia aceea subţire de argint ce-i căzuse din mână. Era o lamă cu un singur tăiş, lată cam cât degetul meu arătător, foarte ascuţită – o sabie cum numai un chirurg putea să aibă. După o clipă am

observat că mânerul ei era, în fapt, mânerul bastonului său, pe care-l văzusem atât de adesea; era un baston-sabie, la fel ca acea sabie pe care o mânuise odată Vodalus, în necropola noastră; stând acolo în ploaie, am zâmbit la gândul că doctorul îşi dusese sabia atât de multe leghe, iar eu, care-mi cărasem spada cea grea în spinare, habar n-avusesem. Vârful sabiei se rupsese de piatră, când mă ratase pe mine; am aruncat lama ruptă peste parapet, aşa cum Baldanders aruncase Gheara, şi am coborât în turnul lui, ca să-l omor.

Când urcasem scara, fusesem cufundat în discuţia cu Famulimus, încât nu prea băgasem de seamă încăperile prin care trecusem. Pe cea mai de sus mi-o aminteam doar ca pe un loc unde părea că totul era drapat cu o ţesătură stacojie. Acum am văzut globuri roşii, lămpi care ardeau fără flamă, asemenea florilor argintii ce creşteau din tavanul încăperii uriaşe unde le întâlnisem pe cele trei fiinţe pe care nu le mai puteam numi cacogeni. Globurile acestea stăteau pe piedestaluri de fildeş ce păreau uşoare şi subţiri asemenea oaselor de păsări, înălţându-se dintr-o podea ce nu era podea, ci numai o mare de ţesături, toate roşii, dar cu nuanţe şi urzeli diferite. Peste această încăpere se întindea un baldachin sprijinit de atlanţi. Era stacojiu, dar cusut cu mii de taleri de argint, atât de bine lustruiţi că oglindeau aproape la fel de desăvârşit ca armurile pretorienilor Autocratului.

Aproape ajunsesem la piciorul scării, când am înţeles deodată că ceea ce văzusem nu era altceva decât dormitorul uriaşului, patul însuşi de cinci ori mai mare decât unul normal şi scufundat în podea, până la acelaşi nivel cu ea, iar cuverturile de culoarea cireşei şi carmin zăceau împrăştiate, ca un covor purpuriu. În aceeaşi clipă, am zărit un chip printre cearşafurile mototolite. Mi-am înălţat spada şi chipul a dispărut, dar eu m-am depărtat de scară ca să trag la o parte un cearşaf din acela moale. Catamitul de sub el (dacă era catamit) s-a ridicat şi s-a proţăpit în faţa mea cu neruşinarea pe care o arată uneori copiii mici. Şi chiar era un copilaş, deşi aproape mă egala în înălţime, un băieţel în pielea goală şi atât de gras încât pântecul umflat ascundea micile lui organe

de reproducere. Braţele îi erau ca nişte perne rozalii, legate cu laţuri de aur, iar din urechile găurite îi atârnau inele de aur înşirate cu mici clopoţei. Părul îi era şi el auriu, buclat; băiatul mă privea pe sub chică, cu ochii mari, albaştri ai unui prunc

Oricât era de mare copilul, niciodată nu am putut crede că Baldanders se deda la pederastie în sensul propriu al cuvântului, deşi poate că spera s-o facă după ce băiatul va fi crescut încă şi mai mare. Dar mai mult ca sigur că, aşa cum îşi ţinuse în frâu propria creştere, într-atât cât era nevoie pentru a-şi feri trupul urieşesc de ruina ce-o aduceau anii, la fel îşi folosise cunoştinţele antropozofice pentru a grăbi creşterea bietului băiat. Şi spun asta pentru că eram aproape convins că pusese stăpânire pe băiat la ceva vreme după ce el şi Doctorul Talos se despărţiseră de mine şi Dorcas.

(L-am lăsat pe băiat acolo unde l-am găsit, şi până-n ziua de azi nu mai ştiu ce s-a ales de el. E posibil să fi pierit; dar se prea poate ca oamenii lacului să-l fi luat în grija lor şi să-l fi hrănit, sau să fi fost găsit la un moment dat şi îngrijit chiar de hatman şi sătenii lui.)

Când am coborât cu un etaj mai jos, ceea ce am văzut mi-a şters din minte orice gând legat de băiat. Încăperea aceasta era învăluită în ceaţă (pot să jur că nu existase nici urmă de ceaţă când trecusem pe-acolo mai devreme), aşa cum cea dinainte fusese drapată cu pânzeturi roşii; era un abur viu care clocotea aşa cum îmi închipui că se zvârcolise logosul când părăsise gura Pancreatorului. În timp ce priveam, un om de ceaţă, alb ca viermele de mormânt, s-a înălţat în faţa mea, agitând o suliţă cu ghimpi. Înainte să mă dumiresc că era doar o fantomă, tăişul spadei mele i-a străpuns încheietura mâinii, dar parcă s-ar fi înfipt într-o coloană de fum. În clipa următoare, omul de ceaţă a început să se micească, ceaţa parcă se prăbuşea în sine, până când silueta s-a făcut cât jumătate din mine.

Am mai coborât câteva trepte până am ajuns în albeaţa rece, tulbure. Şi atunci, pe suprafaţa ei s-a îndreptat cu salturi spre mine o creatură hidoasă alcătuită tot din ceaţă, asemenea omului dinainte. Piticii, din câte-am văzut, au capul şi torsul normale, poate chiar mai mari decât e firesc, dar

membrele, oricât de musculoase, rămân ca de copil; creatura asta era tocmai pe dos, cu braţe şi picioare ce le întreceau pe-ale mele şi ieşeau dintr-un trunchi răsucit şi pipernicit.

Contrapiticul a agitat un estoc şi, deschizând gura într-un ţipăt mut, a aruncat arma în grumazul omului, fără să-i pese de suliţa acestuia, care s-a înfipt în pieptul său.

Am auzit un hohot de râs şi, cu toate că rareori mi-a fost dat să-l aud râzând, am ştiut al cui era hohotul.

— Baldanders! am strigat eu.

Capul lui s-a ridicat din ceaţă, aşa cum văzusem că se înalţă creştetele munţilor din negura zorilor.

XXXVI

Bătălia din curtea interioară

— Iată un duşman adevărat, am zis eu. Cu o armă adevărată.

Am coborât în ceaţă, pipăindu-mi drumul cu lama spadei.

— Şi tu vezi în odaia mea cu nori duşmani adevăraţi, a mormăit Baldanders cu voce liniştită. Doar că ei sunt afară, în curte. Primul a fost unul dintre prietenii tăi, al doilea unul dintre vrăjmaşii mei.

În timp ce vorbea, ceaţa s-a risipit şi am văzut că Baldanders se afla aproape în mijlocul încăperii, aşezat într-un jilţ masiv. M-am întors de tot spre el şi în aceeaşi clipă s-a ridicat, a prins jilţul de spătar şi l-a azvârlit spre mine, la fel de uşor ca şi când ar fi aruncat un coş. Jilţul a trecut pe lângă capul meu la o distanţă de-o palmă.

— Acum vei încerca să mă omori, a zis el. Şi totul pentru un talisman caraghios. Ar fi trebuit să te omor în noaptea aia când ai dormit în patul meu.

Aş fi putut spune acelaşi lucru, dar nu m-am ostenit să-i răspund. Era limpede că, făcând pe neajutoratul, chitea să mă provoace la un atac necugetat şi, cu toate că nu părea să aibă vreo armă, era de două ori mai înalt decât mine şi cu si-

guranţă de patru ori mai vânjos. În timp ce mă apropiam de el, n-am putut să nu mă gândesc că noi doi repetam scena marionetelor pe care le văzusem în visul din noaptea despre care pomenise el, vis în care uriaşul de lemn era înarmat cu o măciucă. Cu fiecare pas al meu spre el, Baldanders se retrăgea; dar părea gata în orice clipă să sară la bătaie.

Şi dintr-odată, când ajunsesem aproape în partea cealaltă a încăperii, a făcut stânga-mprejur şi a rupt-o la fugă. Un spectacol uluitor, parcă vedeam un copac alergând.

Şi alerga şi repede. Aşa greoi cum era, un pas de-al lui era cât doi, şi a ajuns cu mult înaintea mea la zid – unde se afla o fereastră îngustă, o crăpătură ca aceea prin care privise afară Ossipago.

În primele clipe nici nu mi-a trecut prin minte ce ar fi putut să facă. Fereastra era mult prea îngustă pentru el ca să se strecoare prin ea. Şi numai ce-l văd că-şi vâră în crăpătură mâinile ca nişte lopeţi şi aud scrâşnetul pietrei pe piatră.

Tocmai la timp, ca să apuc să mă dau câţiva paşi îndărăt, în clipa următoare, ţinea în braţe un ditamai pietroiul smuls din zid. L-a ridicat deasupra capului şi l-a azvârlit spre mine. Am sărit în lături, iar el a smuls alt pietroi şi apoi altul. La al treilea, m-am dat de-a berbeleacul, disperat, cu spada în mână, ca să mă feresc de al patrulea; bolovan după bolovan, tot mai iute şi mai iute, pe măsură ce structura zidului slăbea, din pricina celor smulşi. Dintr-o întâmplare, rostogolirea m-a adus aproape de-un sipet aflat pe podea, la fel de mic precum caseta pentru inele a unei jupânese modeste.

Drept ornamente avea nişte butoane şi ceva din forma lor mi-a reamintit de cele pe care Maestrul Gurloes le învârtise când o torturase pe Thecla. Înainte ca Baldanders să apuce să smulgă încă un pietroi, am ridicat sipetul şi am învârtit un buton. Deodată, ceaţa care dispăruse a început să se vălătucească iarăşi din podea, acoperindu-mi iute capul, încât am fost orbit de marea aceea albă.

— L-ai găsit, a zis Baldanders cu vocea lui adâncă şi tărăgănată. Ar fi trebuit să-l închid. Acum nu te mai văd, însă nici tu nu mă mai vezi.

Am rămas nemişcat şi tăcut ca un peşte, ştiind că uriaşul

ţinea un bolovan în braţe, gata să-l arunce în clipa în care-mi auzea vocea. După ce-am respirat de vreo zece-douăsprezece ori, am început să mă trag încet spre el, încercând să nu scot nici un zgomot. Eram sigur că oricât ar fi fost el de viclean, nu putea păşi fără să-l aud. După ce m-am apropiat preţ de patru paşi, bolovanul a bubuit pe podea în spatele meu şi am auzit cum altul era smuls din zid.

O piatră prea mult; a răsunat un vuiet asurzitor şi am ştiut că zidul de deasupra ferestrei se năruise. O clipă am sperat că l-a ucis pe Baldanders; dar ceaţa a început să se risipească, scurgându-se prin căscătura din zid, în noaptea şi ploaia de-afară, iar pe Baldanders l-am văzut stând în picioare lângă ceea ce mai rămăsese din zid.

Probabil scăpase pietroiul pe care-l smulsese când căzuse zidul; n-avea nimic în mâini. M-am aruncat asupra lui, sperând ca atacul meu să-l la prin surprindere. Dar încă o dată s-a dovedit mai iute decât mine. L-am văzut apucându-se de restul de zid şi sărind afară; şi când am ajuns la surpătură, l-am văzut pe zid, ceva mai jos. Ceea ce făcuse părea imposibil; când însă m-am uitat mai atent la acea parte a turnului, luminată de lămpile din încăperea în care mă aflam, am văzut că pietrele erau tăiate la întâmplare şi puse una peste cealaltă fără mortar, încât între ele rămăseseră crăpături destul de mari; în plus, zidul se înclina spre interior pe măsură ce se înălţa.

Mi-a venit s-o scot pe *Terminus Est* şi să-l urmez pe Baldanders, dar aş fi fost cu totul vulnerabil dacă aş fi făcut asta, pentru că Baldanders ar fi ajuns pe pământ înaintea mea. Am azvârlit sipetul asupra lui şi curând nu l-am mai văzut prin ploaie. Nu-mi rămăsese altceva de făcut decât să-mi caut drumul înapoi spre scară şi să cobor la nivelul pe care-l văzusem când intrasem în castel.

Atunci, nivelul acela fusese tăcut, locuit doar de străvechile sale maşinării. Acum se transformase în infern. Peste maşini, pe sub şi printre ele viermuiau hoarde de fiinţe hidoase, parcă de-un neam cu făptura fantomatică a cărei stafie o văzusem în încăperea pe care Baldanders o numise

camera lui cu nori. Ca şi Typhon, unele hidoşenii aveau două capete; altele, patru braţe; multe fuseseră blestemate cu mădulare disproporţionate – picioare de două ori mai lungi decât trupurile, braţe mai groase decât coapsele. Toate erau înarmate şi – din câte-mi dădeam seama – descreierate, pentru că se luptau nu numai cu insularii, ci şi între ele. Atunci mi-am amintit ce-mi spusese Baldanders: curtea lui se umpluse de prietenii mei şi duşmanii lui. Întocmai aşa era; creaturile acestea l-ar fi atacat de cum ar fi dat ochi cu el, aşa cum se atacau şi între ele.

Am spintecat trei înainte să ajung la uşă, reuşind totodată să-i strâng în jurul meu pe oamenii lacului, care intraseră în turn, şi să le spun că duşmanul pe care-l căutau cu toţii era afară. Când am văzut cât de înspăimântaţi erau de monştrii aceia lunatici care ţâşneau afară din casa întunecată a scării (şi pe care nu-i recunoşteau drept ceea ce fără îndoială erau – fraţii şi copiii lor transformaţi în epave), m-a cuprins mirarea că îndrăzniseră să pătrundă în castel. M-a bucurat însă că prezenţa mea le-a redat curajul; am citit în privirile lor că mă socoteau căpetenia lor şi că m-ar urma oriunde m-aş duce. Cred că a fost prima oară când am înţeles cu adevărat plăcerea pe care i-o dădea Maestrului Gurloes rangul său, pe care până atunci o socotisem a fi doar satisfacţia capacităţii sale de a-şi impune voinţa asupra altora. Şi am înţeles şi de ce atâţia tineri de la curte îşi părăseau logodnicele, prietenele Theclei şi, acum, având-o pe Thecla în mine, şi ale mele, pentru a primi însărcinări în regimente neştiute de nimeni.

Ploaia se mai domolise, dar continua să cadă în perdele argintii. Pe trepte zăceau oameni morţi, dar mai multe erau creaturile uriaşului – a trebuit să le împing pe câteva cu piciorul, de teamă să nu cad dacă încercam să păşesc peste ele. Jos, în curtea interioară, lupta era aprigă, dar nici una dintre creaturile de-acolo nu s-a repezit să ne atace, iar oamenii lacului păzeau scara de cele care rămăseseră în turn. De Baldanders, nici urmă.

Am constatat că o luptă, oricât ar fi de captivantă, în sensul în care te face să ieşi din tine însuţi, e greu de descris. Iar când se isprăveşte, ceea ce-ţi rămâne întipărit în minte –

fiind, ea, mintea, mult prea plină în timpul luptei ca să mai şi înregistreze ceva – nu sunt tăieturile şi parările, ci răstimpurile între încleştări. În curtea interioară a castelului lui Baldanders, am avut un schimb de lovituri dezlănţuite cu patru dintre monştrii lui, dar n-aş putea spune când am luptat bine şi când nu.

Întunericul şi ploaia înlesneau stilul de duel sălbatic pe care mi-l impunea forma spadei mele. Nu numai duelul, după toate regulile sale, ci şi orice joc cu sabia sau suliţa ce imită duelul are nevoie de lumină bună, deoarece fiecare adversar trebuie să vadă arma celuilalt. Câtă vreme aici nu era strop de lumină. Unde mai pui că monştrii lui Baldanders aveau un curaj sinucigaş, ce le era potrivnic. Încercau să sară peste lama ce-o avântam spre ei, sau să se ghemuiască sub ea şi cel mai adesea îi prindeam cu reverul. În fiecare dintre aceste încleştări corp la corp, războinicii de pe insule n-au stat chiar cu mâinile în sân, şi o dată i-au dat lovitura de graţie unuia dintre adversarii mei. Cât despre ceilalţi adversari, insularii fie le-au abătut atenţia, fie i-au rănit înainte să-i înfrunt eu. Nici una dintre aceste încleştări nu mi-au dat satisfacţia unei execuţii făcute ca la carte.

Al patrulea adversar a fost şi ultimul; morţii şi muribunzii lor zăceau peste tot. I-am strâns pe insulari în jurul meu. Eram toţi cuprinşi de starea aceea euforică ce se naşte odată cu victoria, iar insularii erau cum nu se poate mai doritori să atace orice uriaş, oricât de mare ar fi fost; dar până şi aceia care fuseseră în curte când căzuseră pietroaiele se jurau că nu văzuseră nici unul. Tocmai când eu începeam să cred că ei sunt orbi, iar ei de bună seamă erau gata să mă socotească smintit, ne-a salvat luna.

Ce ciudat! Lumea caută cunoaşterea în cer, fie studiind influenţa constelaţiilor asupra a ceea ce se întâmplă, fie, asemenea lui Baldanders, încercând s-o smulgă de la aceia pe care ignoranţii îi numesc cacogeni; fie, când e vorba de fermieri, pescari şi alţii ca ei, căutând semnele vremii; dar nimeni nu se uită acolo după un ajutor imediat, cu toate că adesea îl primim, aşa cum mi s-a întâmplat mie în acea noapte.

N-a fost decât o spărtură în nori. Capricioasă, ploaia ba se oprea, ba pornea din nou; dar pentru un răstimp foarte scurt, lumina lunii în declin (se înălţase sus pe boltă şi, cu toate că nu mai era nici măcar pe jumătate plină, strălucea teribil) se revărsa asupra curţii uriaşului, aşa cum lumina de la unul dintre cei mai mari aştri din odeonul de la nivelul oniric al Casei Absolute cădea pe scenă. Sub ea, pietrele netede, ude ale pardoselii luceau ca nişte iazuri de apă liniştită şi întunecată; şi în ele am văzut reflectată o privelişte atât de fantastică, încât şi acum mă minunez că am fost în stare să fac şi altceva decât să mă holbez la ea până aş fi pierit – ceea ce s-ar fi întâmplat destul de iute.

Căci Baldanders se prăvălea asupra noastră; dar se prăvălea cu încetinitorul.

XXXVII

Terminus Est

În cartea cafenie există desene înfăţişând îngeri care tabără asupra lui Urth exact în această poziţie, capul fiindu-le ridicat spre spate şi trupul arcuit astfel că faţa şi partea de sus a pieptului se află la acelaşi nivel. Îmi pot închipui uimirea şi groaza la vederea acelei făpturi urieşeşti – pe care eu o descoperisem în carte, în a Doua Casă – coborând în acest fel; şi totuşi, ceea ce se înfăţişa acum ochilor mei era cu mult mai înspăimântător. De câte ori îmi amintesc de Baldanders, aceasta este imaginea care-mi vine în minte întâi şi-ntâi. Chipul îi era încrâncenat, iar în mână ţinea ridicată o ghioagă cu o sferă fosforescentă la capăt.

Ne-am risipit cum se zburătăcesc vrăbiile când le atacă bufniţa în amurg. Am simţit în spate pala loviturii şi m-am întors la timp să-l văd lăsându-se în jos, prinzându-se cu mâna liberă şi săltându-se în picioare, aşa cum fac saltimbancii; purta o centură pe care nu o observasem până atunci, un fel de brâu gros făcut din prisme de metal legate între ele. N-am aflat niciodată cum a reuşit să intre din nou în turn, ca să-şi la ghioaga şi centura, pentru că eu îl văzusem căţărându-se în jos pe zid; poate că undeva se găsea o

fereastră mai largă decât toate celelalte, sau chiar o uşă ce se deschidea spre cine ştie ce structură distrusă atunci când oamenii ţărmului incendiaseră castelul. La fel cum era posibil ca uriaşul să-şi fi vârât doar un braţ printr-o fereastră.

Dar, ah, liniştea în care pur şi simplu plutea în jos, graţia cu care el, care era mai mare decât colibele multor săraci, s-a prins cu mâna ca să se răsucească şi să se ridice în picioare! Cel mai bine poţi descrie liniştea prin propria ta tăcere – dar ce graţie!

M-am răsucit şi eu, cu mantia fluturându-mi în urmă şi spada ridicată pentru lovitură – aşa cum adesea o ţineam; şi-atunci am ştiut ceea ce nu mă frământase cu nici un chip înainte – anume de ce destinul mă făcuse să străbat jumătate de continent, înfruntându-mă cu tot felul de primejdii venite din foc şi adâncurile lui Urth, din apă şi, acum, din văzduh, înarmat cu această armă, atât de uriaşă, atât de grea încât a lupta cu ea împotriva unui om obişnuit era ca şi când tăiai crini cu toporul. Văzându-mă, Baldanders şi-a ridicat ghioaga al cărei cap lucea alb-gălbui; parcă mă saluta.

Cinci sau şase dintre oamenii lacului înarmaţi cu harpoane şi măciuci dinţate l-au înconjurat, fără însă a strânge rândurile în jurul lui. Ai fi zis că stătea în mijlocul unui cerc ermetic. Pe măsură ce mă apropiam de el şi el de mine, am descoperit motivul: m-a cuprins o spaimă pe care n-o înţelegeam şi n-o puteam controla. Nu că m-aş fi temut de el sau de moarte, ci pur şi simplu îmi era *frică*. Am simţit cum mi se face părul măciucă, parcă mă atinsese pe cap mâna unei stafii – auzisem despre senzaţia asta, dar o socotisem o exagerare, o figură de stil transformată în minciună. Genunchii mi se muiaseră şi tremurau – într-atât încât mă bucuram că-i noapte, ca să nu mi-i vadă nimeni. Şi totuşi, ne-am apropiat unul de altul.

Socotind după mărimea ghioagei şi a braţului ce-o mânuia, îmi era limpede că nu voi supravieţui unei lovituri; nu puteam decât să mă feresc din calea ei şi să fac paşi îndărăt. Nici Baldanders n-ar fi scăpat dacă-l lovea *Terminus Est*, pentru că, deşi era masiv şi vânjos de-ar fi putut purta o armură groasă cât platoşa unui destrier, nu avea aşa ceva, iar

un tăiş atât de greu şi de bine ascuţit, care spinteca uşor din cap până-n picioare un om obişnuit, i-ar fi pricinuit o rană mortală dintr-o singură lovitură.

Ştia şi el asta, astfel că ne aţâţam, aşa cum fac actorii pe scenă, cu lovituri în aer, dar fără să ne încleştăm. Şi-n tot acest timp, groaza mă gâtuia şi simţeam că, dacă n-o rup la fugă, o să-mi plesnească inima. Aveam un fel de ţiuit în urechi şi, în timp ce urmăream capul ghioagei, al cărui nimb palid îl făcea uşor de urmărit, mi-am dat seama că ţiuitul de acolo venea. Arma însăşi zumzăia, scoţând nota aceea înaltă, uniformă, asemenea unui pahar cu picior lovit cu un cuţit şi imobilizat într-un timp cristalin.

Bineînţeles că descoperirea mi-a distras atenţia, chiar dacă doar pentru o secundă. În loc să taie aerul orizontal, ghioaga s-a abătut în jos, asemenea unui ciocan care bate un piron de cort. M-am ferit în lături la vreme, şi capul pâlpâitor şi cântător a fulgerat pe lângă faţa mea şi s-a înfipt în pardoseala de piatră de la picioarele mele, care a crăpat în cioburi, ca un ulcior de lut. O aşchie mi-a despicat colţul frunţii, şi în clipa următoare am simţit cum ţâşneşte sângele.

Baldanders a văzut ce s-a întâmplat şi ochii lui stinşi s-au aprins de triumf. Şi de atunci, uriaşul n-a mai lovit decât în pietre, spărgând câte una la fiecare lovitură. Iar eu mă retrăgeam şi mă tot retrăgeam, până când m-am lipit cu spatele de zidul incintei. Retrăgându-mă de-a lungul lui, i-am oferit un avantaj nesperat uriaşului, care acum îşi abătea arma orizontal, lovind în zid. Cele mai multe aşchii, ca silexul de ascuţite, nu mă nimereau; dar erau destule care mă atingeau, şi curând sângele îmi şiroia din cap, din faţă, pieptul şi braţele îmi deveniseră purpurii.

Când am sărit în lături din calea ghioagei, poate pentru a suta oară, călcâiul mi s-a lovit de ceva şi aproape am căzut. Era treapta cea mai de jos a unei scări în susul zidului. Am urcat-o, câştigând puţin avantaj datorită înălţimii, dar nu destul ca să pot să-mi opresc retragerea. Pe creasta zidului era un drum îngust. Am continuat să mă retrag, pas cu pas. Acum chiar că aş fi făcut stânga-mprejur şi-aş fi rupt-o la fugă, dacă aş fi îndrăznit, dar mi-am amintit ce iute se

mişcase uriaşul când îl atacasem prin surprindere în camera cu nor, şi ştiam că se va repezi asupra mea dintr-un singur salt, aşa cum, în copilărie, prindeam din urmă şobolanii în temniţa de sub turnul nostru şi le frângeam spinarea cu bâta.

Dar sorţii nu erau doar în favoarea lui Baldanders. Ceva alb a scăpărat între noi, şi un harpon cu vârf de os s-a înfipt într-un braţ cât toate zilele, ca un ac de viespie în grumazul unui taur. Oamenii lacului se aflau destul de departe de ghioaga cântătoare pentru ca groaza ce-o inspira să nu-i mai împiedice să-şi arunce armele. Baldanders a ezitat o clipă, oprindu-se ca să-şi smulgă harponul din braţ. Un alt harpon l-a lovit, zgâriindu-l pe faţă.

Mi s-a retrezit speranţa şi am făcut un salt înainte; piciorul mi-a nimerit pe-o piatră spartă şi alunecoasă din pricina ploii. Aproape că m-am prăvălit în hău, dar în ultima clipă m-am prins de parapet – tocmai la timp să văd cum se repede asupra mea capul luminos al ghioagei. Instinctiv, am ridicat-o pe *Terminus Est*, ca să parez lovitura.

A izbucnit un ţipăt cumplit, ca şi când spectrele tuturor femeilor şi bărbaţilor ucişi de spadă se strânseseră pe zid – şi-apoi o explozie asurzitoare.

Am rămas înmărmurit. La fel şi Baldanders. Vraja ghioagei se spărsese. Oamenii lacului se repezeau pe zid şi-l înconjurau pe uriaş. Poate că oţelul lamei, care-şi avea propria frecvenţă şi scotea un sunet miraculos de dulce atunci când o ciocăneai cu degetul (observasem asta adeseori), înfrânsese mecanismul ce dăduse ghioagei puterile ei ciudate. Poate că tăişul lamei, mai ascuţit decât bisturiul unui felcer şi având tăria obsidianului, pătrunsese în capul ghioagei. Oricare ar fi explicaţia, ghioaga era distrusă, iar eu ţineam în mână plăselele spadei din care ieşea mai puţin de-un cubit de metal frânt. Hidrargirul care trudise în întunecimea lamei vreme atât de îndelungată se scurgea acum din ea cu lacrimi de argint.

Înainte să apuc să mă ridic de jos, oamenii lacului săreau peste mine, spre uriaş. Un harpon s-a înfipt în pieptul acestuia, o măciucă aruncată l-a izbit în faţă. Cu o mişcare a braţului, uriaşul a măturat doi războinici ai lacului, care au

căzut de pe zid urlând. Alţii s-au năpustit asupra lui. Baldanders s-a scuturat şi i-a trântit la pământ. Eu m-am ridicat cu greu în picioare, încă nepricepând ce se întâmplase.

Preţ de o clipă, Baldanders a rămas nemişcat pe parapet. Apoi a sărit. Fără îndoială că brâul pe care-l purta l-a ajutat, dar şi forţa picioarelor lui trebuie să fi fost enormă. Încet, greoi, s-a îndepărtat tot mai mult şi tot mai jos. Trei oameni care rămăseseră agăţaţi de el au căzut în cele din urmă, găsindu-şi moartea pe stâncile promontoriului.

Până la urmă şi el s-a prăvălit, urieşesc, el însuşi părând a fi un fel de navă cosmică scăpată de sub control. Lacul a erupt alb ca laptele, apoi s-a închis peste capul lui. Ceva ce se zvârcolea ca un şarpe şi prindea când şi când lumina s-a înălţat din apă şi de acolo în văzduh, până ce a dispărut printre norii posomorâţi; fără îndoială că acela fusese brâul. Insularii au stat cu harpoanele pregătite, dar capul lui Baldanders nu s-a mai ivit deasupra valurilor.

XXXVIII

Gheara

În acea noapte, oamenii lacului au jefuit castelul; nu m-am alăturat lor, nici n-am rămas să dorm între zidurile sale. În mijlocul crângului de pini, unde ţinusem sfat, am găsit un loc atât de adăpostit de ramuri, încât covorul de ace era uscat. Acolo m-am întins după ce rănile mi-au fost spălate şi legate. Plăselele spadei ce fusese a mea şi, mai înainte de mine, a Maestrului Palaemon, zăceau lângă mine, încât aveam sentimentul că dorm cu un leş, dar somnul nu mi-a fost tulburat de vise. M-am trezit cu aroma pinilor în nări. Urth îşi întorsese aproape pe de-a-ntregul chipul spre soare. Trupul mă durea, tăieturile de la aşchiile de piatră zvâcneau şi ardeau, dar ziua era cea mai caldă de când plecasem din Thrax şi urcasem în munţi. Am ieşit din crâng şi am văzut Lacul Diuturna sclipind în soare şi iarbă proaspătă crescând printre pietre.

M-am aşezat pe un colţ de stâncă; stăteam cu spatele la zidul înalt al castelului lui Baldanders şi aveam lacul albastru aşternut la picioarele mele. Pentru ultima oară am scos din minunatele plasele de argint şi onix ciotul de lamă frântă care fusese *Terminus Est.* Spada este, de fapt, lama în sine, prin urmare *Terminus Est* nu mai exista; dar plăselele le-am dus

cu mine cât a mai durat călătoria mea, deşi am ars teaca din piele de om. Într-o bună zi, plăselele vor primi o lamă nouă, chiar dacă nu va putea fi la fel de desăvârşită şi nici a mea nu va mai fi. Am sărutat ciotul de lamă şi l-am aruncat în apă.

Apoi am început să caut printre stânci. Puteam doar să bănui direcţia în care Baldanders azvârlise Gheara, dar ştiam că o aruncase spre lac, şi cu toate că văzusem gema trecând de creasta zidului, simţeam că nici măcar un braţ de-al lui n-ar fi putut arunca un obiect atât de mic prea departe de ţărm.

Dar curând mi-am dat seama că, dacă gema ajunsese totuşi în lac, se pierduse pentru totdeauna, pentru că peste tot apa era foarte adâncă. Şi totuşi, dacă nu ajunsese în lac, poate că nimerise în vreo crăpătură, unde aş fi putut s-o văd datorită strălucirii ei.

Am căutat-o îndelung, temându-mă să-i rog pe oamenii lacului să mă ajute, dar şi să întrerup căutarea ca să mă odihnesc şi să mănânc, ca nu cumva s-o găsească altcineva. Noaptea a venit şi, odată cu stingerea luminii, au răsunat chemările cufundacului; oamenii lacului au vrut să mă ducă pe insulele lor, dar eu am refuzat. Le era frică să nu vină oamenii ţărmului, care cine ştie dacă nu puneau la cale un atac pentru a-l răzbuna pe Baldanders (n-am îndrăznit să le spun că teama mea era că Baldanders nu murise, ci se ascundea sub apele lacului), aşa că i-am convins să plece fără mine, iar eu am continuat să mă târăsc şi să mă strecor printre stâncile ascuţite ale promontoriului.

Într-un târziu, frânt de oboseala căutării în întuneric, m-am aşezat pe o lespede ca un prag, în aşteptarea zilei. Când şi când, mi se părea că zăresc o scăpărare azurie într-o crăpătură în apropierea lespezii, sau în apele de dedesubt; dar de câte ori întindeam mâna să prind scăpărarea sau încercam să mă ridic şi să merg până la marginea lespezii ca să mă uit în jos, mă trezeam tresărind şi descopeream că totul fusese doar un vis.

De o sută de ori m-am întrebat dacă nu o găsise altcineva, cât dormisem sub pin, şi mă blestemam pentru asta. De o sută de ori mi-am zis că mai bine o găsea cineva, decât să se

fi pierdut pentru totdeauna.

Aşa cum leşurile atrag vara muştele, la fel curtea princiară atrage tot felul de aşa-zişi înţelepţi, filosofişti şi acosmişti care rămân acolo atât cât îi ţin punga şi isteţimea, la început nutrind speranţa că Autocratul îi va angaja, mai apoi că-şi vor găsi o slujbă de tutore în vreo familie de exultanţi. Thecla avea vreo şaisprezece ani când s-a simţit atrasă – asemenea multor tinere de vârsta ei – de prelegerile despre teogonie, teodicee şi altele asemenea, şi-mi amintesc de una în mod special, în care o phoebadă a declamat drept adevăr suprem străvechiul sofism despre existenţa a trei Adonai, cel al oraşului (sau al oamenilor), cel al poeţilor şi cel al filosofilor. Raţionamentul ei era că încă de la începutul conştiinţei umane (dacă a fost un atare început) au existat enorm de mulţi oameni în cele trei categorii care s-au încumetat să pătrundă taina divinităţii. Dacă taina nu există, oamenii aceia ar fi trebuit să descopere de mult acest fapt; iar dacă există, nu e posibil ca Adevărul însuşi să-i fi amăgit într-atât. Cu toate acestea, credinţele oamenilor, intuiţiile rapsozilor şi teoriile metafizicienilor se află la poluri atât de opuse, încât puţini dintre ei ajung să priceapă ce spun ceilalţi, şi cine nu ştie nimic despre ideile lor ar putea crede că nu există nici o legătură între ele.

Oare nu e posibil – a întrebat phoebada (iar eu nu-s nici măcar acum sigur că pot răspunde) – că, în loc de a urma, aşa cum s-a considerat întotdeauna, trei drumuri diferite spre aceeaşi destinaţie, ei, de fapt, călătoresc spre trei destinaţii diferite? La urma urmei, în viaţa de zi cu zi, când vedem trei drumuri pornind de la aceeaşi răscruce, nu ne închipuim că toate se îndreaptă spre aceeaşi adresă.

Ideea mi s-a părut (şi încă mi se pare) şi raţională, şi respingătoare, reprezentând, pentru mine, acea textură mono-maniacală a argumentaţiei – atât de strâns ţesută încât nici cea mai mică obiecţie sau scăpărare de lumină nu poate scăpa din plasa ei – în care se încurcă minţile omeneşti ori de câte ori subiectul este unul ce nu permite apelul la realitate.

Gheara, ca realitate, era incomensurabilă. Nici banii, oricât de mulţi, nici îngrămădirea de arhipelaguri sau imperii nu

puteau să-i egaleze valoarea, aşa cum, oricâte distanţe orizontale am aduna, nu vom putea ajunge la valoarea distanţei verticale. Dacă era un obiect venit din afara universului – aşa cum bănuiam eu – atunci lumina ei, pe care o văzusem atât de adesea lucind stins, şi de câteva ori strălucind cu putere, era, într-un anumit sens, singura lumină pe care o aveam. Şi dacă lumina aceea era distrusă, noi eram lăsaţi bâjbâind în beznă.

Crezusem că o apreciasem la adevărata ei valoare în zilele în care o purtasem asupra mea, dar stând acolo pe pragul de piatră, deasupra apelor cufundate în noapte ale Lacului Diuturna, mi-am dat seama ce netot fusesem s-o duc cu mine, prin toate sălbăticiile şi aventurile nebuneşti, până când am reuşit s-o pierd. Înainte de răsăritul soarelui, m-am jurat să-mi iau viaţa dacă nu aveam s-o găsesc până să se lase din nou noaptea.

Nu ştiu dacă aş fi putut să-mi ţin jurământul. Întotdeauna am iubit viaţa. (Îmi vine să cred că tocmai această dragoste de viaţă mi-a dat talentul pentru arta pe care o profesam, pentru că nu suportam să văd cum flama pe care-o iubeam este stinsă altfel decât printr-un gest desăvârşit.) Bineînţeles că-mi iubeam propria viaţă, împletită acum cu a Theclei, la fel de mult ca şi vieţile altora. Dacă mi-aş fi încălcat jurământul, n-ar fi fost prima dată.

Dar n-a fost nevoie să-l încalc. Pe la mijlocul dimineţii uneia dintre cele mai plăcute zile ce mi-a fost dat să le trăiesc în viaţa mea, când lumina soarelui era ca o mângâiere caldă, iar clipocitul apei de sub pragul de stâncă, o muzică dintre cele mai blânde, am găsit gema – sau ceea ce rămăsese din ea.

Se spărsese de stânci; am găsit bucăţi suficient de mari să orneze un inel tetrarhic, şi fărâme nu mai mari decât picăţelele lucioase pe care le vedem în mică, dar altceva nimic. Plângând, am strâns fragmentele bucată cu bucată, şi când am înţeles că toate erau la fel de lipsite de viaţă precum giuvaierurile dezgropate de mineri în fiece zi, zorzoane furate de la cei de mult morţi, le-am dus la marginea lacului şi le-am

aruncat înăuntru.

De trei ori am coborât pe mal, cu câte-o grămăjoară de ţăndări albăstrii în căuşul palmei, şi de fiecare dată m-am întors în locul în care găsisem gema sfărâmată, ca să mai caut; şi după ce m-am întors a treia oară, am găsit, vârât între doi bolovani, atât de adânc încât a trebuit să mă duc în crâng să rup câteva crenguţe cu care să scodolesc şi să pescuiesc, ceva ce nu era nici azuriu, nici gemă, dar strălucea cu o lumină albă intensă, ca o stea.

Împins de curiozitate mai degrabă decât de veneraţie, am tras obiectul acela afară. Se deosebea atât de mult de comoara pe care o căutam – sau cel puţin de cioburile pe care le găsisem – că, înainte de-a o ţine în mână, nici nu mi-a trecut prin cap că ar putea exista o legătură între ele. Nu pot să spun cum e posibil ca un obiect negru să dea lumină, dar acesta aşa făcea. Era negru şi lustruit, parcă era tăiat în jais; cu toate acestea, strălucea, o gheară lungă doar cât o falangă de la cel mai mic deget al meu, încovrigată ameninţător şi ascuţită ca un ac, realitatea acelui miez întunecat din inima gemei, care fără doar şi poate fusese doar sipetul ce-o conţinuse, o lipsanotecă sau o monstranţă.

Vreme îndelungată am stat în genunchi, cu spatele la castel, privind de la comoara aceasta ciudată, scăpărătoare, la valuri, şi înapoi la comoară, încercând în acelaşi timp să-i pricep semnificaţia. Văzând-o astfel, fără scutul de safir, simţeam în adâncul fiinţei mele un efect pe care nu-l observasem niciodată înainte de a-mi fi fost luată în casa hatmanului. De câte ori mă uitam la ea, părea să-mi şteargă orice gând. Nu aşa cum fac vinul sau drogurile, când mintea nu mai e capabilă să gândească, ci înlocuind gândirea cu o stare superioară pe care nu o pot numi în nici un fel. Şi simţeam că intru şi iarăşi intru în ea, înălţându-mă de fiecare dată tot mai sus, până când m-a cuprins teama că n-o să mă mai pot niciodată întoarce la acea conştiinţă pe care eu o numesc normală; şi o dată şi încă o dată m-am smuls din starea aceea. De fiecare dată când ieşeam din ea, simţeam cum câştigasem o perspectivă în realităţi de necuprins, pe care nu aveam cum s-o exprim în cuvinte.

Într-un târziu, după mai multe asemenea plonjări îndrăzneţe şi retrageri înspăimântate, am ajuns să înţeleg că niciodată nu voi cunoaşte adevărul adevărat despre minusculul obiect pe care-l ţineam în mână, şi cu acest gând (căci nu era decât un gând) m-a cuprins o a treia stare, de data asta de obedienţă fericită faţă de nici eu nu ştiam ce, o obedienţă fără cugetare, pentru că nu mai aveam la ce să cuget, şi fără nici cea mai vagă intenţie de revoltă. Starea aceea m-a ţinut toată ziua şi mare parte din ziua următoare, când eram deja departe, între dealuri.

* * *

Aici mă opresc, cititorule, după ce te-am purtat din fortăreaţă în fortăreaţă – din Thrax, oraşul împrejmuit cu ziduri, ce străjuieşte cursul superior al râului Acis, până la castelul uriaşului, ce străjuieşte ţărmul nordic al îndepărtatului Lac Diuturna. Thrax a fost pentru mine poarta spre munţii sălbatici. La fel şi acest turn solitar avea să se dovedească o poartă – însuşi pragul războiului, din care o singură confruntare de proporţii avusese loc aici. Din acel timp şi până acum, războiul mi-a acaparat atenţia aproape fără încetare.

Aici mă opresc. Cititorule, dacă nu vrei să te avânţi în luptă cu mine, nu te condamn. Căci nu va fi una uşoară.

Anexe

Notă asupra administraţiei din provincii

Scurta relatare a lui Severian privind cariera lui în Thrax este cea mai bună mărturie (nu şi singura) pe care o avem privind organizarea guvernării în epoca dominată de Commonwealth, aşa cum funcţionează ea dincolo de coridoarele strălucitoare ale Casei Absolute şi de străzile supraaglomerate ale oraşului Nessus. Este limpede că împărţirea noastră în puterile legislativă, executivă şi juridică nu se aplică în acest caz – iar administratorii de genul lui Abdiesus ar râde la ideea că legile trebuie făcute de un grup de oameni, aplicate de un alt grup de oameni şi judecate de un al treilea. Ei ar considera un asemenea sistem nefuncţional, după cum se şi dovedeşte a fi.

În epoca manuscriselor, arhonţii şi tetrarhii sunt numiţi de Autocrat, care, ca reprezentant al oamenilor, are toate frâiele puterii în mâinile sale. (Vezi, totuşi, ce îi spune Famulimus lui Severian în legătură cu acest subiect.) Din partea acestor slujbaşi înalţi se aşteaptă să pună în aplicare ordinele Autocratului şi să împartă dreptatea conform datinilor

populaţiilor pe care le guvernează. Sunt de asemenea împuterniciţi să facă legi locale – valabile doar în regiunea guvernată de legiuitor şi numai pe perioada mandatului său – şi să le aplice sub ameninţarea cu moartea. În Thrax, ca şi în Casa Absolută şi în Citadelă, nu se cunoaşte detenţia pe o perioadă dată – pedeapsa cea mai frecventă în lumea noastră. Prizonierii din Vincula sunt ţinuţi acolo în aşteptarea torturii sau execuţiei, sau ca zălog pentru buna purtare a prietenilor şi rudelor lor.

După cum arată manuscrisul, supravegherea Vinculei („casa lanţurilor”) este numai una dintre sarcinile lictorului („cel care leagă”). Acest ofiţer este principalul subordonat al arhontelui, care se ocupă de administrarea justiţiei penale, în anume ocazii ceremoniale, merge înaintea superiorului său, purtând o sabie fără teacă, un simbol marcant al autorităţii arhontelui. În timpul întrunirilor de la curtea arhontelui (după cum se plânge Severian), el trebuie să stea în stânga scaunului judecătoresc. El duce la îndeplinire execuţiile şi alte sentinţe majore ale pedepsei penale şi tot el supraveghează activităţile clavigerilor („purtătorii cheilor”).

Aceşti clavigeri nu sunt numai paznicii Vinculei; ei acţionează şi ca poliţie de urmărire, o însărcinare uşurată de faptul că pot stoarce informaţii de la prizonierii lor. Cheile pe care le poartă asupra lor par destul de mari ca să fie folosite drept măciuci, ele fiind atât arme cât şi unelte şi embleme ale autorităţii.

Dimarhii („cei care luptă în două feluri”) reprezintă poliţia în uniformă şi totodată trupele arhontelui. Dar gradul nu pare să se refere la dubla lor funcţie, ci la echipamentul şi instrucţia care le permit să acţioneze ca infanterie sau cavalerie, după cum este nevoie. Efectivele lor sunt formate din soldaţi profesionişti, veterani din campaniile din nord şi din oameni care nu sunt băştinaşi din zonă.

Thrax însuşi este fără doar şi poate un oraş-fortăreaţă. Un asemenea loc cu greu ar putea rezista mai mult de-o zi împotriva duşmanului ascian – mai degrabă pare destinat să stăvilească raidurile briganzilor şi revoltele exultanţilor şi armigerilor locali. (Soţul Cyriacăi, care ar fi fost o persoană

aproape nebăgată în seamă la Casa Absolută, ocupă o poziţie destul de importantă în Thrax şi împrejurimi, şi chiar e considerat periculos.) Cu toate că exultanţii şi armigerii par să nu aibă voie să deţină armată personală, e aproape evident că mulţi din suitele lor, cu toate că se numesc gonaci, majordomi şi altele asemenea, sunt în fapt luptători. Din cât se pare, rolul lor este să protejeze vilele de jefuitori şi să strângă chiriile, dar, în cazul unor tulburări civile, ei ar reprezenta o sursă substanţială de pericol pentru personaje precum Abdiesus. Oraşul fortificat, construit peste cursul superior al râului, îi oferă lui Abdiesus un avantaj aproape irezistibil într-un asemenea conflict.

Drumul ales de Severian pentru a fugi din Thrax arată cât de strict pot fi controlate ieşirile din oraş. Fortăreaţa propriu-zisă a arhontelui, Castelul Acies („tabăra înarmată a piscului”), păzeşte capătul nordic al văii. Din cât se pare, este complet separat de palatul lui din oraş. Capătul sudic este închis de Capulus („plăselele săbiei”), descris ca un zid fortificat complex, o imitaţie în mic a Zidului din Nessus. Chiar şi vârfurile stâncilor sunt apărate de forturi legate între ele de ziduri. Beneficiind de o sursă inepuizabilă de apă proaspătă, oraşul s-ar putea dovedi în stare să reziste unui asediu prelungit din partea oricărei forţe duşmane care nu are în dotare armament greu.

G.W.

Glosar

ABACINARE – orbire prin plasarea în faţa ochilor a unor talere de metal încins

ABAIA – unul dintre marii monştri de pe Urth, o creatură acvatică malefică

ABLEGAT – o funcţie existentă în Commonwealth

AES – monedă mică de alamă, bronz sau cupru, folosită în Commonwealth

ALZABO – animal de origine extraterestră care împrumută personalitatea prăzii pe care o devorează

AMFITRIONI – nume dat unui trib din nordul extrem al Commonwealth-ului

AMSCHASPANT – termen ce denumeşte o fiinţă intermediară între Increat şi Om, echivalentă îngerilor (în mitologia persană, Amesha Spentas sunt cele şapte divinităţi care luptă de partea binelui)

ANALEPT – fortifiant

ARHONTE – magistratul suprem al unui oraş, desemnat de Autocrat

ARMIGER – membru al unei caste de războinici, inferioare celei a exultanţilor şi superioare celei a optimaţilor

ASCIENI – invadatori dinspre nord ai Commonwealth-ului

ASTARA – tip de bumerang

AUBADĂ – anunţarea muzicală a zorilor

AUTOCRAT – cârmuitorul suprem al Commonwealth-ului

AUTOHTONI – rasă de oameni bondoci şi oacheşi din Commonwealth

AVERNĂ – floare asemănătoare cu trandafirul, de origine extraterestră, care creşte în Grădinile Botanice din Nessus şi este folosită ca armă letală

CALDARIUM – baie sau sală de baie caldă

CACOGEN – fiinţă degenerată, de etnie incertă

CALOGER – călugăr

CARNIFEX – călău

CASA ABSOLUTĂ – locul din care Autocratul cârmuieşte Commonwealth-ul

CATAFRACT – soldat îmbrăcat în armură de zale completă

CATAMIT – băiat folosit în relaţiile homosexuale

CAVI – tip de rozător din aceeaşi familie cu capibarele

CHATELAINE – titlu purtat de femeile care aparţin castei exultanţilor

CHILIARH – comandant a o mie de militari

CHRISOS – monedă de aur folosită în Commonwealth

CLAVIGER – ostaş din corpul de gardă

COMMONWEALTH – naţiunea de pe Urth

CONCILIATORUL – figură mesianică din istoria Commonwealth-ului

CORONAS LUCIS – „coroană de lumini”, un fel de foc de artificii

CRONON – clipă

CULTELARI – asasini

CUMAEANA – un cacogen sau extrasolarian care sălăşluieşte pe Urth, o reptilă cu o sută de ochi, care şi-a luat forma unei vrăjitoare bătrâne

DEODANT – persoană exilată în sălbăticie pentru crimele comise

DESTRIER – cal de tracţiune de talie foarte mare

DIMARHI – („cei care luptă în două feluri”) – poliţia şi totodată trupele de luptă ale arhontelui

DOMNICELLAE – preoteasă a Pelerinelor

ECLECTICI – autohtoni şi descendenţi din rase amestecate ai coloniştilor din sudul Commonwealth-ului

EIDOLON – spectru, nălucă

ENHOR – sinonim pentru autohton

ESTAFET – curier călare

ESTOC – sabie mică

ETNARH – guvernator al unei naţiuni sau popor; conducătorul unei provincii

EXARH – ordin ecleziastic, între patriarh şi mitropolit

EXULTANT – membru al celei mai înalte şi mai vechi caste sociale dintre cele şapte ale Commonwealth-ului

FAMULĂ – servitoarea unui magician

FANTASIN – infanterist

FILONOIST – căutător al cunoaşterii

GALEASĂ – ambarcaţiune grea, mai mare decât o galeră, cu pânze şi vâsle, folosită mai ales în război

GEGENSCHEIN – nebulozitate luminoasă, palidă, eliptică, vizibilă pe cer toamna

HARENĂ – arenă

HATMAN – mai-marele unui sat

HIERODULI – reprezentanţi ai unei rase create de fiinţe ale unui univers superior

HUANACO – variantă pentru guanaco, mamifer sud-american

INCREATUL – unul dintre numele sub care este cunoscută Puterea Supremă; alte nume sub care apare: Numen, Pancreator, Judecător Suprem

ISOCRONON – un fel de robot care stă de strajă în timpul nopţii sau, mai curând, un ceas mecanic

JELAB – mantie cu glugă, purtată în Maroc

KABERU – lup de munte african

LICTOR – subofiţer, subordonat arhontelui, care administrează tribunalul penal şi este superiorul clavigerilor

LIEGE – („Senior”) – formulă de adresare

LIPSANOTECĂ – chivot, raclă

LUNE – satelitul natural al lui Urth, acoperit cu păduri verzi

MESCHIA – personaj din piesa Doctorului Talos *Escatologic şi geneză*, considerat a fi primul bărbat

MESCHIANE – personaj din piesa Doctorului Talos *Escatologic şi geneză*, considerat a fi prima femeie

NENUFAR – nufăr albastru din apele râului Gyoll

NOIADĂ – executare prin înecare

NOTULI – creaturi folosite pe o altă planetă pentru asasinări ritualice

OPTIMAT – membru al castei negustorilor bogaţi

ORICALC – monedă de alamă folosită în Commonwealth

OUBLIETTE – temniţă din subteranele Turnului Matachin

PACHO – măciucă în care sunt înfipţi colţi de animale

PARDAL – panteră, leopard PENTADĂ – perioadă de cinci ani

PEONI – membri ai unei subclase a ţărănimii

PERISCHII – populaţie din jurul cercurilor polare

PERITON – orice creatură (animal, demon etc.) care zboară cu aripi asemănătoare celor de liliac

PHOEBADĂ – o persoană posedată de spiritul divinaţiei

PSEUDOTIRUM – uşă tainică

REMONTADO – persoană care renunţă la civilizaţie şi se refugiază în munţi

RIDOTTO – petrecere asemănătoare carnavalului

ROND – unitate de măsură a timpului, echivalent cu perioada în care o santinelă face de serviciu

ROSOLIO – tip de băutură alcoolică

SABRETAŞ – geantă de piele atârnată de centiron

SIEUR – formulă de adresare

SMILODON – un fel de tigru ce populează pampa Commonwealth-ului

STAROST – cel a cărui proprietate este a lui pe viaţă dar nu o poate transmite urmaşilor săi

TERATORNIS – pasăre preistorică asemănătoare cu un condor, dar mai mare

TEOLOGUMENON – enunţ teologic despre teologie

ULANI – trupă de patrulare în Commonwealth

URANISC – baldachin

URTH – numele lumii în care au loc evenimentele cărţii de faţă, planeta ale cărei origini se pierd în trecut

VIVARIU – spaţiu închis în care animalele vii sunt ţinute în condiţiile lor naturale

VODALUS – Senior al Pădurii, exultant revoluţionar care

urmăreşte înlăturarea Autocratului

YLEM – aspect al Increatului

YLESPIL – arici

ZOANTROP – în Commonwealth, o fiinţă umană care alege să devină un fel de fiară-om prin înlăturarea chirurgicală a lobului frontal

Unităţi de măsură

Palmă – 20 cm
Cubit – 45 cm
Pas – 75 cm
Cot – I m
Lanţ – 20 m
Leghe – 3 mile (4,8 km)

Sub cerul care moare, Severian, torționarul căzut în dizgrație, ajunge în cele din urmă în Thrax, Orașul Odăilor fără Ferestre — locul exilului său. Dar odiseea pelerinului rătăcitor nu s-a încheiat încă și, împins de destinul său puternic și de nepătruns, el urcă în străvechii munți de pe Urth.

„Minunat de inventiv și de plin de viață… cel mai extraordinar erou în istoria epopeilor eroice.”
– Washington Post Book World

„Cartea Soarelui Nou *este* Ulysses *a SF-ului.”*
– Peter Wright

LEDA, *imprint al*
GRUPULUI EDITORIAL CORINT

Designul copertei: Andreea Apostol
Imaginea copertei © Bruce Pennington

FANTASY
ISBN: 978-973-102-281-9

www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro